

โฆหารกรรมลวัลคี

เลม ๓ ปี ๒๔๕๕

แจ้งความ

หนังสือ ชื่อ ว่า โฉหาร กรมสวัสดิการ ที่ ทำ การ หนังสือฎีกา บัญญัติ ถนนบำรุง
เมือง ใกล้ กับ โรงพิมพ์บำรุง นุกตกิจ เป็น ผู้จำหน่าย ถ้า ท่าน ผู้ใด จะ รับ ใบ จำ
หน่าย โดย ชำระ เงิน เดี่ยว จะ ตก เปอรเซ็นต์ ให้ ได้ ก่อไร อย่างงาน ถ้า เงิน ต่าง ตก
เปอร์เซ็นต์ ให้ ตาม ขรรณนิยม จะ ตก ลงอย่างไร เชิญ ไป พบ กับ ชุนศรี บุพพรรณ
เศรษฐ์ ผู้จัดการ หนังสือ ฎีกา บัญญัติ จะ ดำเนิน ได้ ดัง ประสงค์

หลวงราชมนตรี

โหรากรรมสวัสดิ

พระพุทธศักราช ๒๕๕๕

เล่ม ๓

หลวงราชบัญชา (ลออ แผงสภ) รวบรวมพิมพ์

มีกรรมสิทธิ์ ตาม พระราชบัญญัติ

แก้คำผิด

คำผิด	หน้า	บันทึก	คำถูก
ปล้น เรือน นายมา	๒๑๕	๓๐	ปล้น เรือน นายมา
ปล้น เรือน นายมา	๒๑๖	๕	ปล้น เรือน นายมา
เจดีย์โกกัณ	๒๑๗	๘	เจดีย์โกกัณ
บุก รุก	๒๑๗	๒	บุก รุก
ทะเบียณ	๒๑๕	๘	ทะเบียณ
โจทเดิม	๓๐๐	๓	เดิมโจท
ทรัพย์ ี่อื่น	๓๐๐	๓๗	ทรัพย์ ี่อื่น
ยัง ดั่ง พัน	๓๐๓	๓๐	ยัง ดั่ง พัน
ข้อ ฐู ว่า	๓๕๐	๓๓	ข้อ ฐู ว่า
ศาล อุทธรณ์	๓๕๒	๕	ศาล อุทธรณ์
ศาล อุทธรณ์	๓๕๗	๘	ศาล อุทธรณ์
ศาล อุทธรณ์	๓๕๗	๓๓	ศาล อุทธรณ์
พิพาศา	๓๗๐	๕	พิพาศา
กรัน กต ดง กัน	๓๗๒	๕	กรัน กต ดง กัน
พิจารณา	๓๗๕	๘	พิจารณา

คำนิศิต	หน้า	บั้นจัต	คำวถก
กรรวมกาด	๓๗๐	๕	กรรวมการ
คำต อุททณ	๓๗๓	๓๐	คำตอทรวณ
อ้าง ฐาน ที่ ยู่	๕๓๗	๓๕	อ้าง ฐาน ที่ ยู่
ไม่มีผู้ใด	๕๕๗	๓	ไม่มีผู้ใด
ผู้ ถูก กระว้าย	๕๗๐	๓๑	ผู้ ถูก กระทำว้าย
จาก ผู้ ไตรรับ	๕๗๓	๕	จาก ผู้ ไตรรับ
ฐาน พิจวณา	๕๘๗	๒๐	ฐาน พิจวณา

สารบัญ

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๕

กรรมสิทธิ์ ชื้อ
ในโฉนดแผนที่

บุคคลใด ย่อมให้ ผู้ ชื้อ ดง ชื้อ ใน โฉนด แผนที่ ด้วย ตักษณ
กรรมสิทธิ์ โดย ภาย หลัง จะ พ้อง ว่า ตน ยัง เป็น เจ้า ของ
สิทธิ์ ชื้อ ไม่ ได้

ผัว, เมีย มี ชื้อ ด้วย กัน ใน โฉนด แผนที่ เมื่อ ผัว หรือ เมีย
ตาย ก็ ตี ตอง แบ่ง ที่ ดิน คณะ กิ่ง ตาม ชื้อ ใน โฉนด ส่วน ของ
ผู้ ตาย เป็น มรดก

หน้า ๑๘๖

กรรมสิทธิ์
เหมืองแร่

ใบ ประทาน มติฯ ทำ เหมือง แร่ นั้น มี แต่ เพียง ชำนาญ ทำ
เหมือง แร่ หาก ภาย กรรมสิทธิ์ ที่ ดิน ของ ผู้ ใด ได้ ไม่

หน้า ๑๘๘

กรรมสิทธิ์
โฉนดแผนที่

การ ประกาศ โฆษณา เพื่อ จะ โอน โฉนด แผนที่ นั้น ถ้า
ผู้ ใด รู้ ไม่ คัดค้าน ภาย หลัง จะ ถึง ไม่ ได้ กฎหมาย บัญชี ปาก

หน้า ๕๐๓

คำเสียหาย ทวิ
การ พรวนดิน

คำ เสียหาย ใน การ ทำ ร้าย ร้าง ภาย กัน นั้น โจท มี ชำนาญ
ชี้ ตระ พญ์ จำเลย ได้ ก่อน เมื่อ จำเลย ไม่ มี ตระ พญ์ จึง จำ ได้ โทษ

กรรม เกิด ทำ ร้าย ร้าง ภาย กัน ขึ้น ใน วัน ไท จะ วินิจฉัย
ว่า ผู้ ทำ ร้าย ได้ ร่วม มือ กัน ทำ ร้าย นั้น ไม่ ได้

หน้า ๑๑๒

คำรับสารภาพ
เหตุประณีย์

คำรับ ของ จำเลย เพราะ ผู้ใด ส่วน พูด ว่า ให้รับเสีย
โดย ที่ จะ ได้ รับ ความ กรุณา มี โทษ น้อย นั้น พัง เปน คำรับ
ตก โทษ จำเลย ฐาน ประณีย์ ได้ หน้า ๓๙๓

ความผิดส่วนตัว
ตีบนบน

ใน คดี ความผิด ส่วน ตัว นั้น เมื่อศาลได้ ตัดสิน แล้ว เจ้า
ทุกข์ จะ ร้อง ขอ เลิก คดี นั้น ไม่ ได้

ผู้ใด ให้ ทริพย์ แก่ ใคร ไป โดย ประสงค์ ให้ เขา ไป ส่ง ให้
เจ้าพนักงาน เพื่อ ให้ คน ได้ รับ ผล อย่าง ไต นั้น จะ พ้อง
เรียก ทริพย์ คืน จาก เขา ไม่ ได้ หน้า ๕๐๖

เจตนา
กึ่งตัวรวุฉ

ต้องคน เกิด เบน ปากเสียง อีกราก กัน แล้ว คน หนึ่ง จึง ไป เขา
มีค ฆ่าฟัน คน หนึ่ง ตาย สังค วิญญู มี ว่า ฆ่า คน ตาย โดย ไม่ เจตนา
เพราะ มีค ไม่ เหมือน ฮา วรุฉ นั้น ซึ่ง ฮา วรุฉ นั้น ฐาน ได้ ว่า เจตนา
ถึง จะ ฆ่า ให้ ตาย หน้า ๒๗๕

เจตนา อนันต
วิยกรรม

ผู้ เมื่อ ฆาตกรรม กัน ใน เรื่อง ทริพย์ จน ถึง ผู้ จะ พ้อง ขอ ฆ่า
บุตร ชาย คน ใหญ่ จึง เขา ขวานฟัน บิด ตาย ตั้ง นี้ ได้ ชื่อ ว่า ทำ
โดย เจตนา ค้อง โทษ ตามบท ๒๕๐ ข้อ ๓ บุรุษ จะ ถียง ว่า กระทำ
ไป เพื่อ บ้องกัน ทริพย์ ของ มารดา นั้น ไม่ ได้ หน้า ๓๒๗

เจตนา
การประณีย์

นายฉ่า ค้อง หว่า นุดตาท หิงไป จำเลย ต้องคน เบน
เจ้าพนักงาน เทียบตาม จับ พบ นายฉ่า จำเลย คน หนึ่ง เข้าจับ

นายนำ ส้มคุดคุด จำเลย อีก คนหนึ่ง ยื่นข้อ โทษ จึงเขาบ่นมึง
ถูก นายนำ คาย ตั้งนี้ ได้ ข้อ ว่า ว่าคน คาย โดยเจตนา

เหตุประณีย์ ตามบท ๕๘ นั้น จะ ยกมาใช้ แก่ จำเลย
ผู้ เป็น เจ้า พนักงาน ทำ การ ตาม ว่าที่ ซึ่ง มึง ควร นั้น
ไม่ได้ หน้า ๓๗๕

ชื่อ ในหนังสือ บิดา กับมาร มีชื่อด้วยกัน ในหนังสือสำหรับที่คน ถ้า ผู้ใดจะ
สำคัญนำหน้าสืบ คิดกัน ว่าไม่ใช่เจ้าของ สิทธิ เป็น นำที่ ผู้ นั้น นำสืบ ให้ สัมข้อ
คดีความ หน้า ๓๕๐

ณสิน เอเยนต์ จำเลย เขาเงิน ไม่ ใช้ นี้ ให้แก่คน แจงเรือ ของโจทก์ ถ้า
จำเลย จะเถียง ว่า เป็นการ ข้าราชการแล้ว จำเลย ต้องสืบ ว่า
คนแจงเรือ นั้น เป็น เอเยนต์ หรือ หักส่วน กับโจทก์ มิฉะนั้นจำเลย
ยังต้อง รับผิดชอบ หน้า ๕๕๓

ตอกเบี้ย การบังคับให้ ใช้ ตอกเบี้ย นั้น เมื่อไม่มีกฎหมาย แด ข้อ
สัญญา กำหนดไว้แล้ว บังคับเป็น คุณ พิณจรรย์ ของศาล กำหนด
ให้ตาม สัมควร หรือไม่ให้เลย ก็ได้ แต่แต่ รบปรมาณ หน้า ๕๖๕

ตัวการผู้ สวม ฎ, ข, สองคน ลงเรือ ไปกระทำ การ ซึ่งทวิพย์ด้วยกัน ข,
พวยเรือ เข้าเทียบ เรือ เจ้าทวิพย์ ก, กระโดด ขึ้นบนเรือ เจ้าทวิพย์
ว่าเจ้าทวิพย์ คายแล้ว ช่วยกัน เก็บ เอาทรัพย์ มา เช่นนี้ ข, มี

โทษฐานเป็นผู้สมรู้ ตามบท ๖๕ ในฐานฆ่าคนตาย ตามบท ๒๕๐
ข้อ ๕ หน้า ๓๕๕

โทษ ให้เขาทำสาธารณธรรมแทนโทษ รับเงินของคนไปแต่ ไม่
เรียกเขามาใช้ การงานนั้น ความพระราชบัญญัติเลิกทาสก ๓๒๕
ก็ยัง ค้องดัดให้เขา เดือนละ ๕ บาท หน้า ๕๗๒

ที่ดิน ปกครอง ที่ดิน เป็นของ มารดา และ มารดา ยัง ถือ หนังสือ สำหรับ
ซื้อขาย บุตรจะอ้าง ว่าได้ ปกครอง โดย อ้าง ชำนาญ เป็น ประกันแก่
มารดานั้น มีได้ หน้า ๕๗๗

ที่ดิน ชำนาญ โฉนด ที่ดิน ซึ่ง รัฐบาล ออก โฉนด ให้ เป็น สำคัญ แล้ว นั้น กรม
สิทธิ หัก พ้น จาก รัฐบาล มา เป็น ที่ดิน ประเภทหนึ่ง สำคัญ
ชน มี ชำนาญ จะ ช่วย แลก เปลี่ยน กัน ได้ หน้า ๓๑๓

ที่ดินยกให้ ยึด โฉนดไว้ เลย ๆ จะ อ้าง ว่า เขา ยก ให้ ไม่ ได้ พระ
ราช บัญญัติ รัชกาล ที่ ๕ ไม่ มี ความ ถึง หน้า ๓๑๖

หนังสือ ราช จำเลย เป็น เจ้าพนักงาน ได้ ปลดชื่อ ผู้ ขึ้น ลง ใน โฉนด
การ เจตนา รับเงิน แล้ว ส่ง คอกลง เบิกเงิน มา โฉนด นั้น เรียกว่า หนังสือ
ราชการ ตาม มตรา ๖ ข้อ ๑๘

จำเลย เป็น เจ้าพนักงาน ได้ เอา มา ของ คน ซึ่ง ไป ตรวจ การ
แล้ว ตั้ง เบิก เงิน ค่าเช่า คอกลง ลง ชื่อ คน ขึ้น ใน โฉนด รับเงิน ว่า เป็น

เจ้าของมัทตั้งนี้ โจท ค้าง สืบ ว่า จำเลย มิเจตนาร้าย มิฉนั้น
ตงโทษจำเลยไม่ได้ หน้า ๓๕๘

บำเหน็จ อธิบาย เจ้าพนักงาน พด ตำรวจ พระนครบาล ไม่มี ชำนาญ เจ้า

กฎหมาย ทำ สัญญา รับ บำเหน็จ เหมียน ปกศอ ธรรมดา จระอ้าง พระราช
บัญญัติอากร การพนันมาตรา ๓๓ ขึ้นเคียงไม่ได้

การให้บำเหน็จแก่ผู้ นำจับ ผู้ กระ ทำผิด พระราช บัญญัติ อา
กร การพนันนี้ เป็น ชำนาญแห่งศาล จะ ให้ หรือไม่ให้ ก็ได้
ตั้งแต่ เหตุการณ์ หน้า ๕๒๘

บ้องกัน อธิบาย ผู้ นำ ชวยช่วย ใน เวลา กักตัง รวม ดังตัว กับ ภรรยาคน
กฎหมาย นั้น ได้ ชื่อว่า บ้องกัน เกียรติยศ คดี เจ้า บท ๕๐ แห่งกฎหมาย
อาญา หาใช้ บท ๕๕ ฐาน ชั่ว โทษะไม่ หน้า ๕๕๓

ผิดเมีย รับ เมีย เขา กักตัง ซึ่ง ผู้ มี กรรมสิทธิ์ ทรัพย์ ไป จำนำ เขาไว้ เมื่อ
ผิดชดบ ผิดได้ รู้ เห็น แต่ได้ เงิน ไปลงทุนค้าขาย ด้วยแล้ว กฎหมาย
กัก ถำนวนไม่ให้ ผิด เคียง ใน การ จำนำ นั้น หน้า ๕๘๖

ฝากทรัพย์ ในกรร ฝากเงินไว้ ค่อกัน นั้น กัด ตัดสินให้ ผู้รับ ฝาก
๕ ดอกเบี้ย เสีย ดอกเบี้ย ให้ แก่ ผู้ ฝาก ได้ ไม่ผิด กฎหมาย หน้า ๓๒๓

ฝากทรัพย์ รับฝากทรัพย์ เขาไว้ แล้ว ปฏิเสธเสีย เป็น ความ ผิดฐาน
ยกยกอก ยกยกอกตาม มาตรา ๓๑๕ หน้า ๕๐๕

มรฎก ให้
โดยเสนหา

ผู้มรฎกภาพได้ ยกทรัพย์สิน ให้แก่ใครไป แล้ว ผู้เป็น ทา
ยาท ของ ผู้ ให้ จะกลับ เรียก ร้อง เอาทรัพย์สิน จาก ผู้ ได้ รับ นั้นไม่
ได้ หน้า ๕๘๑

ยึด โฉนดต่าง
ณ นือ

จำเลย กู้เงิน ของ โจทก์ไป ให้ โฉนด ยึดไว้ ต่างณี่ ภาย
หลัง จำเลย หลอกดวง เฮา โฉนด คืนมา โจทก์ จะฟ้อง ว่าจำเลย
ฉ้อ นัว โฉนด นั้นไม่ได้ ด้วยโจทก์ ยึด โฉนดไว้ โดย กฎหมาย
ไม่อนุญาต หน้า ๒๘/๒

ยึด ทรัพย์สิน
ต่างณี่

จำเลย มา ทองเงิน ที่โจทก์ ปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นณี่ จำเลย
ก็จับ โจทก์ ถอด แหวนใน นือ แด เก็บ ทรัพย์สิน ต่าง ของ ๆ โจทก์ ไป
ตั้งณี่ กดียังไม่เป็น ณี่ค ฐาน โจร ซิงทรัพย์สิน ตาม มาตรา ๒๘๘
ข้อ ๒ เพราะ จำเลยเอา ทรัพย์สิน ไป เป็น การ หลอ้ง จะ หัก ณี่
หรือ ยึดไว้ ต่าง ณี่ไม่ มี เจตนา ร้าย หน้า ๕๕๓

ยุว โทษะ

ก, เม่าสุวรา กัดบี มา บอก จ, ว่าให้จับได้ ข, ซึ่ง นอน
อยู่ใน มั่งให้ ไป เสีย จาก บ้าน จ, ขอ ผัด ก, ไม่พึ่ง กัดบี ออก
จากา จับได้เขาเอง ข, ไม่ไป ก, กับ ข, เกิดเถียงกัน ขึ้น ข,
เขา หอก แหง ก, ตาย ตั้งณี่ พอ พังได้ บ้าง ว่า ก, ก่อเหตุ
อันไม่ เป็น จรรณ ยัวเย้า ข, ให้ ตาน โทษะ ขึ้น แต่ ไม่ ถึงกับ
บัญญัติ ว่า กัดบี ช่มเหง อย่าง ร้ายแรง กดี ยังไม่ เข้าบท
มาตรา ๕๕ เค็มบริบูรณ์ หน้า ๕๖๐

กัน นั้น เรียกว่า คำ กฎ กับ พ้องไม่ ต้องกัน ลงโทษ จำเลย
ไม่ได้ หน้า ๕๑๒

การ แจ้ง เหตุการณ์ ต่างท้องถิ่น เกิดเหตุ นั้นไม่เป็น ข้อสำคัญ
อัน จะ คัด คัดให้ เป็น เท็จ พัง มิได้ หน้า ๕๑๖

ถ้า จะ พ้อง ว่า เขา ก่อตปถัมภ์ ช่มชู้้น กระทำซ้ำเรา แก่ คน แล้ว
จะ ต้อง สืบ ว่า ตนไม่มี มารยา ยัวยวน ชาย หรือ กิริยา ยิน ยอม
มา แต่ ก่อน จึง จะ ลงโทษ เขาได้ หน้า ๕๓๓

วิธีทำเนียรราชการ

เมื่อ มี เหตุภัย เกิดขึ้น ณะ ที่ ไต่ ไป สืบจับ มนุษย์ คน หนึ่ง
มา ชำระได้ แล้ว ถือ ว่า เป็น การ เชื้อ เพื่อ แก่ นาคี นั้น เป็น
โรคร้ายไม่ควร มีในใจ เจ้า พนักงาน หน้า ๕๓๘

การ ที่ จะ พ้อง หาว่ากันนั้น ผู้ ใหญ่ บัณฑิต ทำผิดกฎหมาย นั้น
ต้อง ใต้ ส่วนให้ ต้อง แก่ แต่ จับ ผิดให้ มัน มี ฉนั้น ผู้ น้อย จะ
ระอา อิดใจ น้อยใจ หน้า ๕๔๖

วิธีพิจารณา

การ ที่ จะ พ้อง ขอให้ลงโทษ จำเลย ตาม มาตรา ๓๐๕ นั้น
อธิบายกฎหมาย ต้อง ให้ ได้ ความว่า จำเลย มี ฉะนั้น จิตร อกิต บรมบัต สิ้น ข้อ โกง
มาแต่ แรกแล้ว จึง จะ ลงโทษ จำเลย ตาม บท นั้นได้ หน้า ๕๕๖

ถ้า จะ ลงโทษ จำเลย ตาม บท ๒๕๕ ซึ่ง บ่ง ถึง ความ พยาบาท
มาดหมายใน ข้อ ๓ แห่ง บท ๒๕๐ นั้น ต้อง ให้ ได้ ความว่า

ทรัพย์ อย่างใด ที่ ศาสตร์ เต็ม กัด สิ้น ให้แก่ จำเลย โจทก์ ไม่
 อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ จะ ตัด สิ้น ยก ความ ชอบ ชนวน นั้น
 เสีย ไม่ได้ หน้า ๒๗๐

วิธีพิจารณา
 คอกเบย

จำเลย จำ โจทก์ ทำ เรือน เงิน ค่าจ้าง ค่างศาล ตัด สิ้น ให้ จำ
 เลย ใช้ เงิน ตลอดจน มา ถึง ศาลฎีกา โจทก์ จะ ร้อง ขอ ให้ ศาล ฎีกา
 บังคับ จำเลย คิด คอก เบย ให้ อีก นั้น ร้อง ไม่ ขึ้น หน้า ๒๗๐

วิธีพิจารณายั่ว
 โทษะ

นายมดี ทำ ร้าย นายอำบิดา จำเลย ฆาตกรรม แล้ว เลิก กัน ไป ๒
 ชั่วโมง จำเลย จึง มา ทำ ร้าย นายมดี ฆาตกรรม จำเลย จะ อ้าง
 ว่า ได้ กระทำ โดย ถูก ยั่ว โทษะ นั้น ไม่ได้ หน้า ๓๑๗

วิธีพิจารณา
 พยานหลักฐาน

ใน คดีอาญา ศาล ไม่ ถือ ค่า พยาน ใน ส่วน หนึ่ง หนึ่ง มา ยืนยัน
 จำเลย อีก ส่วน หนึ่ง ซึ่ง ไม่มี โอกาส ประจักษ์ หนัก ค่อย ปาก ค่อย
 คำ กับ พยาน คน นั้น เบน หลก ถึง โทษ จำเลย หน้า ๓๑๓

วิธีพิจารณา
 ศดี ต่างประเทศ

คำว่า ได้ ทำ ร้าย โดย ไม่มี เจตนา หรือ ได้ ทำ โดย บังคับ ก็น่า ดี
 หรือ ที่ อ้าง จำ ศาล ลงโทษ หนัก เกิน ไป ก็ดี ข้อ ความ เหล่า นี้
 ไม่ ใช้ บัญญัติ หมาย หน้า ๕๐๘

วิธีพิจารณาอายุ
 ความ สัญญา

ให้ ใคร ทำ สัญญา ฎึง เงิน ไป ต้อง พ้อง ร้อง เสีย ภายใน ๓๐ ปี
 ตั้งแต่ วันที่ เขา ชาติ ส่ง คอก เบย หรือ วันที่ เขา มี สัญญา เบน
 กันไป หน้า ๕๒๕

วิธีพิจารณาฎีกา การรับรอง ฎีกาในคดีเล็กน้อย ซึ่งไม่ เป็นปัญหา สำคัญนั้น
หาประโยชน์แก่แผ่นดิน มิได้โดย หน้า ๕๓๕

วิธีพิจารณา
ชิงทรัพย์ โจทก์ทำหนังสือ สัญญา ขาย เรือให้ แก่ จำเลย จำเลย
พา พอกไม่ เห็น เขา เรือมา โจทก์ จะ พ้อง ขอ ให้ ลงโทษ
จำเลยฐานลักทรัพย์ ไม่ได้ด้วยจำเลยไม่มีฉวยเอาไป หน้า ๒๕๘

สินเดิม ชื่อใน
หนังสือสำคัญ ที่ สิน เป็น สินเดิม ของ หญิง ๆ ตาย ไม่มี สมรส สอง เท่า
ทุนเดิม ญาติ ฝ่าย หญิง จะ พ้อง ขอ แบ่งไม่ได้ ถึง จะ มี ชื่อ
หญิง ใน โฉนด แก่ ชื่อ เดียว ก็ ดี ก็ไม่มี ผล แต่ ญาติ หน้า ๕๕๕

สัญญา มรดก ที่ดิน เป็น ของ บิดา มารดา ๆ ตาย โจทก์จำเลย เป็น บุตร
ทำ สัญญา แบ่ง กัน แล้ว ต่าง ปก ครอบ มา โจทก์ หรือ จำเลย
จะ ร้อง ขอ แบ่ง ตาม ส่วน ใน กฎหมาย เพื่อ ทำ ตาย สัญญา นั้น
ร้อง ไม่ ขึ้น สัญญา มี ส่วน เท่า ไ้ ต้อง ใ้ ตาม ส่วน
นั้น หน้า ๒๗๓

สัญญา เจตนา ขอน เขา เป็น พวกรกระทำ ผิด กฎหมาย เขาไม่ ทำ ตาม
จึง ว่า เขา ตาย นั้น ได้ ร้อง ว่า กระทำ โดย สัญญา เจตนา ค้อง
โทษ ประหาร ชีวิต หน้า ๓๒๓

สัญญา กู้เงิน สาม คน เจ้า ชื่อ กัน ทำ สัญญา กู้เงินเขาไปไม่ได้แบ่ง
บริศณ เป็น คณะ ส่วน คณะ สัตย์ คน หนึ่ง หนี คน หนึ่ง ตาย คน

ที่ อยู่ จะ ขอ แบ่ง หนี้ เป็น ส่วน ผู้ ขาย ผู้ หัก ผู้ ยิง ตาม
กฎหมาย ตักขณ กู้ หนี้ บท ที่ ๒๕-๒๗-๓๘ นั้นไม่ได้ นำ ๓๘๘

สัญญาประกัน

ก, ทำสัญญา กู้เงิน ๑, ไป มี กำหนด จะ ใช้ ให้ เสร็จ
ภายใน ๒ เดือน โดย ค, เป็น ประกัน เมื่อ เกินกำหนด ๒ เดือน
แต่ ก, ไม่ ใช้ เงิน ค, จะ เสีย ค่า รับ ประกัน มี กำหนด
เพียง ๒ เดือน นั้น เสีย ไม่ รื่น หน้า ๕๐๓

เงิน มา ทำ สัญญา กู้เงิน เงิน มี ไป โดย เงิน ดี เป็น ประกัน
เงิน ดี จะ หลุด จาก ความ รับผิดชอบ ต่อ เมื่อ ได้ มี สัญญา ระหว่าง
ลูกหนี้ กับ เจ้าหนี้ อัน มัด ตบ มี ให้ พงษ์ รุ่ง ลูกหนี้ ซึ่ง ทำ กัน
โดย มี ให้ ผู้ รับ ประกัน ฐ เห็น ด้วย หน้า ๕๑๐

เหตุปราณีย์

บท มาตรา ๕๘ นั้น ยก มา ใช้ แต่ บุคคล ผู้ ทำผิด ฐาน มี
ชาย ๒ คน ได้ มาตรา ๓๓ ตักขณอาญาบัญญัติถึง หน้า ๕๕๕

หุ้นส่วน ชื่อใน
หนังสือสำคัญ

โจท จำเลย ออก เงิน คง กิ่ง ชื่อ ที่ นำ ไว้ ถึง แม้ ใน หนังสือ
ชื่อ จะมี ชื่อ โจท คน เดียว กิ่ง จำเลย ก็ ยังมี สิทธิ กิ่ง หนึ่ง ด้วย
การ เช่น นี้ ศาล วินิจฉัย ว่า โจท จำเลย เป็น หุ้นส่วน ใน การ
ชื่อ นั้น หน้า ๓๖๐

ให้ โดยเสนาหา

การ ยก ที่ดิน ให้ แก่ กัน โดย เสนาหา ถึง จะ ทำ หนังสือ
กันเอง ก็ ใช้ ได้ โดย ชอบ หน้า ๕๐๘

อาณารับ
ของโจร   กระบือ ของโจร หาย ไป   จำเลย นำ กระบือ มาคืนให้
และ รับเงิน ค่าไถ่ ไป ตั้งนี้   ได้ ชื่อ ว่าจำเลย ทำผิดฐาน รับ
ของโจร   หน้า ๕๕๘

อาญา บุกรุก   จำเลย มีเจ้าจตุรคติน ใน ที่ ของโจร ไป เช่นนี้   เป็นคดี
เข้าบทฐานบุกรุกตาม มาตรา ๓๖๗   หน้า ๗๗๗

อาญา เจตนา   กรณีเกิดฆ่าฟัน กันตาย ในปัจจุบัน ที่นั่น   จะเรียก
ว่าผู้ทำร้าย ได้ทำ โดยเจตนา นั้น ไม่ได้   หน้า ๓๐๒

อธิบายกฎหมาย   จะปลุกษา คดี อ้าง บท มุ่งหมาย ปองร้าย (บท ๒๕๐ ข้อ ๓)
พร้อมกับ บทฐานโทษ (บท ๕๕) ขึ้นโดยผูกเงื่อนไข ชัด กัน
ไม่ใช่ วิสัยจิต มนุษย์ จะ เป็น ตั้ง นั้น   หน้า ๕๐๗

กรรมสิทธิ์
ชื่อในโฉนด   ที่ดิน เป็น ของ บุตร แด่ บุตร อยู่ใน ความ ปกครอง ของแม่
เวลา ออก โฉนด แม่ นำ รังวัด ได้ ชื่อ แม่ แด่ ชื่อ บุตร ไว้ ด้วย
กัน เช่น นี้ แม่หา มี กรรมสิทธิ์ กิ่ง หนึ่ง ไม่   หน้า ๕๒๒

ที่ดินอายุความ   ที่ดิน ซึ่ง ไม่มีหนังสือ สำคัญ ชนิด ใดๆ   ใคร ละทิ้ง
พื้นที่ หนึ่ง ชาติ กรรม สิทธิ   ใคร เข้า ปกครอง ผู้ นั้น มี สิทธิ
ดีกว่า ผู้อื่น   หน้า ๕๓๓

ชุกชุม

มารดา ลง ชื่อ บุตรี ไว้ ในโฉนด บุตรี ตาย บุตรี ของ บุตรี คนนั้น จะ พ้อง เรียก โฉนด คั้น จาก ย่า นั้น ไม่ได้ เป็น ชุกชุม เช่นเดียวกัน กับ หลาน พ้อง มุ่ ที่มี มั่นทิต ฐาน อยู่ แล้ว หน้า ๕๓๗

สัญญา โอน
อำนาจ วิธี
พิจารณา

สถาบันฯ ทำ หนังสือสัญญา กู้เงิน ของ พญาตระกำไป พญาตระกำตาย ผู้รับ มรดก โอน อำนาจ ในสัญญา ให้ ผู้อื่น พ้อง เรียกเงิน จาก สถาบันฯ ได้

โฉนด ที่ จะ ถวายฎีกาได้ แต่ เฉพาะ ด้วย บัญหา กฎหมาย นั้น เป็น หน้า ที่ ของ ผู้ฎีกา ซึ่ง ดำ แดง ว่า เป็น บัญหา ด้วย กฎหมาย ข้อ ๖๓ หน้า ๕๕๐

คำพิพากษาที่ ๓๒๖ พ.ศ. ๒๕๕๕

วิธีพิจารณา ภาษีศุลกากร

ในคดีอุทธรณ์ ภาษีศุลกากร การพิจารณา ยังมี กระจ่างแจ้งชัด
จะพึงเอาแต่ข้อพิพาท ลงโทษจำเลยนั้น มิได้ ต้องให้ ประโยชน์
แก่จำเลย ตามธรรมเนียมที่ ว่า คดีนี้ เหตุสงสัย จะปล่อยผู้
ผิดเสีย สักสิบคน ก็ยังดีกว่า จะลงโทษ คนที่ ทำผิด มิได้ คน หนึ่ง

คำตักเตือน

วันที่ ๓๓ สิงหาคม รัตนโกสินทรศก ๒๖๓

ขอ เคารพ ผ่า ของ รุดี พระ บาท บกเถลั บก กระหม่อม
ข้า พระพวงเจ้า กรมการ ฎีกา ขอ พระ ราช ทาน กรวย บัง คมทูต พระ
กรุณา ทราบ ได้ ผ่า ของ รุดี พระ บาท
มุต คดี ใน ระหว่าง ชัย การ เมือง ปราจีนบุรี โจท นาย ทนาย
นาย บุคดี นาย ตา จำ เลย โจท พ้อง จำ เมื่อ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕
เวลา ยาม เษษ จำเลย ทับ พดก มี ชาวอุษ ครบมือ กัน เข้า ปล้น เรือน นาย มา
ช่างตง เขียม ที่ ตำบล ปากน้ำ อำเภอ เมืองกระบี่บุรี เก็บ ททรัพย์สิน ไร่ ราคา
๓๕๐ บาท แด เอา บิน ยิง นาย มา เจ้า ททรัพย์สิน ช่างตง เขียม มี บาดเจ็บ

จำเลย ๓ คน ให้การ ปฏิเสธ แต่ต่าง อ้าง ฐาน ที่ อยู่
 การ วิจัยคดี ข้อจริงเท็จ ใน คดี เรื่อง นี้ อัน ปรากฏ จาก การ พิจารณา นั้น
 คัด ต่าง เห็น ว่า มี พยาน ใจ ๒ คน คือ จำแดง จิต จำแดง บัว เบิก ความ
 ว่า ใน วันที่ ใจ พอง นั้น เวลา กลาง คืน มี ผู้ร้าย ประมาณ ๒ คน เข้า
 ปล้น เรือน นาย มา จำแดง เขียม ผู้ร้าย ยิง บิน ทาย นึก จำแดง เขียม
 เป็น บุตร เจ้าทรัพย์ แต่ อยู่ ใน เรือน นั้น ได้ เห็น ตัว ผู้ร้าย จำได้ว่า นาย ถมยา
 นาย บุคดี จำเลย ๒ คน นี้ นาย มา บิดา พยาน ถก บน ผู้ร้าย อยู่ ได้ ๗ วัน ทาย
 จำแดง บัว พยาน อีก คน หนึ่ง นั้น เป็น เพื่อน เรือ คำ ชาย จอด เรือ อยู่ ใกล้
 กัน รู้ เห็น เหตุร้าย เหล่านี้ ประ กอบ กับ จำแดง จิต เว้น แต่ ข้อ ที่ จำตัว
 นาย ถมยา จำเลย นั้น จำแดง บัว ไม่ ยืนยัน ว่า จำได้ แน่ นอน เหตุ ภาย
 นอก อัน ประ กอบ เป็น ข้อ พิรุธ ของ จำเลย มี ว่า เมื่อ ก่อน เวลา ที่ เกิด
 ปล้น มี พยาน ได้ เห็น จำเลย ถู ชวช เดิม ไป มา พด จา ชุม ชิม กัน แต่
 ต่อ จาก เวลา นั้น มา ไม่ ชำ พยาน ก็ ได้ ยืนยัน บน ที่ ผู้ร้าย ปล้น เรือน นายมา
 จำแดง เขียม ข้อ ความ เหล่านี้ ประ กอบ เหตุ ผล ทำให้ เห็น ว่า จำเลย
 มี พิรุธ ได้ กระ ทำ ผิด จริง เว้น เสีย แต่ นาย ตา จำเลย ซึ่ง หลัก ฐาน ฝ่าย
 ใจ สืบ ไป ไม่ พด พัง ว่า เป็น มนคิด

คัด มณฑล ปราจีนบุรี เห็น ว่า มี เหตุ พอ จะ สันนิษฐาน ซ้ำ ซ้ำ ได้ ว่า
 นาย ถมยา จำเลย เป็น ผู้ ยิง นาย มา ตาย ควร มี โทษ หนัก กว่า จำเลย อื่น
 จึง พิพากษา ให้ ประ ทหาร ชีวศิริ นาย ถมยา แต่ จำคุก นายบุคดี ๒๐ ปี และ
 ให้ ปลดปล่อย ตัว นาย ตา ไป

พนักงาน ชัย การ เต นาย ฌมยา อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิ เศษ เห็น ว่า ใคร จะ เป็น ผู้ ยิง นาย มา ตาย
นั้น โทษ ไม่ ต่าง กัน เพราะ นาย มา ต้อง ตาย ด้วย มือ จำ เหย นัน เอง
ความ ผิด ตั้ง ว่า นี้ ประมวลกฎหมาย มาตรา ๖๓ บัญญัติ ว่า เป็น ตัวการ ด้วย
กัน ควร ลงโทษ จำเลย ได้ ตาม มาตรา ๒๕๐ ข้อ ๖ จึง พิพากษา ให้ ประหาร
ชีวิต นาย ฌมยา นาย บุคคี่ ทั้ง ๒ คน ส่วน นาย ตาน นั้น ยื่น อภิเษก ศาล เติมนำ ให้
ปล่อย ไป

นาย ฌมยา นาย บุคคี่ จำ เหย ทั้ง ๒ นาย ถูก

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ พบ รวม กัน ปรึกษา คดี นี้ โดย เสนอ ยศ แล้ว เห็น ด้วย เกิด ๑
ว่า การ วินิจฉัย ข้อเท็จจริง ใน คดี นี้ โจทก์ มี พยาน สำคัญ อยู่ ๒ คน คือ
ข้าแดงจิต บุคร์ เจ้า ทวพย์ กับ ข้าแดง นีว เพื่อน เวช ใน ชั้น ได้ ส่วน ข้าแดง จิต พุก
กลับ ไป กลับ มา ถึง ๓ กลับ แสดง ว่า ไม่ ตู แน่ใจ ใน ความ จำ นาย ฌมยา จำ เหย
ได้ ข้าแดง นีว นั้น เอง ใน ชั้น ให้ การ ค่อ คัด ก็ ว่า ค่อ บ ค่อ ย กลับ ศาล ไม่
ยื่น ยื่น ว่า จำ นาย ฌมยา จำ เหย ได้ แน่ พยาน เหตุ ผิด ภาย นอก ประกอบ คดี
นั้น ก็ ยัง เป็น เวลา ห่าง จาก เวลา เกิด เหตุ ปล้น ทั้ง ฐาน ที่ นาย ฌมยา ก็ มี
บ้าง ใน คดี ที่ เป็น อุทธรณ์ โทษ ถึง ตาย ถ้า การ พิจารณา ยัง มี กระจ่าง จะ
ฟัง เขา พิรุธ นาย ฌมยา ลงโทษ ถึง ตาย นี้ ยัง ทิ่ม เหน็บ ยัง มี บังควร และ
ธรรม ภาสิต ว่า ไว้ ว่า คดี เมื่อ มี เหตุ เกิด ย่อม คง คง ด้อย แม้ จะ ปล่อย ผู้ ผิด
เสีย ด้ก ๓๐ คน ก็ ยัง จะ ดี กว่า จะ ลงโทษ คน ที่ หา ผิด มิ ได้ คน หนึ่ง ตั้ง นี้ ข้า
พระพุทธเจ้า รับ พระราช ทาน ปรึกษา เห็น ด้วย เกิด ๑ ว่า ขอท ที่ ให้ ปล่อย

นายณมชาไป แต่ นายบุคคิ นั้น มีพิรุณ โดยไม่ ต้อง ส่งสัย ควร ให้จำคุกไว้ ตลอดชีวิต

ข้าพระพุทธเจ้า ขอ พระ วรชทาน ทูลเกล้า ฯ ถวาย ถิ่นเนา คำ พิพากษา ค้ำถด มณฑล ปราจีนบุรี ค้ำถด อุตกรรม ข้าหุดวงพิเศษ แต่ ฎีกา จำเลย ทราบ ได้ฝ่า ถอง ขู่ตี พระบาท

การ จะ ควร ประทกร โด ดัดแล้ว แต่ จะ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ขอ เสดระ

ข้าพระพุทธเจ้า

กรมวังดี

พระยาจักรปณิศจีวิศิตวิสุทธิ

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยาอนุเวศมัญจาคีรี

พระยาเกษมสุขการ

อธิบดี ทรง ปฤกษา

ที่ ๓๗/๐๓๓

พระราชวัง สยามจันทร์

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

ทูล กรมหลวง สวัสดิวัตน์วิศิษฏ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๖/๑๓๓ ลงวันที่ ๓๓ สิงหาคม ร.ศ. ๑๓๓
ปลุกษาโทษชาย บุคดี ซึ่งคุมพดก ปล้น เรือ ข่า นาย มา เจ้าทรัพย์ คาย ที่
ปาก น้ำ เมือง ภิรมย์บุรี คดีนี้ ศาล มณฑล ภิรมย์บุรี พิพากษา จำคุก ชาย
บุคดี ๒๐ ปี ศาล อภิธรรม ข่า หลวง พิเศษ ปลุกษา แก้ ให้ ประหาร ชีวิต
แต่ ศาล ฎีกา เห็น ควร จำคุก ชาย บุคดี ตลอด ชีวิต ได้ ตรวจสอบ ว่า คำ
พิพากษา ศาล ฎีกา ชอบ แล้ว อนุญาตให้ ลงโทษ ชาย บุคดี ตาม คำพิพากษา
ศาล ฎีกา

(พระบรมนามาภิไธย) สยามินทร์

คำพิพากษาที่ ๑๐๒๙ พ. ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา สัญญาขอม

ผู้ใดซึ่งไม่มีสิทธิในทรัพย์สินด้วยลักษณะอย่างใด ถึง
จะเอาทรัพย์สินนี้ไปทำเอกสารสัญญาขอมแบ่งให้ใคร ต่อมา
ศาลก็ผู้รับก็ไม่มีสิทธิตามเอกสารนั้น

ทรัพย์สินอย่างใดซึ่งศาลเดิมตัดสินให้แก่จำเลย โจทก์ไม่
อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์จะตัดสินยกความชอบธรรมนั้นเสียไม่ได้

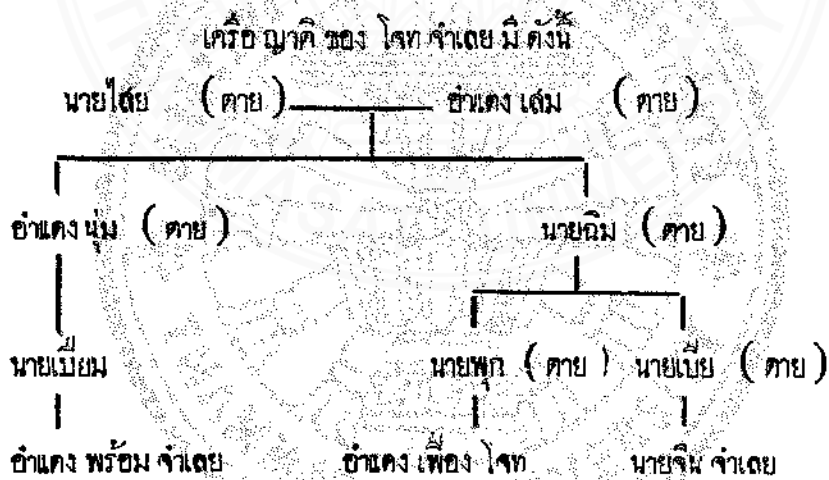
มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา ดำรงพร้อม
จำเลย อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ว่า หดง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง อ้างแดง เพ็ญ โจท
นายจิ้น อ้างแดง พร้อม จำเลย

โจทก์ฟ้องว่า ที่ บ้าน ราย วิวาท นี้ เป็น ของ นาย ฉิม บุโจทก์ ตก เป็น
ของ นายพุก บิดาโจทก์ กับ นายเบ็ญ บิดา นายจิ้น จำเลย ซึ่ง เป็น บุตรี ของ นายฉิม
ภายหลัง นายพุก บิดาโจทก์ ตาย นายเบ็ญ บิดา นายจิ้น ตาย โจท
ก์กับ นายจิ้น ได้ รับ มรดก ปกครอง ต่อมา ครั้น ค.ศ. ๑๘๗ อ้างแดง พร้อม จำเลย
ขอ อาศรัย ปลดทวงคืนใน ที่ ราย นี้ ต่อโจทก์ เมื่อ ค.ศ. ๑๘๗ โจทก์ ทราวมว่า

จำเลย มา พ้อง ส้ม ขอม กันใน ศาล เพื่อ จะ เขา ที่ รายนี้ ไป แบ่ง มัน กัน ฝ่ายเดียว จึง ขอให้ ศาล ท้าทาย เอก ตำร ขอม นั้น เสีย แต่ ห้าม มีให้ อ้างพร้อม แบ่ง ที่ รายนี้ ขอให้ แบ่ง มัน ให้ แก่ โจท กับ นายจีน ๒ คน เท่า นั้น

จำเลย ทั้ง ๒ ให้ การ รับ ตาม พ้อง ของ โจท ทุก ข้อ แต่ อ้าง พร้อม อ้าง ต่อ ไป ว่า อ้างตรงพร้อม เป็น หลาน นายฉิม ซึ่ง ควร ได้ ส่วน แบ่ง เหมือนกัน

ศาล เมือง เพชรบุรี พิจารณา แล้ว ปฏิเสธว่า (๑) สัญญา ยอมความระหว่าง อ้างตรงพร้อม กับ นายจีน จำเลย ในคดีแดง ที่ ๑๒/๑๒๐๐ นั้น ให้ยกเลิกใช้ไม่ได้ โดยชอบ (๒) ที่ อิวาท ซึ่ง ทนาย สีม่วง ในแผนที่ อ้างตรงพร้อม ปกครอง มา ถึง ๓๐ ปี ให้ อ้างตรงพร้อม มีกรรมสิทธิ์ เป็น เจ้า ของ (๓) ที่ นอก จาก สีม่วง ของ อ้างตรง พร้อม ให้แบ่ง ออก เป็น ๒ ส่วน ให้ แก่ โจท กับ นายจีน คนละ ส่วน เท่ากัน ถ้า ไม่ ตก ลง ให้ ประมุข ฤา ชาย

ทอด ตลาด เขาเงิน มาแบ่ง (๕) คำธรรมเนียม ส่วน ข้าแดงพร้อม ให้เป็น
ภัก ไป ส่วน โจท กับ นายจีน ให้คิด เขา ใน เงิน ค่า ที่ ทั้ง ๒ ฝ่าย เสียก่อน
แล้ว จึง แบ่ง

ข้าแดงพร้อม จำเลย อุทธรณ์ ศาล มณฑล ราชบุรี ปฏิทษา คดี ยื่น ตาม
ศาล เมือง ข้าแดง พร้อม จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ
แก้ คำพิพากษา ศาล มณฑล ใน ส่วน ข้าแดง พร้อม ว่า นาย เมียม บิดา ข้าแดง
พร้อม ขาด ขาย มรดก เสีย แต่ ใน ชั้น เดิม ออก ไป จาก ที่ เสีย นม นานแล้ว
ข้าแดงพร้อม ฟัง มา ขอ อาศรัย ปลด เว้น ใน ที่ ราย นี้ ต่อ เหล่าญาติ ฝ่าย
นายนิม โดย ให้ นงนท มาว่า กล่าว เฉลี่ย โท้ง ขอให้ อาศรัย ถึง แม้ ข้าแดง
พร้อม จะ ได้ อยู่ มา เกิน กว่า ๓๐ ปี ก็ ไม่เป็น สิทธิแก่ ข้าแดงพร้อม ได้ จึง
คัดสิน ยื่น ตาม คำ พิพากษา ศาล เดิม แต่ เถิดขอ ข้อ ที่ ยก เลิก เอกสาร ยอม ใน
จำนวนเลข แดงที่ ๗๒/๑๒๗ แต่ ไม่ ให้ ข้าแดง พร้อม มี ส่วน ได้ มรดก ราย
นี้ ด้วย คง แบ่ง ให้แก่ โจท กับ นายจีน ๒ คน ๓๓๓๓๓ คำ ธรรมเนียม
ชั้น ศาล ต่าง แด ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ เป็นภัก ไป ทั้ง ๒ ฝ่าย

ข้าแดงพร้อม จำเลย ทูต เกด้า ๑ ถวายฎีกา
กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ประชุม ปฏิทษา คดี เรื่อง นี้ ตลอดจน เห็นว่า ที่
ศาล เมือง ศาล มณฑล พิพากษา ให้ ข้าแดง พร้อม ได้ ที่ คืน เท่าที่ ข้าแดง พร้อม
ปกครอง อยู่ นั้น โจท ก็ มิ ได้ อุทธรณ์ นับ ว่า ได้ ยื่น ยอม ตาม คำ
พิพากษา ศาล เมือง มณฑล นั้น แล้ว ข้าแดงพร้อม อุทธรณ์ มา ฝ่าย เดียว
ว่า ข้าแดงพร้อม ควร ได้ เนื้อ ที่ นอก จาก ใน แผนที่ หมาย ลืมวง ออก ไปอีก

ซึ่ง เบน ชั๊อ วิณิชฌัยว่า ข้าแดง พร้อม จะ ควร ได้ จริง ๆ ใด เมื่อ เห็น ว่า
ข้าแดง พร้อม ไม่ ควร ได้ อีก แล้ว ก็ ไม่ ควร ตัดสิน ให้ ข้าแดง พร้อม กัดบี
แพ้วความ ที่ ข้าต เดิม ตัดสิน ให้ แต่ ที่ โจท ได้ ยิน ยอม ให้ แล้ว นั้น

อาศรัย เหตุ ดังนี้ เห็น ว่า ข้าต อุทธรณ์ เจ้าหลวง พิเศษ ปรากฏคดี ยัง
มิ อุก แท้ ให้ แก่ ข้า พิพากษา นั้น เดีย แต่ บังคับ คดี ไป ตาม คำ พิพากษา
ข้าต เมือง แต่ ข้าต มณฑล ทุกประการ คำ อุทธา ขวรมเนียบ ขึ้น ข้าต เมือง
คัดมณฑล ให้ ข้าแดง พร้อม ใช้ แทน โจท แต่ ขึ้นข้าต อุทธรณ์ เจ้าหลวง พิเศษ
ข้าต ฎีกา นั้น ให้ เป็น กพิ ไป.

ข้าต ฎีกา วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๑๓๓๓

กรมตจวัดติ
พระยานรเนคิบัญญัติ
พระยาเกษมศุขการ

อธิบดี ทรงบัญชา

คำพิพากษาที่ ๑๐๓๕ พ.ศ. ๒๕๕๕

เจตนา คีลศรารูธ

สองคนเกิดเป็นปากเสียงวิวาทกัน แล้วคนหนึ่งวิ่งไปเอาไม้มาฟันคนหนึ่งตาย ศาลวินิจฉัยว่า ชั่วคนตายโดยไม่เจตนา เพราะ ไม้ไม่เหมือนอาวุธปืน ซึ่งอาจสันนิษฐานได้ว่าเจตนาถึงจะฆ่าให้ตาย

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาโจทก์จำเลยอุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์

ในคดี ระหว่าง

กรมอัยการ
นายเขียน พงทพารเวือ

โจทก์
จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง ต่อ ศาล พระราชอาณาเขตว่า เมื่อ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๑๓๐ เวลา ๑๑.๐๐ น. จำเลยได้ เอาไม้ พรุขลุ่ย ร้าย ต่อ ร้าง กาย จีน ฉ่าง มี บาดแผล สักหลัด ๑ แห่ง จีน ฉ่าง ทน บาดเจ็บ ไม่ได้ ระวัง ตาย ใน วัน นั้น ขอ ให้ ลงโทษ ตาม กฎหมาย ดัชนีณอาณา มาตรา ๒๕๗-๒๕๘

ชั้นโรง พัก จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ชั้น ศาล พิจารณา จำเลย ให้ การ ชี้แจง ว่า จำเลย เติร มา ตาม ถนน มหาไชย ถึง สพาน เจริญวิทย์ จีนฉ่าง กำลัง

รด น้ำ ถอน ทำ น้ำ กระเซ็น เป็ชน ทางแกง จำเลย แด คำ จำเลย เกิด เปน ปาก
 เลี้ยง วิธาก กัน จีนต่าง เขา ไม่ คาน ทาม น้ำ ที จำเลย ๆ หนี เข้า ไป ใน บ้าน
 ผู้ มี ชื่อ จีน ต่าง ถัด ได้ ตาม จะ ดี อีก จำเลย จึง หยิบ มีด ฆัต บ้อง กัน
 แลฉวย มีด ไป ถูก จีนต่าง ฆาตเจ็บ

แต่ ฆัต ฆัต ของ จำเลย จำ จีนต่าง เขา ไม่ คาน ที ถอน นั้น พิจารณา ไม่
 ได้ ความ ฆาต ฆาต ของ จำเลย ไม่มี เคย เปน ชัน พัง ไม่ได้ คดี คง
 ได้ ความ จำ เมื่อ จำเลย ถัด จีนต่าง เคียง กัน แล จำเลย จึง เข้า ไป ใน บ้าน
 ผู้ มี ชื่อ ฆวย ได้ มีด เล่มหนึ่ง ยาว ประมาณ ๓ ศอก ถัด ฆัต มา จะ ทำร้าย
 จีนต่าง ๆ ฆัต หนี จำเลย จึง ได้ เขา มีด ฆวย ถูก จีนต่าง ที สะ โพล เปน แผล
 ฆวย ๒ นิ้ว ถัด ๒ นิ้ว ถูก เส้นโลหิตใหญ่ ฆาต จีนต่าง ตาย ด้วย ฆาต ฆาต ใน
 วัน นั้น เอง

ศาล พระ ราช อาญา ตัด สิน ว่า จำเลย มีความ ผิด ฐาน ฆาต ฆาต โดย ไม่
 เจตนา ต้อง ประมวลฎ อาญา มาตรา ๒๕๓ ให้ จำคุก มี กักหนต ๗ ปี

โจท จำเลย ต่าง ร้อง ขุทธรณ์ ศาล ขุทธรณ์ ปฤกษา ตัดสิน ว่า การ ที
 จำเลย ฆวย มีด จะ ทำร้าย นั้น เปน เจตนา ฆย แล แต่ จะ ตัดสิน ฐาน ว่า จำเลย
 เจตนา ถึง จะ ฆา ให้ตาย นั้น ยัง ไม่ ควร เพราะ มีด ไม่ เหมือน ฆาต ฆาต ซึ่ง
 ฆา ตัดสิน ฐาน ได้ ว่า เจตนา ถึง จะ ฆา ให้ตาย มี คำพิพากษา ศาล ฎีกา ใน
 คดี ที ๕๐๕/๑๒๑ ได้ วินิจฉัย ได้ เปน บัน ทัด ฐาน ศาล พระราช อาญา
 ปฤกษา ขวง มท กฏหมาย ชอบ แล แต่ กำหนด โทษ ที ศาล พระราช อาญา
 ให้ จำคุก จำเลย เพียง ๗ ปี นั้น ยัง น้อย นก เพราะ เรื่อง นี้ จีน ต่าง เปน จีน

กุดี รัต น้ำ ถนน หลวง ทำ การ ตาม น้ำ ที่ จะ ว่า จีน ฉ่าง แก่ง ทำ น้ำ เบี่ยง
 จำเลย ไม่ได้ เมื่อ เปน บำก เสียง คำ ทอ กัน ยุติ ไป แล้ว จำเลย ยัง ไม่
 หาย โกรธ กัดบ ฌวย ได้ มัด ได้ ทำ ร้าย เหตุ เพราะ น้ำ เบี่ยง กางเกง
 นิด เคียว เท่านั้น แต่คง ให้ เห็น ว่า จำเลย เปน คน พวด ต้นตวน ตูร้าย จึง
 แก่ คำ พิพากษา ศาล เดิม ใน ข้อ จำคุก เพิ่ม โทษ ขึ้น คง ให้ จำคุก มี กำหนด
 ๑๕ ปี

โจท จำเลย ทูล กล่าว ว่า ถวาย ฎีกา ฝ่าย จำเลย อ้าง ว่า เปน คน ฮนาก
 กรรมกร ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ ส่วนตน เห็น ว่า ศาล อุตธรณ์ ปฤกษา วง
 มท แด กำหนด โทษ สมควร แล้ว ไม่มี เหตุ ชน ควร แก้ไข ให้ เปน อย่าง
 ชน อิก ได้ ให้ ยก ฎีกา โจท จำเลย เสีย

ศาล ฎีกา วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๑๓๓๓

กรมหลวงลี้

พระยานเรนทิบัญญัติ

พระยาเกษมศุนทร

อธิบดี ทรงปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๑๑๔๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

อาญาบกрук

จำเลยบังอาจขุดดินใน ที่ ของ โจท ไป เช่น นี้ เป็น คดี
เข้า บท ฐาน บุก รุก ตาม มาตรา ๓๒๗

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ตรวจ ฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ว่า ทดลอง พิเศษ

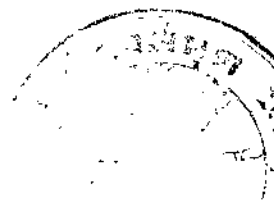
ใน คดี ระหว่าง นาย โสภ โจท
ชาย เดช นาย พระ จำเลย

คดีนี้ โจท พ้อง คดี ศาล เมือง อุทัยธานี ทว่า จำเลยได้ ขุด เหมือง ใน ที่ นา
โจท ตำบล กุ้ง พง กระทั่ง ให้ โจท ขาด ผล ประโยชน์ ไป มี หนึ่ง ๔๐๐ บาท
ขอให้ ลงโทษ ตาม กฎหมาย

จำเลย พ้อง ฎีกา ให้ การ ต้อง คำ กัน แก่ ว่า ที่ ซึ่ง จำเลย ขุด นั้น เป็น
เหมือง น้ำ เถ้า จำเลย เคย ได้ หาราย น้ำ ใน เหมือง ใช้ ทำนา โจท พึง มา
ปกครองแล้ว กตบ เหมือง น้ำ นี้ เสีย จำเลย จึง กตบ ขุด ขึ้น อีก

ศาล เมือง อุทัยธานี พิจารณา แล้ว เห็น ว่า จำเลย ได้ ขุด ดิน ใน ที่ เหมือง
นา ตรา ของ ของ โจท จริง แต่ โจท กตบ เสีย แล้ว หว่าน เข้า ได้ ผล ไม่
เสียหาย ถึง กระ นั้น จำเลย ยัง ต้อง มี ผิด ฐาน บุก รุก ตาม ประมวลกฎหมาย

มาตรา ๓๒๗ ให้ ปรับ จำเลย ๒ คน เป็น ฟินัย รวม ๓๐๐ บาท กับ ให้ ใช้จ่าย ค่าเสียหาย โจร ที่ ต้อง ตง แรง ถดบ ดิน ๕๐ บาท ค่า ชกรรม เนียม แด ค่า ทนาย ความ ๒๕ บาท ให้ จำเลย เสีย แทน ด้วย

จำเลย อุกขรณ

ศาล อุกขรณ ข้าหลวง พิเศษ ปรุกษา เห็น ว่า คำ พยาน โจร แสดง ว่า เป็น ทาง นำ ไป เจ้า นว จำเลย โจร พ้อง เป็น อาญา บุค รุก แด ความ บท มาตรา ๓๒๗ นี้ แม้ จะ ตงโทษ จำเลย โจร ต้อง สืบ ให้ ได้ ว่า จำเลย ประสงค์ เขา นา เป็น สิทธิ แต่ นี้ หา เช่น นั้น ไม่ จำเลย ชุด เป็น ทาง เขา แด นี้ ซึ่ง เคย ใช้จ่าย นั้น ให้ ยก ค่า พิพากษา ค่า ถด แด พ้อง โจร เสีย ให้ โจร เสีย ค่า ชกรรม เนียม แทน จำเลย ทุก ค่า ถด แด ค่า ทนาย ความ ๒๕ บาท

โจท ร้อง ทูล เกด ๑ กววย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ สำนวน ตลอด แด ทาง พิจารณา คดี นี้ โจร จำเลย มี กัน แด ว่า จำเลย ได้ ชุด ดิน ใน ที่ นา โจร แด ที่ นี้ เป็น ต่า รวง กว้าง เพียง คืบ ทั้ง คืบหนึ่ง ตัก เพียง ๕ นิ้ว ๘ นิ้วบ้าง ไม่ใช่ เหมือง น้ำ ตา ชารณ แด เป็น ที่ อยู่ ใน ตรา จอง ของ โจร แด เมื่อ จำเลย บังอาจ ชุด ดิน ใน ที่ ของ โจร จำเลย ต้อง มี ผิด ชวน บุค รุก บท กฎหมาย อาญา มาตรา ๓๒๗ มีใจ ความ ว่า ผู้ใด เจตนา จะ มี ให้ ผู้ อื่น ครอง ทรัพย์ ของ เขา (ขสังหริมะ) โดย ความ ปรกติ คช มัน บังอาจ เข้า ไป ภายใน เขต ของ เขา ด้วย เจตนา นั้น ท่าน ว่า มัน ทำ การ บุค รุก ดัง นี้ กรรมการ ฎีกา เห็น ว่า ศาล ข้าหลวง พิเศษ ปรุกษา ว่า บุค รุก จะ ต้อง สืบ ให้ ได้ ว่า ประสงค์

จะเอาที่ เปน สิทธิ นั้น ปรฤกษา ไม่ถูก ต้อง ด้วย กฎหมาย เพราะ ตัด บท
ไม่ เปน จึง เข้าใจ ความไม่ กระจ่างได้ ให้ ยก คำ พิพากษา นั้น เสีย บังคับ
คดี ตาม คำ พิพากษา ศาล เมือง ชุขัยธานี ให้ จำเลย เสีย ค่า ทนาย ความ ชั้น
ศาล ฎีกา นี้ แทน โทษ ๕๐ บาท

ศาล ฎีกา วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๑๙๑๑

กรม ราชทัณฑ์

พระยา นเรนทรราชกิจ

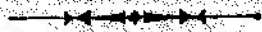
พระยา จักรปาณิศร์คีตวิจิตร

อธิบดี ทรงปรฤกษา

คำพิพากษาที่ ๑๑๘๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา คอกเบย

จำเลยจ้างโจทก์ทำเรือนเงินค่าจ้างค่าง ศาลตัดสินให้
จำเลยใช้เงินตลอดมา ถึงศาลฎีกา โจทก์จะร้องขอให้ศาล
ฎีกาบังคับจำเลย คัดคอกเบยให้ อีกนั้นร้องไม่ขึ้น

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา จำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ในคดีระหว่าง	เงินจาง	โจทก์
	เจ้าพระยาอภัยภูเบศร์	จำเลย

โจทก์ฟ้องต่อศาลแพ่งว่า จำเลยจ้างโจทก์ทำเรือน ๑๕ หลัง มีหนังสือ
สัญญาต่อกัน โจทก์ทำเรือนหมดแล้วได้รับค่าจ้างไปบ้าง ยังไม่หมด
ค่างที่จำเลยอีก ๑๘๖๗ บาท จึงขอให้ศาลบังคับจำเลยใช้

จำเลยให้การปฏิเสธ

ครั้งนี้วันที่ ๕ มกราคม ๑๒๑ ศาลนี้พิจารณา จำเลยรับว่าคงยังเป็น
หนี้ค่าจ้างซึ่งโจทก์ทำเรือนให้ ๑๖๕๐ บาท ฝ่ายโจทก์ยอมรับเอาตามนี้
มิให้ต้องสืบพยาน ศาลแพ่งจึงตัดสินให้จำเลยใช้

จำเลย อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ พิพากษา ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาล แห่ง

จำเลย ร้อง ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ตรวจ จำนวน แด พัง คำ ชี้แจง ของทนายโจท จำเลย แล้ว เห็น ว่า ฎีกา จำเลยไม่ เป็น แก่น ตำร ด้วย มูล คดี ปราบฏ รั้งเงิน ว่า จำเลยได้ จ้าง โจร ทำ เวียน แด จำเลยมี ว่า โจร ยัก ค้าง เงิน จำเลย ชิก ๑๒๕๐ บาท ดัง ปราบฏ ตาม รายงาน พิจารณา ลง วันที่ ๕ มกราคม ๑๒๘ นั้น ทนาย จำเลย จะ ยกเอา กรมนี้ ขึ้น ขึ้น ได้ แยก ค่อ ตู ไม่ ให้ เงิน คำ จ้าง โจร นั้น ยัง มีชอบ ศาล ต่าง ทั้ง ๒ คัดสิน มา ชอบ แด ใน ระหว่าง อุทธรณ์ ฎีกา จีน จง โจร ยืน คำ ร้อง ว่า จำเลย แด ลัง ประเวจ ขอให้ คิด ดอก เบี้ย ใน จำนวน เงิน นี้ กรรมการ ฎีกา เห็น ว่า จะ มี กับ ให้ ดอก เบี้ย มี ได้ เพราะ มี ได้ เรียก ไว้ ใน พ้อง เดิม ให้ ยก ฎีกา จำเลย เสีย บังกับ คดี ตาม ศาล ต่าง แด ให้ จำเลย เสีย ค่า ขรรณเนียม แทน โจร ตลอด ทุก ศาล แด คำ ทนาย ความ โดย อิศวา อย่าง สูง ตลอด ทั้ง ๓ ศาล

ศาล ฎีกา วันที่ ๓๐ มกราคม ๑๒๘

กรมสวัสดิ
พระยาภักดีทรรณกิจ
พระยานเรนตีญชากิจ

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๑๒๐๖ พ. ศ. ๒๔๕๕

ยึดโฉนดต่างณี ข้อ

จำเลย กู้เงิน ของโจทก์ ไป ให้ โฉนดยึดไว้ต่างณี ภาย
หลัง จำเลย หลอกดวงเขาโฉนด คืนมา โจทก์ จะ ฟ้อง ว่า จำเลย
ฉ้อโฉนด นั้นไม่ ได้ ด้วย โจทก์ ยึดโฉนดไว้ โดย กฎหมายไม่
อนุญาต

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการตรวจฎีกาโจทก์ อุกษรณ
คำพิพากษา ศาล อุกษรณ

ใน คดี ระหว่าง โจทก์
อึ้งเตงศถ้าย จำเลย
อึ้งเตง ฮ้อย นายเห็ง นายเผน นายพุก

โจทก์ ฟ้อง ศาล พระ ราชอาณา เวียง กุญทรัพย์ ๕๘๐ บาท สิ้นใหม่ ๕๐๐ บาท
หา ว่า จำเลย กระทำ ผิด ทาง อาญาฐาน ฉ้อ ทรัพย์ กล่าวหา ว่า เมื่อ เดือน
& ปี ๒๕ อึ้งเตง ฮ้อย นายเห็ง จำเลย อูบาย หลอก ดวง กู้เงิน ๕๘๐ บาท ของ
โจทก์ ไป เขาโฉนด อย่างใหม่ สำหรับ ที่ ดิน ตำบล บาง ระมาด ให้ โจทก์ ยึดไว้
ต่างณี ภายหลัง จำเลย & คน กดัม คม คิดกัน อูบาย หลอก ดวง เขา หน้า
โฉนด ไป จากโจทก์

จำเลย & คนให้การ ปฏิเสธ ข้อหาโจทก์ อ้างแดง ช้อย นายเหตัง รั้ว ว่า
ได้ กู้เงิน ๕๘๐ บาท แต่ ได้เอาโฉนดให้ โจทก์ ถือไว้จริง แต่จำเลยได้ใช้
ฉันทิน ให้ โจทก์ ได้ นำโฉนด ส่วน ของ จำเลย มา แล้ว นายแผน ช้อยแดง ว่า อ้างแดง
ช้อย นายเหตัง ได้ วาน จำเลย ให้ ช้อยนำ โฉนด ส่วน ไปจำหน่ายแก่ นายพุก ๆ จำ
เลย ช้อยแดง ว่า นายแผน เขานำ โฉนด มาขอ ให้ จำเลย ช้อยแดง จัดการ จำนำ ให้ จำเลย
ตรวจ ดู นำโฉนด เห็น เนื้อที่ น้อย ไปก็ไม่รับ เป็น กระ

ศาล พระราช อาญา พิจารณา ฟัง คำ พยาน โจทก์ จำเลย เด็จ จำนวน แล้ว
ตัดสิน ว่า อ้างแดง ช้อย นายเหตัง นายแผน จำเลย มีความผิด ฐาน ลักทรัพย์
ต้อง ด้วยกฎหมาย ลักษณะ อาญา มาตรา ๓๐๕ ลงโทษ จำคุก อ้างแดง ช้อย นาย
เหตัง แต่ นายแผน จำเลย มีกำหนด กระ ๑๘ เดือน แต่ นายเหตัง เคย ต้อง
โทษ มาแล้ว ให้ เพิ่ม โทษ ตาม มาตรา ๗๕ ทวิ ศาล ให้ จำคุก มีกำหนด ๓ ปี
ให้ อ้างแดง ช้อย นายเหตัง คืน โฉนด ฤฯ มี ฉันทิน ให้ ใช้ ทุน ทรัพย์ ๕๘๐ บาท ให้
โจทก์ นาย พุก จำเลย ไม่มี ความผิดให้ ปลดปล่อยตัวไป

จำเลย ที่ ต้อง โทษ อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ พิจารณา เห็น ว่า จำเลย รั้ว เงิน ๕๘๐ บาท มาจาก โจทก์ ได้
มอบ นำ โฉนด กับ ที่ ดิน ให้ โจทก์ ทำมา นาน ๒ ปีเศษ ก่อน เป็น คิดแก่ กัน ขึ้น
จะ ฟัง ว่า จำเลย พิรุช ฐาน ลัก โกง เงิน โจทก์ นั้น ไม่ได้ ครั้น จะ ฟัง ว่า จำเลย กระทำ
ผิด ฐาน ลัก โกง นำ โฉนด เดว พ้อง โจทก์ ก็ เกิดอับ คตุม ไม่ กล่าว จำเลย กระทำ
ผิดวัน เวลาใด แต่โฉนด ที่คืน ยึดต่าง ฉันทิน ไม่ได้ ตาม คำพิพากษา ฎีกา ที่ ๒๖๐
ปี ๑๑๙ จึง ตัดสิน ว่า จำเลย ไม่มีผิด ตาม ข้อหา โจทก์ ให้ ยก พ้อง โจทก์ ปลดปล่อย
ตัว จำเลย ไป

โจทก์ ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาย่อ ไม่มีคำชี้แจง

กรมการ ศาลฎีกา ได้ตรวจจำนวนตลอดแล้วได้ความว่า เมื่อเดือน ๔ ค่ำ ๒๒๕ ข้าแฉง ซ้อย นายเหล็ง จำเลย กู้เงินโจทก์ไป ๕๘๐ บาท ได้เอาโฉนดที่ดิน ตำบล บางระมาดให้ โจทก์ ยึดไว้ เป็นประกันต่างกรณี หากได้ทำหนังสือสัญญาต่อกันไม่ แต่ได้ให้โจทก์เข้ายึดถือทำในที่ดินต่อมาด้วย ครั้นเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๒๗ ข้าแฉง ซ้อย นายเหล็ง จำเลย ได้อุบายหลอกลวงโจทก์ให้เอานำโฉนดไปให้ จำเลยจะนำไปทำสัญญาจำนำที่พนักงานทะเบียนให้ถูกต้อง ครั้นโจทก์นำโฉนดมาให้ จำเลยกลับกล่าวว่ามีผู้ต้องการจะซื้อ จำเลยจะขายที่ดินเอาเงินใช้หนี้ให้โจทก์ แล้วข้าแฉง ซ้อย นายเหล็ง แฉ นายแผน จำเลย พาโจทก์กับนำโฉนดไปที่บ้านนายพุก แล้วข้าแฉง ซ้อย จำเลยรับเอาโฉนดของโจทก์พาหนีไป

ได้ความดังนี้ กรมการ ศาลฎีกา เห็นว่า เมื่อข้าแฉง ซ้อย นายเหล็ง จำเลย กู้เงินโจทก์ในชั้นต้น จำเลยไม่ได้กล่าวเท็จใดๆ แสดงกิริยาหลอกลวงโจทก์ อย่างไรอย่างหนึ่ง แต่ได้ให้โจทก์ยึดถือนำโฉนดเข้าปกครองที่ดินตามที่ได้ตกลงกันก่อนมาเป็นเวลานานดังนี้ จะถือว่าจำเลยฉ้อเงิน ๕๘๐ บาท ของโจทก์ไม่ได้ ส่วนนำโฉนดที่จำเลยเอาไปจากโจทก์โดยกิริยาหลอกลวงนั้น โจทก์เป็นผู้ยึดถือนำโฉนดไว้ โดยกฎหมายไม่อนุญาตโจทก์ยึดนำโฉนดของจำเลยไว้ต่างกรณีไม่ได้ ตามคำบังคับในพิพากษาฎีกาที่ศาลอุทธรณ์ได้ยกขึ้นข้างนั้นแล้ว จะถือว่าจำเลยได้กระทำความผิดฐานฉ้อนำโฉนดไม่ได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษาคดีชอบแล้ว

จึง พร้อมกัน พิจารณาให้ ยก ฎีกา ใจท เลี้ย คำ ธรรมเนียม ใจท จำเตย
ให้เป็น ฎไฟไป.

ศาล ฎีกา วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๓๓๑

กรม สัตว์ตติ

พระยา นรเนติบัญญัติ

พระยา มหิธร

พระยา กฤตถานกรณ กิจ

พระยา จักรปาณิศรศีลวิจิตร

พระยา นรเนติ ปฤชา อธิบดี ทรงตรวจแก้

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๒๐๘ พ.ศ. ๒๔๕๕

กรรมสิทธิ์ ชื่อในโฉนดแผนที่ มรฎก.

บุคคลโดยชอบ ให้ผู้ ชั่งลง ชื่อ ใน โฉนดแผนที่ ด้วย ลักษณะ การณ์อย่างใด ในที่ดินซึ่งตน มีกรรมสิทธิ์อยู่นั้น ภายหลัง จะฟ้องว่าตน ยังเป็นเจ้าของ สิทธิ อยู่ไม่ได้

ผู้ เมีย มีชื่อ ด้วย กันในโฉนดแผนที่ เมื่อผู้ หรือเมีย ตาย ก็ดี ต้อง แบ่งที่ดิน คณะ กิ่ง ตาม ชื่อในโฉนด ส่วน ของผู้ ตาย เป็น มรฎก

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการ ตรวจ ฎีกา อำแดง
เหว่า อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง โจท
อำแดงเหว่า จำเลย
นายทัด

ใน คดี ระหว่าง โจท
นายทัด อำแดงยิ้ม อำแดงดัม จำเลย
อำแดงเหว่า

อำแดงเหว่า โจท ใน คดี ที่ ๑ ฟ้อง ต่อ ศาล เมือง กรุงเก่า ขอ ให้นายทัด จำ
เลย คืน นาโฉนด เรียก กรรมสิทธิ์ ที่นา ตำบล ท่ง บ้านใหม่ อำเภอ รอบกรุง ชั้น มี

ราคา ๘๐๐ บาท ช่าง เหตุว่า ทินา รายน มีชื่อ นายคุ้ม สามีอ้างเหตุว่า กับโจทก์
 ใน หน้าโฉนด เป็น เจ้าของ นายคุ้ม บ่วย ได้มอบ หน้าโฉนด กับ เงิน ให้จำเลยไป
 เสีย ค่าหา แทน แล้ว นายคุ้ม สามี โจทก์ ตาย จำเลย บังอาจ ยึดเอา หน้าโฉนด
 ที่หา ไว้ เสีย แต่ บุกรด เข้าไต่ แต่ หว่านเข้า ใน ที่นา รายน

นายทัก จำเลย ให้การ ปฏิเสธ เกี่ยวแก่ แดกถับ เป็น โจทก์ พ้อง แย้ง พร้อม ด้วย
 อ้างยังมี อ้างถับ โจทก์ ใน คดี ที่ ๒ ขอ ให้ ศาล ถอนชื่อ อ้างเหตุว่า จำ
 โดย กับ นายคุ้ม สามี ออก จาก หน้าโฉนด ที่นา รายน พิเศษ ช่าง เหตุว่า ที่ นา รายน
 นี้ เดิม เป็นของ นายคำ อ้างเหตุพิศ บิดามารดา ตกมาเป็นของ โจทก์ อ้างเหตุ
 เหตุว่าจำเลย แด นายคุ้ม สามี ไม่ได้ มาเกี่ยว ซึ่ง ปกครอง ใน ที่ นาแต่ อย่างไร
 เมื่อ ปี ร.ศ. ๑๒๒ นาย ทัก ต้อง ไป รับราชการ ที่ กรุงเพทฯ ได้เอา หน้า โฉนด
 มา มอบฝาก ไว้ กับ นายคุ้ม สามี อ้างเหตุว่าจำเลย แด ได้สั่ง นายคุ้ม ให้
 นำ พนักงานเกษตรวัง วัด นา แด ให้ ได้ ชื่อ นายทัก อ้างเหตุยังมี อ้างเหตุถับ โจทก์
 ในหน้า โฉนด เป็น เจ้า ของด้วย นายคุ้ม ไม่ ประนี บัดตามคำสั่ง ของ นายทัก
 บัง อาจ ลงชื่อ ตน กับ ชื่อ อ้างเหตุ เหตุว่าจำเลย ผู้ ภรรยา ใน หน้าโฉนด เป็น เจ้า ของ
 เสียเอง โจทก์ พึง ได้ ทราบ ความ นี้ เมื่อ เดือน ๖ ปี ๑๒๗ แด ได้ ต่อ ว่า นายคุ้ม ๆ
 ก็ รับปาก คำว่า จะ ถอน ชื่อ ตน แด ชื่อ ภรรยา ออก จาก หน้า โฉนด แต่ พอ
 นายคุ้ม ตาย เสีย จึง หา ได้ ถอน ชื่อ ออก จาก หน้า โฉนด

อ้างเหตุ เหตุว่า เป็น จำเลย ให้การ ปฏิเสธ คือ ผู้ ความ ทำ ของ เดียว กับ พ้อง
 ของอ้างเหตุ เหตุว่า ใน คดี ที่ ๑ แดชี้แจง ต่อ ไป ว่า นายคุ้ม ได้ ชื่อ ที่ นา จาก ผู้
 มีชื่อ ปก ครอง มา ๑๐ ปี กว่า

คดี ชั้นเดิม ศาล ดำเนิน วิจัย คดี สืบ โดย ยังมี ได้ พิจารณา ข้อ ความเท็จ
 แฉจริงให้บรรณีย์ ศาลฎีกาได้มีคำสั่งที่ ๒๑๖/๒๕๕๑ ให้ส่งคดีไปศาลแพ่ง
 กรุงเก่า ให้พิจารณาแต่พิพาทษาใหม่ตามกระบวนการความ ศาลเมืองกรุงเก่า
 ได้พิจารณา คดี ตามคำสั่ง ของศาลฎีกาเสร็จแล้ว เห็นว่า ข้อที่นายทัดแต่ง
 ให้ นายคุ้มไปนำเจ้า พันธ งานวัง วัด ที่ นำ ตาม มาตรา ๙ แห่ง พระราชบัญญัติ
 ออกโฉนดที่ดิน ปี ๒๕๒๖ นายคุ้ม ไม่ทำตามคำสั่ง ของนายทัด ถัดมา เขา ชื่อ
 นายคุ้ม อ้างแดง เหงว่า ตง ในนำโฉนด นายทัด ย่อม มีอำนาจ พ้อง ขอให้ ถอน
 ชื่อ นายคุ้ม กับ อ้างแดง เหงว่า ออก จาก นำโฉนดได้ ไม่เรียนว่า นายคุ้ม เป็น เจ้า
 ของ ที่ มีกรรมสิทธิ์ ตาม มาตรา ๓๕ ให้ยก พ้อง อ้างแดง เหงว่า โจท ใน คดี ที่ ๑
 เสีย ในคดี ที่ ๒ ข้อที่ นายทัด อ้างแดง ยืม อ้างแดง ตับ เป็น โจท พ้อง นั้น ให้
 บังคับให้ถอน ชื่อ นายคุ้ม อ้างแดง เหงว่า ออก จาก นำโฉนด ให้เป็นสิทธิแก่นาย
 ทัด อ้างแดง ยืม อ้างแดง ตับ ให้อ้างแดง เหงว่า ใช้ คำ ขอรรม นิยมกับ คำทนาย อย่าง
 คำแทน นายทัด อ้างแดง ยืม อ้างแดง ตับ ทั้ง ๒ เรื่อง

ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ พิจารณา คดี ที่ อ้างแดง เหงว่า อุทธรณ์ เห็น ว่า
 นายคุ้ม อ้างแดง เหงว่าไม่ ใช่ เจ้า ของ ที่ มาแต่เดิม ที่ ไม่ เป็น กรรม สิทธิ์ ของ
 นายคุ้ม อ้างแดง เหงว่า ได้ตาม คำ พิพากษาฎีกา ที่ ๕๙๕/๒๕๕๑ ซึ่งได้วาง ไว้เป็น
 บันทัดฐาน จึงตัดสิน ยืน ตาม คำ พิพากษาศาลแพ่งกรุงเก่า ให้ยก อุทธรณ์
 อ้างแดง เหงว่า เสีย กับให้อ้างแดง เหงว่าใช้ คำ ขอรรม นิยมกับ คำ ทนาย อุท ๓๒ บาท
 แทน นายทัด อ้างแดง ยืม อ้างแดง ตับ

อ้างแดง เหงว่า ทด เกณฑ์ ๑ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนเรื่อง นี้ตลอดแล้ว ได้ ความตาม ท้อง
 สำนวน ว่า ที่ นายราช พิภพช เต็ม เป็น ของ นาย คำ อ่างแดง เทศบิณฑ มรตนา นาย
 คุ่ม สามี อ่างแดง เหว่า กับ นายทิต อ่างแดง ยิม อ่างแดง ตัม นาย คุ่ม นั้น มรตนา แต่ง
 ให้ มี ภรรยา คือ อ่างแดง เหว่า เต ได้ แยก เว้นไป แล้ว กับ ทั้ง ได้ รับ ส่วนแบ่ง
 ที่ นานไป บ้าง ด้วย ต่อ มา เมื่อ ประมาณ ๓๓ - ๓๔ ปี ถ่วง แล้ว นาย คำ อ่างแดง
 เทศ ตาย นายคุ่มได้ ขอ อนุญาต อ่างแดง ตัม อ่างแดง ยิม เข้า ทำ นา อยู่ ข้าง
 ไร่ วัด ที่ นาน เพื่อ ออก โฉนด อย่างไร ไม่ปรากฏ เมื่อก่อน เจ้าพนักงานจะมา
 ไร่ วัด ที่ นาน เพื่อ ออก โฉนด อย่าง ใหม่ นาย ทิต ไป รับ ราชการ กอง ทหาร
 ณะ กรุงเทพ ฯ ได้ มอบ ตราแดง มา ให้ นายคุ่ม แต่ ตั้ง ว่า ถ้า ไร่ หลวง มร
 ไร่ วัด ที่ นาน เมื่อ เวลา นาย ทิต ไม่ อยู่ แล้ว ให้ นายคุ่ม นำ ไร่ วัด เสา ชื่อ นายทิต
 อ่างแดง ยิม อ่างแดง ตัม ลง เป็น เจ้าของ ที่นาใน ไร่ วัด ครั้น ไร่ หลวง เกษตร มา
 ไร่ วัด ที่ นาน เพื่อ ออก โฉนด นายคุ่ม กลับ เสา ชื่อ ของ ตน แต่ ชื่อ อ่างแดง เหว่า
 ภรรยา ลง ใน นาน โฉนด เป็น เจ้าของ ที่นา เดียว เสง แต่ ได้ ไป รับ โฉนด มา
 มอบ ให้ นายทิต ยึด ถือ เขาไว้ โฉนด นี้ ลง วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๒๒
 กาล ต่อมา นายทิต อ่างแดง ยิม อ่างแดง ตัม ซึ่งเป็น ผู้ อยู่ ใน ที่ นี้ ได้ คัดค้าน
 ว่า กล่าว จน ถึง เดือน ๖ ปี ๒๔๒๘ นายคุ่ม สามี อ่างแดง เหว่า ไป ยดลง พวก
 นายทิต อ่างแดง ยิม อ่างแดง ตัม จึง ได้ ไป พุด ค่อย นายคุ่ม ขอให้ ถอน ชื่อ นายคุ่ม
 แต่ ชื่อ อ่างแดง เหว่า ออก จาก นาน โฉนด นายคุ่ม ก็ รับ ปากว่า จะ จัด ถอน ให้
 แต่ พระอิน นายคุ่ม มา ตาย ลง เสีย ก่อน จึง หาได้ ถอน ชื่อ ออก จาก นาน โฉนด
 ไม่ ใน ปลาย เดือน พฤษภาคม ๒๔๒๗ นั้นเอง โจท จำเลย จึง ได้ พ้อง ร้อง กัน

วัน คดี มี ปัญหา อัน จะ พิจารณา ว่า นาย ทัด ข้าแดง ยิ้ม ข้าแดง ถัม ปลดปล่อย
 ให้ นาย ค่อม ข้าแดง เหว่า ลง ชื่อ ใน โฉนด แขน ที่ อย่าง ใหม่ เป็น เจ้า ของ ที่ ดิน
 ซึ่ง นาย ทัด ข้าแดง ยิ้ม ข้าแดง ถัม ถัม ได้ ชัด ว่า มี กรรมสิทธิ์ แต่ เขา โฉนด
 มา ยึด ถือ ไว้ ตั้ง แต่ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๑๒๒ จนถึง เวลา ที่ ข้าแดง เหว่า พ้อง
 เรียก นำ โฉนด เมื่อ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๑๒๗ จำนวน ถึง ๕ ปีเศษ จะ ย่าง
 เข้า ๕ ปี ดังนี้ นาย ทัด ข้าแดง ยิ้ม ข้าแดง ถัม จะ มี อำนาจ พ้อง เรียก ที่ ดิน
 มา เป็น สิทธิ แก่ตน ได้ ฤๅ ไม่ แท้จริง อัน ว่า สิทธิ ของ นาย ค่อม ใน ชั้นแรก
 ที่ ไม่ ทำตาม คำ สั่ง ของ นาย ทัด ซึ่ง คำสั่ง ต่าง หยิบ ยก ขึ้น มา ถัดต่อ ไว้ แล้ว นั้น
 เมื่อ พิเคราะห์ แต่ เถาะ ๆ ก็ ดู เหมือน ว่า จะ มี ฉายา แห่ง การ ทุจริต ดู อยู่ บ้าง
 แต่ เมื่อ พิจารณา พิเคราะห์ คำ พยาน โดย ถ่อง แท้ แล้ว ก็ จะ เห็น ได้ ชัดเจน ว่า รูป ความ
 ไม่ เป็น เช่น นั้น การ ที่ นาย ค่อม เอา ชื่อ ตน กับ ชื่อ ภรรยา ลง ใน หน้าโฉนด นั้น
 ไม่ได้ ทำ เช่น การ จูงบัง ทำ กัน อย่าง เบ็ดเสร็จ จน พยาน ทั้ง หาย ที่
 ฝ่าย นาย ทัด แต่ ข้าแดง ยิ้ม ข้าแดง ถัม นำ ถัม พก กัน ทราบ เรื่อง ราว ที่ เป็น
 มา นั้น ชอก ช่าง แต่ นาย ทัด ข้าแดง ยิ้ม ข้าแดง ถัม จะ กลับ ปฏิเสธ ว่า ไม่
 ได้ รู้ เห็น ด้วย ใน ความ ซ่อน ที่ ปฏิเสธ ไม่ได้ เพราะ ตน เป็น ผู้ ยึด ถือ นำ โฉนด
 ไว้ กับ มือ เอง ข้อ ความ เทจ แต่ จริง ใน คดี ควร จะ สันนิษฐาน ได้ ตั้ง นี้ ว่า
 โจทก์ จำเลย กับ นาย ค่อม ผู้ ตาย เป็น ญาติ อัน ดิน ชี มี ความ รักใคร่ เชื้อ ถือ ซึ่ง กัน
 แต่ กัน การ ที่ นาย ค่อม นำ พนังงาน วังวัด ที่ ดิน แด เขา ชื่อ ตน ชื่อ ข้าแดง เหว่า
 ภรรยา ลง ใน โฉนด เป็น เจ้า ของ ที่ ดิน นั้น นาย ค่อม ไม่ได้ ทำ โดย เจตนา
 ทุจริต แต่ อย่างใด หาก ทำ โดย พี่ น้อง มี ความ เชื้อ ถือ ไว้ วาง ใจ กัน ส่วน ตน

เพราะฉนั้น ฝ่าย นายทัต อำแดง ยิ้ม อำแดง ดับ จึง หา ได้ คัด คำน แต่ อย่าง ไต
 ในเวลา นั้น ไม่ ปรอดย มาถึง ปี ๑๒๗ เมื่อ นายคุ้ม บ่วย ลง หนัก ใน ฮาดันนากาด
 นายคุ้ม กับ พวก น้อง ๆ จึง ได้ คิด จะ เปลี่ยน ชื่อ นายคุ้ม แต่ ถอน ชื่อ อำแดง
 เหว่า ออก จาก น้า โนนต์ ให้ เป็น ชื่อ นายทัต อำแดง ยิ้ม อำแดง ดับ เสีย เพื่อ เกียจ
 กัน อำแดง เหว่า นี้ เป็น แต่ ฝ่าย ตะโก มี ได้ กรรมสิทธิ์ ใน ที่ ฮัน เป็น ของ
 ตั้ง เต็ม แต่ นายคุ้ม ตาย เสีย ยัง ไม่ ได้ ทกการ นี้ ให้ ดำเนิน

กรรมการ ค้าต ฎีกา จึง วินิจฉัย ว่า เมื่อ บุคคล ไต ยอม ให้ ผู้ ฮัน ลง ชื่อ ใน
 โนนต์ แนน ที่ ฮ่าง ใหม่ เป็น เจ้าของ ที่ดิน นั้น ซึ่ง คน มี กรรมสิทธิ์ ฮัน มา ภาย
 หั่ง จะ พ้อง เรียก ที่ ดิน นั้น โดย ฮ่าง ว่า คน เป็น เจ้าของ ตั้ง นี้ ยัง มิ ฮัน ด้วย
 กฎหมาย

แต่ เรื่อง นี้ กรรมการ ค้าต ฎีกา เห็น ว่า นายทัต อำแดง ยิ้ม อำแดง ดับ ควร
 ได้ ส่วน ที่ดิน ทาง มรฎุก นายคุ้ม ตาม พระราช บัญญัติ วิธี พิหารณา ความ
 พ่ง มาตรา ๓๘ ข้อ ๒ เพราะฉนั้น จึง พรอม กัน พิพากษา ให้ แบ่ง ที่ ดิน ใน
 ระหว่าง โศท จำเลย ฤ โดย ปรวมต ราคา ตกลง ปรอดง ของ กันเอง ฤ โดย
 ชาย ทอด ตดต ได้ เงิน เท่าใด ให้ แบ่ง ฝน ของ อำแดง เหว่า ส่วน หนึ่ง เป็น
 ของ นายคุ้ม ส่วน หนึ่ง ตาม ที่ มี ชื่อ ใน น้า โนนต์ ส่วน ของ นายคุ้ม ให้ แบ่ง เป็น
 ภาค ภรรยา ให้ แก่ อำแดง เหว่า ภาค หนึ่ง แต่ เป็น ภาค ญาติ ให้ แก่ นายทัต
 อำแดง ยิ้ม อำแดง ดับ ได้ คณะ ส่วน เท่า กัน ค่า ธรรมเนียม ให้ ชัก จาก
 มรฎุกนายคุ้ม ค่า พิพากษา ค้าต ต่าง ซึ่ง ไม่ ต้อง กับ ค่า บังคับ นี้ ให้ ยก แต่

๒๕๖๒

แก้ไข

ศาลฎีกา วันที่ ๓๓ มกราคม ๒๕๖๒

กรมฉ้อฉล

พระยา นรเนติ บัญชากิจ

พระยา เกษมศูช การี

พระยา นรเนติ ปฤถษา อธิบดี ทรงตรวจแก้

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๒๙๔ พ. ค. ๒๔๕๕

สัญญา มรฎก

ที่ดิน เป็น ของ บิดา มารดา ๆ ภาย โจรภัย จำเลย เป็น บุตร ทำสัญญาแบ่งกัน แล้ว ต่าง ปลูกครอง มา โจท หรือ จำเลยจะ ร้องขอแบ่ง ตามส่วน ใน กฎหมาย เพื่อ ทำลาย สัญญา นั้น ร้องไม่ ขึ้น สัญญา มี ส่วน เท่าใด ต้อง ได้ ตาม ส่วน นั้น

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรมการ ตรวจ ฎีกาโจท ขุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล ขุทธรณ์

ใน คดี ระหว่าง ย้ำแดง กี่ โจท นายสุต ย้ำแดง จัน จำเลย

คดีนี้ โจท พ้อง ค่อ ศาลแพ่ง ขอ ให้ ศาล ทำลาย หนังสือ สัญญา ระหว่าง โจท จำเลย แต่ให้ แบ่ง ที่ดิน ดูก เว้นโรง ทั้ง หมดตาม แผนที่ ท้ายฟ้อง นอก จากที่ ของ ย้ำแดง ซิว เข่ง ให้แก่ โจทจำเลย อีก ละคร กิ่ง

จำเลย ให้การต่อสู้ว่า โจทจำเลยได้ทำสัญญาแบ่งที่ดินแล้ว ที่ ๆ ได้ขีด เส้น คำ แบบตาตารางใน แผนที่ เป็น ของ โจท ใน เส้น เขียว ข้าง เหนือ เป็น ของ จำเลย แต่ ในเส้น เขียว ข้าง ใต้ ซึ่ง ปลูกโรง ทำ รมม จำเลย ยอม แบ่ง

ฝ่ายข้าแดงตั้งยื่นคำร้อง ขัดแย้ง มาใน ส่วนคน ว่า ที่ ทั้งหมด เป็น มรรฎก
 ของ จีน แม้แต่ตั้ง ข้าแดงหุ่น บิดา มารดา โจท จำเลยแต่ผู้ร้อง จึงขอ ให้ คัดแบ่ง
 คัดแบ่ง พิจารณาได้ ความว่า เดิมที่ดิน ทั้งหมด เป็น มรรฎก ตกอยู่ในระหว่าง
 โจท จำเลย ในปี ๑๒๐๐ โจท จำเลยได้ทำ หนังสือ สัญญาแบ่งที่ รายนี แต่
 มีที่ แห่งหนึ่ง ยัง ติดขัด อยู่ ด้วย ข้าแดง ขีดเซ่ง ร้อง คัดค้านได้ จึงไม่ได้แบ่ง
 เถกเถก ที่นั้น ตามสัญญาแบ่ง ข้าแดงก็ ต้องได้ ที่ ตาม ที่ได้ ขีดเส้น ต่ำ เป็น
 ตาตรงไว้ ในแผนที่ ส่วนที่ ๆ ติดกับ ข้าแดง ขีดเซ่ง ข้าแดงก็ ข้าแดงจัน
 ได้ทำสัญญา กับ อีก ฉบับหนึ่ง ว่า จะเข้าชื่อ พ้อง ข้าแดงขีดเซ่ง เมื่อ ขณะ แล้ว
 จะได้แบ่งกัน ครั้นได้ พ้องร้อง ว่าคดี ถึงที่สุด ส่วนคน ข้าแดงก็ ข้าแดงจันแพ้
 ไม่ได้ ทน คน จึงไม่ได้แบ่ง ส่วนที่อื่น ๆ ซึ่ง แบ่ง กันตาม สัญญานั้น ก็
 ต่างคน ต่างได้ปกครองกัน ต่อมา จึง ตัดสินว่า สัญญาที่ ข้าแดงก็ โจท ข้าแดง
 จัน จำเลย ได้แบ่งกัน ที่ดินกัน ทั้ง ๒ ฝ่ายได้ ประพฤติ ตามสัญญา มาหลายปี
 เป็นการเสร็จขาดแล้ว โจทจะร้องขอเลิก สัญญาโดยอ้างเหตุ ว่า ได้ยอม โดยหลง
 เชื่อว่าต้อง ได้ ที่ ข้าแดงขีดเซ่ง มาแบ่งด้วยนั้น พงไม่ได้ สัญญาจะแบ่ง ที่ ข้าแดง
 ขีดเซ่ง นั้น เป็น สัญญา อีก ฉบับหนึ่ง ต่างหาก เพราะฉะนั้น ให้วัด ที่ เขต ของ โจท
 จำเลยตาม สัญญา แบ่ง ถ้า จำเลยได้ ต่ำเข้ามาในเขต ของ โจท ให้ จำเลย เสีย
 ค่าใช้ จ่ายในศาล หรือ เถกเถก วัด ต่อมา ถ้า จำเลยไม่ได้ทำ ต่ำเข้ามาในที่ โจท ให้
 โจท เสียค่า ใช้ จ่ายในกรร ไป วัด ต่อมา แต่ที่ เส้นเขี้ยว ใน แผนที่ ปรากฏ ว่า ทำ
 โรง ขนนั้น จำเลย ให้การ รับ ยอมแบ่ง ให้ โจท จำเลย แบ่งกัน คณะทั้ง
 ถ้า ยัง จะแก่งแย่ง ไม่ตกลง ก็ให้ ชาย ทอดตลาด แบ่งเงินคณะ ทั้ง คำร้อง ข้าแดงตั้งยื่น
 ขอ ส่วนแบ่ง ใน ที่นั้น ขาด ขยาย ความ มรรฎก นานแล้ว ให้ ยกเสีย

โจท อุตธรณ์

ศาล อุตธรณ์ ตัดสิน ยืน ตามศาลแพ่ง

โจท ร้อง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาลฎีกาได้ตรวจ จำนวน ตลอดจนแล้ว ทาง พิจารณาได้ ความ
 ความที่กล่าวไว้ข้างต้น เห็น ว่า ในคดีนี้ โจท เขาไม่ เข้าใจความ ฎีก ถ้อย
 ที่ฐิมานะ ดังคือ ฎีก เลขเรอ เชื้อ คนๆ เดียวมดอันไม่ รู้ ได้รู้ เสีย ถวายฎีกา
 ขึ้นมาไม่มีแก่นสาร ศาลแพ่งได้ ปฏิเสธ ตัดสิน คดี ชัดแจ้ง เหตุผล โดย กระจ่าง
 ถ้วนถี่ ดิบก กรรมการ เห็นชอบ ด้วยทุกประการ พิจารณา ยืน ตามนั้น
 ให้ยก ฎีกา โจทเสีย ให้ โจท ใช้ คำอุทธรณ์ เสนอ เสนอ ความ แทน
 จำเลย ขึ้นศาล นอกร ๓๐๐ บาท

ศาลฎีกา วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

กรมตุลาการ

พระยานเรณูชีพโยธาภิษ

พระยาเกษมสุขุมการี

อธิบดี ทรงปรึกษา

คำพิพากษาที่ ๑๓๒๖ พ.ศ. ๒๔๕๕

ผู้เมีย รับผิดชอบ

เมียเอาที่ดิน ซึ่ง ผู้ มี กรรมสิทธิ์ ด้วย ไป จำนำ เขาไว้ เมื่อ ผู้ ได้ รู้ เห็น ในการ จำนำ แล ได้ เงิน ไป ลงทุน ค้า ขาย ด้วย แล กฎหมาย ตัด ส่วนคน ไม่ ให้ ผู้ เกี่ยง ในการ จำนำ นั้น

มี พระ บรมราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท ขอรุณ คำพิพากษา ศาล ขอรุณ ข้าหลวง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง จันทน์ โจท
อ่าแดงน้อม จันทน์ จำเลย

โจท พ้อง ว่า อ่าแดงน้อม จำเลย กับ โจท เป็น ผู้เมีย กัน โดย ทาง แต่ง งาน นายโต ฤๅ ภู บิดา อ่าแดงน้อม ยก ที่ดิน ที่ ปาก น้ำไฟ ให้แก่ โจท แด ภรรยา ๑ แห่ง บัดนี้ จันทน์ จำเลย ได้ สม ขอม กัน กับ อ่าแดงน้อม รับ จำนำ ที่ แด แพ โดย โจท มิรู้เห็น ด้วย จึง ขอ ตัด อ่าแดงน้อม จันทน์ จำเลย ใน ที่ดิน แด แพ ขอ ให้ โจท มี อ่าแดง สิทธิ

จันทน์ จำเลย ให้การ ปฏิเสธ ใน ข้อ ขอม ขอม ฝ่าย อ่าแดงน้อม ให้การ รับ สม อ่า

ว่า คน เขา ที่คืน แด แพ จำนำ แก่ จีน สมบุญ โดย โจท มิรู้ มีเห็น จำเลย เขา เงิน เล่นไฟ หมก แลัว

ใน เรื่อง จำนำ ที่ นี้ จีน สมบุญ ได้ ยื่น พียง ข้าแดง นิม ส่วนอนหนึ่ง ขอ ให้ โถ้ที่ แด่ คดี ยุตี เพียง ศาลสมณฑล และ ใน ส่วนอน คดี นี้ ศาล มณฑล นคร สวรรค์ พิจารณา แลัว ได้ ความ ว่า ที่ คดี นี้ ชย ปากน้ำ โฟ เปน ของ นาย กู บิดา ข้าแดง นิม ภรรยา โจท แต่ ปรากฏชัด ตาม ใบ เขี้ยบบ่า ว่า นาย กู ได้ ยก ที่ หนา ให้ แก่ ข้าแดง นิม ได้ สดกหลัง ให้ ไว้ ใน ใบ เขี้ยบบ่า นั้น ครั้น ต่อ มา ข้าแดง นิม ได้ ทำสัญญา จำนำ ที่ ราย นี้ รวมกับ แพ ๑ หลัง ไว้ ต่อ จีน สมบุญ เปน เงิน ๒๕๐๐ บาท การ จำนำ นี้ มี พยาน เขิกความ สม ว่า โจท ได้ รู้ เห็น เกี่ยว ข้อง ด้วย และ ยัง ได้ เขาเงิน ไป ลงทุน ค้าขาย ทา เปนการ สมยอม ตั้ง โจท กล่าว หากไม่ จึง คัดสิน ยกฟ้อง โจท

โจท อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ คัด สิ้น ยืนตาม ศาล เดิม

โจท ร้อง ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ ส่วนอน ตลอด แลัว ทาง พิจารณา ได้ ความ ตาม ที่ กล่าว ไว้ ข้างต้น เห็น ว่า ฎีกา โจท ไม่ เปน แก่นสาร มี พยาน ปรากฏ ชัด ว่า โจท ได้ รู้ เห็น ในการ จำนำ แลัว ได้ เขาเงิน ไป ลงทุน ค้าขาย กฎหมาย ย่อม คัด ส่วนอน โจท ไม่ ให้ ถัดบังเอียงได้ แม้ แต่ ที่ คดี นี้ จะ เปน ส่วน ของ โจท บ้าง ฉนั้น ศาล ต่าง ทั้ง ๒ ปฤกษา คัด สิ้น ยกฟ้อง โจท นั้น สมด้วย

ทรง พิจารณา แล บท กฎหมาย แล้ว ให้ ยก ฎีกา โจท เดี่ยว ให้ โจท เดี่ยว
ค่า ธรรมเนียม แทน จำเลย แล ค่า ทนาย ความ ชั้น ค่าด นี้ ด้วย ๒๐๐ บาท.

ศาลฎีกา วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๑๓๓๓

กรมตุลาการ

พระยา กฤติการุณกรณกิจ

พระยาพรเนติบัญญัติ

พระยาเกษมสุขุม

อธิบดี ทรงปกครอง

สำนักงานทนายความ

คำพิพากษาที่ ๑๓๒๗ พ. ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา ชิงทรัพย์

โจทก์ทำหนังสือสัญญาขายเรือให้แก่จำเลย ๆ พาพวกไป
เข็นเขาเรือมา โจทก์จะฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์
ไม่ได้ ด้วยจำเลยไม่มีฉวยเอาเป็นโจร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา โจทก์ อัครมนตรี
คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ

ในคดีระหว่าง นายน้อย โจทก์
นายโถม นายนุด นายนวน นายสุต นายชม นายโต จำเลย
นายดีแก่ นายดีหนุ่ม นายเน่ นายสิน

คดีนี้ โจทก์ฟ้องต่อศาลเมืองสุพรรณบุรีว่า เมื่อวันที่ ๓๕ กรกฎาคม ๒๔๕๔
เวลากลางวัน โจทก์ได้ให้ข้าแตรงพันแก่เรือโจทก์ซึ่งบรรทุกสิ่งของจอดอยู่
ที่คลองโม่ง พวกจำเลยบังองจโจ กอขเรือและเก็บสิ่งของในเรือตาม
บัญญัติ หักยอกไปเป็นเงิน ๑๓๗๕ บาท หว่าจำเลย ลักทรัพย์ ให้ลง
โทษ ตามประมวลกฎหมายตรา ๒๗๗ แต่เรียกทรัพย์คืน

จำเลยทั้งหมด (เว้นแต่ นายดีหนุ่มคนเดียว ซึ่งปฏิเสธอย่างฐานที่ช้อยแล้ว)

ให้ การต้องคำกันจริง ว่า โจท ได้ เจมิ ได้ จำนำ เรือ นั้น ไว้ ต่อ นาย นุค ๓๐๐ บาท โจท
ไม่มีเงินได้ จึงได้ ทำ หนังสือ สัญญา ชาย เรือ นั้น ให้ เป็น สิทธิ แก่ นาย นุค ๆ จึง ได้
เชิญ กำนัน แดง ชาว บ้าน ซึ่ง ต้อง เป็น เจ้า เสนอ นั้น ไป ช่วย กัน เรือน เขา เรือ มา ส่วน ทรัพย์สิน
สิ่ง ของ ใน หาน นอก จาก เครื่อง เรือ แดง เจ้า เสนอ ไม่ได้ เก็บ เขา มา เสนอ

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ว่า เจมิ โจท ได้ ทำ หนังสือ สัญญา จำนำ เรือ แก่
นาย นุค เจ้า เสนอ จริง ภาย หลัง โจท ไม่มี เงิน ได้ จึง ทำ หนังสือ อีก ฉบับ หนึ่ง
ขาย ให้ เป็น สิทธิ แก่ นาย นุค พยาน ผู้ เขียน หนังสือ เบิก ความ ประ กอบ สม
ข้อ ข้อ ๕ เมื่อ วัน ไป ต่อ ย เรือ นั้น นาย นุค ได้ เชิญ นาย โดม กำนัน ไป เป็น พยาน
ให้ รู้ เห็น แต่ มี ผู้ อื่น อีก หลาย คน ซึ่ง ต้อง หา เป็น ผู้ รวย ด้วย ทั้ง นี้ ส่วน
ทรัพย์สิน ต่าง ๆ ตาม ที่ โจท ทาน นั้น พยาน โจท เอง ก็ เบิก ความ ไม่ ถึง ว่า จะ มี อยู่ ใน
เรือ ๆ ใด ไม่ เป็น หลัก ฐาน ที่ ควร พัง

ศาล เมือง สุพรรณบุรี (คือ หอ ดง อปราชญ์ นิติ เทศุ) ตัดสิน ว่า เจ้า เสนอ นอก
จาก นาย ตี หน่ม ได้ ใช้ กำดัง ไป เรือน เรือ ของ โจท จาก ที่ ขึ้น คาบ ใน เวลา คำ คั้น
มีความ ผิด ฐาน ซึ่ง ทรัพย์สิน ตาม มาตรา ๒๘๘ แห่ง ดั กษ ณ ญา แต่ โจท พ้อง
ให้ ลง โทษ ฐาน ตัก ตาม มาตรา ๒๘๘ จึง ต้อง อนุ โตร มตาม คำ ขอ ให้ จำคุก
เจ้า เสนอ มี กัก หนัด ๓ ปี ให้ เจ้า เสนอ คืน เรือ ๆ ใช้ ราคา ค่า เรือ ๖๐๐ บาท แก่
โจท ส่วน ทรัพย์สิน อื่น นั้น เจ้า เสนอ มิ ได้ เขา ไป นาย ตี หน่ม ให้ ปลด ย ตัว ไป

เจ้า เสนอ ที่ ต้อง โทษ เว้น แต่ นาย ชุ่ม ร้อง อุต ขรรณ

ศาล อุต ขรรณ ขำ หอ ดง พิเศษ ตัดสิน เห็น ว่า กิริยา ที่ พวก เจ้า เสนอ ไป เขา เรือ
ของ โจท มา นั้น มิ มี ฉายา แห่ง ไฉร ทาง พิจารณา พัง ได้ ดั นิท ว่า เรือ ที่ เจ้า เสนอ

ไป ดอยเขาเมานี้ โจท ได้ขาย ให้ เบบ สิทธิ แก่ จำเลย แล้ว ให้ยกค่าที่ดิน
ค่าต เต็มปด้อย จำเลย ทั้ง หมต พัน โทษไป

โจท ทูล เถลั่ว ๆ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ตรวจ ส่วนฉน คดอกรแล้ว ทาง พิจารณาได้ ความที่
กล่าว ไว้ข้างต้น เห็นว่าคดีนี้ จำเลย ไม่มีเจตนาจะ ถัก เรือ โจทเลย จำเลย
กระทำการ โดย ซึ่งถือใจ ว่า เรือ นั้น โจท ได้ขาย เป็น สิทธิ แก่ นาย นุด จำเลย แล้ว
นาย นุด ได้เชิญ กำนัน ผู้ใหญ่ บ้านไป เป็น พยาน ให้ รู้ เห็น เมื่อ จะ ไปดอย เรือ นั้น
มา ไม่มี กิริยา จะ เบบ โจร ไม่มี สิด เป็น อาญาเลย ศาล ข้ำ หลวง
พิเศษ ปดุกษา ให้ ปด้อย จำเลย ทั้ง หมต นั้น ชอบ แล้ว โจท แกล้ง พ้อง หา ความ
ถาวร คึง คึงจน ถึง ถวายฎีกา ไม่ เป็น แก่น สาร ให้ยกฎีกา เสียให้ โจท เสียค่า
ธรรมเนียม แทน จำเลย คดอกร ทุกศาล แด คำทนาย ความ ๓ ศาล รวม ๓๖๐ บาท

ซึ่ง เมื่อ ส่วนฉน คดี นี้ มา ปราบฎีก แก่ กรรมการ เช่นนี้ ให้ ชัยการ เมือง
ตรวจ ส่วนฉน แด ได้ ส่วน นาย น้อย โจท แด พยาน หลัก ฐาน เมื่อ เห็น ว่า คดี นี้
มุด พอ ก็ ให้ ว่า กล่าว ฐาน พ้อง เท็จ ตาม มาตรา ๓๕๘-๓๖๐ แห่ง ดัษณอาญา
อย่า ให้ ชาว สุพรรณ ทา ถิ่น แก่ ความ ได้

ศาลฎีกา วันที่ ๓๐ กุมภาพันธ์ ๑๓๓๓

กรมหลวงลัด
พระยา กฤตีกานฤถณกิจ
พระยา นรเนติบัญญัติ
พระยา เกษมศุขการี

คำพิพากษาที่ ๑๓๔๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

อาญา เจตนา

กรณีนี้เกิด ชำ พัน ถิ่น ตาย ในปัจจุบันที่ นัน จะ เรียกว่า
ว่า ชำ พัน ถิ่น ตาย โดยเจตนาไม่ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา โจทก์ทรมณ์
คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ

ในคดี ระหว่าง นายชาน เมืองชลบุรี โจท
จำเลย

โจทก์ฟ้อง ศาล เมืองชลบุรี ว่า วันที่ ๓๒ ธันวาคม ๒๔๕๑ เวลา กลางคืน
จำเลย เบน คนร้ายแย่งชิง เงิน ๒๐ บาท ของจันทอ แด ใช้ อาวุธทำร้าย ร่างกาย
จันทอ ตาย ที่ ตำบล วัดกลาง อำเภอ พนัง เมืองชลบุรี ขอให้ตั้งโทษตามกฎหมาย
ลักษณะอาญา มาตรา ๒๗๗-๒๗๘-๓๐๐-๒๕๗-๒๕๐

จำเลยให้การ ต่อสู้ ว่า จำเลย เติรทางไป พบ จัน นอก ๒ คน เติรฉนวนทางมา
ไม้ของ ที่ จันถือ โคน จำเลย ๆ ต่อว่า พวกจัน ก่อรวมเอาไม้ คี จำเลย
คู่ร้ายแค้น & แผล จำเลย เอาดาพ พน บองกัน ตัวไป ที่หนึ่ง จัน นยังคี่
ชำ ถูก แชน จำเลย อีก & ที่ จัน จำเลย ต้องหนี ไป ยัง ถาน นอดเข้า ของจัน ไป

คดี พระพิณิจตุฎ์อุทธรณ์คดี ผู้ พิพากษา นั่งพิจารณาคดีศาลเมือง ชลบุรี แล้ว

ปรากฏว่า ข้อแย้งซึ่งเงิน ๒๐ บาทนั้น โจทก์ ไม่มี พยาน ยืนยัน ว่า จำเลยซึ่ง
 แต่ข้อเงินท้อตาย เป็น อันพึงได้ว่า จำเลย พ้นเงินท้อ โดยเจตนาร้าย มิใช่
 ต่อ กฎหมาย ลักษณะอาญา มาตรา ๒๕๘ ให้จำคุกจำเลยตลอดชีวิต
 จำเลย อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ปรากฏว่า เรื่อง เงิน ๒๐ บาท จะ หาย ไป
 อย่างไรก็ดี ไม่ได้ ความ ปรากฏ แต่ เรื่อง ช่าง กั้น ตาย นั้น ต้อง ขอศรัทธา คำ รับ
 ของ จำเลย ประกอบด้วย เข้า กับ เงิน ชูเตียน พยานฐาน ที่ ฝ่ายโจทก์ พึงได้ แต่ เพียง
 ว่า จำเลย เมฆ สุวา อือ ศาพ เติร มา พบ กับ เงินท้อ ผู้ตาย แล เงินชูเตียน พยานใน
 เมื่อ เงินชูเตียน หยัด ถ้าย อุจจาระ ผู้ตาย ยืน อยู่ ใน ทาง ไม้ ของ เงิน ท้อ
 ถูก จำเลย ๆ กับ เงิน ท้อ เงิน ชูเตียน เกิด ตี ฟัน กัน ขึ้น โดย หา มิ เหตุ ต้ม แค่น
 กัน ก่อนไม่ จึง แก่ ตา พิพาทษา ศาล เมือง ว่า จำเลย ไม่ได้ ช่าง เงิน ท้อ ตาย
 โดย เจตนา กรรม มิตร ของ จำเลย ต้อง ด้วย มาตรา ๒๕๓ ควร จึงคุก จำเลย
 อย่าง สูง ๑๕ ปี แต่ ควร ลงโทษ ฐาน ปรวนีย์ตาม มาตรา ๕๘ ที่ ให้ การ
 รับ เป็น การ ตัดทอน แก่ ทาง พิจารณา แบ่ง ๓ ส่วน ลงเสีย ๓ คงให้จำคุก
 จำเลยไว้ กำหนด ๑๐ ปี

โจทก์ ทูล เกต้า ๆ ถวาย ฎีกา คัด คำน ว่า จำเลยได้ พยายาม ช่าง เงิน ท้อ
 โดย ประสงค์ คือ ผิด ซึ่ง ทรัพย์ แต่ หาก หลัก ฐาน ของ โจทก์ ไม่ พอ ถึง
 กระนั้น ศาล ดำง ควร วาง บท ๒๕๘ จึง จะ ควร แก่โทษ

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ประชุม ปรึกษา คดี เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ข้อ ที่ โจทก์
 ร้อง คัด คำน ว่า จำเลย ช่าง เงิน ท้อ เพื่อ ประสงค์ ซึ่ง ทรัพย์ ควร ลงโทษ ตาม

มาตรา ๒๕๘ นั้น เห็นว่าโจทก์เข้าใจไม่ สิ้น ทัด ข้อย บัญญัติ ด้วย คำ “เจตนา” เพราะ มนต์ เหตุนี้ เกิด ขึ้น ใน บัจจุบัน ทน ที่ จีน ท่อ ยืน ถือไม้ คาน อยู๋ในทาง จำเลย เม่า สุรา เดริ เปะปะ มา ไม้ คาน ของ จีน ท่อ ไป ถก จำเลย เข้า ทำ ให้ จำเลย ตาน โทษะ พัน เสา จีน ท่อ หนัก มีอ ถูก ที่ สำคัญ จน จีน ท่อ ถึง ตาย แต่ ไม่ ได้ ความ ว่า จำเลย ชิง เงิน ๒๐ บาท ของ จีน ท่อ ไป เมื่อ คดี ฟัง คำ รับ สวรภาพ ของ จำเลย ประกอบ กับ คำ จีน ซูเคียน พยาน โจทก์ เป็น ประมาณ ฉนั้น จะ วินิจฉัย ว่า จำเลย ชำ จีน ท่อตาย โดย สัตถ์ เจตนา ยัง ไม่ ได้ ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ ปฤกษา มา ชอบ ด้วย กฎหมาย แด รูป ความ แด้ว ฎีกา โจทก์ ฟัง ไม่ ขึ้น ให้ ยก เสีย ให้ บังคับ คดี ขึ้น ตาม คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ นั้น

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๑๙๓๓

กรม สวัสดิ์
พระยา นเรนทร์ราชกิจ
พระยา เกษมศุภการี

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๑๓๕๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา ๑๖ นั้น ใช้เป็นบท
บัญญัติในเรื่อง นาย ประกัน คดีอาญา ทุลา อุทธรณ์การ บังคับ
นั้นได้

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรง จูฬ นาย เศษ
ผู้รับ ประกัน อุทธรณ์คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์
ใน คดี ระหว่าง กรมอัยการ โจท
นายคำ จำเลย

คดีนี้ได้ ความว่า เต็มโจทก์ฟ้อง คือ ศาล พระราช อาญา หาว่า นายคำ
จำเลย ตบเขา มีดแทง เขก คนใน บังคับ ชัง ฤๅษี ศาล ตั้ง ชังจำเลยไว้ใน
ระหว่าง พิจารณา นาย เศษ นาย เฉือน ร้อง ขอ รับ ประกัน ตั้ง จำเลย ศาล
อนุญาต ให้ ทำ หนังสือ ประกัน ที่ ราคา ๓๐๐ บาท ครั้น ถึง วัน กำหนดนัด
พิจารณา จำเลย หลบหนี นาย ประกัน ตั้ง คดีไม่ได้ ศาล จึง ตั้ง ให้ ปรับ นาย
ประกัน ทั้ง ๒ ตาม หนังสือ ประกัน ฝ่าย นาย เศษ นำเงิน มา เสีย ค่อ ศาล
เพียง ๒๐๐ บาท แต่ ร้องขอ ให้ ยึดทรัพย์ นาย เฉือน แต่ ทรัพย์ นาย เฉือน

หากมีไม่ ฝ่ายโจทก์ ร้อง ขอ ให้ ศาล ปรับ นาย เศษ จง ครอบ จำ นวน หนังสือ
ประกัน ศาล จึงออก หมายถึง บังคับ นาย เศษ ให้ นาย เศษ นำ เงิน วาง ศาล ตาม
คำร้อง นั้น

นาย เศษ ร้อง อุทธรณ์ คำสั่ง

ศาล อุทธรณ์ ปฏิเสธ ยกอุทธรณ์ ของ นาย เศษ

นาย เศษ ร้อง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรมเลขาฎีกา เห็นว่าคดีนี้ไม่พอที่จะมาถึงฎีกาเลย เหตุทั้งนี้ก็เพราะศาล
พระราชทานฯ ผ่อนวิधि บังคับให้แก่นายประกัน ซึ่งมีหนังสือบังคับให้วาง
เงิน ๒๐๐ บาท ที่ประกันถึง ๒ ครั้งแล้วปล่อยให้ผู้ประกันที่เอาอุทธรณ์ได้
ถ้าเป็นคดีแพ่ง ที่ศาลบังคับให้จำเลยนำเงินมาวางศาล แต่จำเลยไม่ยอมทำตาม
ศาลจะยอมให้ที่เอาอุทธรณ์ หรือไม่ตามมาตรา ๑๖ ข้อ ๕ (๒) ในเรื่อง
นี้นาย เศษ ไม่ยอมนำเงินอีก ๒๐๐ บาท ที่ประกันมาวางศาลตามหมายบังคับ
ถ้าศาลได้ยกที่เอาอุทธรณ์ เสีย แต่ได้บังคับให้ ยึดทรัพย์ชายที่ชดเชยที่เดียว
ฎีกา ได้ชำระลงโทษฐานผิดคำสั่งตามมาตรา ๑๕ วิधिพิจารณาแพ่งดังนี้ นาย เศษ
จะรู้ตัวไม่โยเยประวิงอุทธรณ์ฎีกานี้เลย ที่เป็นไปไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะศาลต่างทำ
เพื่อยมือในการบังคับความ ไม่ควรจะผ่อนให้ช่อง ให้ นาย เศษ ประวิงได้โดย
ให้ยกฎีกาอันหาแก่นสารมิได้ของนาย เศษ นี้เสีย จึงบังคับคดีอย่างกวดขันให้กระ
ชั้นเวลาที่สุจริต ถ้ายิ่งชั้นชดเชยชกให้ชำระลงโทษฐานผิดคำสั่ง ไปทีเดียว

อนึ่ง ความ มาปรากฏ ว่า นาย เศษ คนนี้ หากินทาง ลงเอาเงิน รับประกันคู่ความ
ทำไม่ชอบ ชรรวม แลยังประเวประวิง ในอันใช้ ที่มีแต่จะเอาเปรียบคน จนชั้น

แก่แผ่นดิน ก็ยังเขาเปรียบ ถ่วงไม่ใช้เงินประกัน ๖๐๐ บาทนี้ ไว้ได้ ถึง ๒ ปี
จงตราหน้าไว้ แลควรเข็ด คอระวัง อย่าให้รับประกัน คู่ความให้ยุ่งยาก ใน
คำยุติธรรม ได้ ค่ะไป

ศาลฎีกา วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๖๑๑

กรมตุลาการ
พระยา นเรนทรวิมลราชกิจ
พระยา เกษมศุขการวิ

อธิบดี ทรงปฎิภา

คำพิพากษา ๑๓๖๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา

ในคดีซึ่งเท็จแต่จริงแห่งคำพยานนั้น ถ้าคดีมีเหตุ
ผลภายนอกแสดงข้อพิพาทของจำเลยเรียงลำดับเป็นตอน ๆ
มาแล้ว ถึงจะไม่มีพยานเห็นในขณะทำผิดก็ลงโทษจำเลยได้

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา โจท
ชุกรวณคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ
ในคดีระหว่าง ชัยการ เมืองราชบุรี โจท
นายเขิน นายจีน นายเชย นายอิน จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้องต่อศาล เมืองราชบุรี ว่าเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๑๙๑๘
เวลากลางวันจำเลยกับพวก มีคำสั่งตราจู่เข้าปล้นโคของ นายเขม นายเฉย
นายหุ่น รวม ๒๗ โคน ราคา ๑๕๖ บาท ที่ตำบลหินทอง แขวงเมืองราชบุรี
ชั้นใต้ถุน นายเชยให้ การรับสำภาพ ซึ่งทอดถึง พวกเพื่อนผู้ เป็นจำเลย ขอ
ให้ลงโทษ ตามกฎหมาย ดัชนีชญา ภาค ๒ ส่วน ๙ หมวดที่ ๒ ส่วน ๕
หมวดที่ ๒

จำเลยทั้ง ๕ ให้การปฏิเสธตลอดข้อหาอ้างฐานที่ อยู่

อธิบดีผู้พิพากษา ศาล มณฑล ราชบุรี นั้น คณะเมือง พิจิตรณา คดีนี้ได้
ความตาม คำพยาน พัง ได้ ว่า นายเงิน นายชื่น นายเฮย ได้ มี คำศรตราอาวอุ
เข้า ชู กั้น โศก คน เลี้ยง ให้ มี ความ กัดัว แด้ว ได้ ค้อน เขา ฝูง โคไป มีความ
ผิด ตาม ตักษณอาญา มาตรา ๓๐๓ ประ กอบ ด้วย มาตรา ๒๘๘ ให้ จำคุก
อ้ายเงิน อ้ายชื่น อ้ายเฮย มี กำหนด คดี ๓๐ ปี แต่ อ้าย อิน นั้น พยาน โจอท
ไม่มี หลักฐาน เพียงพอ ที่จะ ลงโทษ ได้ ให้ ปล่อย ตัว ไป

จำเลยทั้ง ๓ ผู้ต้อง รับ พระราชอาญา ร้อง อุตธรณ์

ศาล อุตธรณ์ ราชคอง พิเศษ (พระยา พิพากษา กับ หลวง พิสิฐ ด้ย
ญาณ) ปฤกษา คดี นี้ ว่า แม้นายเฮย จำเลยได้ ให้ การ รับ ตำราภาพ ชื่น
ไต่สวน แต่ ชื่น ศาล พิจิตรณา จำเลย มา กลับ ปฏิเสธ เสีย แต่ พยาน โจอท หา
ได้ มี ผู้ใด เห็น เหตุ เวลา ปล้น จำตัว ผู้ร้าย แล จำคำหนักใจได้แน่นอนไม่ เปน
แต่ พม จำเลยได้ ค้อน ฝูง โคไป ใน วัน รุ่งขึ้น เท่านั้น ข้อ ที่ เห็น ใน เวลา นาย
เงิน จำเลย เข้าไป แก้ว โค ซึ่ง ผู้ก รับได้ ใน มา ตำบล ประโดปจะนั้น จะ ลงโทษ
ฐาน เปน โจร ปล้น มิ ถนัด แม้ จะ มี ความผิด ก็ แต่ เพียง ฐาน พยายาม ตัก โค
ซึ่งไม่ ตรง กับ บท พ้อง ร้องให้ ลงโทษ จึงให้ ยก คำ ตักสิน ศาล เติม แด
พ้อง โจอท เสีย ปล่อย จำเลย ทั้งหมด พ้นโทษไป

อัยการ โจอท ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรมการ ศาล ฎีกาได้ ตรวจ ปฤกษา สำนวนนี้ ตลอดแล้ว เห็น ว่า คดีนี้
จำเลย รับ แด้ว ชื่น ไต่สวน แต่ กลับ มา ปฏิเสธเสีย ใน ชื่น ศาล พิจิตรณา โจอท
มี พยาน เหตุ ผล ภาย นอก ประกอบ ล้น รอม ข้าง พังได้ ว่า เมื่อ วัน โจอท หา

นายแยม นายเฉยได้ให้นายผาด นายหันนำโคออกไปเลี้ยงที่เขาภูเขา รวมโค ๓๓ โคด้วยกัน เป็นของนายแยม ๑๕ โค ของนายเฉย ๑๘ โค มีคนมา ๕ คนๆ หนึ่งถือปืนเข้าไล่ฝูงโคที่นายหัน นายผาดเลี้ยงอยู่หนึ่ง แต่ชุกนโศกว่าจะยิง คนทั้ง ๒ นั้น มีความกลัวจึงหนีกลับกลับบ้าน แต่บอกเหตุแก่นายแยม นายเฉยตามที่เกิดขึ้นนั้น ครั้นเวลาค่ำโคที่ผู้ร้ายซ่อนไปนั้นแตกฝูงหนีกลับคืนมาบ้านนายแยม ๖ โค บ้านนายเฉย ๑๓ โค นายเฉย นายแยมเจ้าทรัพย์จึงไปแจ้งความต่อกรมการอำเภอ ทำคำถวายหมายตราเงินไว้ พระบารุงฯ นายอำเภอ นายคุดได้ ออกติดตามสืบเงาะ เขาโคแตกคนร้ายในคืนนั้นเอง แต่ได้ความจากชาวบ้านว่าผู้ร้ายซ่อนโคไปฝากซุ่มซ่อนไว้ที่ชายห้วยประโตปุระ พระบารุงฯ กับนายคุดได้นอนค้างอยู่ที่บ้านกำนันอีกคืนหนึ่ง พนักงานสืบได้ความจากนายแยม นายหัน นายรอดว่าได้เห็นนายเขิน นายฮิน กับพวกอีก ๓ คนไล่โคไปทางห้วยประโตปุระประมาณ ๒๐ โค พระบารุงฯ จึงให้นายคุดเกณฑ์ลูกบ้านกับนายคั้น นายรอดด้วยให้ ออกช่วยติดตาม รอดไปจนถึงประโตปุระเวลาบ่ายประมาณ ๓ โมง พบโค ๒๓ โคผูกคอกอยู่โน่น แต่ไม่เห็นคนแล้ว นายคุดกับพวกจึงได้ซุ่มตัวคอยดูคนแก่โคและจะจับกุม พอเวลาประมาณบ่าย ๕ โมง มีชาย ๓ คนเข้ามาแก่โค นายคุดกับพวกจึงเข้าจับได้คนหนึ่งคือ นายเขินจำเลย อีก ๒ คนหนีไปได้ นายคุดจำได้ว่านายเขินกับนายฮินจำเลย หลังฐานพยานมีเบาะดำทับกันดังนี้ คือ (๑) โคฝูงนี้มีผู้ร้ายซ่อนไป (๒) มีพยาน ๒ พวกเห็นจำเลย ๒ คนซ่อนโคฝูงหนึ่ง ประมาณ

๒๐ ไปทางบ้านประโดปุระ จำได้ว่าจำเลยเป็นผู้ยื่นแต่ไม่ทราบจำโค ของใครได้ (๓) พนักงานออก ดับเตาระติดตาม รอยไปถึงที่ได้เห็นโค ๒๐ นี้ ผูกถ่วง อยู่ในบ้าน (๔) ผู้ติดตามได้ ชุ่มตัวคอยจับกุม ผู้ร้ายจนจับ ได้คนหนึ่ง อีก ๒ คนหนี รอค คดีโจทก์ ได้ ดังนี้ ยัง จำมีข้อเคลือบแคลงว่าโค ผูก นั้น ไม่ใช่โคที่ หาย จับผู้ร้ายได้ ตามข้อ หรืออย่างไร จะตั้ง เห็นตามไป ด้วยไม่ได้เลย คดีเช่นนั้น ไม่ ต้อง มี คำ รับ ของ นาย เขย ก็ เป็น พิรุธ พึง ได้ ดับมิ ต้อง ตั้ง สืบ อรรถการ มีความ พิศวง ที่ ศาล อรรถการ ข้าง หลวง พิเศษ ปฤกษามา ดูเหมือน ว่า มี ตี ไม่ เคย รู้ ไม่ เคย ได้ ยิน ความ ตันนิษฐาน แห่ง กฎหมาย ใน พยาน ข้อเท็จจริง เดี่ยวเดียว คดี เฉพาะ นายอิน นั้น นำ เดี่ยวตาย โจทก์ มิ ได้ อรรถการ เป็น เกราะ คดี แก่ มัน คดี พ้น ไป แล้ว ไม่ มา ถึง ศาล นี้ จะ วินิจฉัย ข้อ คดี เหลือ ตั้ง ได้ แสดงมานี้ จึง ชี้ ขาด ว่า จำเลย ๓ คน นี้ เป็น คน พิรุธ ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล อรรถการ ข้าง หลวง พิเศษ เดี่ยว ให้ ลงโทษ จำเลย ตาม คำ ตัดสิน ศาล เมือง ราชบุรี ทุก ประการ

ศาลฎีกา วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๓๓

กรมสวัสดิ
พระยา นรนิติบัญญัติ
พระยาเกษม ศุภกาวิ

อธิบดีทรงปลัดทูล

คำพิพากษาที่ ๑๓๗๑ พ. ศ. ๒๔๕๕

คำเสียหาย ต่อกัน พรรคพวก

คำเสียหายในการ ทำร้าย ร่างกาย กันนั้น โจทก์อำนาจ ยึด
ทรัพย์จำเลยได้ ก่อน เมื่อจำเลยไม่มี ทรัพย์ จึงจำได้ โทษ

กรรมนี้ เกิด ทำร้าย กัน จน ใน ทน โท จะวินิจฉัยว่า ผู้
ทำร้ายได้ รวมคิดรวมมอกัน ทำร้ายเขา นน ไม่ ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรวง ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ชั้นสอง พิเศษ

ในคดี ระหว่าง กำนันน้อม นายเฮย โจทก์
นายเจิม นายพลอย นายง้วน จำเลย

ในคดี ระหว่าง พนักงาน ฮัยการ เมือง พิจิตร โจทก์
นายเจิม นายพลอย นายง้วน จำเลย

คดีนี้ โจทก์ พ้อง ๒ ส่วน กำนัน น้อม กับ นายเฮย เป็น โจทก์ พ้อง คดี แห่ง
เรียกเบี้ย ทำขวัญ ๔๓๔ บาท จาก จำเลย ส่วนหนึ่ง พนักงาน ฮัยการ เป็น
โจทก์ พ้อง คดี อาญา ขอให้ ลง โทษ จำเลย ฐาน ทำร้าย ร่างกาย กำนันน้อม กับ
นายเฮย ตาม กฎหมาย ตักษณ อาญา ส่วน ที่ ๗ หมวด ที่ ๒ ชื่อ ส่วนหนึ่ง ข้อ

หาว่า ณ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๑๒๘๘ เวลาถดงคืน นายเจิม ชก กำนัน นิม
 ถูก ตาชวา พักช้า ๑ แห่ง นายพตชย เขาไม้ ดัก ตำเช่า ที่ กำนัน นิม ถูก โหดชวา
 พกขอม หลั่ง ถดชก ๑ แผล ถูก ศีรษะแตก ๑ แผล กำนัน นิม ต้มดงดัดบ
 ได้ ชื่อ ว่า ส่าหัด แต่ ที่ นายเชย ถูก หน้าผาก เห็นคือ ข้ายแตก โดดหืดโหด ๑ แผล
 นายจิว เขา มีด พัน นายถัด ถูก เขน ข้ายแตก โดดหืดโหด ๒ แผล ได้ ชื่อ ว่า ส่าหัด
 เหมือนกัน เหตุ ที่ จำเลย กระทำนี้ ใน เวลา ที่ กำนัน นิม กับ พวก ท้าการ
 ตามนำที่ ไป จับตัว นายเหลย นายหัด นายคดี้ ซึ่งต้อง หาจำ ท้าร้ายเงินตั้ง
 จำเลย ทั้ง ๓ คน ให้ การค่อสู้ ทั้ง ส่วนคนแพ่ง ส่วนคนอาญา ว่า จำเลย พา
 กัน ไป ขอ รับ ประกัน ตัว นายถัด ที่ กำนัน นิม เขา ไป ตามโซ่ ใจ กำนัน นิม ไม่
 ยอม ให้ จำเลย ประกัน จำเลย พา กัน กลับ นายเจิม ถอย มา อยู่ ที่ กองไฟ
 นายพตชย มา อยู่ ที่ แพ ของ นายพตชย นายจิว มา อยู่ บน เวียง ของ นายจิว
 ภายหลัง พวก กำนัน นิม เมก ส่ารา เกิด อิดงท เอะอะ ตี กัน ขึ้นเอง จำเลย ทั้ง ๓
 มิ ได้ ไป เกียร ของ คัดย

ต่าง เมือง พิจิตร รวม คดี ทั้ง ๒ พิจารณา พร้อม กัน แล้ว พินักษา เปน
 ส่วนคน เดียว กัน ว่า จำเลย ได้ ทำผิด จริง ตั้ง ชื่อ หาใจท จำเลย บังฮาย
 ทำร้าย ร้างกาย กำนัน นิม ใน เวลา ทำ นำ ที่ ราชถาร กำนัน นิม ดัดบพิการ ไม่
 ประกติ นายเชย มี ฆาดแผล เสีย โคม แต่ วังบท ลงโทษ ดังนี้ (๑) นาย
 พตชย นายเจิม จำเลย เปน คดีการ มีความ ผิด ตาม มาตรา ๒๕๖ ข้อ ๕-๖-๗
 ให้ ลงโทษจำคุกกำหนดคดี ๕ ปี (๒) นายจิวจำเลย เปนผู้ สุ่ม รู่ ร่วมคิด ใน
 ความ ผิด ตาม มาตรา ๖๕ ให้ ลงโทษ จำเลย จำคุก กำหนด ๒ ปี ๘ เดือน

01/10/2565

(๓) ให้นายเจิม นายพลอย ใช้จ่ายเสียหายให้แก่ กำนัน นิ่ม เป็น ค่าหมอบ ค่ายา ค่า ฐานศุจน์ และ ค่า ทำขวัญรวม กัน ๓๒๒ บาท ๕๐ สตางค์ (๔) ให้นายพลอย ใช้จ่ายเสียหายให้แก่ นายเชย เป็น ค่าฐานศุจน์ กับค่า ทำขวัญรวม ๘๓ บาท (๕) ถ้า นายเจิม นายพลอย ไม่ ใช้เงิน รายนี้ ก็ ให้จำแทน วันละ ๓ บาท (๖) ค่า ฤชา ธรรมเนียม กับ ค่า ทนวย ความ ชัก ๒๕ บาท นั้น ให้นายเจิม นายพลอย นายงิว จำเลย ทั้ง ๓ คน ช่วย กัน ใช้จ่าย แทน กำนัน นิ่ม และ นายเชย

พนักงาน ข้าราชการ โจร และ จำเลย ทั้ง ๓ คน อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ เข้าห้อง พิเศษ ปรึกษา ว่า จำเลย ทั้ง หมด ได้ ร่วม มือ กัน กระทำ ร้าย พนักงาน เวลา ทำหน้าที่ ข้าราชการ ศาล เติม รัช ชาติ จำนายงิว จำเลย มีความ ผิด แต่เป็นผู้ ด้ม รั้ ตาม มาตรา ๖๕ นั้น ยัง มี ชอบ นายงิว ควร มีความ ผิดฐาน เป็น ตัว ภาร เท่า กัน และ นายพลอย จำเลย ต้อง เป็น ตัว ภาร ดัน เหตุ ควรรับ โทษ มากกว่า คน อื่น ปรึกษา แก่ค่า พิพากษา ศาล เมืองว่า จำเลย ทั้ง ๓ คน มีความ ผิด ตามมาตรา ๒๕๕ ภัย ด้วย ตักษณ อุทธรณ์ ด้ง จำแนกไว้ ใน มาตรา ๒๕๐ ข้อ ๒ กับมีความ ผิดตามมาตรา ๒๕๖ ข้อ ๑-๒-๘ ด้วย ให้ลง โทษ จำคุก อ้าย พลอย มีกำหนด ๕ ปี อ้ายเจิม ๔ ปี อ้ายงิว ๓ ปี ส่วน ค่าเสียหาย ต่าง ๆ ก็ ศาล เติม กำหนด ให้จำเลย ใช้นั้น ถ้าจำเลย ไม่ใช้ ก็ ให้ โจร มี อำนาจ ยึด ทรัพย์สิน จำเลยได้ก่อน เมื่อ ไม่ได้ ทรัพย์สินพอ ใช้จ่าย จึง ให้ จำ ใต้ โทษ ต่อ ไป

จำเลย ทั้ง ๓ คน ร้อง ทูต เกิดว่า ำ ถวายฎีกา คัด คำน ค่าพิพากษา ศาล ต่าง ว่า ลง โทษ จำเลย แรง เกิน ไป ขอ ให้ ตค หย่อน โทษ บ้าง

กรรมการศาลฎีกาได้ ประชุม ปฎิภาษา คดีนี้ คดออกแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริง แห่ง คดี ไม่มี ที่ ถึง ล้าย เป็นยุติ พึงได้ ว่าใน ชั้นนี้ นั้น กำหนด จำคุก นายเหลย ซึ่ง คดี คีร์ชะ จีนแก้ง กับ ตัว นายดี นายคดี พวก ของ นายเหลย ๓ คน มอบ ให้ ตำรวจเหต้ง นำไป ส่งอำเภอ ครั้น ไป กลางทาง คนทั้ง ๓ นั้น กลับคืนมา กรรมการอำนวยการ สั่งให้ กำหนด จำคุก ส่งคืน ไป ยังอำเภอ อีก กำหนด นำตัว ไป จำ คนทั้ง ๓ นายงิว นายเจิม จำเลย มารขอ ประกัน นายดี นายเหลย คือ กำหนด จำคุก ๖ เดือน ให้ ประกัน นายเจิม นายพลอย จำเลย จึงก่อเหตุ ทำร้าย ร่างกาย กำหนด พนักงาน ท้าการตามหน้าที่ ก่อเจตคิด นายเจิม ชกกำหนด ออกตรวจ นายพลอย เขาตัก ตำรวจ คดี กำหนด ตำรวจ บาดเจ็บ ตำรวจ แต่ คดี นายเซย มีบาดเจ็บ นายงิว จำเลย เขามีตำหนิ นายดีเมื่อ นายดี ได้ตาม จำคุก นายพลอย ทางพิจารณาไม่ปรากฏ ว่าจำเลยได้ ร่วมคิด ร่วมมือ ทำร้าย ดังนั้น ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ วางบท ลงโทษ จำเลย ตาม มาตรา ๒๕๕ นั้นไม่ สนิย

จึง พิจารณา แก่ บทกฎหมายและแก่ กำหนด โทษ ในคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ ใหม่ ว่า อ้ายพลอย มีความผิด ตาม มาตรา ๒๕๗ ฐาน ทำร้าย ร่างกาย ถึง ตำรวจ แก่ บุคคล บาง จำพวก กบด้วย ลักษณะอุกฉกรรจ์ ดังทำน จำแนกไว้ ในมาตรา ๒๕๖ ข้อ ๒ ให้ ลงโทษ จำคุก อ้ายพลอย กำหนด ๕ ปี อ้ายเจิม มีความผิด ตาม มาตรา ๒๕๕ ฐาน ทำร้าย ร่างกาย แก่ พนักงาน ซึ่ง ทำหน้าที่ราชการ ให้ ลงโทษ จำคุก อ้ายเจิม กำหนด ๓ ปี และ ปรับ เป็น ฟินัย ๓๐๐ บาท ถ้าไม่ใช้ เบี้ยปรับ ก็ ให้ จำแทน วันละ ๑ บาท อ้ายงิว

มีความผิด ตาม มาตรา ๒๕๔ ฐาน ทำร้าย ร่างกาย นายสุต มี บาดเจ็บ ไม่ ต่ำหืด ให้ลงโทษ จำคุก ชั่วชีวิต กำหนด ๓ ปี ให้นายท้าวบุญ คำหอม คำยา รักษา กำนันเดิม และ นายเซย นั้น ให้ คงบังคับ ตามคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ จำหอง พิเศษ ให้ ยกฎีกา จำเลย เสีย.

ศาลฎีกา วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๑๙๑๓

กรมตุ้ตติ

พระยงครนเดิมนุชากิจ

พระยาเกษมศุขการี

อธิบดี ทรงปฤกษา

สำนักงานทอลสมนิต

คำพิพากษาที่ ๑๓๗๘ พ. ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา ยัวโทษะ

นายมะติ พัน นายอำ บิดา จำเลย ฆาตเจ้าแล้วเลิกกันไป ๒ ชั่วโมง จำเลย จึงมาทำร้าย นายมะติบาดเจ็บ ฉนี้ จำเลย จะอ้างว่าได้กระทำง โทษ ถูกยัวโทษะนั้นไม่ได้

มีพระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา นายบัวทอง จำเลย ออกตรวจคำพิพากษา คำต่อทรรณ

ใน คติ ระหว่าง นายมะติ โจท
นายอำ ที่ ๑ นายบัวทอง ที่ ๒ นายเตียงมที่ ๓ จำเลย
อ่าแดงแรมที่ ๔ อ่าแดงจ่างที่ ๕ อ่าแดงเกากที่ ๖

โจท พ้อง ต่อศาลเมืองนนทบุรี ว่า วันที่ ๘ เมษายน ๑๓๓๐ เวลาเที่ยง นายอำ จำเลย เขาตงพ พัน ถูกหตงโจท ๑ ที่ โจท แย่งควาพ ได้ ก็ พัน นายอำ ๑ ที่เลิก กันไป คราวหนึ่ง ครั้น เวลาบ่าย ใน วัน นั้นเอง จำเลย รวมทั้ง ๖ คนถือ ฮาวุข ครอบมือ กัน ถัดมรม ทำร้าย ร่างกาย โจท มี บาดแผล ด่าหัด ขอ ให้ ตง โทษ จำเลย ตาม กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๕๖ กับขอ ค่า เลี้ยหยบ (บาดแผล) ๑๐๐๐ บาท

จำเลยให้การ ต่อสู้ ต้อง คำ กัน ว่า โจทก์ ชกถูก หน้า นายอ่ำ แล้ว แย่งมิด
จาก นายอ่ำ พัน ถูก สืบัก นายอ่ำ ๓ ที นายบัวทอง นายเตียงม นายแดงเข้ม
ข้าแดงจ่าง ข้าแดงเกา จำเลย เข้า ห้าม โจทก์ โจทก์ ถัดพัน พวก จำเลย เหล่านี้
ซึก นายอ่ำ แย่งมิด ถัดมาจาก โจทก์ ได้ เขามิด นั้น พัน โจทก์ ๘-๘ ที

คดี นี้ ชั้นแรก พนักงาน อัยการ พ้อง ขอให้ ลงโทษ นาย มะดี โจทก์ ฐาน ทำร้าย
ร่างกาย นายอ่ำ ด้วย ลักขณ หนึ่ง ซึ่ง คัด เมืองนนทบุรี รวม พิจารณา ด้วย กัน
แล้ว วินิจฉัย ว่า มุท เหตุเกิด ชั้นเป็น ๒ ตอน ตอน ๑ นายมะดี กับนายอ่ำ
จำเลย แยก สุรา นายอ่ำ เขามิดพัน ถูกหลัง นายมะดี ก่อน แล้ว นายมะดี แย่ง
มิดได้ พัน นายอ่ำบ้าง นายอ่ำ มี ความผิด ตาม กฎหมาย ลักขณ อาญา มาตรา
๒๕๕ แต่ นายมะดี ทำการ เพื่อ บังคับ กันคดี ตาม มาตรา ๕๐ นายมะดีโทษ มิได้
ตอนที่ ๒ นายอ่ำกับ นายมะดี เด็ก วิภาษ กัน ไป แล้ว ลัก ๒ ชั่วโมง พวก จำเลย
(เว้นแต่ นายเตียงม) เป็น ตกทอด นายอ่ำ พากัน มาเห็น ฆาตฆาต ของนายอ่ำ
ข้าแดงเกา เขา ไม ตี นายมะดี ถูก ศีรษะ นายมะดี ก่อน แล้ว ข้าแดงเกา ข้าแดงจ่าง
ข้าแดงเข้ม ช่วย กัน กระทั่ง นายมะดี ด้วย เท้า นายบัวทอง เขา มิดพัน นายมะดี
มากเจ็บ สักหัด

ศาล เมืองนนทบุรี พิพากษา ลงโทษ ให้จำคุก นายอ่ำ ฐาน ทำร้ายร่างกาย นาย
มะดี ตาม มาตรา ๒๕๕ บาง กำหนดโทษ นายอ่ำ ๑ ปี กำหนดโทษ นายบัวทอง
ข้าแดงเกา ข้าแดงจ่าง ข้าแดงเข้ม คละ ๒ ปี ตาม มาตรา ๒๕๖ ข้อ ๘
ปรกษา ว่าควร ปรานี้นี้ นายอ่ำ กับพวก จำเลย เหล่านี้ เป็นบุตร ฆาตฆาต นาย
อ่ำตาม มาตรา ๕๖-๕๗-๕๘ ตัดโทษนายอ่ำ เสีย กิ่งหนึ่ง คง จำคุก นายอ่ำ

๖ เดือน กับ ตบ โทษ ข้างแดงเทา ข้างแดงจาง ข้างแดงเข้ม ลง เลี้ยว กิ่งหนึ่ง คง
 จำคุก ๓ ปี แต่ นายอำเภอ ฮาย มาก แก่แล้ว ข้างแดงเทา ข้างแดงจาง
 ข้างแดงเข้ม เป็น หญิง ยัง ไม่ เคย กระทำ ผิด มา แต่ก่อน ให้ รชการ ลง ขาญา จำเลย
 ไว้ ตาม มาตรา ๕๓-๕๔ คง ให้ ตบ โทษ จำคุก นาย บัวทอง จำเลย คนเดียว มี กำหนด
 ๒ ปี แต่ ให้ นายอำเภอ ข้างแดงเทา ข้างแดงจาง ข้างแดงเข้ม ใช้ ค่าเสียหาย
 (บาทเจ็บ) ให้ แก่ นาย มะณี โจอท ๒๐๐ บาท และมี ให้ ใช้ ค่า ชำรรม นี ยม แทน
 โจอท ค่า ทนาย ความ อื่น ๒๐ บาท ยกฟ้อง ของ พนักงาน อัยการ เลี้ยว คดี
 เฉพาะ คดี นาย เสงี่ยม ไม่ มี ความ ผิด ให้ ปล่อย ไป

นาย บัวทอง จำเลย อุตสาหกรรม ศาล อุตสาหกรรม ปกติ ศึกษา ยืนตาม ศาล เมือง นนทบุรี
 นาย บัวทอง จำเลย ทูต เกิดที่ ส. วิทยาลัย

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ ประชุม ปกติ ศึกษา คดี เว้น นี้ ตัดออก แล้ว เห็น ว่า ข้อเท็จ
 จริง แห่ง คดี ไม่มี ทาง ดัง สืบ คง พัง ได้ ว่า นาย มะณี กับ นาย อำเภอ สุภา
 ด้วยกัน นาย อำเภอ มิตร พัน นาย มะณี ก่อน แล้ว นาย มะณี แย่ง มิตร จาก นาย
 อำเภอ ได้ เข้า พัน นาย อำเภอ บ้าง ครั้น เวลา ๒ ชั่วโมง ดัง ไป แล้ว นาย บัวทอง
 กับ พวก ซึ่ง เป็น ลูก หลาน นาย อำเภอ เห็น บาดแผล นาย อำเภอ จึง บัน ดาน โทษ
 นาย บัวทอง กับ พวก หญิง เข้า แก่ แค้น เขา มิตร พัน นาย มะณี เข้า อื่น มี บาดแผล ทั้ง
 ๒ ฝ่าย แต่ มิ ได้ ถึง สิ้น สิ้น

คำพิพากษา ศาลล่าง ปกติ ศึกษา ผิด บทกฎหมาย และ ระบุ ความ แต่ โจทก์ จำเลย
 นอกจาก นาย บัวทอง คนเดียว ไม่ ฎีกา ขึ้น มา จึง จะ ไม่ วินิจฉัย จะ วินิจฉัย เฉพาะ
 ฎีกา ของ นาย บัวทอง เท่านั้น ศาลฎีกา เห็น ว่า ศาลล่าง ลง โทษ จำคุก นาย

บัวทอง กำหนด ๒ ปี นับ ชรบแต่ด้วย เวลาที่ นายเมธิ พัน นายอำ บิดา นาย
บัวทอง นั้น ถัดกันไปถึง ๒ ชั่วโมง นาย บัวทอง จึง มาทำร้าย นายเมธิ
ดังนี้ จะ ถือว่า นาย บัวทอง ทำผิด โดยถูก ยั่วโทษไม่ได้ ควรวางโทษจำคุก
นายบัวทอง ฐาน ทำร้าย ร่างกาย นายเมธิ มี บาดเจ็บ เค็ม ตาม มาตรา ๒๕๔

แต่ ข้อ ที่ ศาลต่าง ไม่ ค่อย จะ ให้ ค่าเสียหาย แก่ โจทก์ ให้ พอ นั้น นำ เสีย คาย นัก
ผู้ พิพากษา ไป มี ข้อ คิด แต่ กำหนด โทษ หา ค่อย นึก ถึง สิทธิ ใหม่ ที่ ควร ระงับ
ถ้า มี ข้อ คิด อื่น ทำร้าย ร่างกาย กัน ไม่

โดยเหตุนี้ ฎีกา นายบัวทอง ฟังไม่ขึ้น จึง พิพากษา ยืน ตาม ศาลต่าง ให้
ยก ฎีกา นายบัวทอง เสีย.

คำตัดสินวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๑๓๓๖

กรมตุลาการ
พระยานเรนทิเบญจาทิ
พระยาเกษมสุขุมาร

อธิบดี ทรงบัญชา

คำพิพากษาที่ ๑๓๘๙๙ พ.ศ. ๒๔๕๕

ฝากทรัพย์, ดอกเบี่ย

ในการฝากเงินไว้ ต่อ กัน นั้น ศาล ตัดสิน ให้ ผู้ ฝาก
เสีย ดอกเบี่ย ให้ แก่ ผู้ ฝาก ได้ ไม่ มี ทกฏหมาย

มี พระ บรม ราช โอง การ โปรด เกล้า ฯ ให้ กรมการ ตรวจสอบ จำเจย
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์

ใน คดี ระหว่าง : อำนตง ห้อง โจท
: อำนตง จีม อำนตง ชิวเตียน จำเจย

คดี นี้ โจท พ้อง ต่อ ศาล แห่ง ว่า เมื่อ ปี ๑๒๖ โจท ได้ ฝาก เงิน จำเจย ไว้
๒ คราว รวม ๒๒๐ บาท แต่ ใน ปี ๑๒๗ โจท ได้ ฝาก ไว้ อีก ๓๐๐ บาท
รวม ทั้ง หมด เงิน ๕๒๐ บาท ครั้น ปี ๑๒๘ และ ๑๒๙ โจท ได้ ไป ทวง ขอ เงิน
ฝาก จาก จำเจย ๆ ผ่าน คดี ให้ โจท มา ๓ ครั้ง รวม เงิน ๑๒๐ บาท ยัง คง ค้าง
อีก ๔๐๐ บาท โจท เรียก คดี จำเจย บิด พัด ไม่ ยอม คืน ให้ จึง ขอ
ให้ ศาล บังคับ จำเจย คืน รวม ทั้ง ค่า บำรุง การ เงิน ด้วย

จำเจย ทั้ง ๒ ให้ การ ปฏิเสธ ว่า ไม่ ได้ รับ ฝาก เงิน โจท แต่ ยัง ไม่ เคย
ผ่าน ใช้ เงิน ให้ แก่ โจท เลย

ศาล แห่ง พิจารณา แล้ว ได้ ความ ว่า โจท จำเจย เป็น คน ชอบ พอกัน

โจท ได้ฝากเงิน ไว้ กับจำเลย แต่ ทวง ได้คืน มา บ้าง ตาม พ้อง ของ โจท
จริง ทุก ประการ จึง ตัดสิน ให้จำเลย คืน เงิน ให้แก่ โจท ๘๐๐ บาท แต่
ให้จำเลย ใช้ ค่า เสีย หาย แก่ โจท ร้อย ละ ๗ ครั้ง ต่อ ไป

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ตัดสิน ยืน ตามศาลแพ่ง

จำเลย ร้อง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ ผ่านจนตลอด แล้ว ทาง พิจารณา คดี นี้
ได้ ความ สม ตาม พ้อง โจท เห็น ว่าจำเลยในคดี นี้ ไม่ ถ้าว จำมาดตน เปน
พยาน ให้ ถ้อย คำ ปฏิเสธ พ้อง โจท ฝ่าย โจท ส่งมาดตน เปน พยาน เบิก
ความ แล ยัง มีพยาน อื่น ประกอบกรณีนี้ สม เหตุผล สมคั้น สมปลาย คำพยาน
โจท บางปาก ยัง บัง ให้ เห็น ได้ว่า จำเลย ได้ ออกปาก รับ ว่าโจท ได้ ฝาก เงิน
๘๐๐ บาท ยัง ค้าง อยู่ จำเลยมี คดี คำน คำ พยาน นั้น ๆ จึง ลง เนื้อ เห็น
ด้วย กับ ศาล ต่าง ในชั้น เท็จ แต่ จริง ว่า คดี พัง ได้ ว่า จำเลย รับ ฝาก เงิน
โจทไว้ จริง ให้ ยก ฎีกา จำเลย เสีย บังคับ คดี ให้ เบนไป ตาม คำ พิพาก
ษา ศาล ต่าง ทุก ประการ แต่ ให้จำเลย เสีย ค่า ทนาย ความ แทน โจท ชั้นศาล
นี้ ๕๐ บาท.

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๑๓๓๓

กรมหลวงัดิ
พระยาฤทธิพิทักษ์
พระยาพรหมเทวีบัญชาภิ
พระยาจักรปาณิศร์คฤวิสุทธิ

คำพิพากษาที่ ๒๙๑ พ.ศ. ๒๔๕๕

วินิจฉัย

วิธีวางโทษกระทำผิดนั้น ถ้าศาลล่างไม่ได้วาง กำหนด
ผิด พลาด จนเหลือเกินแล้ว ศาลสูงไม่ควรแก้ไข

คำตักเตือน

วันที่ ๒๓ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๓๓

ขอ เสด็จฯ มา ถอง รุติ พระบาท ปกเกล้าฯ ปก กระหม่อม

ข้า พระพุทธเจ้า กรมมการ ฎีกา ขอ พระ ราชทาน กราบ บังคม ทูล พระ
กรุณา ทรง ทราบ ได้ ผา ถอง รุติ พระบาท

ด้วย คดีใน ระหว่าง พนักงานอัยการ มณฑล ชุมพร โจท นายเวียง นายวัน
นายแชน นายเต็ง จำเลย โจท พ้อง จำเมื่อ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๐๑
จำเลย เหล่า นี้ เป็นผู้ ร้าย ซ้ำ จีน ถึก ตาย แล้ว เก็บ เขา ทรมณ์ ไป รวด วิชา
๕๓ บาท ๒๑ ปี

จำเลย ทั้ง ๕ คน ให้การ ปฏิเสธ คือ ตั้ง บ้าน ที่ อยู่

ใน ระหว่าง พิจารณา นาย เต็ง จำเลย เป็น ใช้ ด้วย

ศาลมณฑล ชุมพร พิจารณา เดิม ด้านบนแล้ว มีความ เห็นว่า จำเลย
มี ความผิด ตาม โจท หา จึง พิพากษา ให้ ลง โทษ ประหาร ชีวิต ้วย เรือง
ให้ จำคุก ้วย วัน ้วย แชน ไว้ ตลอด ชีวิต

จำเลย อุทธรณ์ คัด อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ เห็น ว่า จำเลย ทุก คน
มี ความ ผิด เสมอ กัน ไม่มี เหตุ ที่ จะ กรณณา อย่างใด จึง พิพากษา ให้
ประหาร ชีวิต ช้าย เรือง ช้าย วัน ช้าย แรม จำเลย ทั้ง ๓ คน

จำเลย ทูล เกณฑ์ ๑ ถวาย ฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ พรหม ถิ่น ทรงฯ ถิ่น ทรงฯ เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ได้ ความ ตาม
ที่ ประกาศ ใน การ พิพากษา ว่า จันทัก ผู้ คาย ตั้ง บ้าน อยู่ แขวง เมือง กระบี่
เคย นำ สิ้นค้า มา ขาย ใน ที่ซึ่ง ที่ ข้า เกษ พระแสง แขวง เมือง ไชยา ราษฎร ใน
ตำบล นั้น รั้ง จันทัก ได้ จน ชาติ จำ ตั้ง ของ เครื่อง นุ่งห่ม ของ จันทัก ได้
เมื่อ วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๑๙๐๗ จันทัก ได้ มา พัก อยู่ ที่ บ้าน ช่างแดง ตำบล
ยวนถาว อำเภอ พระแสง แต่ ใน วันที่ ๒๘ เดือน เดียวกัน นั้น จันทัก
ได้ จัด ซื้อ สิ้นค้า เล็ก น้อย มี ดีปลี แด พริกแห้ง ที่ เรือน ช่างแดง มี มารด กวกรยา
นาย วัน จำเลย ใน จันนั่นเอง นายวัน นาย แรม นาย เรือง นาย เค็ง จำเลย
ก็ ได้ พัก นอน อยู่ ที่ เรือน ช่างแดง มี รุ่ง ชัน วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๑๙๐๗ จันทัก ได้
เอา สิ้นค้า ที่ ซื้อ ได้ มารว จู ตั้ง กง ผ้า ย้อม เบ็ดตกไม้ สี แดง เรือ ๆ แยก บ่า
ออกจาก บ้าน ช่างแดง เพื่อ จะ กลับ ไป บ้าน จันทัก แขวง เมือง กระบี่ ภาย
หลัง เมื่อ จันทัก ออกจาก บ้าน ช่างแดง กลับ ตก ไป แล้ว มี พยาน ได้ เห็น
นาย เรือง ชื่อ ขวาน นาย วัน เห็น บิด มา แด นาย แรม นาย เค็ง ชื่อ พร้า
โอ้ เดิร ตามทาง ที่ จันทัก ไป ต่อ ตอน นี้ ไม่มี นาย ใด คน ใด เป็น พยาน ซึ่ง
ได้เห็น นาย วัน นาย แรม นาย เค็ง เป็น ผู้ จับ จันทัก ได้ นาย เรือง เขา ขวาน
พัน คอ จันทัก ทำร้าย แล้ว แย่งชิง กง ผ้า ไป พยาน คน นี้ แม้ เป็น คน ไม้

ก็ ได้ กลับ มา ไร่ ไร่ บ่อ ก่อ เหตุการณ์ แก่ คน อื่น เป็น เค้า มด ให้ พันัก
งาน คั้น พบ ศพ จีน ก็ ก็ แล สืบ ล่าว คดี นี้ จน กระทั่ง ได้ มา ให้ การ ต่อ ศาล
แต่ ยัง มี พยาน เบิก ความ ประทับ เหตุ ผล นี้ อีก คือ นาย พรหม นาย เศษ
เบิก ความ ว่า ใน ตอนเที่ยง วันที่ จีน ก็ ก็ เติร ทาง กลับ ไป เมือง กระบี่ พยาน
๒ คน นี้ ไป หา ส้ม แด่ หวาน อยู่ ใกล้ ทาง ร่วม ที่ จะ ไป เมือง กระบี่ ห่าง จาก
ห้วย พลับ ที่ จีน ก็ ก็ ตาย ๒๐ เส้น พยาน ได้ เห็น นาย เรือง ชื่อ ขวอน แด่ หั่ว
ถุง นาย วัน เห็น มีด แด่ แด่ คน ชาว งอ ๆ นาย เต็ง ชื่อ พั่ว โย แด่ หั่ว ถุง
ดี แด่ เรือ ๆ นาย แซน ชื่อ พั่ว โย แด่ หมวก สัก หลาก ดี สลัก หมวก ของ จีน
ก็ ก็ แด่ เห็น ที่ คดี จำเลย เหล่า นี้ เช่น โดหิต ที่ คดี นาย เรือง เช่น มาก
กว่า จำเลย อื่น ๆ นาย เรือง บอก กับ พยาน ว่า กลับ จาก เมือง กระบี่ ที่ เล็ด
เมือน คดี ก็ เพราะ ตก กัด นาย เรือง ตก ตก โดหิต จึง กระเด็น เมือน พยาน
มี ความ สงสัย เพราะ เล็ด คดี นั้น เมือน มากกว่า รวม คดี เล็ด ตก

ข้า แด่ ณั้ ทรราช นาย วัน เบิก ความ ว่า เมื่อ วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๑๙๐๗ ข้า
แด่ ณั้ กลับ จาก ไร่ ไร่ พบ นาย วัน ที่ เรือน รุ่ง ขึ้น วันที่ ๓๐ ตุลาคม นาย
วัน จึง กลับ มา มี หมวก มา ๓ ใบ เงิน ๘ เหรียญ ส้ม ถ่าน ด้วย เคย ช้อน
๓ ใบ แด่ ยา ห่อ ใบ ไม้ จีน ๓ ห่อ หมวก นั้น พยาน จำ ได้ จำ เป็น หมวก
ของ จีน ก็ ก็ พยาน ถาม นาย วัน ๆ ว่า ไป ปล้น จีน ก็ ก็ มา พยาน ถาม ว่า
ใคร บ้าง นาย วัน ว่า นาย เรือง นาย แซน นาย เต็ง แด่ นาย วัน ได้ กำ ขับ
พยาน ไม่ ให้ พุด ไป นาย วัน เอา หมวก กับ ส้ม ถ่าน ห่อ ยา ช้อน ไว้ ใน กระ
สอบ ถ่าน ได้ ถุน เรือน ภาย หลัง เมื่อ เจ้า พนักงาน ได้ พบ แด่ ชัน สุจัน ศพ

จีน ก็กั แล้ว จึง มา จับ ของ กตาง เหล่า นี้ ได้ ใน ได้ กระสอบ ถ่าน ได้ ถูม
 เรือน นาย วัน พยาน มี บุรุษ กับ นาย วัน คน หนึ่ง ไม่ ได้ โกรธ เคือง อะ
 ไร กับ นาย วัน ใน การ ล้ม ลอน ตำหนิ จำ ของ กตาง นั้น มี พยาน
 อื่น ๆ ได้ เห็น นาย วัน เคย ได้ หมอก ใบ นี้ ไป ดู มะ เนิรระ ซึ่ง พยาน จำ ได้
 ว่า เป็น หมอก ของ จีน ก็กั

ตาม คำ พยาน แล เหตุ ผล ทั้ง หลาย ที่ ปรากฏ มา แล้ว ดังนี้ ข้าพระพุทธ
 เจ้าไม่ มีความ สงสัย ว่า จำเลย จะไม่ได้ กระว่า มิตร ดัง โจท ทา แต่ ข้อ ที่ คัด
 ต่าง ทั้ง ๒ ทาง โทษ จำเลยไม่ ต้อง กัน นั้น ข้าพระพุทธเจ้า เห็น ด้วย เกล้า ๑ ว่า
 ใน วิธิ ทาง โทษ นั้น คัด ต่าง ไม่ได้ ทาง กำหนด มิตร พลาด จน เหลือเกิน คัด
 สูง ไม่ ควร แก่ ไซ้ ด้วย เหตุ ว่า คัด ต่าง เป็น ผู้ หนึ่ง พิษารณา ย่อม เห็น กิริยา
 อาการ พยาน โจท จำเลยได้ ด้วย ทา ของ ซึ่ง หนัก เบา ได้ มิ ถอน ลุ่ม ลึง
 ยุติธรรม กว่า คัด อุตธรณ์ ซึ่ง ได้ พิเคราะห์ แล ถ้วน จน แต่ เรื่อง นี้ อัยการ ผู้
 เปน โจท ก็ หา ได้ อุตธรณ์ ฎีกาไม่ ข้าพระพุทธเจ้า จึง เห็น ด้วย เกล้า ๑ ว่า
 ควร ลง โทษ จำเลย ใน คดี เรื่อง นี้ ให้ เป็น ไป ตาม คำ พิพากษา คัด มณฑล
 ชุมพร ชอบ ให้ ยก คำ พิพากษา คัด อุตธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ เดียว

ข้าพระพุทธเจ้า ขอ พระ ราชทาน ฎีกา เกล้า ๑ ถวาย ส่วน คำ พิพากษา
 คัด มณฑล ชุมพร คัด อุตธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ แล ฎีกา จำเลย ทราบ ได้
 ฝ่าย ของ ฎีกา พระ บาท

การ จะ ควร ประการ ไต่ สัก แล้ว แต่ จะ ทรง พระ กรุณา โปรด เก้า โปรด
กระหม่อม ขอ เคารพ

ข้าพระพุทธเจ้า กรมสวัสดิ์

พระยานรณรงค์ประชากิจ

พระยาเกษมสุขการี

ตึกนเนอ์เคอ์เคอ์

อธิบดี ทรงปลุกษา

สำนักหอสมุด

ที่ ๕/๕๘๕

พระที่นั่ง อมรินทรมาน

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ทูล กรมหลวง สวัสดิวัตน์ดิยง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ ปล่อย
โทษ ชัย เจริญ ชัยวัน ชัยแสน ฝรั่ง เจ้าเงิน กักตายน ซึ่งศาลมณฑล
ชุมพร พิพากษาให้ประหารชีวิต ชัย เจริญ จำคุก ชัยวัน ชัยแสน คดีขอ
ชีวิต ศาลอุทธรณ์ ชัย หลวง พิเศษ พิพากษาแก้ แต่ศาลฎีกาเห็นควร
ลงโทษ ตาม คำพิพากษา มณฑลชุมพร นั้น อนุญาตให้ลงโทษ ชัย ๓ คน
ตาม คำพิพากษา ศาลฎีกา

(พระบรมนามาภิไธย) ด้วยมีพระ

คำพิพากษาที่ ๑๐๔๑ พ. ศ. ๒๔๕๕

เจตนา, อนันตริยกรรม

ผู้เมียมาตหมากัน ใน เรื่องทรวัย จนถึงจะฟ้องอย่า
บุตรชายคน ใหญ่ จึงเอาขวาน หนักตกตาย ดังนี้ ได้ชื่อว่าทำโดย
เจตนา ต้องโทษ ฐาน อนันตริยกรรม ตามบท ๒๕๐ ข้อ ๑ บุตร
จะเถียงว่า กระทำไปเพื่อชังกัน ตกหรือทรวัย ของมารดานั้นไม่ได้

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๒ ธันวาคม วันโกสินทร์ศก ๑๑๑

ขอพระฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า กรรมาการฎีกา ขอพระราชทาน นำคดีระหว่าง ยัยการ
มณฑลตรุงแก้ว โจท นายพดด้งจำเลย ๑๓กรวมั้งคัมพุทธพระกรุณา ทราบ
ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

มุดคดีนี้ โจท ฟ้องต่อศาล มณฑลตรุงแก้ว ว่า นายพดด้งจำเลยได้พยายาม
คิดจะฆ่า นายพรหมบิดาจำเลย ครั้น เมื่อ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม คค ๑๒๔ เวลา
ย่ำรุ่ง จำเลย ฟ้นนายพรหม ผู้ เป็นบิดาจำเลย ด้วยเหล็ก มีคม ๒ แผล ชาติใจตายใน
ทันทีนั้น ณะตำบล บ้านโง่งแงง อำเภอป่าโมกข์ แขวงเมืองอ่างทอง จำเลย
นำศพ นายพรหม ถ่วงลงน้ำ ภายต้ง ศพลอยขึ้น พนักงาน เก็บศพได้ แลสืบ

01/10/2565

ส่วนได้ ค่าเงิน ถึง ข้อพิรุณ ของ จำเลย ขอให้ ดง โทษ จำเลย ตามกฎหมาย
ลักษณะอาญา มาตรา ๒๕๘-๒๕๙

ใน ชั้นต้น จำเลยให้การ รับสารภาพ ต่อศาลว่า ได้ เอาขวานฟัน นายพรม
บิตาศาย เพราะ นายพรม เป็นคน ตระหนี่ เหนียว แน่น เขียว เข้ม คืด แต่ จะทำ
ความพินาศ แก่ จำเลย จนถึง จะฟ้องอย่า ขอ แแบ่งทรัพย์ จาก อำแดงบุญ มารดา
จำเลย เวลา ที่ จำเลย ทว่าร้าย บิตาศาน เป็น เวลา ยี่รุ่ง ยังจุดไฟ ไฟ จำเลย
เข้าไปใน ครัวไฟ เพื่อ หุงหาอาหาร สั่งพระ น้อยชาย นายพรม ตรง เข้าไป ถ้าม
จำเลย ว่า มารดา เอาเงิน ๓๐๐ บาท ไว้ ที่ไหน จำเลยตอบ ว่าไม่ มี
นายพรม ก็ เดือด ตรง เข้าไป ที่ จำเลย ๆ นึก ว่า นายพรม จะ ตี จำเลย ๆ จึง เอา
ขวานฟัน นายพรม ๒ ที ชาติใจตาย พอ อำแดงผิง น้อยสาว จำเลย มา เห็น
จำเลย ฉาน อำแดงผิง ให้ ช่วย กัน ตั้ง เตือดใน ครัวไฟ ครั้น อำแดงผิง ออกไป
นาน แล้ว จำเลยห้อย ศพ นายพรม ซ่อนไว้ ใน เว้นใหญ่ จำเลยไป ตาม
นายเจียม น้อยชายจำเลย ซึ่ง อยู่ คุดระ หมู่บ้าน ให้ มา ช่วย นำศพ นายพรม ลงเรือ
ไปใน เวลา กลางคืน ราว ๒ โมง เอา ศพ นายพรม ทั้งน้ำ เตือดที่ คุดอง บ้าน กุ่ม
เมื่อ ศาลได้ พิจารณา คดี เรื่อง นี้ ถึง สืบ พยาน แล้ว จำเลย กลับให้การ
ใหม่ ปฏิเสธ คำ หาใจ แต่ กล่าว ว่า ถ้อย คำ ที่ ให้ การ รับ แล้ว นั้น เพราะ
ถูก ความ ต้อตวง ความคิด เช่น นี้ เกิด ขึ้น จาก พระ ภิกษุ มั่งงั้น น้าชาย จำเลย
ซึ่ง กลับจาก กรุงเทพ ฯ ไปบอก จำเลย ว่า การ ที่ จำเลย รับสารภาพ นั้นอาการ
หนัก มาก ให้ จำเลย กลับ คำ เตียด เกิด

ฐาน พิจารณา คง ได้ ความ จาก คำ พยาน เมื่อก่อน ความ เจ็บ กัน พังได้เป็น ยุติ

ว่า จำเลยเป็น บุตร ทั่ว ปี่ ของ นาย พรหม อ่างแดง บุญ ยัง หา ได้ มี ภรรยา
 แยก เรือน ไป ไม่ จำเลย อายุ ๒๘ ปี บวช แล้ว นาย พรหม บิดา จำเลย นั้น
 เป็น คน ตระหนี่ เหนียวแน่น เมื่อ ได้ ชนะ ความ ได้ ล้วน แบ่ง มรดก จาก พวก
 ญาติ ของ นาย พรหม เป็น เงิน ๕๐๐ บาท ก็ เขา ไป ฝาก ผู้ อื่น เสีย บิด บัง
 มิ ให้ ทัก พย ถึง มือ อ่างแดง บุญ ภรรยา เก็บ รักษา เหตุ เหล่า นี้ กระทำให้ นาย พรหม
 กับ อ่างแดง บุญ ขัดใจ กัน มา นาน แล้ว จน ก้อง แยก กัน ทหาร ับ ประทาน อดะ แห่ง ราช
 หลัง นาย พรหม เก็บ เขา เป็น ๓๓ ปี ตัก กับ เรือ พาย มนต์ เกวียน ไป เดียว อีก อ่างแดง
 บุญ ร้อง ให้ เสีย กยศ ของ จำเลย ตาม นาย พรหม ๆ ฉวย ไม่ ดี จำเลย ๆ เขา มี ชื่อ
 ประทะ หรือ ออก นาย พรหม ได้ ครั้ง หนึ่ง ล้วน อ่างแดง บุญ นั้น เมื่อ ดำ มี เป็น เช่น นั้น
 ก็ คิด เขา เบียด บ้าง ให้ เขา ชื่อ จำเลย ลง ใน โฉนด แผ่น ที่ ใหม่ สำหรับ ที่ นา
 ๕ แปลง ลง ชื่อ บุตร อื่น อีก ๕ แปลง รวม เป็น ๘ แปลง นาย พรหม ทราบ
 ดึง ก็ ร้อนใจ เกรง จะ ไม่ ได้ ที่ นา เหล่า นี้ จึง เตรียม เรือ ได้ ว่า จะ ไป พ้อง
 อยา ขอ แบ่ง ที่ นา จาก อ่างแดง บุญ ใน วัน รุ่งขึ้น แต่ พอ มารู้ จำเลย ก็ ว่า
 นาย พรหม ตาย

ก่อน แต่ เกิด เหตุ กระทำร้าย กัน นี้ อ่างแดง ลิด อ่างแดง มัย อ่างแดง บุญ
 พยาน ใจ ทัก เบิก ความ ชี้แจง ว่า ใน คืน นั้น จำเลย นอน ที่ หอน ึ่ง กับ พ้อง ผู้ หญิง
 หลาย คน อ่างแดง บุญ นอน ใน เรือน ใหญ่ ฝ่าย นาย พรหม นอน ที่ ระเบียบ เรือน
 เวลา ย่ำ รุ่ง ได้ ตื่น นอน พร้อม กัน นาย พรหม เข้า ครว ึ่ง หุง อาหาร พยาน
 ดง ไป จน ได้ ไล่ เสือน อยู่ พ้น คืน จะ ไป โถนา พยาน ได้ ยืน เสียง คึง คัง แด เสียง ร้อง
 ชื่อ ๆ ที่ ใน ครว ึ่ง ไฟ อ่างแดง บุญ กับ อ่างแดง มัย เข้ม เลื่อน แด ึ่ง เสย ขัม

กระเมื่อ ออกไป นาน แต่ ข้าแดง ผิด กับ ขึ้น มา ถิ่น กุญแจ เวียน จึงได้ เห็น
 นายพรหม ถูก พัน นอน โดดหิตไต่ด อยู่ ท่วม ตัว แต่ จำเลย ยัง อยู่ ที่ นั้น ข้าแดง
 ผิด เข้าใจ ว่า จำเลย เป็น ผู้ ช่าง บิดา จึง วิ่ง ออกไป นาน นอก เหตุ แก่ ข้าแดง บุญ
 ว่า จำเลย ช่าง บิดา ตาย เสีย แล้ว ข้าแดง บุญ วิ่ง ให้ กัดบ้ เข้า มา บ้าน แต่ ไม่
 บอก กับ ใคร เขียว ไต่ด ไป ใน ที่ ต่าง ๆ จน คำ มีด จึง ได้ กัดบ้ มา เวียน พอ
 เวลา ราว ๒ โมง จำเลย กับ นายเจียม นั้ง ชาย ก็ หน้า สัพ นายพรหมไป ทั้ง หน้า

ฝ่าย พยาน จำเลย นั้น ไม่มี สิ่ง ใด จะ ออก ทน ให้ เป็น ประโยชน์ แก่ จำเลย
 แต่ ไม่ได้ ความ เคย ว่า ที่ จำเลย รับ ตำรวจ นั้น ได้ ถูก ความ ต่อ ดอง ของ
 ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด

ศาล มณฑล กรุงเก่า ประชุม กัน เห็น ว่า จำเลย ต้อง พระราช
 ธานยา ช่าง บิดา ตาย โดย สัตว์ เจตนา ความ ผิด ของ จำเลย ต้อง ด้วย ลักษณะ
 ธานยา มาตรา ๒๕๖ ข้อ ๑ พิพากษา ให้ ประหาร ชีวิต จำเลย

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ พิพากษา ขึ้น ตาม ศาล
 มณฑล กรุงเก่า

จำเลย ทูล ถัด ว่า ถวาย ฎีกา ถัด ว่า ที่ จำเลย ทำ ร้าย แก่ บิดา ครั้ง
 นี้ ก็ เพราะ จำเลย ใน การ ต่อ สู้ บอง กัน ตัว จำเลย เข้าใจ ว่า บิดา จะ
 ทำ ร้าย จำเลย ก่อน

ข้า พระ พุทธ เจ้า ได้ พบ อื่น กัน ตรวจ ผ่าน วัน ข้อ เท็จ แต่ จริง ใน คดี นี้ โดย
 เลื่อยต ถัด ได้ ความ ตาม ที่ กราบ บังคม ทูล พระกรุณา มา แต่ ช่าง ต้น
 แต่ ไม่มี เหตุ ที่ จะ เกล็ดขบเคลง ดัง สัตว์ อย่าง ใด ว่า จำเลย ได้ ทำ การ ทั้ง นี้ เพราะ

เบื้อง กั้น ตัว กัดบี มี เหตุ ที่ ควร พิศุทธา ได้ อีก ว่า จำเลย ได้ มุ่ง หมายถึง
ทำร้าย นาย พรหม บิดา มา แต่ ก่อน แล้ว ความ ผิด ของ จำเลย เป็น ชนัตริย์
กรรม ฐาน บิดุฆาฏ เป็นโทษ อย่าง อุกฤษฏ์ ใน คดี โลก คดี กรรม ศาล
ทั้ง ๒ ปรฤษาให้ ลง พระราช อาญา ประหาร ชีวิต ด้วย พัด จำเลย นั้น ชอบ
ด้วย พระราช กำหนด กฎหมาย แต่ รูป ความ ทุก ประการ

ข้าพระพุทธเจ้า ขอ พระราช ทาน ทูต เลดี้ ฯ ๑) ถวาย สำเนา
คำพิพากษา ศาล มณฑล กรุงเก่า ศาล อุตกรรม ข้าหลวง พิเศษ แต่ ฎีกา จำเลย
ทราบ ได้ ฝ่า ถของ ฐิติ พระบาท

การ จะ ควร ประการ ไต่ สัก แล้ว แต่ จะ ทรง พระ กรุณา โปรด เลดี้ ฯ

ขอ เศษ

ข้าพระพุทธเจ้า กรม สวัสดิ
พระยา นรเนติบัญญัติ
พระยา เกษม ศุขกร

อธิบดี ทรง ปรฤษา

ที่ ๒๓/๒๓๗

พระราช วัง สยามจันทร์

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ทูต กรม หลวง สวัสดิวัตน์วิศิษฐ์

คำพิพากษาที่ ๓๐๔๓/๒๓๓ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ร.ศ. ๓๓๑ ปฤกษา โทษ
ชาย พัด โทษ ว่า นาย พรหม บิดาตาย ที่ ตำบล บ้าน โฉงแฝง แขวง เมือง
อ่างทอง ซึ่ง ศาล มณฑล กรุงเก่า ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ แล ศาล
ฎีกา พิพากษา ต้อง กัน ให้ บรรหาร ชิดดีร์ ชาย พัด ให้ ตาย ตล ไป ตาม กัน นั้น
สมควร แต่ อนุญาต ให้ ลงโทษ ชาย พัด ตาม คำ พิพากษา

(พระบรมนามาภิไธย) ดยามินทร์

คำพิพากษาที่ ๑๐๕๒ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา

ใน คำพิพากษาอันเดียวกัน พิจารณาได้ความว่า จำเลย
กระทำผิดหลายกระทง ศาลลงโทษจำเลยได้แต่กระทง
ที่ โจท ขอ

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ศาลฎีกา นาย ช้าง
โจท อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าราชการ พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง นาย ช้าง โจท
นาย จีน ปลัด อำเภอ นาย จิตร สุรวัด จำเลย

ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง สุพรรณบุรี โจท
นาย ช้าง จำเลย

คดี นี้ เดิม นาย ช้าง เป็น โจท พ้อง นาย จีน ปลัด อำเภอ นาย จิตร สุรวัด
อำเภอ เมือง สุพรรณบุรี ทว่า เมื่อ วันที่ ๗ ๘ ค่ำปี ๑๒๘๘ เวลา คำ ประมาณ
๑ ทุ่ม นาย ช้าง ไป ยืม เรือ อี โป่ง จีน ชื่อนี้ ที่ ท่า หน้า บ้าน นาย ช้าง เพื่อ
จะไป แทะ ปลา ครั้น นาย ช้าง กลับไป เขา แหนม ที่เรือ พอดี หดง แพ ชำแดง
เพียง ก็ พบ จำเลย เมา สุรา เดิน ลวนมา ทันที นั้น จำเลย ได้ ไขว่ ไม้ ตะพด ตี

เขา บิน ยิง นายดำ จริง อยู่ ที่ นายวงศ์ เป็น พนักงาน จับ คน ร้าย ตามคำสั่ง แต่ นายวงศ์ ไม่ ควร ใช้ ฮาว์ค บิน อัน ร้ายแรง จับ คน ร้าย ดัง นั้น คดี นายดำ ต้อง หา ก็ มิ ใช้ ออกฉกรรจ์ แต่ พยาน โจทก์ เอง ไม่ ปรากฏ ว่า นายดำ ตั้ง ทำ ฆะ ค่อ สู้ ประการ ใด ขณะที่ นายวงศ์ ยิง นายดำ นั้น ระบุ โดด กั้น มาก อาจ จึง ยัง ได้ คดี ไม่ พ้อง พดาด กระเด็น เป็น ลูก นายดำ ที่ ตรง ด้วบ ข้างขวา เป็น บาด แผล สำคัญ ที่ ทาย เห็น ว่า กิริยา ที่ นายวงศ์ ยิง นายดำ นั้น เป็น เจตนา จะ ยิง ให้ ทาย ต้อง ด้วย มาตรา ๒๕๑ แห่ง ตกษณธานญา ให้ กำหนด โทษ จำคุก ๑๕ ปี แต่ นายวงศ์ เป็น พนักงาน กระทำ ฆาร ตาม หน้า ที่ มิ เหตุ ควร ประณีย์ ผ่อน โทษ ตาม มาตรา ๕๑ ตก โทษ ลง กิ่ง หนึ่ง คง ให้ จำคุก นายวงศ์ มี กำหนด ๗ ปี กับ ๖ เดือน นอก นั้น ให้ เป็น ไป ตาม ค่ำตเดิม นายวงศ์ จำเลย ขุดเกล้า ๆ ถวาย ฎีกา

กรรมการ ค่ำต ฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน ตลอด แล้ว เห็น ว่าที่ ค่ำต ข้ำหลวง พิเศษ ปลูกษา ว่า นายวงศ์ ฆ่า คน ทาย โดยเจตนา นั้น ชอบ แล้ว แต่ ข้อ ที่ ปลูกษา อาง บท มาตรา ๕๑ ว่า ควร ประณีย์ ลด โทษ แก่ จำเลย ว่า ทำ ฆาร ตามหน้า ที่ราชการ นั้น ปลูกษา ดังนี้ มิชอบกับ รูปคดี เพราะ มุส ที่ หา ว่า นายดำ เป็น คน ร้าย ได้ พยายาม ได้ ส่วน ค้าง แต่ ต้น จน กระทั่ง นายดำ ตาย เสีย นาน แล้ว ก็ ไม่ ได้ จริง เป็น อุบาย ผ่าย พอก จำเลย จะ แก่ หนัก ให้ เป็น เบา ขอบคิ ค่ำต มณฑล ได้ หยิบ ยก ขึ้น ถ้าว ไร่ ดี แล้ว ฎีกา จำเลย พัง ไม่ ขึ้น ให้ ยก เสีย กรรมการ ฎีกา จึง ตัด ลิ่น แก่ คำ พิพากษา ค่ำต ข้ำหลวง

นายจีน พบ กับ นาย ช้าง สำคัญ ว่า เปน ผู้ร้าย ได้เรียก ให้หยุด นายช้าง ไม่หยุด นายจีน จึง เข้า จับกุม ฝ่ายนายช้าง ไม่เข้าใจ ว่า คนเหล่านี้ เปน พนักงาน จึง ไม่ยอม ให้จับ เมื่อ การ เสนอ เช่น นี้ ไม่ ควร ลงโทษ จำเลย ทั้ง ๒ ส่วนคน จึง พิพากษายกฟ้อง โจทก์ ปล่อยคดี นายจีน นายจิตร ไป

นายช้าง โจทก์ ทูลเกล้า ถวายฎีกา

กรรมการ คัดฎีกา ได้ พิจารณา ตรวจดู ส่วนคน เรื่องนี้ ตลอด แล้ว ทางพิจารณา ไม่ได้เห็นเงื่อนไข อย่าง ที่ นายจีน นายจิตร ผู้ความเลย ฝ่ายนายช้างเล่า ก็ เปน ราษฎรธรรมดา ไม่ปรากฏ ว่า เปน คนร้าย ฉกาจ ถูก ลัก ฆาตกรรมใคร แต่ ได้ คำนวณ ตาม คำพยาน โจทก์ หลายนาย บอก ความ ประกอบ กัน ว่า นายช้าง กับ นายจีน หลอ ได้ มี เรื่อง ลาว ลัก ฆาตกรรม กัน ไม่ แต่ มี อื่น เกิด เหตุ นี้ จำเลย ทั้ง ๓ ไป เกี่ยว ระวัง บ้าน ราษฎร ตอนแรก ไป ขอ ปล่อย ที่ บ้าน ช่างแดง ขอบ ซึ่ง เปน บุตร ผู้พี่ นายช้าง แต่ ช่างแดง ขอบ ไม่เอา อนุญาต ให้ มา แปลง ๆ จำเลย นั้น เม่า สุรา มี กิริยา พดุม พดาม นายจีน แต่ง กาย นุ่ง ใส่ ร่ม แด่ เลื้อย ขึ้น โคน ไม่ สุภาพ ครั้น ได้ ปล่อย แล้ว นายจีน เรียก นายเทียน บุตร ช่างแดง ขอบ ให้ พา ไป บ้าน นายโต กำนัน นายจีน ให้ นายเทียน ชุม ปล่อย กับ เลื้อย มา ตัวเอง นุ่ง แด่ กาง เก่ง ขด ก้อย เมื่อ นายเทียน พา จำเลย มา ตาม ทาง พบ นายช้าง โจทก์ เสนอ เวลาคำ ลัก ฆาตกรรม ๓ นายจีน เห็น นายช้าง ร้อง ถาม ว่า จะ ไป ไหน นายช้าง ตอบ ว่า ไป ยืม เรือ จีน ชื่อนั้น แล้ว ก็ เดี๋ยว เลย ไป ครั้น นายช้าง กลับ มา เข้ามหาหนทาง แปลง ที่ บ้าน พบ จำเลย ที่ ประคอง รั้ว บ้าน นายช้าง อีก นายช้าง กับ จำเลย ก็ ถาม คอบ กัน ดัง เช่น ที่ พบ กัน ครั้ง แรก พอ นายช้าง จะ เดี๋ยว ไป ทาง ได้

นายจีน กตัม บังคับไม่ให้ นายซำง ไป คือ นายจีน จำเลย จะให้ นายซำง ไป ที่ แพ่ จีน เหลียน ด้วย กัน นายซำง ไม่ยอม ไป ด้วย นายจีน จำเลย ก็ เอา ตะ พด คือ ลูก ศีรษะ นายซำง ๓ ที่ แล้ว นายจิตร ก็ เข้าช่วย ชก ซ้ำ อีก จน นายซำง มีแผล ฟกบวม นายซำง หา ใต้ ก้อน หิน ใ้ หนึ่ง ไป บ้าน กำนัน เท่านั้น มี หน้า ซ้ำ จำเลย ยัง ตาม ไป จับตัว นายซำง ส่ง ไป ชัง ได้ ที่ โรงพัก ๓ คืน แล้ว จำเลย กตัม ไป รายงาน กำนัน เพื่อ ขอให้ ราชกร เมือง กระ ทำให้ นายซำง ต้อง ถูก กัก รั้ง รั้ง ที่ เว้น จำอีก ๓๐ วัน

กรรมการ ศาลฎีกา เห็น ว่า ฐาน ที่ แด่ กิริยา ที่ จำเลย ได้ ทำ ลง ดัง กล่าว มา แล้ว นั้น ไม่มี เงื่อนไข เลย ว่า จำเลย ทำ โดย บัง ที่ ราชกร จำเลย ทำ ไป ด้วย กิริยา อាកาร เป็น พาด วิสัย แล้ว ไม่ เพียร บั้น เทพ ผล ร้าย มิใช่ แต่ เท่านั้น จำเลย ยัง อดับ ทศ ความ ได้ โทษ นายซำง เป่า ๆ อีก แล้ว กระ ทำ ผิด จาก นำ ที่ อาณาประชา มงคล คิด นี้ พิจารณา ได้ ความ ซัด เจน ว่า จำเลย ทำ แก่ นายซำง จริง ดัง พ้อง ของ นายซำง ทุก ข้อ เว้น แต่ ข้อ บุก รุก แต่ นายซำง หา ได้ ขอ ให้ ลง โทษ ตาม ความ ผิด เหล่า นั้น ทุก กระ ทง ไม่ จึง ชี้ ขาด ว่า จำเลย ทั้ง ๒ มีความ ผิด ต้อง ด้วย กฎ หมาย ตำนาน อาญา มาตรา ๑๕๖ ตาม ที่ โจท ร้อง ขอ ให้ จำคุก ข้าย จีน ข้าย จิตร จำเลย ได้ มี ถิ่น ๒ ปี กับ ให้ ปรับ แบน เงิน พันยี่ อีก ๕๐๐ บาท เต็ม ตัว บท คำ พิพากษา คัดล่าง ซึ่ง ไม่ ต้อง กับ คำ พิพากษา คัด นี้ ให้ ยก เสีย บังคับ คิด ไป ตาม คำ คัด สิน นี้ ทุก ประการ

คำต ฎีกา วันที่ ๓๓ ธันวาคม คม ๓๓๓

กรม ด้ว้ตติ

พระ ยา จักร ปาณั คมี คัดวิสุทธี

พระยา กฤติ กานู กรม ด้จ

พระ ยานรเนติ ยัญชา กิจ

พระ ยา จักร ปาณั ๗ ปฤกษา อธิบดี ทรง ครอง แก้

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๑๐๘ พ.ศ. ๒๔๕๕

ข้อในหนังสือสำคัญ นำที่นำสืบ

บิดากับบุตร มีชื่อด้วยกันในหนังสือที่ดิน ถ้าผู้ใดจะคิด
ค่าน่าไม่ใช้เจ้าของสิทธิ์ เป็นนาที่ผู้หนึ่งนำสืบ ให้สมชอคิดค่าน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฉีกา โจท
อุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์

ในคดีระหว่าง สมเด็จพระราชาธิบดี ผู้ปกครองหม่อม โจท
สมเด็จพระราชาธิบดี ผู้ปกครองหม่อม จำเลย

โจทฟ้องขอแบ่งส่วนที่ดินกับจำเลย อ้างเหตุว่าเงินเลี้ยงบิดากับเงิน
เผื่อเก็บโจทได้ชื่อที่ดินตำบลถนนบำรุงเมืองไว้แห่งหนึ่งเมื่อ ๕ ปีมานี้บิดา
โจทตาย เมื่อ ค.ศ. ๑๒๗ เงินเผื่อตกตาย จำเลยเป็นบุตรเงินเผื่อถือที่ได้
เป็นกรรมสิทธิ์ผู้เดียว

จำเลยให้การต่อสู้ว่า เงินเผื่อบิดาจำเลยได้ชื่อที่จากข้าแดงเทศ
แล้วเงินเผื่อได้ทำพินัยกรรมยกที่ดินให้แก่จำเลย

ศาลแพ่งพิจารณาคดีเสร็จแล้วฟังว่า เงินเผื่อกับเงินเลี้ยงเป็นเจ้าของ
ที่รายนี้ด้วยกัน เงินเผื่อทำพินัยกรรมยกที่ดินให้แก่จำเลยได้แต่กึ่งหนึ่ง ที่

ส่วนของเงิน ส่ง ต้อง ตกได้แก่โจทก์ บุตร จึงตัดสินให้แบ่งที่ ให้ โจทก์ จำเลย
คนละ ครึ่ง

ศาลอุทธรณ์พิจารณาคดีที่จำเลย อุทธรณ์ เห็นว่าโจทก์ ไม่มี พยาน ว่า
เงินส่งได้ ออกเงิน ชื่อ ที่ กับเงิน เลือก ด้วย ทางพิจารณาได้ ความ ชัด ว่าเงิน
เลือก เปน ผู้ ขอ แลได้ ปก ครอง ที่ มาแต่ก่อน เงิน ส่งตาย การ ที่ บิดา เขาชื่อ
บุตร ได้ ใน หนังสือ ชื่อ ที่ ดิน นั้น จะ เปน ประโยชน์ คือ บุตร คือ เมื่อ บิดาตาย
แล้วเรื่อง นี้เงินส่ง ตายก่อน บิดา ที่ ต้อง เปน ของ เงินเลือก ผู้ ตาย (ช่างตัวอย่าง
ฎีกา ที่ ๒๕๕ ปี ๑๒๗) โจทก์ พ้อง ขอ แบ่ง ไม่ ได้ ให้ยกฟ้อง โจทก์ เสีย

โจทก์ ทูล เกณฑ์ ๑ ถวาย ฎีกา

กรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจดู ส่วนวน เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว เห็น ว่า คดี เรื่อง
นี้ โจทก์ ช่าง ที่ดิน ราย วิชาท เปน ของ เงินส่ง บิดา โจทก์ ๆ ได้ ช่าง หนังสือ ชื่อ
ที่ดิน เปน พยาน ใน หนังสือ ชื่อ ปราบกฏ ว่า มี ชื่อ เงินส่ง กับ เงินเลือก เปน ผู้
ขอ ใน ชั้นต้น ศาล ต้อง พัง ว่า ผู้ มี ชื่อ ใน หนังสือ เปน เจ้าของ ที่ เว้นแต่
จะ มี พยาน มา คัดค้าน ว่า ผู้ มี ชื่อ ใน หนังสือ ไม่ ใช่ เจ้าของ ใน เรื่อง นี้ จำ
เลย เปน ผู้ คัดค้าน ว่า เงินส่ง ไม่ ใช่ เจ้าของ จึง เปน นาทิ ของ จำเลย จะต้อง
สืบ ให้ สม ตาม ข้อ คัดค้าน นี้ ทางพิจารณา ได้ ความ ว่า เงินส่ง กับ จำเลย
เปน บุตร เงินเลือก โจทก์ เปน บุตร เงินส่ง เงินเลือก ได้ แบ่ง ให้ เงินส่ง มี ภาระ
แยก เว้น ไป แล้ว แต่ เวลา จะ ชื่อที่ เงินส่ง เลิก กับ ภาระ ได้ แบ่ง ทุน
ดิน เดิม กับ ภาระ ได้ เปน ส่วน ของ เงินส่ง ๒๐ ชั่ง เงินส่ง นำ ทรัพย์ นี้
มา อยู่ กับ เงินเลือก บิดา เวลา ชื่อ ที่ดิน เงินเลือก กับ เงินส่ง ไป ชื่อ ด้วย กัน

ได้ลง ชื่อ เงินเผือก บิดา เงินเส็ง บุตรี เป็น ผู้ซื้อ ที่ ด้วยกัน ทั้ง ๒ คน เงิน ๕ ซึ่ง
 ราคา ที่ดิน จะเปนของ เงินเผือก ๆ ของ เงินเส็ง ๆ ของใคร เท่าใด ทางพิจารณา
 ไม่ได้ความ เมื่อ ชื่อ ที่ แล้วใคร จะเข้า อยู่ ปกครอง ที่ ๆ ว่า ทั้ง ที่ ไว้เฉย ๆ
 ไม่ปรากฏ เหมือน กัน มี คำ ข้างแดง เทศ พยาน ผู้ ชาย ที่ดิน ปาก หนึ่ง เบิก
 ความ ว่า พยาน เข้าใจ ว่า ชาย ที่ ให้ เงินเผือก แต่ หลวง ดำรง ชรรวมสาร
 พยาน จำเลย อีก ปาก หนึ่ง เบิก ความ ว่า เงินเผือก เป็น ผู้ หวงห้าม ที่ดิน มา
 ตั้ง แต่ เงินเส็ง คาย แล้ว แต่ เหตุไร ทั้ง ให้ อำแดง เทศ เข้าใจ ไป ตั้ง นั้น แต่
 หลวง ดำรง ชรรวมสาร ได้ เห็น เงินเผือก หวงห้าม ที่ดิน โดยใช้ อากาญ ทิรยา
 อย่างไร นั้น พยาน ไม่ได้ อธิบาย เลย พยาน อาจ ให้ การ ตาม ความ คาด
 คเน เองเอง ตาม เหตุ ที่ เงินเส็ง เป็น บุตรี ของ เงินเผือก แต่ อย่างเดียว เท่านั้น
 ก็ อาจ เปน ได้ คำ พยาน เช่นนี้ ไม่มี นานัก อย่างไร เลย

ศาล นี้ เห็น ว่า จำเลย นำสืบ ไม่ได้ ความ เพียงพอ ที่ จะ หักล้าง ข้อความ ใน
 หนังสือ กรมธรรม์ ทั้ง ข้อ หน้า ข้างแดง ได้ คดี ต้อง วินิจฉัย ว่า เงินเผือก กับ
 เงินเส็ง ได้ เป็น ผู้ซื้อ ที่ดิน ด้วยกันจริง ดังอย่าง ฎีกา ที่ ศาล อุทธรณ์ ยก ขึ้น
 ก่อว่า ข้าง นั้น ไม่ เข้า กับ คดี เรื่อง นี้ เพราะ ในเรื่อง นั้น ศาล ฎีกา ได้ วินิจฉัย
 ด้วย พึง เปนยุติ ว่า ที่ เปน ของ มารดา ๆ เปน แต่ เขา ชื่อ บุตรี ลง ไว้ ด้วย
 เท่านั้น

จึง พร้อม กัน พิพากษา ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ เดิม ขึ้น ตามคำ
 พิพากษา ศาลแพ่ง ให้ จำเลย เสีย ค่า ชนวนเนียม กับ ค่า ทนาย อีก ๑๕๐ บาท
 แทนใจ ทั้ง ๓ ศาล.

๓๕๓

ศาลฎีกา วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖

พระยา นรเนติ บัญชากิจ

พระยา กฤติกา นุภรณกิจ

พระยา จักรปาณี ศรีสวัสดิ์วิสุทธิ์

พระยา นรเนติ ปฤถษา อธิบดี ทรวง ๓๖๖๖

สำนักทอสมนิต

คำพิพากษา ที่ ๑๓๒๗ พ.ศ. ๒๕๕๕

ตัวการ ผู้สมรู้

ก. ข. สองคนลงเรือ ไปกระทำการชิงทรัพย์ด้วยกัน พอ
 ข. พายเรือ เข้าเทียบ เรือเจ้าทรัพย์ ก. กระโดดขึ้น บนเรือเจ้า
 ทรัพย์ ฉ่าเจ้าทรัพย์ ตาย แล้วช่วยกัน เก็บเอาทรัพย์มาเช่นนี้
 ข. มีโทษฐาน เป็นผู้สมรู้ ตามบท ๒๕ ในฐานะฆ่าคนตาย ตาม
 บท ๒๕๕๐ ข้อ ๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ ธันวาคม ร.ศ. ๓๑๓

ขอพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องหาและผู้ต้องหา

เจ้าพระยาอภัยภูเบศร กรมการฎีกา ขอ พระราชทาน กราบ บังคม ทูล พระ
 กรุณา ทราบ ได้ ผัดของ ผู้ต้องหา

ในคดี พนักงาน อัยการ พ้อง จินชา โป๊ะ แด นายแดง ๒ คน ร่วม คิด กัน ว่า คดีชิง
 ทรัพย์ แด ฉ่า จิน โทงเง เจ้าทรัพย์ ตาย

จำเลย ให้การ ปฏิเสธ แด คดีนี้ ช่างฐานที่อยู่

ศาล มณฑล ปราจีน พิจารณา เห็น ว่า จำเลย ทั้ง ๒ ได้ ถ่วง พระราช
 อาญาเบเน ความผิด จึง พิพากษา ให้ ประหาร ชีวิต ฉ่า จินชา โป๊ะ ฉ่ายแดง

จำเลยให้ตายตกไปตามกัน โดยบท พระอัยการ มาตรา ๒๕๐ ข้อ ๕ แห่ง ประมวลกฎหมาย

จำเลยทั้ง ๒ คน ร้อง อุทธรณ์ แต่ จินชาโม้ระ จำเลยตาย ใน ระหว่าง ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ ยังไม่ได้ตัดสิน ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ พิจารณา คดีแล้ว เห็นว่า นายแดง ต้องพระราชอาญา มีความผิด ตามกฎหมาย ซึ่งศาลล่าง ได้วางไว้ แต่ให้ลดหย่อน โทษลง คงให้จำคุก นายแดงไว้ ตลอดชีวิต ครั้น มาตรา ๖๗ และ ๓๗ แห่งประมวลกฎหมาย

พนักงาน อัยการ ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระราชทาน ทรงดำเนิรงาน เรื่องนี้ ตลอดแล้ว คง ได้ความ ว่า จินโกแระ ถูก ผู้ร้าย ตีที่ ศิริษะ พัดคตนา มาต ใจตาย ข้อความ ซึ่ง พนักงาน อัยการ กล่าว มาใน ฎีกา นั้น เป็น ความ จริง ไม่มีที่ สงสัย แต่ นายแดง จำเลย หาได้ ทูลเกล้าฯ ถวาย ฎีกา คัดค้าน แต่ อย่างไรก็ดี ไม่ ฐาน พิจารณา ได้ความว่า จินชาโม้ระ กับ นายแดง ได้ลง เวื่อ ไปที่ สิงห์ทรัพย์ จินโกแระ มี บิน ๓ กระบอก บิน แด เวื่อ เปน ของ นายจันได ให้ นายแดง ยืม แด ปราบกฏ ว่า จินชาโม้ระ ยก เขา บิน ยิง จาก เวื่อ เสง ไปทาง เวื่อ จินโกแระ ก่อน ๒ นาที แล้ว นายแดง จึง พาย เวื่อ เจ้าเทียบ เวื่อ จินโกแระ และ ยึด เวื่อ จินโกแระ ไว้ ทันใด นั้น จินชาโม้ระ กระ โดต ขึ้น เวื่อ จินโกแระ แต่ได้ ตี จินโกแระ ตาย ตั้ง ได้ กล่าว มาแล้ว ข้าง ต้น จำเลย ทั้ง ๒ คน ช่วย กัน เก็บ ทรัพย์ พัดค ของ จินโกแระ ไป ภายหลัง พนักงาน ค้น ได้ ทรัพย์ ของ กตาง บาง อย่าง ที่ บ้าน นายแดง ศาลล่าง ปฤกษา วาง บท ๒๕๐ ข้อ ๕ ให้ลงโทษ ประหาร ชีวิต อ้าย

01/10/2565

จีนซาโมะนั้น ถูกต้องแล้ว แต่ความคิดของ ช้ายแสง ฐานได้ร่วมมือ กับ ช้าย
จีนซาโมะ กระทำการ ตีชิงทรัพย์ ชน เปน เหตุให้เจ้าทรัพย์ ถึงตายตาม ประมวล
ชญา มาตรา ๓๐๐ นั้น แน่แท้ แต่โทษขอ ให้ลง โทษ ช้ายแสง จำเลย ฐาน เปน
คดี การฆ่าคนตาย ด้วย แต่ศาลต่าง ทั้ง ๒ ศาล ได้ พิพากษา ร่วมกัน ว่า
จำเลย มีความผิดฐาน ฆ่าคนตาย ด้วย ฉะนั้น ปัญหา ใน ที่นี้ จึง มีแต่ว่า ที่
ศาล ต่าง ซึ่ง ข้อคดี ว่า ช้ายแสง ต้อง พระราช ชญา ฐาน ฆ่าคนตาย นั้น ปกติ
มา คำนึง ชอบ ด้วย บท กฎหมาย ฎา หก ไม่ ข้าพระพุทธเจ้า กรมการ ฎีกา ยัง
ไม่ เข้าใจ ได้ว่า เหตุใด ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ จึง ได้ อ้าง มาตรา ๖๘
ประมวล ชญา ขึ้น ปกติ ด้วย กฎหมาย มาตรา นี้ ท่าน ประสงค์ ใช้ ใน คดี
สำหรับ ลงโทษ เพิ่ม โทษ ฎา งคน เว้น โทษ ผู้ กระทำ ผิด ชญา อีก ข้อใด หนึ่ง
ต่าง หาก ไม่ เข้าแก่ รูป ความ เรืองนี้ แม้ ข้อ ที่ นายแสง ไม่ ได้ เปน ผู้ ลง
มือ ฆ่า จีน โกงแะ นั้น ก็ หา ได้ เข้า บท มาตรา นี้ ไม่ แต่ ข้อ ที่ ศาล ต่าง
ตัดสิน ว่า ช้ายแสง เปน คดีการ ใน ฐาน ฆ่าคนตาย ตาม มาตรา ๖๐ นั้น ข้าพระ
พุทธเจ้า เห็น ด้วย เกตุว่า ว่า ปกติ มา ยัง ไม่ ถูก ต้อง เพราะ ช้ายแสง ไม่
ได้ ลง มือ ฆ่า จีน โกงแะ ด้วยเลย จำเลย เปน ผู้ ลง มือ ตาม มาตรา ๖๕
เท่านั้น เพราะ ได้ ความ ชัด ว่า การ ที่ จำเลย พาย เรือ เร่ว เข็ม เรือ จีน
โกงแะ นั้น เปน เหตุ กระทำ ให้การ ตีชิงทรัพย์ แต่ การ ฆ่าคนตาย นั้น ให้
ตัดก ฐน กิริยา ที่ จำเลย กระทำ นี้ ก็ แม้ จะ ไม่ สันนิษฐาน ว่า จำเลย ได้
รู้ สึก ว่า จีน ซาโมะ เจตนา จะ ฆ่า จีน โกงแะ แล้ว ก็ เหลือ วิสัย ก่อน แต่ ที่ ช้าย
จีนซาโมะ ลงมือ ฆ่า จีน โกงแะ นั้น ช้ายแสง เปน ผู้ ลง มือ ให้ ช้าย จีนซาโมะ

ยิง เว็ช จิน โทงระ ๒ นิต เช่นนี้ เห็น ได้ ชัด ว่า การ ที่ จำเลย ได้กระทำ ดัง นั้น
ช่วยให้ สดวก แก่ การ ฆ่า จิน โทงระ

ฮาศรัย เหตุ ทั้งนี้ ข้าพระพุทธเจ้า เห็น ด้วย เกล็ด ว่า ช้ายแต่ง จำเลย
มีความ ผิดฐาน เป็น ผู้ สม วั ใน การ ฆ่า คนตาย ตาม มาตรา ๒๕ แด ๒๕๖ ข้อ ๕
แห่ง ประมวล ฎ อาญา คัด อรรถธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ พิพากษา ให้ ลง โทษ จำคุก
จำเลย มี กำหนด คดออก ชีวิต นั้น ขอม แด้ว จึง ขอ พระราชทาน พิพากษา ยืน
ตาม คำ พิพากษา คัด อรรถธรณ์ ใน ข้อ ที่ กำหนด โทษ จำคุก ช้ายแต่ง จำเลย คดออก
ชีวิต แต่ ด้วย ฮาศรัย ตัว บท ที่ ขวาง กับ คัด อรรถธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ยก ขึ้น
ปลุกษา มา นั้น แต่ ให้ ยก ฎีกา พนังงาน ฮัยการ โจท เดี่ย

ข้าพระพุทธเจ้า ขอ พระราชทาน ทอดเกล้า ๆ ความ สำนะ คำ พิพากษา คัด
เมือง ปราชินบุรี คัด อรรถธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ แด ฎีกา โจท ทราบ ได้ ฝ่าตของ
รุดี พระบาท.

ข้าพระพุทธเจ้า กรมหลวงดี
สถินเนอว์ เคอว์เนอว์
พระยา นรเนตมีญชากิจ

ม. สถินเนอว์ ปลุกษา ออบดี ทรง ครวจ แก้

ที่ ๒๖/๗๐๕

พระราชวัง ต่อมานันทบุรี

วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

ทูล กรมหลวง สวัสดิ์ดิ วัฒนวิศิษฐ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๒๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ ปฎิ
ษา โทษ ชำยแสง โทษ ชิงทรัพย์ และฆ่า จัน โทษแะ เจ้าทรัพย์ คาย ที่ คำนด
บางเตน อำเภอ บ้านสร้าง ซึ่ง ศาลฎีกา ปฎิษา ขึ้นตาม คำพิพากษา ศาลอุ
ษฎณ์ ราชอง พิเศษ ในข้อ ที่ ให้ จำคุก ชำยแสง ตลอด ชีวิต นั้น ได้ ตรวจดู
เห็นชอบ ด้วย แล้ว อนุญาต ให้ ตง โทษ ชำยแสง ตามคำ พิพากษา ศาลฎีกา

(พระบรมนามาภิไธย) ดยามินทร์

คำพิพากษาที่ ๑๑๓๔-๑๑๓๕-๑๑๓๖ พ. ศ. ๒๔๕๕

หนังสือราชการ เจตนา

จำเลยเป็นเจ้าพนักงาน ได้ปลอมชื่อผู้อื่นลงในใบเสร็จรับเงินแล้วส่งต่อคลังเบิกเงินมา ใบเสร็จนั้นเรียกว่า หนังสือราชการ ตาม มาตรา ๖ ข้อ ๑๗

จำเลยเป็นเจ้าพนักงาน ได้เอา มา ของตน ซึ่งไปตรวจการแล้วทิ้งเบิกเงินค่าเช่าต่อคลังลงชื่อคนอื่นในใบรับเงินว่าเป็นเจ้าของมา ดังนี้ โจทก์ต้องตั้งว่าจำเลยมีเจตนาร้ายมิฉะนั้นโทษจำเลยไม่ได้

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจำเลยอุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ศาลหลวงพิเศษ

ในคดี ระหว่าง อัยการ เมืองกระบี่บุรี โจทก์
ขุนวิเศษรักษา พนักงานตรวจ รักษา ด้วย โทษตาย จำเลย

โจทก์ฟ้องต่อศาล เมืองกระบี่บุรี เป็น ๓ จำนวน ๆ ที่ ๑ คดีที่ ๕๘๖/๑๒๗ หารว่า ในระหว่าง เดือนกรกฎาคม พฤศจิกายน มกราคม ๑๒๖

แถม เมษายน ๓๒๗ ขณะ ซึ่ง จำเลย รับ ราชการ เป็น พนักงาน ตรวจ สาย โครเสก เมืองกระบี่บุรี อยู่ ได้ บังอาจ ทำ โบบำคัญ เบิกเงิน ค่าจ้างเร็ว จากคลัง เป็น เงิน ๓๐๖ บาท แต่ ได้ จ่าย เงิน ให้แก่ จันทเที่ยง นายน้อย นายฮาด นายแก้ว นายจีน นายทิม นายดิ่ง ผู้รับจ้าง ไปเพียง ๓๕ บาท ๓๒ ชั้วรี เหลือ นั้น เขา เป็น ประโยชน์ตนเอง เสีย แล้ว ดอง ให้ ผู้รับจ้าง หลง ลงชื่อ ใน โบบำคัญ เงิน เค็ม ตาม จำนวน ซึ่ง จำเลย ตั้งเบิก

จำนวนที่ ๒ คือ กคดีที่ ๕๖๐/๑๒๘ หัวว่า ในระหว่าง ตั้งแต่ เดือน มกราคม ๓๒๕ ถึง เดือนมีนาคม ๓๒๖ จำเลย บังอาจ ทำ โบบำคัญ ปลอมชื่อ นายชม เบิกเงิน ค่าเช่าม้า จากคลัง ว่าได้เช่าม้า ของ นายชม ไปตรวจ ราชการ ๑๓ ครั้ง เป็นเงิน ๒๘๕ บาท นายชม มิ ได้ รู้ เห็น แล นี้ พระราชทรัพย์ ราย นั้น เป็น ประโยชน์ตนเอง เสีย

จำนวนที่ ๓ คือ กคดีที่ ๕๘๘/๑๒๘ หัวว่า ในระหว่าง เดือน เมษายน แล มีนาคม ๓๒๖ จำเลย บังอาจ ทำ โบบำคัญ เกิด ว่าได้ เข้าเกยฉิ่น ของ นายดิ่ง ไปตรวจ ราชการ ๓ เที่ยว เป็นเงิน ๖๕ บาท แต่ความจริง จำเลย ได้ จ่าย เงิน ให้ ไปแก่ นายดิ่ง เพียง ๒๐ บาท แล้ว ดอง ให้ นายดิ่ง หลง ลงชื่อ ใน โบบำคัญ ว่าได้ รับเงิน เค็ม ตาม จำนวน ซึ่ง ตั้งเบิก โจท จึงขอ ให้ ลงโทษ จำเลย (๑) ฐาน ทำผิด ต่อหน้า ราชการ (๒) ฐาน ทำ โบบำคัญ เกิด เบิกชื่อ พระราชทรัพย์ (๓) ฐาน หลอกดอง ให้ จันทเที่ยง กับ พวก ลงชื่อ ใน โบบำคัญ โดย ความ เข้าใจ ผิด (๔) ฐาน ปลอมชื่อ นายชม

จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ว่า ไม่ได้ กระทำ ผิด ดัง ข้อหา ทั้ง ๓ จำนวน ต่อ

ตั้งในคดีที่ ๔๘๐/๒๒๘ เรื่องเงินค่าเช่านั้นว่า จำเลยได้จ่ายให้แก่ผู้รับ
 จ้างเป็นค่าจ้างแหวแต่ค่าเช่าเรือไปจริงตามจำนวนที่ตั้งเบิก ส่วนเงินค่าเช่า
 มาตามข้อหาในสำนวนที่ ๕๖๐/๒๒๘ นั้นชี้แจงว่าสิ้นเดิมจำเลยเคยเช่ามาจาก
 ราษฎรไว้ตรวจราชการ แต่ก็มีเหตุขัดข้องหาเช่าได้ ยากไม่ทันแก่ราชการ
 คราวหนึ่งถึงแก่จำเลยต้องถูกตัดเงินเดือน จำเลยจึงต้องออกเงินส่วนตัวซื้อ
 มาจากนายชมไว้สำรองราชการ เมื่อเจ้าพนักงานผู้ใหญ่มีคำสั่งให้ออกไป
 ตรวจราชการคราวใดก็ได้ใช้มานานแล้วก็ตามมาตั้งเบิกเป็นค่าเช่าแหว
 ลงชื่อนายชมเจ้าของเดิมเป็นผู้ให้เช่า โดยคิดราคาข้อมเยือกว่าที่เคยเช่า
 จากราษฎรถึงถึงหนึ่ง ส่วนเงินค่าเช่าเกวียนตามที่กล่าวหาในสำนวน
 ๔๘๔/๒๒๘ นั้น จำเลยก็กระทำตักเดียวกับเงินค่าเช่าม้า เพราะเหตุขัดข้อง
 ที่หาเช่าได้ยากไม่ทันราชการ ภรรยาจำเลยจึงออกเงินส่วนตัวซื้อเกวียน
 กับโคไว้สำรอง แต่จ้างนายตั้งเป็นผู้เลี้ยงโคกับเกวียน เมื่อไปตรวจ
 ราชการก็ได้ใช้เกวียนนั้นแต่ให้นายตั้งดูแลจ้างลงชื่อเป็นผู้รับจ้าง แต่จำเลย
 ก็ได้คิดราคาอย่างต่ำที่สุด เช่น ราคาบรรทุกซึ่งราษฎรเช่ากันแต่เพียง
 กระบิตไปตั้งถึงฮาวญี่ใหม่เท่านั้น ค่าเช่าถึง ๔๖ บาท จำเลยคิดค่าเช่าทั้ง
 ไปแถมเพียง ๓๒ บาทเท่านั้น การที่จำเลยต้องออกทุนหาพาหนะไว้สำรอง
 ราชการเช่นนั้น เป็นผลให้ราชการดำเนินสะดวกขึ้น จำเลยหาไม่เจตนาที่จรดข้อ
 พระราชทรัพย์อันเป็นความผิดตามข้อหาแต่อย่างใดไม่ ทั้งผู้ซึ่งถูกปลอม
 ชื่อก็มีได้รับความเสียหายอย่างใด

ศาล เมือง กระบี่บุรี พิจารณาแล้วเห็นว่า ในสำนวนที่ ๔๘๐/๒๒๘ ใน
 01/10/2565

เรื่องเงินค่าเช่าเรือนนั้น ควร เชื้อ คำผู้รับจ้าง แวดเรือ แต่ผู้ให้เช่า เรือ ว่า
 จำเลยได้จ่ายเงินให้ ไปเพียง ๕๐ บาทเท่านั้น ถึงแม่ พยาน เหล่านี้ จะรับว่า
 ถายมือในใบสำคัญ ซึ่งมีจำนวนเงิน ๓๐๐ บาท นั้น จะ เป็น ถายมือ ของ พยาน
 กิติ แต่ นายตั้ง พยาน ซึ่งเป็นผู้ให้เช่าเรือ บาท ๓ เบิก ความ ปฏิเสธ ว่า เมื่อ
 ขณะ ลงชื่อ พยาน หาได้ ทราบ ข้อความ ตาม หนังสือ นั้น อย่างใดไม่ คดี ต้อง
 พังว่า จำเลยได้กระทำใบสำคัญเท็จ เบิกเงิน ถ้อย พระราชทรัพย์ ซึ่ง เป็นความ
 ผิด ต้อง ด้วย กฎหมาย ลักษณะอาญา มาตรา ๓๐๕ ให้จำคุกไว้ มีกำหนด ๓ ปี
 ส่วน คดี ที่ ๕๖๐/๓๒๕ เรื่อง ค่าเช่าเรือน แม่ จะ ได้ ความจริง ว่า จำเลยได้ ไป
 ตรวจ ราชการ ๓๓ เทียบจริงตาม จำนวนเงิน ที่ เบิก กิติ แต่การ ซึ่ง จำเลย
 ออกเงิน ส่วนตัว ซ้อมมา ตำรวจ นั้น เป็นผลให้ ราชการ ดำเนิน ด้ตรวจ ขึ้น ทั้ง คดีราคา
 ก็ ย่อมแยจจริง ซึ่ง ไม่มี ผิด ฐาน ถ้อย พระราชทรัพย์ กิติ จำเลยก็
 ยังคง ต้อง มี ผิด ฐาน ปลอม หนังสือ สำคัญ เพราะ จำเลย ปลอมชื่อ นายสม
 มา ตั้งเป็น ซึ่ง ผิด ข้อกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๒๒-๒๒๕ จึงพิพากษา
 ให้ ปรับ จำเลย เป็นพินัย ๒๐๐ บาท ส่วน คดี ที่ ๕๗๗/๓๒๕ เรื่อง ค่าเช่า
 เกวียนนั้น ควร เชื้อ คำ นายตั้ง ว่า จำเลยได้ ปลอมชื่อ นายตั้ง ตั้งเบิก เงิน ความจริง
 ไป ๓ ครั้ง เบิกเงิน รวม ๓๐ บาท จำเลย ต้อง มี ความผิด ฐานนี้ ตาม มาตรา
 ๓๐๕ ตุจสำนวน ที่ ๕๗๖/๓๒๕ จึง พิพากษา ให้ จำคุกไว้ มี กำหนด ๓ ปี รวม
 ๓ สำนวน เป็นโทษ ๒ ปี ปรับ ๒๐๐ บาท

โจทจำเลย ชุทธธรรม คำนวณชดปรวจเงินบุรี พิจารณา แล้ว เห็นว่า ตาม
 สำนวนที่ ๕๗๖/๓๒๕ เรื่องเงิน ค่าจ้างเรือ นั้น ตามคำพยานโจทซึ่งเป็น ผู้ให้เช่า

เรือ แต่ รับจ้าง แจว ที่ ลง ตามมือในใบสำคัญ เหตุฉนั้น ก็ รับว่า เปน ตามมือ ของ
 พยาน ที่ ให้ แก่จำเลยไว้ ทุกคน จริง ข้อ วินิจฉัย จึงมี แต่ ว่า จำเลย ได้ เข้าเรือ
 แด่ จ้างคน แจวเรือ ไป ตรวจ ราชการ ๓ ครั้ง จริง ตามใบ สำคัญ ที่ ตั้งเบิก
 แด่ ได้ จ่ายเงิน ตาม ซึ่ง ตั้งเบิก ไป แก่ พยาน ตามใบ สำคัญ นั้น ฤาไม่ ในข้อ นี้
 พยาน จำวันเดือน แต่ มี ที่ จำเลย ได้ เข้าเรือ แด่ จ้าง พยาน แจวไป นั้นไม่ได้ แด่
 ได้ จ้าง ถี่ครั้ง ก็จำไม่ได้ ในที่สุด จำจน เงิน ค่าจ้าง ที่รับไป แก่ไต่ พยาน ก็
 จำไม่ได้ เมื่อ พยาน โจท เบิกความไม่ มี หลักฐาน ฝ่าย จำเลย มีพยาน ลง
 ชื่อในใบสำคัญ นั้น อีก ๓ คนหนึ่ง เช่นนี้ เห็นว่า จำเลย ไม่ ได้ กระทำผิดใน ข้อหา
 ในสำนวนนี้ จึง พิพากษาให้ ยกคำพิพากษาศาลเมือง แด่ พ้อง โจท ปลดขย
 จำเลยไป ในสำนวนที่ ๕๖๖/๑๒๘ เรื่อง เงิน ค่าเช่าม้า นั้น เห็นว่า ข้อ สำคัญ
 ที่จะ พิจารณา ต้อง อาศัยรัย เหตุ ๒ ประการ ๗ (๑) จำเลย มี เจตนาทุจริต
 เพื่อ ฉ้อ พระราชทรัพย์ ฤาไม่ (๒) การที่ จำเลย กระทำ มานั้น อาจเกิด ความ
 เสียหาย จน แก่ มหาชน ฤาบุคคล ใด ผู้ หนึ่ง ฤาไม่ เห็นว่า จำเลย มี นั่วที่
 ราชการ ซึ่งได้ อนุญาต ให้ เบิก ค่าพาหนะ แด่ การที่ จำเลย ออกทูน ซ่อมม้า ได้
 ดำรง ราชการ นั้น กติบัญญัติ ราชการ ดังกล่าไม่ เน้นว่า การที่ จำเลย ตั้งเบิก
 เปน ชื่อ นายชม เจ้าของม้าเดิม นั้น ก็ ไม่ได้ กระทำให้ ใคร ต้อง เสียหาย ทั้ง ฝ่าย
 นายชม แด่ ฝ่าย รัฐบาล เพราะ จำเลย ได้ เบิกใน สิ่งที่ จำเป็น จะต้องใช้ สำหรับ
 ประโยชน์ ของรัฐบาล จำเลยไม่ ควร มีผิด จึงพิพากษาให้ ยกคำพิพากษา
 ศาลต่าง แด่ พ้อง โจท ปลดขยตัว จำเลยไป ส่วน สำนวนที่ ๕๗๗/๑๒๘ ใน
 เรื่อง เงิน ค่าเช่าเกวียน นั้น เห็นว่า การที่ จำเลย เอาเกวียน ของ ภรรยาไป

ตรวจ ราชการ ๓ ครั้ง แลจ้าง นายตั้ง เป็น ผู้รับ แล้ว เบิกเงิน เป็นชื่อ นายตั้ง ๖๕ บาท แต่ได้จ่ายให้ นายตั้ง เพียง ๒๐ บาท นั้น จะถือ ว่า จำเลย มีผิด ฐาน ฉ้อ ยังไม่ได้ เพราะ ถึง แม้ จำเลย จะเอา เกวียน ของ จำเลยไป รับจ้างใน

ราชการ ก็ต้อง ถือ ว่า ราชการได้รับประโยชน์ แล ราคา ค่าจ้าง ที่ จำเลย ตั้ง เมื่อก่อน ก็ ย่อมเขากว่า ราคา ซึ่ง ราษฎร เข้ากัน ตาม ขรรณคดี ข้อ ซึ่ง จำเลย จ่ายเงิน ให้ แก่ นายตั้ง เพียง ๒๐ บาท นั้น จะถือ ว่า จำเลย ฉ้อไม่ได้ เพราะ นายตั้ง เป็น ลูกจ้าง ของ จำเลย ไซ้ ให้เงิน เดือน ๗ ละ ๑๕ บาท แล้ว จำเลย มี ชำนาญ ที่จะ แล่งเงิน ให้ นายตั้ง เท่าไร ก็ ได้ ข้อ ซึ่ง ศาลตั้ง เชื่อฟัง ว่า จำเลย ไป ตรวจ ราชการ เพียง ๒ ครั้ง แต่ ตั้ง เบิกเงิน ค่าพาหนะ เกินกว่า ความ จริง ไป ๓ ครั้ง นั้น โจทก์ ก็ สืบไม่ได้ ว่า จำเลยไป ตรวจ ราชการ ๒ ครั้ง ตั้งข้อหา

ทั้ง นี้ มีพยาน มา แสดง ว่า ใบ สำคัญ ฉบับไหน เป็น ฉบับ ซึ่งนายตั้งได้ ลงลายมือ ฤกษ์ไม่ได้ ลงอย่างไร จึง พิพากษาให้ ยกฟ้อง โจทก์ ปลดปล่อยตัว จำเลยไป

โจทก์ อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ เห็น ว่า คดีที่ ๕๖๐/๑๒๘ นั้น ควร ฟัง พยานโจทก์ ว่า ผู้รับจ้าง แจวเรือ แล ผู้ให้เช่า เรือได้ รับ ค่าจ้าง ไปจาก จำเลย คราว เดียว ตามใบ สำคัญ ฉบับ หมายเลข (ก ๑) เท่านั้น นอกนั้น จำเลย เอา เงิน ประโยชน์ ตนเอง เสีย จำเลย มี ความ ผิดฐาน ฉ้อ ตาม มาตรา ๓๐๕ ให้จำคุกไว้ มีกำหนด ๓ ปี ตาม ศาล เมือง ส่วน คดีที่ ๕๖๐/๑๒๘ เรื่อง เงิน ค่าเช่า ม้า นั้น เห็นว่า การที่ จำเลย ปลอม ชื่อ นายชน ในใบ สำคัญว่า เป็น ผู้ได้ รับเงิน ค่าเช่า ม้า จำเลย มี จิตร์ เจตนา ทุจริต หลอกให้ เจ้า พนักงาน ให้ หลง จ่าย พระราชทรัพย์ ให้ เป็น ประโยชน์ ส่วน ตัว จำเลย ข้อ ซึ่ง จำเลย อ้าง

ธรรมเนียมว่า ข้าราชการ ใน มณฑลนั้น เคยประพฤติ กัน เช่น จำเลย นั้น หา
 เป็นข้อ แก่คดีตาม กฎหมาย ๆ หาได้มี ว่า ถ้าทำผิดอย่างเขา จะไม่มีผิด จำเลย
 มีผิด ๒ กระทง คือ (๑) ทำใบสำคัญ เท็จ ปลอม ชื่อ นายสม หุดอก ดวง
 เจ้าพนักงาน (๒) ข้อ พระราชทรัพย์ ต้อง ด้วย กฎหมายลักษณะ อาญา มาตรา
 ๒๒๒ ข้อ ๓ ประกอบ ด้วย มาตรา ๒๒๕ ข้อ ๑ แต่ มาตรา ๓๐๕ จึง พิพากษา
 ยก คำ พิพากษา ค้าง มณฑล แต่ จำคุก จำเลย ไว้ มีกำหนด ๓ ปี กับ ๖ เดือน
 แต่ ต่ ฐาน ปรานี้นี้ ตาม มาตรา ๕๘ เสีย กึ่ง หนึ่ง คง จำคุก แต่ เพียง ๑ ปี
 กับ ๘ เดือน แต่ พระยา พิพากษา สัตยาธิปัตย์ แย้ง ว่า จำเลย ควร รับผิด
 แต่ ฐาน ปลอม หนังสือ ๒๒๒-๒๒๓m กระทง เดียว ไม่ ควร อ้าง มาตรา ๒๒๕
 ขึ้น พิพากษา เพราะไม่ใช่ หนังสือ ราชการ ฎา หนังสือ สำคัญ ตาม มาตรา ๖
 ข้อ ๑๘-๒๐ ควร จำคุก จำเลย แต่ เพียง ๑ เดือน ใน ส่วนวันที่ ๕๓๘/๑๒๘
 เรื่อง เงิน ค่าเช่า เกวียน นั้น เห็น ว่า จำเลย ควร มีผิด แต่ ฐาน ทำใบ สำคัญ
 เท็จ เพราะ โค แด เกวียน ซึ่ง จำเลย ไร่ เปรน ของ จำเลย เอง ไม่ใช่ ของ
 นาย ตั้ง เห็น ว่า ถึงแม้ จำเลย กล่าว โดย ตรง รัฐบาล จะไม่ จ่าย เงิน ให้ แก่
 จำเลย ก็ดี จำเลย ก็ไม่ ต้อง เสียหาย อะไร แต่ ควร เชื้อ คำ นายตั้ง ว่า จำเลย
 ไป ๒ ครั้ง เท่านั้น แต่ จำเลย ทำใบ สำคัญ ทั้ง เบิก เก็บไป ๑ ฉบับ จำเลย
 ต้อง มีผิด ฐาน ข้อ ปลอม ตามมือ จึง พิพากษา ให้ จำคุก จำเลย ไว้ ตาม
 กฎหมายลักษณะ อาญา มาตรา ๓๐๕ กำหนด ๓ ปี กับ ๖ เดือน

จำเลย ทูล เกดว่า ๆ ถวาย ฎีกา คัด คำน คำ พิพากษา ค้าง ยุทธกรณี ข้ำ หลวง
 พิเศษทั้ง ๓ ส่วน ทั้ง ใน ข้อ เท็จ จริง แต่ ข้อ กฎหมาย ส่วน ข้อ เท็จจริง นั้น

ว่า ไม่ควร พัง พยานโจทก์ ว่า จำเลยได้ ทำไป สำคัญ เบิกเงิน เกินจาก ความเปน
จริง ส่วน ข้อ กฎหมาย นั้น ว่า จำเลย กระทำ โดย ไม่ เจตนา ร้าย เพื่อ
ประโยชน์ ที่ จะ ให้ การ ดำเนิน ผลิต ขึ้น

กรรมการฎีกาได้ พร้อม กัน ตรวจสอบบัญชี คดี ๓ เรื่องนี้ แล้วเสร็จแล้ว เห็น ว่า
ตาม คำวินิจฉัย ที่ ๕๘๐/๒๕๘ ซึ่ง ทว่า จำเลย ทำ ไป สำคัญ เท็จ เบิก เงิน ค่าจ้าง
เรือไป จาก พระคลัง ๓๐๖ บาท แต่ได้ จ่าย ให้ กับ ผู้รับจ้าง ๓๕ บาท ๓๒
อัฐ นั้น ทาง พิจารณาโจทก์ ไม่มี พยาน แสดง ให้ เห็น ว่า ใน สำคัญนั้น เบน
เท็จ ถ้า จำเลยได้ จ่ายเงิน ให้ แก่ ผู้รับจ้าง ดัง กล่าว ทว่าไม่ คำ พยานใน
ข้อ นี้ จำเลย กลับ โต้ตอบ ว่า จำเลยได้ จ่าย เงิน ที่ เบิก จากคลัง ให้ ผู้รับจ้าง ไป
จริง ตามจำนวน ที่ เบิกมา เพราะ ฉะนั้น ตาม ส่วนงาน ใน เรื่อง ค่าเช่าเรือนี้ จะ ชี้
ขาด ว่า จำเลยได้ กระทำ ผิด ดัง ข้อ โจทก์ไม่ได้

คำวินิจฉัย ที่ ๕๐๖/๒๕๘ ซึ่ง ทว่า จำเลย ทำไป สำคัญ ปลดชน ชื่อ นายชม เบิก
เงินค่าจ้าง ม้า จาก คลัง แต่ คำวินิจฉัย ที่ ๕๘๘/๒๕๘ ซึ่ง ทว่า จำเลยได้ ทำไป
สำคัญ เท็จ เบิกเงิน ค่าเช่า เกวียน ให้ แก่ นายคิง ผู้รับจ้าง ไป จาก คลัง เปน เงิน
๖๕ บาท แต่ ความจริง จ่าย ให้ นายคิง เพียง ๕๐ บาท นั้น ทาง พิจารณา
คดี ๒ คำวินิจฉัยนี้ คง ได้ ความ ว่า ม้า ที่ จำเลยตั้ง ฎีกาเบิกเป็นค่าจ้าง นั้น เปนม้า
ของ จำเลย ได้ ชื้อ มา จาก นายชม ในเงิน ส่วนตัว ของ จำเลย แต่ เกวียนนั้น
เป็น ของ ภรรยา จำเลย ได้ จัดหาไว้ แต่ จ้าง นายคิง เป็น คน เลี้ยง โค แต่ ชื้อ
เกวียน เหตุ ที่ จำเลย ชื้อม้า แต่ ภรรยา จำเลย หา เกวียน ไว้ นั้น ได้ ความ ว่า
จำเลยมี ม้าที่ ราช การ ที่ ต้อง ไป ตรวจ แด ช่อม สาย โครตชน เหนือ ๆ ต้อง ใช้

พาทนะ เดิม ทาง ไป ให้ ทั้น แก่ ราชการ ใน ชั้น ตึ่ม ๆ มา จำเลย ได้
 จัดหา เข้าม่า แด เกวียน จาก ราชการ แต่ ภาย หลัง ได้ มี เหตุ ชัด ช้อง จัดหา
 จำง พาทนะ ไม่ ได้ ทั้น แก่ ราชการ จน จำเลย ต้อง ถก ตัด เงิน เดือน ครั้ง หนึ่ง
 จำเลย จึง ได้ คิด หา พาทนะ หนึ่ง ไร่ ไร่ ไร่ ไร่ ครั้น เมื่อ จำเลย ไป ตรวจ ราชการ
 จึง ได้ เขา ม่า ของ จำเลย แด เกวียน ของ ทรราช ไป ไร่ เมื่อ กลับ มา จำเลย จึง ตั้ง
 ฎีกา เบิก เงิน ค่า พาทนะ จาก คดี เป็น ท่าน ของ เช่น เบิก เงิน ค่า จำง ให้ แก่ ราชการ ผู้
 เป็น เจ้า ของ แต่ จำเลย ไม่ ได้ แล คง ความ จริง ว่า เป็น ของ จำเลย คือ จำเลย
 ทำ ใบ แล่ จั เป็น ชื่อ นาย ชม เจ้า ของ ม่า เติม แล ไร่ ชื่อ นาย คัง เป็น เจ้า ของ เกวียน
 แล ให้ เงิน ๒๐ บาท แก่ นาย คัง ฐาน ที่ เป็น ลูก จำง แต่ จำนวน เงิน ที่ จำเลย ตั้ง
 เบิก นี้ ไม่ มาก กว่า ราคา รรมต ตาม ที่ จำง พาทนะ ของ ราชการ กลับ ได้ ความ
 ว่า ค่า จำง เกวียน จำเลย ได้ คิด น้อย กว่า จำง ของ ราชการ มาก คือ หน ทาง แต่
 กระบิต ไป อารัญ ใหม่ จำง ของ ราชการ เพียง แต่ ไร่ ไป ค่า จำง ๓๒ บาท บ้าง ๕๐ บ้าง
 นี้ จำเลย คิด ตั้ง ไร่ ไป แล ไร่ มา เพียง ๓๒ บาท เท่านั้น

อนึ่ง เหตุ ที่ จำเลย กระทำ เช่น นี้ โดย จำเลย ถือ ว่า เป็น ธรรมเนียม ของ
 ราชการ ใน มณฑล นี้ ได้ เคย ทำ กัน ไม่ มี ผิด แต่ จำเลย หา ได้ ไร่ ไร่ ไร่ ไร่
 ของ ราชการ ก็ อนุญาต ให้ ทำ ดัง นั้น มา ดี บ่ ไม่ จำเลย คง สืบ ได้ บ้าง แต่ ว่า มี
 ราชการ บางคน ได้ ทำ เช่น นั้น จริง

ทาง พิจารณา ได้ ความ ดัง กล่าว มา นี้ เห็น ว่า ก่อน ที่ จะ วินิจฉัย ว่า จำเลย
 จะมี ผิด ฤ ไร นี้ ต้อง พิจารณา กฎ หมาย ตัก ษณ ษาญา มาตรา ๖ ข้อ ๓๘-๒๐
 เพื่อ ให้ ไร่ ว่า หนึ่ง ไร่ ที่ จำเลย ทำ ไร่ เป็น หนึ่ง ไร่ ชนิด ใด ได้ ความ ว่า หนึ่ง ไร่

ที่จำเลยทำนั้น คือ ทว่าใบเสร็จฯ ไปยื่นส่งคลัง ตามฎีกาเบิกเงิน เป็น ชื่อ นายชม
 แนนายตั้งผู้รับเงิน เพราะฉะนั้นของนั้นว่า เป็นหนังสือราชการตามมาตรา ๖ ข้อ ๓๗
 แม้ว่าจำเลย จะมีผิดคดีก็ เข้า อยู่ ใน บทกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๒๕-๒๒๕
 แต่ก่อน ที่ จะรู้ ชาติว่าจำเลยได้ กระทำผิดตาม บทกฎหมาย ที่ อ้าง นี้ จำต้อง
 ยกเอา มาตรา ๕๓ เข้าประกอบแต่พิเคราะห์ ให้เห็นว่า จำเลย ได้มี เจตนาร้ายฤ
 ไม่ ตาม ทวงพิจารณาที่ได้ ความดังกล่าว มาแล้ว ข้างต้น ไม่มี เหตุอันเพียงพอ
 ที่ จะรู้ ชาติว่าจำเลยได้ มีเจตนาร้าย ซึ่ง จะลงโทษจำเลย ตาม มาตรา ๒๒๒-๒๒๕
 ได้ แต่ เห็น ว่า ถ้าจำเลย ได้ แล้ง ตน ว่ามี แด เกวียน เป็นของ จำเลย แล้ว
 ความ มืดหมอง ในส่วนตัว จำเลย ก็จะไม่ มีมา ถึง ได้ โดย เพราะ ว่าเงิน ส่วน ค่าเช่า
 พาหนะ นี้รัฐบาล ก็คง จะจ่าย ให้แก่ จำเลย เพราะจำเลย ได้ เสียไป ไม่มีผิด อะไร
 กันกับที่ จำเลย ได้ เข้า จากราษฎร ซึ่ง รัฐบาล ได้เคย ยอม จ่าย ให้ เสมอมา แล้ว นั้น
 การที่ จำเลย มี บัง ความจริง เสียตั้ง นี้ เป็นที่น่า ซึ่ง เพราะ ทำการ ไม่เบ็ด เผดตรง
 ไปตรง มา ก็ น่าผิดร้าย ให้แก่ จำเลย ต้อง ออก จากตำแหน่ง ราชการ เพราะ เหตุนี้
 เป็น การ ลงโทษ อยู่ แล้ว ส่วน นายชม แด นายตั้ง ที่ จำเลย เขา ชื่อ มา ลง
 ว่า เป็น เจ้าของ พาหนะ นั้น ก็ ไม่ ได้ คงจะ จำเลย ทาย อย่างไร

เอาไครย์ เหตุ ผิด ดัง กล่าว มาแล้ว นี้ จึง พิพากษา ว่า จำเลย ยัง ไม่มี ผิด
 อัน ควร ต้อง รับ โทษ ตาม โจท ทา ให้ ยก คดี พิพากษา ศาล เมือง กระบี่บุรี
 ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ แด พ้อง โจท เสีย ทั้ง ๓ ส่วน ตาม คำ พิพากษา ศาล
 มณฑล บราจันบุรี

๓๕๑

ศาลฎีกา วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๑๓๓๕

กรม สวัสดิ์

พระยาภักดีทรรณกิจ

พระยาพรหมพิณชาติกิจ

พระยาจักรีปณิศจีศิววิสุทธิ

ม. สกีนเนอริเคอริเนอริ

พระยาภักดีทรรณกิจ ๑ ปฤชา อธิบดี ทรวงครุฑแก้ว

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๑๗๗ พ.ศ. ๒๕๕๕

หุ้นส่วน ชื่อในหนังสือสำคัญ

โจทก์ จำเลย ออกเงิน คณะ กิ่ง ช่อ ต้น ไร่ ถึงแม่ ในหนังสือ
ขอมชื่อ โจทก์คนเดียว กิ่ง ช่อ ต้น ไร่ จำเลย กิ่ง ช่อ ต้น ไร่ ด้วยการ
เช่นนี้ ศาลวินิจฉัยว่า โจทก์ จำเลย เป็น หุ้นส่วน ในการ ช่อ ต้น ไร่ .

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ศาลฎีกา โจทก์ ทรรศน์
คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ว่า หลวง พิเศษ

ในคดี ระหว่าง ช่าง แดง ไร่ ย้อย โจทก์
นาย มุก จำเลย

คดีนี้ โจทก์ พ้อง ต่อศาล เมืองชุมพร เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๑๒๐๗ กล่าวหาว่า
ที่นำ กำบด กระต๊าม ช่าง แดง ไร่ ย้อย ๑ เนื้อที่ ๕ ไร่ ใน แผ่นที่ ทาย พงษ์ วาธา
๒๒๐ ๒๒๑ เป็นของ โจทก์ โดยได้รับซื้อไป จากศาล ใน คดี แดง ที่ ๓๒๘/๑๒๒๒
ตั้งแต่ คดี ๑๒๒ แต่ได้ ทำมา เต็มขมา ครั้น คดี ๑๒๖ จำเลย บังอาจ บุกรุก เข้า
มาแย่ง ทำเสีย กิ่ง ช่อ ต้น ไร่ กระทำให้ โจทก์ เสียหาย ไป ๘๐ บาท จึงขอให้
ชดเชย ได้ เต็ม ค่า เสียหาย

จำเลย ให้การ ต่อสู้ ว่า เงิน ที่ ไร่ ย้อย มา ไร่ ย้อย จากศาล ๒๒๐ บาท นั้น

โจทก์จำเลย ได้ ออกกัน คดระ กิ่ง โดย สัญญา กันว่าจะแบ่ง นา กัน ทำ คดระ กิ่ง แล้วโจทก์ จำเลย ก็ ผัดแปลงกัน ทำนา รายนี้ มา แต่ นั้น จน บัดนี้

ศาล เมืองชุมพร พิจารณาแล้ว เห็นว่า โจทก์ ผู้เดียว เป็น ผู้รับซื้อนา รายนี้ ไป จากศาล ใน คดีแดง ที่ ๒๘/๓๒๒ แม้จะปรากฏว่าเงิน ที่ซื้อ จะ เป็น ของจำเลย บ้าง ก็ดี ก็ไม่ เป็น ข้อวินิจฉัย เพราะ จำเลยไม่ได้ พียง จึง พิพากษา ให้ที่นา วิเวท เป็น กรรมสิทธิ์ แก่ โจทก์ ให้จำเลย เสียค่า ชดเชยหนี้ ทนายความ แทนโจทก์ ๒๕ บาท ส่วน ข้อค่าเสียหายนั้น พิจารณาไม่ สมให้ ยกเสีย.

ศาลมณฑลชุมพร พิพากษา คดีที่ จำเลย อุทธรณ์ ขึ้นตาม ศาลเมือง จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ชำหลวง พิเศษ เชื่อ ว่า โจทก์จำเลย ได้ ออก เงิน ซื้อ นา รายนี้ ไป จาก ศาล ด้วยกัน แต่ ได้ สัญญา จะ แบ่งปันกัน จริง แม้ ในหนังสือ สัญญา จะมี ชื่อ โจทก์ ผู้เดียว เป็น ผู้ซื้อ ก็ดี ก็ไม่ คัดค้านว่า จำเลย ที่ จะ มี ส่วน ได้ ใน ที่นา ราย นี้ กิ่ง หนึ่ง จึง พิพากษา ยก ค่า พิพากษา ศาล ต่าง ให้ แบ่ง นา วิเวท ระหว่างโจทก์ จำเลย คดระ กิ่ง กับให้ โจทก์ เสียค่า ชดเชยหนี้ ทนาย ความ ๕๐ บาท แทน จำเลย

โจทก์ ทูลเกล้าฯ ฎายฎีกา คัดค้านว่า ไม่ควร พัง ถ้อย คำ ของ จำเลย มา หักต่าง หนังสือ สัญญา ได้

กรรมการ ฎีกา พร้อม กัน ตรวจ ปรึกษา คดี นี้ แล้ว เห็น ว่า แม้จะ มี ชื่อโจทก์ เป็น ผู้รับซื้อ ไป จาก ศาล แต่ ผู้เดียว ก็ ดี แต่ ได้ ความ ว่า เงิน ที่ ซื้อ นั้น เป็นของ โจทก์ จำเลย ออก ซื้อ คดระ กิ่ง โดย คดถอง กันว่าจะ แบ่งกัน ทำ คดระ กิ่ง ครั้น ซื้อ แล้ว โจทก์ จำเลย ก็ ได้ ปฏิบัติ ตาม ที่ได้ คดถอง กัน

นั้น ตลอด มา คือ ผดุง เบตยณ กัม ทำนา คตธ ปี่ เมื่อ เชนัน คติ ตอง พง ว่า
 โจท จำเลย ได้ เบน หุ่น ส่วน กัน ซ้อนา รายนี้ การ ที่ โจท ผู้ เบน หุ่น ฝ่ายหนึ่ง
 ได้ ซ้อนา ในชื่อของกัน ฝ่าย เดียวกัน เท่ากับ ทำการแทน ผู้ หุ่น ส่วนอีก ฝ่ายหนึ่ง ๆ
 มี อำนาจ ที่ จะ ได้ ส่วน แบ่ง ใน ที่นร ซึ่ง ซ้อน มา คตธ กิ่ง จึง เห็น ว่า ที่ ศาล
 ขุทธรณ์ ขำหลวง พิเศษ พิพากษา ให้ แบ่ง นา วิธาท ระหว่าง โจท จำเลย คตธ
 กิ่ง นั้น ถูกต้อง แล้ว ควร พิพากษา ยืน ตาม แต่ ยก ฎีกา โจท เสีย.

ศาล ฎีกา วันที่ ๘ มกราคม ๑๙๑๑

พระยา กฤติกา นุกรณ์ กิจ
 พระยา จักรปาณี ศรี ศิลา วิสุทธี
 ม. ถิ่นเพชร เคอว เนอว
 พระยา มหิธร
 พระยา นวเนติ บัญชาภิก
 พระยา เกษมศุขาวรี

พระยา กฤติกา ปฤกษา อธิบดี ทรง ทรง แก้ว

คำพิพากษาที่ ๑๒๐๐ พ. ศ. ๒๔๕๕

สัญญาเจตนา

ชวนเขา เป็น พวก ละคร ทำ นิต กฏ หมายถึง เขาไม่ทำตามจึง
ฆ่าเขาตาย นั้น ได้ ชื่อว่า ละครทำ โดยสัญญาเจตนาต้องโทษประ
หารชีวิต

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ มกราคม วันโกสินทรศก

๑๙๑๓

ขอ เศษ เลือดของ ชู ดี พระบาท ปกเกล้า ปกกระหม่อม

ข้า พระ พุทธ เจ้า กรม การ ศาลฎีกา ขอพระ วรช ทน นำ คดี ระหว่าง
กรม ขัยการ โจร ข้าย แนน ข้าย พลบ ข้าย พลัย ข้าย ไชติ ข้าย บิน
ข้าย โประ ข้าย พุด จำเลย ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระ กรุณา ทราบได้ เลือดของ
ชู ดี พระบาท

คดี นี้ โจทก์ฟ้อง ทว่า จำเลยซึ่ง เป็น นักโทษ ใน กงมณฑลโทษ ได้
คบคิดกัน เข้าเป็น ฆังฉู่ ประสงค์ ที่ จะ พากัน แหกคุกหนี นักโทษ คนใดไม่
เข้าช่วย ข้ายพวก จำเลย มี ใจ อารมณ์ ปองร้าย ครั้น วันที่ ๒ กุมภาพันธ์
๑๒๘๘ เวลา กลางวัน ข้ายนักโทษ จำเลย ๘ คน ได้ พร้อมมือ กัน ถัดมัด บ้าง
ไม้ บ้าง เข้าทำร้าย พันทาง ข้ายไซ้ ข้ายบดัม ข้ายเซ่งหนุน นักโทษตาย

แต่ชายสอน ชายพลอย ชายเงินเจา นักโทษ มีบาดเจ็บ ส่าหัด ขอให้
ลงโทษ ตามกฎหมาย ดัชนีชณานา มาตรา ๒๕๘-๒๕๙-๒๕๖-๒๕๗

จำเลย ทั้ง ๗ คน ปฏิเสธ คำหาใจท ชายแผน ชายพลอย ช้แจงว่า เมื่อวัน
เกิดเหตุ มี นักโทษ มาบอก ชายแผนว่า ชายสอน ชายเงินเจา จะฟัน ชาย
แผน แล้ว ชายแผน ก็เดิน ไป ชวนน้ำ ทาง ประตู โรงรถ โรงอาหาร ชายสอน
ชายเงินเจา กับพวก ได้ ค้ฟัน ชายแผน ต้มตง ชายพลอย จึง เข้ามาคว้คม ชาย
แผนไว้ ชาย สอนกับพวก ก็ ช่วยกัน ฟันแทง ซึก แล้วเกิด ตี ชุตมุน วัน
นั้น ต่อ ไป

ชาย มั้น ช้แจงว่า ก่อนเกิดเหตุ ชาย แผน ชาย พลอย เคียวมา ชาย
สอน เขา คพ ฟัน ชาย พลอย ก่อน ชาย แผน ชาย พลบ ชาย ไรติ แต่ ชาย มั้น
จึง เข้า ช่วย ชาย พลอย ตี แด ฟัน กับ พวก ชาย สอน พวก ชาย สอน ตาย แต่ ถูก
บาด เจ็บ ใน คราว นี้ เอง

ชายพลบ ช้แจงว่า เห็น ชายสอน ชายเงินเจา กับ พวกฟัน ชายแผน จึงเข้าไป
ห้าม ชายสอน กลับ จะฟันเขา ชายพลบ ต้อง ฉิ่งหนี

ชาย โม่ ช้แจงว่า เห็น นักโทษ หลายนคน ตีกัน เข้าไปห้ามไม่ ฟัง ชาย
โม่ เบน แต่ ยื่นตุ ขยี้ ด้วย

ชาย ไรติ ช้แจงว่า เมื่อ นักโทษ ตีกัน เห็น ชายแผน ต้มตง ชาย ไรติ ได้ ถาก
เขา ชายแผนไป

ชายพุต ช้แจง ว่า เมื่อ นักโทษ เลิก ตี กันแล้ว ชายพุต จึง ได้ ออกไปตุ
เวตา ตีกันหาได้ ออกไป ด้วยไม่

ฐาน พิจารณา ได้ ความว่า พวก จำเลย ทั้ง ๑ นี้ เป็น นักโทษ ในของ มหันตโทษ คือ

อ้ายแผน ต้องรับ พระราชอาญา ฐาน ปลด้น จำคุก ตลอด ชีวิต

อ้ายพด ฐานฆ่าคนตาย มีกำหนดโทษ ๒๐ ปี

อ้ายพุด ฐานฆ่าคนตาย มีกำหนดโทษ ๒๐ ปี

อ้าย โป๊ะ ฐานปลด้น แด ดักทรัพย์ มีกำหนดโทษ ๒๐ ปี

อ้าย ไชติ ฐานฆ่าคนตาย มีกำหนดโทษ ๑๕ ปี

อ้าย พลุ่ย ฐาน ปลด้น มีกำหนดโทษ ๓๐ ปี

อ้าย บั้น ฐาน พยายาม ฆ่า คน มีกำหนดโทษ ๘ ปี

อ้าย พวก จำเลย เหล่า นี้ คบคิด กัน เข้า เบน อังญ์ ประสงค์ จะ หนี แหก คุก แด ได้ สมถ ลำบาก กัน เพื่อ ปลก ปลัด ความ ถัม วิถี สมถ เขา เข้ม แทง นิ้ว มือ ให้ โดหิต โหด หยด ลงไป ใน กอชอ แดต่าง คน ต่าง คีม กอชอ ปรน กับ โดหิต นั้น แด มี เครื่อของ อาณัติ สัญญา แก่ กัน ว่า "ไป บ้าน" ให้ เข้าใจ ว่า จะ แหก คุก ถ้า ยก นิ้ว นาง ให้ เข้าใจ ว่า ตี กัน ถ้า ยก นิ้ว กลาง ให้ เข้าใจ ว่า ห้าม หยด ถ้า ยก นิ้ว ด้ ให้ เข้าใจ ว่า เบน พวก เดียว กัน อ้าย พวก จำเลย ทั้ง ๑ คน ได้ ซัก ชวน พวก อ้าย ไช่ อ้าย ปลัดม อ้าย แสง หลุน ผู้ คาย แด อ้าย ดอน อ้าย พดอย อ้าย จิน เจา ผู้ ถูก มาด เจ็บ ให้ เข้า เบน อังญ์ แด อ้าย พวก นั้น ไม่ เบน ใจ เข้า ด้วย จึง เบน เหตุ ให้ มาด หลาง แด กัด ความ จะ ระวัง ถึง เจ้า พนักงาน ครั้น วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๑๒๘ พนักงาน พนมวัง จำ ให้ อ้าย แสง หลุน คุม อ้าย ไช่ อ้าย จิน เจา แด นักโทษ ขึ้น

อีกหลาย คน ไปทำงาน เขียนลายฉลุที่ โรงเลี้ยงอาหาร ช้าย ปลัม ช้าย
 พดอย ทำงาน ชัยที่ ออฟฟิศ กลาง กอง มหันตโทษ ช้าย ดอน ทำงาน ที่
 โรงรถ ติด กับ โรงเลี้ยงอาหาร ช้าย จำเลย ทั้ง ๑ กับ พวก อีกราว ๒๐ คน
 มี คำสั่งราวๆ ครบมือ พวกนี้ มาที่ โรงรถ แต่ โรงเลี้ยงอาหาร ช้าย แผน พดัย
 เป็น คำ ท้า ว่า "ใคร จะ เขา ก็ เขา ถ้าใคร ไม่ เขา ช้าย แผน จะ เขา" ช้าย
 ดอน ได้ ยิน ตั้ง นั้น ก็ หลบ ออก จาก โรงรถ หนี มา ที่ โรงเลี้ยงอาหาร ช้าย
 พดัย จำเลย เขา มีด แทง ช้ายดอน หนึ่ง ที่ ช้ายแผน เขา มีด แทง ช้ายไซ่ ถูก นำ
 ออก ช้าย พดบ ช้าย พดย เขา มีด แทง ฆ่า ถูก ช้าย ไซ่ ที่ ลี ข้าง อัด ละคร ๓ ที่
 ช้าย ดอน จึง โดด เข้า ควบคุม ช้ายไซ่ ช้ายแผน ช้ายพดบ ช้ายพดัย ช้าย
 โชติ ช้ายบั้น ช่วยกัน แทง ช้ายดอน อีก ช้ายดอน แยมัด ที่ ช้ายแผน ได้
 พัน ช้ายแผน ตมลง ช้ายโชติ ได้ เขามัด แต่ ไม่ พัน ดี ช้ายจินเจา ระหว่าง
 นี้ พวกนักโทษ ซึ่ง ช้ายแดง หนุนคงคุม ให้ เขียนลายฉลุช้อยนั้น แทงคืนลับสัน
 กัน ช้ายแดง หนุน จึง วิ่งหนี ออกจาก โรงเลี้ยงอาหาร ช้ายโบะ ช้ายพุดจำเลยได้
 ตาม ช้ายแดง หนุนไปถึง หน้าประตู โรงสุบหน้า ช้ายแดง หนุน ตมลง ช้าย โบะ เขามัด
 แทง ช้ายแดง หนุน ถูก ที่คอ ๓ ที่ แล้ว ช้ายพุด เขามัด แทงซ้ำ อีก ๓ ที่ ช้าย
 แสง หนุนขาดใจ ตาย กับที่ แล้ว ช้ายจำเลย กับ พวก พวกัน ได้ ช้ายดำดี ๆ หนี
 หนีบนออฟฟิศกลาง ช้ายจำเลย ก็ ตาม หนีไป พบ ช้ายปลัม ช้ายพดอย บน หนี ก็
 พวกนี้ แทง ช้ายปลัม ช้ายพดอย หลายที่ ช้ายพดัย เบนผู้ ดงมือ แทง ช้ายปลัม
 เมื่อเด็ก การ วิวาท ทำร้าย กัน เด็ด ช้ายไซ่ ช้ายปลัม ขาดใจ ตาย อีก ๒ คน

หมออาดัมขึ้น พนักงาน ผู้ตรวจ บาดแผล เบิกความ ว่า ช้ายไซ่ ผู้ตาย มี
 บาดแผล ๓ แห่ง ตาย ด้วยแผล ถูกแทง ที่ หน้าอก ช้ายแดง หนุน มี บาดแผล

๕ แห่ง ตาย ด้วยแผล ถูกแทง ที่คอ ข้ายปลั่งมี ๗ แผล ตาย
ด้วยแผล ถูกแทง ที่คอ ข้ายสอน มี ๗ แผล แผลที่ หน้าผาก เป็น
แผล ส่าหัด เสีย โคม ข้ายพลอย มี ๕ แผล แผลที่ หน้าผาก เป็น
บาดแผล ส่าหัด ข้ายเงินเจามี ๒ แผล ไม่ ส่าหัด

ฝ่าย พวก จำเลย นำ พยาน สืบ เพื่อ ให้ เห็นว่า พวก ข้ายสอน ได้ ทำร้าย
พวก จำเลย ก่อน นั้น สืบ ไม่ได้ ความ สม ประเด็น ไม่มี หน้าหนัก จะ ทัก ถ้าง
หลักฐาน ผู้จย โจร ได้

ศาลพระราชอาณา จึง ตัดสิน ว่า

- ๑ ข้ายแผน ข้ายพลบ ข้ายพลุย เป็นผู้ ลงมือ เขา มีคแทง ข้ายใช้ ตาย
- ๒ ข้ายไ้ระ ข้ายพุด เป็นผู้ ลงมือ เขา มีคแทง ข้ายแต่งหนุนตาย
- ๓ ข้ายพลุย เขา มีคแทง ข้ายปลั่งตาย
- ๔ ข้ายโรติ ข้ายบั้น ได้ช่วย กันทำร้าย ร่าง กาย ข้ายสอน ข้ายพลอย
ข้ายเงินเจามี บาด เจ็บ ถึง ส่าหัด

ทาง พิจารณาที่ ปราบฎมา แล้ว เป็น ที่ แต่ง ให้ เห็น ได้ ว่า ข้าย พวก
จำเลย ทั้ง ใจ จะ ว่า พวก ข้ายใช้ ให้ ค่าย โดย ลัญ เจตนา ข้าย จำเลย ทั้ง ๗
คน นี้ เป็น ตัว การตาม ตักษณอาณามาตรา ๖๓ ความ ผิด ต้อง ด้วย บทมาตรา ๕๔๗
ฐาน ว่า คน ตาย โดย ลัญเจตนา แต่ บท ๕๕๖ ฐาน ทำร้าย ร่างกาย บาดเจ็บ
ส่าหัด จึง ให้ ลง พระราช อาญา ประหาร ชีวิต ข้ายแผน ข้ายพลบ ข้ายพลุย
ข้ายพุด ข้ายไ้ระ ให้ ตาย ตก ไปตาม กัน แต่ ให้ ลง พระ ราชอาณา จำคุก
ข้ายโรติ ข้ายบั้น จำเลย ทั้ง ๒ นี้ ไว้ คัดขอ ชีวิต

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ พิพากษา ยืน ตามคำ พิพากษา ศาล พระ
ราชอาณา

จำเลย ร้อง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้าที่ พยาน โจร เบิกความ ยืนยัน ข้าพระพุทธเจ้า ก็ เพราะ พยาน
เหล่านั้นหวัง ต่อ ความ ดี ที่ จะ ได้ หลุด โทษ ฎา ปล่อย ตาม ชั่ว บังคับ กอง มหันต์
โทษ เท่านั้น

ข้าพระพุทธเจ้า ไม่ควร เชื้อ คำ อ้างต่อ พยาน โจร ที่ ยืนยัน ว่า ได้ เห็น ข้า
พระพุทธเจ้า

ข้าพระพุทธเจ้า ข้าพระพุทธเจ้า มีบาดแผล ๓๒ แห่ง ประกอบกับ คำ พยาน
พอหักล้าง พยาน โจร ได้

ข้าพระพุทธเจ้า พยาน โจร กับ พยาน ข้าพระพุทธเจ้า ยืนยันกัน ข้าพระพุทธเจ้า จะ หา
พยาน ให้ดีกว่านั้น ไม่ได้ อยู่เอง เพราะ พยาน เก่ง กว้าง จะ มา ถึง พวก พยาน

ข้าพระพุทธเจ้า ร้อง ว่า พยาน โจร เบิกความ แตกต่าง ใน ข้อ ที่ ว่า เห็น ข้าพระพุทธเจ้า
ถือ อาวุธ กดม หน้า บ้าง ไม่ เห็น บ้าง

ข้าพระพุทธเจ้า ร้อง ว่า ข้าพระพุทธเจ้า ไม่ มีความ ซอม ซอม ที่ จะ ดัด พยาน ให้
เหมือน คน ซอม ซอม ที่ ไม่ ใช้ หน้า โจร ได้

ข้าพระพุทธเจ้า ร้อง ว่า พยาน โจร คน ไต ไม่ได้ ยืนยัน ว่า ข้าพระพุทธเจ้า เป็น ดง มีชื่อ คน
ไตตาย นอกจาก ได้ เห็น วิงวาท เทียว ของ ดงเล็ก น้อย

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระราชทาน ตรวจ ด้าน จน คดี นี้ ตกลง แล้ว ทาง
พิจารณา ได้ ความ ดัง ที่ ได้ กราบ บังคม ทูล พระกรุณา มา แล้ว ข้าพระพุทธเจ้า เห็น
ด้วยเกล้า ฯ ว่า ศาล ดัง ทั้ง ๒ ปลูกษา ให้ ลง พระราชอาณา ประหาร ชี วิถี

ข้าย แฉน ข้าย พลม ข้าย พลุย ข้าย พุด ข้าย โป๊ะ แด ให้จำคุก ข้าย โสติ ข้าย บั้น
 ใต้ ตตอต ชิวีตรู ตาม บท มาตรา ๒๔๘ แห่ง ดักษณ ชาญา นั้น ขอม ด้วย บท
 พระอัยการ แลัว เพราะ ข้าย จำเลย พวก นี้ ได้ ประชุม สบถ ส่ามาด ร่วมกัน
 จะ แหกคุก หนี แต่ มี ส่าเร้า ตั้ง ความ ประสงค์ เพราะ พยาน แด พวก ผู้ตาย
 ไม่ ปลง ใจ เข้า ด้วย ข้าย พวก จำเลย จึง โกรธ แค้น กตวิ ความ ถัม จะ
 แพร้ง พราย รั ถึง หนี งาน ผู้ กอบ คุม จึง คิด ชั่ว เลี้ย เห็น ด้วย แลัว ๆ
 ว่า ค้าว ตัด สิ้น ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาล เดิม แด ให้ ยถ ฎีกา จำเลย เลี้ย

ข้า พระพุทธเจ้า ขอ พระราชทาน ทูลเกล้า ฯ ถวาย ส่าเนา คำ พิพากษา ศาล
 พระราช ชาญา ศาล อุตธรณ์ แด ฎีกา จำเลย ทราบ ได้ ส่า ของ ชุติ พระบาท
 ท้าวจะควร ประการ ไต สักเกล้า แด จะ ทรงพระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ขอ เศษ

ข้า พระพุทธเจ้า กรมหลวงดิ
 พระยา นรเนติภูมิธากิจ
 พระยาเกษมศุขการวี

อธิบดี ทรงปลุกษา

ที่ ๒๔/๑๓๗

พระราชวัง ตันนามจันทร์

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ทูต กรมหลวง สวัสดิ์ วัฒนวิศิษฎ์

คำพิพากษา ศาลฎีกา ที่ ๓๒๐๐/๒๓๓๓ ถึง วันที่ ๓๐ มกราคม ร.ศ. ๑๓๓๓ ปฎิภา
 โทษ อ้ายพวก นักโทษ คุณ ซึ่ง คบ คิด กัน เข้า ยั้ง ญี่ เพื่อ ประสงค์ ๑๖ แหก คุณ
 แลได้ ช่วย กัน พัน เทง พวก นักโทษ ที่ไม่ เข้า ด้วย ตาย ๓ คน บาด เจ็บ สำหัด
 ๓ คน ศาลฎีกา พิพากษา ค้อง กัน กับ ศาล ต่าง ให้ ประหาร ชีวิต
 อ้ายแฉน อ้ายพวง อ้ายพุด อ้ายพุด อ้ายโปะ แลให้ จำคุก อ้ายไซติ
 อ้ายบั้น ตตอด ชีวิต นั้น ๑๖๖ แล้วย อนุญาต ให้ ลง โทษ อ้าย นักโทษ ๘ คน
 ทม คำพิพากษา

(พระบรมนามากิจัย) ตันนามจันทร์

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๖๕๗ พ. ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา พยานหลักฐาน

ในคดีอาญา ศาลไม่ถือคำพยานในจำนวนหนึ่ง มายัน
จำเลย อีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งไม่มี ไซกาศประชันหน้าต่อปาก ท่อคำกับ
พยาน คน นั้น เป็นหลักฐาน โทษจำเลย

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจำเลย อุทธรณ์
คำพิพากษาคำอุทธรณ์

ในคดีระหว่าง **อัยการมณฑลปัตตานี** โจท
แตกฉาหวังจรัญ แจกดำเถะ จำเลย

คดีเรื่องนี้ อัยการ พ้องกล่าวโทษ จำเลย ฐานเอาเงิน ปลอม มี จำนวน ๒๗๓
เหรียญ เทียบ หดชกทอง แดกเบ็ญเงิน เป็นคตตามผิด คือกฎหมายลักษณะอาญามาตรา
๒๐๓ จำเลยให้การ ปฏิเสธข้อหา ศาลมณฑลปัตตานี ตัดสินจำคุกจำเลย
ทั้ง ๒ คน ฐาน เป็น ผู้ต้มรู้ ร่วมคิด มี กำหนด คดี ๒ ปี ตามมาตรา ๒๐๓
แต่ ๒๕ แห่ง กฎหมายลักษณะอาญา โจทจำเลย ทั้ง ๒ ฝ่าย อุทธรณ์ ศาล
อุทธรณ์ กรุงเทพ ฯ พิพากษา ยืน ตาม ศาลเดิม

จำเลย ทั้ง ๒ คน ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา อ้าง ว่า จำเลย เป็น พ่อค้า หาได้
คบคิด เอาเงินเหรียญ ปลอมไป เทียบ แดกเบ็ญเงินไม่ แต่ คดีค้าง ท่อไป ว่า มีแต่

ทำให้กร ผู้เสียหาย ฝ่ายเดียว เท่านั้น ที่ ปรักรำ เขา จำเลย กอว จะ ต้อง มี พยานอื่น ประกอบ อีก

กรรมการ ฎีกา พร้อมกัน ทอดจ ด้านวงเรื่อง นี้ คตออกแล้ว ได้ ความว่า โจท มี พยาน ๓ ปาก เบิก ความว่า จำเลยได้ นำ เงิน เหรียญ สิงคโปร์ ไป ชวน พยานให้ แลก กับ เงิน เหรียญไม่เท่า ส่วน แลก ตง กันแล้ว แลก มะอิดง ถี่ เท เงิน เหรียญ ออก จาก กระสอบ แลก เหรียญ ไม่เท่า ซึ่ง เป็น เงิน ดีได้ ราย หนึ่ง ๕๐๐ เหรียญ ราย หนึ่ง ๑๘๓ เหรียญ อีก ราย หนึ่ง ๓๐๐ เหรียญ แต่ เงิน เหรียญ สิงคโปร์ เป็น เงิน ปลดอม คัด นี้ เห็น ว่าไม่ มี เหตุ พอ ที่ จะ กระทำ ให้ สงสัยใน ข้อ นี้ เลย แต่ ตาม กฎหมาย ก็ไม่ ต้อง การ พยาน อื่น มา ประกอบ อีก แม้ พยาน ฝ่าย จำเลย มี จำนวน มาก กว่า พยาน โจท หลาย ปาก ก็ไม่ มัน คง พอ ที่ จะ หัก ต่าง พยาน ฝ่าย โจท ได้ ส่วน แลก มะอิดง ถี่ ปรากฏ อยู่ ว่า ได้รับ โทษ จำคุก ไป แล้ว ๓ ปี เพราะ ฉนั้น คำ พิพากษา ที่ ว่าให้ จำคุก จำเลยไว้ ๒ ปี ตาม มาตรา ๒๐๓ แห่ง กฎหมาย ตักษณ ฮาญา นั้น เป็น อัน ถูก ต้อง แล้ว

คดี เรื่อง นี้ การ ว่า ความ ใน อัน ต้น ผิด ระเบียบ ชุ ข้อ หนึ่ง ซึ่ง กรรมการ คัด นี้ใคร จะ ตักเตือนได้ คือ ชัยการได้ ขอ ให้ สงโทษ จำเลยใน คดี เรื่อง นี้ โดย ฮาศรัย คำ พยาน หลัก ถาน ที่ ปรากฏ อยู่ใน จำนวน คดี อีก เรื่อง หนึ่ง แต่ โจท ทำ เช่น นี้ไม่ สำเร็จ ภาย หลัง จึง เรียก พยาน มา เบิก ความใน คัด โดย เบ็ด เเผย แต่ใน การ พิจารณา ชั้น นี้ คัด ฎีกา หาได้ ถือ เขา ด้านวง เรื่อง ก่อน ว่า เป็น พยาน หลัก ฐานใน คดี นี้ไม่ ผู้ ต้อง หาใน คดี ฮาญา จะ ต้องได้ โอกาส

ประชัน นำ กับ พยานโจทก์ แต่ ชัก พยานโจทก์ ต่อ ปาก ต่อ คำ กันได้ แต่ คดีนี้
จำเลยเอง ก็ หาได้ คัดค้าน แต่ อย่างไรไม่ แต่ การ ที่ กระทำผิด ระเบียบ นั้น
ก็ได้ แก่ ไซ้ให้ ถูก ต้อง โดย การ เบียด แหย่ใน ศาล แล้ว

อาศัย เหตุ เหล่า นี้ จึง พร้อม กัน พิพากษาให้ ยก ฎีกา จำเลย เสีย ให้
คดี เสนอไป ตาม คำ พิพากษา ศาล ต่ำ ท่อ ประการ เจ็ด ระหว่าง ที่ จำเลย
ต้อง ชัง อยู่ ตั้ง แต่ วัน ศาล มณฑล ชำ น คำ พิพากษา นั้น ให้ นับ รวม เข้า ใน
กำหนดโทษนี้ ด้วย.

ศาล ฎีกา วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๑๙๑๑

ม. ตติงเนอริเตอร์เนอริ
พระยาจักรปาณิศริศติวิสุทธี
พระยานรเพ็ญภูษากิจ

ม. ตติงเนอริเตอร์เนอริปฏิภาษา อธิบดี ทรงตรวจ แก่

สำนักงานทอสมนค

คำพิพากษาที่ ๑๓๖๒ พ.ศ. ๒๕๕๕

เจตนา การปราณีย์

นายจำต้องหาว่าตุลาการหญิงไป จำเลย ๒ คน เป็น
เจ้าพนักงาน เกี่ยวตามจับ พบ นายจำ จำเลย คนหนึ่ง เข้าจับ
นายจำ สยัต หลุด จำเลยอีก คนหนึ่ง ยืน อยู่ใกล้ จึง เขา บัง
ยัง ถูก นายจำ ทาย ตัง นี้ ได้ ชัด ว่า เขา คน ทาย โดย เจตนา

เหตุ ปราณีย์ ตามบท ๕๙ นั้น จะ ยก มา ใช้ แก่ จำเลย
ผู้ เป็น เจ้าพนักงาน ทำการ ตาม นำ ที่ ซึ่ง ยังมี บัง ควณ นั้น ไม่ ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ตรวจ ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าง หลวงพิเศษ

ในคดี ระหว่าง นายชุ่ม โจทก์
นายวงศ์ นายถนงยา จำเลย

คดี นี้ โจทก์ พ้อง คัด ศาล เมือง ขตบุรี ว่า เมื่อ วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๔ นายถนงยา
จำเลย จับ มีชื่อ นายจำ บุตรี โจทก์ ไว้ ให้ นายวงศ์ เขา บัง ยัง กระสุน บัง ถูก

นายฉ่ำ ที่ ๘๑๖ ข้าง ซดว ทระฐชาติใจ คาย ขอ ให้ ลง โทษตาม กฎหมาย
ลักษณ ษานญา ส่วน ที่ ๗ หมวด ที่ ๑

นายวงศ์ เปน ปลัด ข้าเถอ นาย ทยยา เปน ตำรวัด จำเลย ทั้ง ๒ ให้
การ ว่า จำเลยได้ ตามจับ ตัว นายฉ่ำ ซึ่ง ท้องทว่า ฤคกว่า อำแดงอ้อม ตามคำสั่ง
ผู้ว่า ราชการ เมืองชลบุรี เมื่อ เวลา ที่ พบ นายฉ่ำ นอก ให้ นายฉ่ำ ไป
ยัง อำเถอ นายฉ่ำ ว่า ไม่ ไป จึง เข้า จับ นายฉ่ำ สมัด หลุด เขา
มีด ใต้ เถง นายทยยา นายวงศ์ จึง เขา เป็น ยิง เพื่อ บอง กัน

อธิบดี ผู้ พิพากษา ศาล มณฑลปราจีน นัง ณะศาล เมืองชลบุรี พิจารณา คดีนี้
เห็น ว่า นายวงศ์ มี ความ ผิด ฐานฆ่า คนตาย โดย มิ เจตนา ต้อง ด้วย ลักษณ
ษานญา มาตรา ๒๕๓ ให้ จำคุก นายวงศ์ มี กำหนด ๓๐ ปี นาย ทยยา นั้น
ไม่ ควร มีโทษให้ ปลดอย ตัว ไป

นายวงศ์ จำเลย ผู้ เดียว ร้อง อุตรรณ์

ศาล อุตรรณ์ ข้าเถอวง พิเศษ วันจรมย ขอ อุตรรณ์ ของ นายวงศ์ ได้
ความ ตาม ทาง พิจารณาว่า เมื่อ วันที่ ๑๓ กันยายน ปี ๑๒๘ เวลา ๒
ยาม นายฉ่ำ ผู้ คาย ขึ้น ไป บน เรือชน อำแดง สวัสดิ์ ฤค ตาก อำแดงอ้อม ไป
นายวงศ์ ซึ่ง เปน ปลัด ข้าเถอ บางพระ แต่ นายทยยา ตำรวัด ข้าเถอ ได้ ทราบ
คำสั่งผู้ว่า ราชการ เมือง ชลบุรี วันที่ ๑ ตุลาคม สั่ง ให้ จับ นายฉ่ำ อำแดง อ้อม
ครั้น วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๑๒๘ เวลา เข้า ๓ โมง จำเลย ทั้ง ๒ ไป พบ นาย
ฉ่ำ ที่ ทาง รถไฟ ศรีราชา นายทยยา จำเลย ก็ จับ มือ ชวน ไป ศาลา อำเถอ
นายฉ่ำ พุด ว่า ไม่ ไป แล้ว สมัดมือ หลุดจาก มือ นายทยยา นายวงศ์จำเลย

เขาเป็น ยิง นายฉ่ำ   จริง ชยู่ ที่ นายวงศ์ เป็น พนักงาน จำ คน ร้าย ตามคำสั่ง
 แต่ นายวงศ์ ไม่ ควร ใช้ ฮา วุช เป็น ชน ร้ายแรง จำ คน ร้าย ตั้ง นั้น คดี นายฉ่ำ
 ค้อง หา ที่ มี ใช้ ออกฉกรรจ์   แล พยาน โจท เอง ไม่ ปรากฏ ว่า นายฉ่ำ ตั้ง
 ทำ จะ ต่อสู้ ประการ ไต   ขณะที่ นายวงศ์ ยิง นายฉ่ำ นั้น ระยะเวลา ใกล้ กัน มาก
 ฮา จึง ยิง ได้ ดี ไม่ พลัง พดาด   กระสุนปืน ถูก นายฉ่ำ ที่ ตรง ส้วม ข้างขวา
 เป็น บาด แผล สำคัญ ที่ ตาย   เห็น ว่า กิริยา ที่ นายวงศ์ ยิง นาย ฉ่ำ นั้น เป็น
 เจตนา จะ ยิง ให้ ตาย   ค้อง ด้วย มาตรา ๒๕๑ แห่ง ตักขณ ฮาญา   ให้
 กำหนด โทษ จำคุก ๓๕ ปี   แต่ นายวงศ์ เป็น พนักงาน กระทำ ตาม นำที่
 มี เหตุ ควร ปรานีณ์ ผ่อน โทษ ตาม มาตรา ๕๑ ตต โทษ ดัง กิ่ง หนึ่ง   คง ให้
 จำคุก นายวงศ์ มี กำหนด ๗ ปี กับ ๖ เดือน   นอกนั้น ให้ เป็น ไป ตาม คำตัดสิน
 นายวงศ์ จำเลย ชุดถัดมา ๑ ถวาย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ ผ่านจน ตลอด แล้ว   เห็น ว่า ที่ ศาล ชำ หลวง
 พิเศษ ปรึกษา ว่า นายวงศ์ ชำ คน ตาย โดย เจตนา นั้น   ชอบ แล้ว   แต่ ข้อ ที่
 ปรึกษา อาง บท มาตรา ๕๑   ว่า ควร ปรานีณ์ ลด โทษ แก่ จำเลย ว่า ทำ การ
 ตาม นำที่ ราชการ นั้น   ปรึกษา ดัง นั้น มี ชอบ กับ รูป ความ   เพราะ มืด ที่ หา ว่า
 นายฉ่ำ เป็น คน ร้าย   ได้ พยายาม ได้ ส่วน ตั้ง แต่ ตั้ง จน กระทั่ง นายฉ่ำ ตาย
 เสีย นาน แล้ว ก็ ไม่ ได้ จริง   เป็น ขุนาย ฝ่าย พวก จำเลย จะ แก่ หนัก ให้ เป็น
 แมา   ฮิบติ ศาล มณฑล ได้ หยิบ ยก ขึ้น กล่าว ไว้ ดี แล้ว   ฎีกา จำเลย พัง
 ไม่ ขึ้น   ให้ ยก เสีย   กรรมการ ฎีกา จึง คัด ลิน แก่ คำ พิพากษา ศาล ชำ หลวง

พิเศษ ให้ยก ข้อ ปรกฎษาว่า ควรปรานี้นั้นเสีย ให้จำคุกนายวงศ์ จำเลย
มีกำหนด ๓๕ ปี ตามมาตรา ๒๕๗ ตักษณ ฮาญา.

ศาลฎีกา วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๓๓๓

กรมตักติ

พระยาเกษมศุกรการี

พระยานรเนติบัญญัติ

อธิบดี ทรงปรกฎษา

คำพิพากษาที่ ๑๓๖๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

กรรมสิทธิ์ เหมืองแร่

ใบ ประทาน บัตร ทำเหมือง แร่ นั้น มีแต่เพียง อำนาจ ทำ
เหมือง แร่ หา ทำลาย กรรมสิทธิ์ ที่ดิน ของ ผู้ใด ๆ ไม่

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรม การตรวจ ฎีกา จีน
ตัน ตั้ว โต จำเลย ออกธรรมเนียม คำพิพากษา ศาล ออกธรรมเนียม ข้าง หลวง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง จีน ตั้ว บำ บง ของ โจท
จีน ตัน ตั้ว โต จีน เขียม กัก จำเลย

โจท พ้อง ต่อ ศาล มณฑล ภูเก็ต ขอให้ ชำ ได้ จำเลย ออก จาก ที่ ส่วน ผด
ไม้ ราย วิชาท ซึ่ง มี ราคา ๓๐๕๐ บาท อ้าง เหตุ ว่า ที่ ส่วน ราย นี้ เป็น ของ
จีน ตั้ว ย่อง บิดา โจท จีน ตั้ว ย่อง คาย โจท ได้ เป็น ความ เรือง มรรฎก
กับ ข้าแดง เมียน มาตรา เคียง จน ที่ ราย นี้ ตก มา เป็น ส่วน ของ โจท ครั้น
เมื่อ ศก ๒๒๗ จีน ตัน ตั้ว โต จำเลย คู่ ผวก ชำ ได้ โจท มิ ให้ บกครอง ที่ ราย
นี้ แล้ว จีน ตัน ตั้ว โต ไป ทำ หนังสือ สัญญา ต่อ หน้า ผู้ใหญ่ บ้าน ผู้เช่า ที่
ราย นี้ ให้ แก่ จีน เขียม กัก จำเลย เป็น อุบาย คด โกง เพื่อ จะ เขา ไป เป็น สิทธิ
จีน ตัน ตั้ว โต จำเลย ให้ การ ว่า เป็น ที่ เหมือง ของ จีน ฮิงซาม ผู้ใหญ่
บ้าน ๆ ทั้ง ร้าง ไว้ จำเลย ได้ ขอ ประทาน บัตร เจ้า พนักงาน ออก ให้

แก่จำเลย ตั้งแต่ คดี ๓๒๖ แล้ว จำเลย จึงให้ จินเซียม กัก ทำหนังสือ สัญญาเช่า
จินเซียม กัก จำเลย ให้การ ว่า เห็น ที่ ราย นี้ว่างเปล่า จึง เช่า ทำสวน
มีหนึ่ง ครั้น คดี ๓๒๘ จำเลย ทำ หนังสือ สัญญา เช่า จาก จิน คัน คิว โท

ศาลอุทธรณ์พิเคราะห์ พิจารณาได้ ความว่า ที่วิวาท นี้ เติมน้ำ ของ บิดา โจท
มีต้น ผลไม้ แล้ว ทำเป็นเหมืองแร่ เสียบ้าง เหลือ นั้น ปล่อยให้ เติมน้ำ ที่
สวน ครั้น จิน คอยง คาย ที่ น้ เป็น นรูก ตล แก่ โจท โจทได้รับ ประ
ทาน บัตร ทำ เป็น เหมืองแร่ สาค ทน ไม่ส่ง ค่าเช่า ต่อ รัฐบาล ฯ ประกาศ ยก
เลิก ประทานบัตร ของ โจทเสีย จินเซียม กัก จำเลย จึง เช่า มาอาศัย โจทอยู่
ใน ที่ ราย นี้ ฝ่าย จิน คันคิว โท จำเลย ขอรับ ประทานบัตร จาก เจ้า พนักงาน ทำ
เหมืองแร่ จึง ได้ เกิด วิวาท กัน ขึ้น กับ จิน เซียม กัก ซึ่ง อาศัย โจท อยู่ ก่อน
นั้น ฝ่าย จิน คันคิว โท ทำ ร้ายร้าย กาย จิน เซียม กัก ฯ จึง ได้ ทำ หนังสือ สัญญา
เช่า ต่อ จิน คันคิว โท มี ๓๒๘ บาท หนึ่ง ส่วน จ้าง ประทานบัตร ของ จิน คันคิว โท
จำเลย คง มีอยู่ แต่ เพียง ว่า ได้รับอนุญาต ทำเหมืองแร่ อย่าง เดียว หา
ได้ คัด กรรมสิทธิ์ ของ โจท ในที่ ราย นี้ ไม่ พระราชบัญญัติ เหมืองแร่ คดี ๓๒๐
มาตรา ๗๐ ข้อ ๒ กับ มาตรา ๗๗ บังคับว่า จิน คันคิว โท จำเลย จะ ต้อง เสีย
ค่า ที่ ให้แก่ โจท มี จิน คันคิว โท ก็มี ได้ ทำ ความตกลง กับ โจท อย่างไร

พิพาทว่า ให้ จิน คันคิว โท จำเลย ตกลง ราคา ที่ ต่ำ ของ โจท เสีย ก่อน
ประทานบัตร ของ จิน คันคิว โท จึง จะ ใช้ ได้ ตาม กฎหมาย ถ้า จิน คันคิว โท
ไม่ยอม จัด การ ให้เป็น ที่ ตกลง กัน ก็ ให้ ตอน ประทานบัตร ของ จิน คันคิว
โท ส่ง คืน ให้ กรมราช โทหกิจ แล้ว ขัม ใต้ จำเลย ทั้ง ๒ ออก จาก ที่ ราย นี้
ค่า ถูหาธรรมเนียม ให้ จำเลย ไร่ แทน โจท ค่า ทนาย ความ อีก ๕๐ บาท

จำเลย ทั้ง ๒ อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ จำหอง พิเศษ ปรึกษา ยื่น ตาม
ศาล มณฑล ให้จำเลย เสีย ค่า ทนายความ ชั้น อุทธรณ์ ให้ โจท อีก ๒๕ บาท
เงินต้นตัว โท จำเลย คน เดียว ทดเถิด ๑ ถวายฎีกา

กรรมการศาลฎีกาได้ ประชุม ปรึกษาคดีเรื่องนี้ตลอดแล้ว เห็นว่า บัญหาเท็จ
จริงแห่ง ที่ดิน นั้นไม่มีข้อสงสัย เป็น ยศ พิ้ง ได้ ว่า โจทรับ มรดก มาจาก เงินค้ำของ
บิดา และได้ เข้า ปกครอง มิได้ ทอดทิ้ง ให้ ชาว กรรมสิทธิ์ ข้อ ที่เงินต้นตัว โท
จำเลย ยกประทวนบิดา เหมืองแร่ ขึ้นอ้างว่า ตนเป็น เจ้าของ ที่ดินวางขึ้น นั้น จำเลย
เข้าใจ กฎหมาย คดีค้ำมิใช่ พระราชบัญญัติ เหมืองแร่ ให้จำเลย มีแค่ เพียง
อำนาจ ทำเหมืองแร่ แลหา ได้ ทำตาย กรรมสิทธิ์ ของ โจท ฎุขนิยม ยก เขามา
มอบให้แก่ จำเลย ไม่ จำเลย ยัง จะต้อง เสียค่า ที่ ให้แก่ โจท และ ทำความตกลง
กับ โจทเสียก่อน ตามมาตรา ๗๒ ข้อ ๒ และมาตรา ๗๗ แล้วจึงจะเข้าทำเหมือง
แร่ ใน ที่ นั้นได้

ข้าราชการ เห็น กรรมการ จึง เห็นว่า ศาลต่าง ปรึกษา ความชอบด้วย
พระราชกำหนด กฎหมายแล้ว ฎีกา จำเลย พังไม่เงิน ให้ยกฎีกา จำเลย เสีย ให้
จำเลย ใช้ค่า ทนาย ความ ชั้น ศาลเดิม ศาลอุทธรณ์ ศาล ฎีกา แทน โจท โดย
อัตรา สูง รวม เป็นเงิน ๕๕๐ บาท

ศาลฎีกา วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๑๓๓๓

กรมต่งตั้ง
พระยาฤทธิพิทักษ์
พระยานเรนดิบัญญัติ

อธิบดี ทรงปรึกษา
01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๑๓๗๐ พ. ศ. ๒๔๕๕

ที่ดิน อำนาจโฉนด

ที่ดิน ซึ่งรัฐบาลออกโฉนดให้ เป็นสำคัญแล้วนั้น กรรมสิทธิ์
หลุดพ้น จากรัฐบาล มาเป็น ที่ดิน ประเภทหนึ่ง ตามสัญญา มี
อำนาจซื้อขาย แลกเปลี่ยน กัน ได้

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา โจทก์ทวงหนี้
คำพิพากษาคำตุลาการ

ในคดีระหว่าง นายเลี่ยม แทนพระปฏิบัติ ผู้ปกครอง นายยัง โจทก์
กระทรวงกระต่าใหม่ จำเลย

คดี เรื่องนี้ พิพากษา กันด้วย เรื่องกรรมสิทธิ์ ที่ดิน แห่งหนึ่ง ตำบล วัดสระเกษ
แขวงกรุงเทพ ฯ โจทก์ พ้อง เรียก ที่ดิน ราชัน โดย อ้าง ว่า เป็น บุตร ย้ำแดงเงิน ฯ
ได้ ซื่อใจ ซ้ำนาน ตั้งแต่ ปี ๑๓๐ ภายจำเลย อ้างว่า ที่ดิน ราชัน ยังอยู่ในความปก
ครอง ของ รัฐบาล เขาไป ซื่อขาย กันไม่ได้ คำขอพิพากษาให้ จำเลย
ชนะ ตาม ทาง พิจารณา คดี ถึง คำตุลาการ ฯ มี คำสั่ง ให้ พิจารณา คดี
นี้ ต่อไป จนสิ้น กระแส ความ ครั้น พิจารณา แล้ว จึง แล้ว คำขอพิพากษา
ให้ จำเลย ชนะ คำตุลาการ พิพากษา ยืน ตาม คำขอพิพากษา

โจทก์ เกิดว่า ๆ ฉนวนฎีกา

กรรมการฎีกาได้ พัว้มกัน ตรวจสำนวนเรื่องนี้ แด่ พังคำ ชี้แจง มีคดีคร้
 มริคเหาส์ ทนายโจทก์ กับ ขุนประกาศกฤษฎีกา ทนายจำเลย แด้ว ได้ ความ
 ว่า ที่ดิน ราย วิจาท นี้ เดิม เมื่อ ปี ๓๓๐ ข้าแดงจันได้ ชื้อไว้ จาก ผู้ มี ชื้อ รวม ๘
 คน โดยไม่มี ชื้อ ดังสัย โจทก์ ยื่น หนังสือ ชื้อขาย ซึ่งได้ ทำกันไว้ ถูกต้อง
 ตามระเบียบ คือหน้าบ้านเลขที่ ๓๓๓ ของกระทรวงพระคลัง โหม่นนี้ มีว่า ที่รายนี้ เป็น
 ส่วนหนึ่ง ของที่ดิน ซึ่ง ได้ ให้พวก แยกเขตยศึก ซาก้วยอยู่ ผู้ใดไม่มีอำนาจเขา
 ไป ชื้อ ขาย โดย มิได้ ขออนุญาต จาก กระทรวง พระคลัง โหม่น ก่อน ชื้อ ที่ จำเลย
 ค้อ ดุ้เช่นนี้ จะเป็นอัน ถูก ต้อง ด้วยกฎหมาย ฎำ ไม่ ได้ มีคำ พิพากษาฎีกา
 ที่ ๒๐๐/๓๓๓ เรื่อง ที่ ดินตำบล บ้าน ทวายปรากฏเป็น บัญชีที่ดิน อยุ่ แด้ว แด่ เป็น การ
 จริ่ง อยุ่ ว่า ตามหลักแห่ง กฎหมาย ผู้ขายจะยกกรรมสิทธิ์ ใน ที่ ดิน ให้แก่
 ผู้ ชื้อ มาก กว่าที่ดินมี อยุ่ ไม่ ได้ คำ พิพากษา คัดล้าง ก็ ได้ ก่อตัว ถึง โฉนด
 ฉบับหนึ่ง ที่ โจทก์ ยื่น แด่ ย่าง ว่า เป็น โฉนด สำหรับ ที่ ดินรายนี้ ตามคำ ชี้แจง
 ของ ขุน ประกาศกฤษฎีกา ทนายจำเลย นั้น พยายามที่ จะ แด่ดง ว่า หนังสือ
 สำคัญ ฉบับ นี้ หา ได้ ย่าง ถึง ที่ ดิน รายวิจาท ไม่ เพราะ ชื้อ ที่ ปรากฏ อยุ่ ใน
 โฉนด นั้น ไม่ใช่ ชื้อของ ผู้ เกี่ยวข้อง ในคดี นี้ ทั้ง เขต เส้น ทิว้างยาว ก็ไม่
 ตรง กัน แต่ อยุ่ ย่าง โต อยุ่ ย่าง หนังสือ สำคัญ ฉบับ นี้ เป็น หนังสือ สำคัญ
 อัน ถูก ต้อง ตาม ระเบียบ สำหรับ ที่ ดิน แห่ง หนึ่ง ตำบล วัด สระเกษ ซึ่ง ชำ
 หวดง ๘ นาย ได้ ออก ให้แก่ นาย สุก ข้าแดง น้อย เมื่อ ปี จุศักราช ๒๒๕๕ (ฎำ
 ร, ค, ๓๐๓) ส่วน ทิว้าง ยาว แด่ ชื้อ นาย สุก ข้าแดง น้อย ก็มี ปรากฏ อยุ่ แด้ว

นาย ฤๅช ฆ่าแดง น้อย นี้ ไม่มี ชื่อ ใน หนังสือ ชื่อ ชาย ไม่มี พยาน ที่ จะ แสดง ให้ ปรากฏ ว่า คือใคร โฉนดฉบับ นี้ พระ ปฏิบัติบิดา โจท รับ ว่า เป็นโฉนด ที่ คืน ราย นี้ โดย มีใบ เด็จ ค่าอากร ที่ พระ ปฏิบัติได้ เสีย ตั้งแต่ มีจุดศักริ ราช ๑๒๕๐ ถึง ศก ๑๓๗ เป็น การ เห็น ได้ ชัดเจน ว่า ถ้าโฉนด นั้นเป็น โฉนด สำหรับ ที่คืน ราย วิวาท แล้ว กรรมสิทธิ์ ที่ คืน นี้ ก็ หดหายไปจาก รัฐบาล มาเป็น ที่ คืน ประเวศหนึ่ง ซึ่งอาจ จับของ ยึดถือ เป็น กรรมสิทธิ์ ของ เอกชน ตาม ขวัญมาได้ เหตุนี้ กรรมกร ฎีกา จึงจำเป็น จะ ต้อง กล่าว ว่า การ ที่ ผู้ เกี่ยวข้อง ใน คดี นี้ ทั้ง โจท จำเลย และ ผู้ พากษา ไม่ได้ ตรวจดู หนังสือ สำคัญ ให้ ถัดวัน นั้น น่าเสียดาย มาก ถ้าได้ เขาใจ ได้ ตรวจตรา โดยละเอียด เสีย แต่ ในชั้นต้น แล้ว เวลา แล ทรมัย ก็ จะเปิดของ ไป น้อย กว่านี้ มาก แต่ กรรมกร ฎีกา หวัง ใจ ว่า ในคดี พยายาม ด้วย ที่คืน ควร จะต้อง พิเคราะห์ จึงหนัก แน่น ซึ่ง หนังสือ สำคัญ สำหรับ ที่คืน ให้มาก กว่าที่ เคยทำ มาแล้ว ใน สมัย โกลด์ ๆ นี้

จริง อยู่ ว่า ใน โฉนด นั้น ไม่มี ชื่อ ผู้ชาย ลง อยู่ ในโฉนด แต่ โจท ก็ยังได้ ช่าง มาแสดง คำว่า นี้ เห็นว่า ถ้า ปรากฏ ชัดเจน ว่า โฉนด นั้นเป็น โฉนด สำหรับ ที่คืน ราย นี้แล้ว โจท ก็ อาจ นำ มาสืบ ให้เป็น ประโยชน์ ในคดี ของตนได้ ไม่ จำเป็น จะต้องพิสูจน์ ว่าตน มี กรรมสิทธิ์ เป็นแต่ แสดง ให้เห็น ว่า ที่ รายนี้เป็น ที่ ซึ่ง เอกชน อาจ เข้ายึดถือ เป็น สมบัติ ส่วน ตัวบุคคลได้ บัดนี้ จำเลย คิดว่า ว่าโฉนด นี้ เป็น โฉนด สำหรับที่คืน รายอื่น ที่ ตั้งอยู่ โกลด์ เคียง กัน แต่ ก็หา ได้ กล่าว ว่า ที่ นี้คือ อะไร แต่ ตั้ง อยู่ ตรงไหน เมื่อ ได้ ตรวจ ดู ก็ปรากฏ ว่า ที่ รายนี้ อยู่ “โกลด์ วัคส์เรเกน” มี ส่วน กว้างยาว ดังต่อไปนี้ คือ

ค้ำจุน คำน ออก ๓ เส้น ๓ วา (๒๓ วา) คัดที่ นาย สุก

ค้ำจุน คำน ตก ๓ เส้น ๓ วา (๒๓ วา) คัดที่ นาย แสง

ค้ำจุน เห็นช ๓๒ วา คัด ชู หลวง

ค้ำจุน ไต้ ๓๒ วา คัด ถนน

เมื่อ พิศวาส คัด หนังสือ ช้อ ชาย แฉว ก็ เห็น ได้ ว่า มี ช้อ ผู้ ชาย รวม ๗ คน ที่ ของ ใคร บ้าง ผู้ นั้น ก็ บอก ส่วน ถวาย ยาวไว้ รวม เป็น เนื้อ ที่ กว้าง ยาว คือ

ค้ำจุน คำน ออก ๒๓ วา ๒ ศอก คัด ที่ โรง เติง เต็ก

ค้ำจุน คำน ตก ๒๓ วา คัด ที่ นาย แสง

ค้ำจุน เห็นช ๓๒ วา คัด ชู หลวง

ค้ำจุน ไต้ ๓๓ วา ๒ ศอก คัด ถนน

ได้ คำน คัด ไป อีก ว่า ที่ ดิน ซึ่ง ว่า เป็น ที่ โตะ ไช แฉว ช่าง แห ชาย นั้น กว้าง ๓๒ วา ยาว ๒๓ วา ตาม เหตุ เหล่า นี้ ได้ ความ สันนิษฐาน ว่า ที่ ดิน ราย วิวาท เป็น ที่ ดิน ที่ กล่าวไว้ ใน โฉนด นั้น ดังนี้ เป็น ช้อ ที่ จะ คัด คำน ไต้ แฉง ไม่ ได้ เพราะ ฉนั้น ที่ ราย นี้ จึง ไม่ ใช้ ส่วนใด ส่วน หนึ่ง แห่ง ที่ แฉง ซึ่ง จัด แบ่ง ให้ พวก แฉก ชา ษา จาก อาศรัย ชยู เป็น ที่ ดิน ซึ่ง บุคคล ขวรมตา มี กรรมสิทธิ์ ปก ครอง มา ตั้ง แต่ ปี จุติศักราช ๒๒๕๕ แล้ว ส่วน หนังสือ ช้อ ชาย ซึ่ง ทำ กัน ใน ปี ๑๓๐ นั้น ก็ หา ได้ มี ผู้ กล่าว คัด คำน แต่ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ไม่ คำน นี้ จึง เห็น ว่า ใน การ พ้อง เรียก ที่ ดิน ราย วิวาท นี้ โจท ได้ สืบ สัม แก่ คดี ของ ตน แล้ว บริบูรณ์

ส่วนที่ดิน นอกจาก นี้ใน หนังสือ ชื่อ ชายมี ปรากฏ ว่า ในเมื่อ เวลา
 ชื่อชาย ที่ดิน ผู้ชาย อีก ๖ คนไม่มี โฉนด กับมี ปรากฏ อยู่ใน หนังสือ นั้นด้วย
 ว่า ได้เคย เกิด เพลิงไหม้ ขึ้นใน ที่นี้ ครั้งหนึ่ง การ ชื่อ ชายได้ กระทำ กันอย่าง
 เบ็ดเตล็ด แต่ เมื่อ สรุป รวม เหตุผลต่าง ๆ เข้าพิจารณา แล้ว กรรมการ เห็นว่า
 จำเลย นำสืบไม่ สม ว่า ที่ดิน รายนี้ อยู่ใน ความ ปกป้อง รักษา ของ คน ซึ่ง
 บุคคล สามัญ ไม่มี อำนาจ เป็น เจ้าของ กรรมสิทธิ์ ได้ ศาลนี้ เห็น ว่า การ ชื่อ
 ชาย ที่ดิน กันใน ปี พ.ศ. ๒๓๐๐ นั้น ได้ ทำ กัน ถูกต้อง ตาม ระเบียบ แล้ว ชื่อ
 ความ ข้าง หลัง หนังสือ ชื่อ ชาย ที่ ว่า รัฐบาล อาจ เรียก เอา ก็ได้ นั้น เป็น แต่
 ตาม แบบ พอร์ม สามัญ ที่ ใช้ กัน อยู่ใน เวลา นั้น ไม่ เป็น เหตุ ทำให้ ผู้ ชื่อ
 มีความ สงสัย ใน เรื่อง อำนาจ กรรมสิทธิ์ ของ ผู้ ชาย แต่ อย่าง หนึ่ง อย่างใด โดย

อาศัย เหตุ ดัง ที่ได้ กล่าว มา แล้วนี้ กรรมการ ฎีกา จึง พร้อม กัน
 พิพากษา ให้ ยก ค่า พิพากษา ค่าด่าง เสีย ที่ดิน ราย ที่ ปรากฏ ตาม โฉนด
 นี้ เป็น ต้นคดี ของ ยามตั้งเงิน ผู้ ชื่อ บุคคล ผู้ รับ มรดก ข้างแดงเงิน อาจ ได้ รับ
 โฉนด ใน นาม ของ ตนได้ ฎีกา จึง เป็น ชัน พังได้ ให้ จำเลย เสีย ค่า
 ฤชาธรรมเนียม แทน โจท ทุก ๆ ค่าด กับ ค่า ขนถ่ายคดี อีก ๒๕๐ บาท ด้วย

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๓๑๓

สถินเนอร์ เคอร์เนอร์
 พระยามหิธร
 พระยาภักดีสถานุกรณกิจ
 พระยาจักรปาณิศร์คีตวิสุทธ์

ม. สถินเนอร์ เคอร์เนอร์ ปฤกษา อธิบดี ทรงตรวจแก้

คำพิพากษาที่ ๑๓๓๖ พ. ศ. ๒๔๕๕

ที่ดิน ยกให้ อธิบายกฎหมาย

ยึดโฉนดไว้เฉย ๆ จะอ้างว่า เรายกให้ ไม่ได้ พระราชบัญญัติ
รัชกาลที่ ๕ ไม่มี ความ กิน ถึง

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา
จําเลย อุตวรรณ คำพิพากษา ศาล อุตวรรณ

ในคดีระหว่าง โจท
บาทหลวง เประเม จําเลย
เงิน ๕๐๐

คดีเรื่องนี้ บาทหลวง เประเม พ้อง ขอให้วินิจฉัยกรรมสิทธิ์ที่ดินแห่งหนึ่ง
แขวง เมือง นครเข็มนา โจทเริ่มฟ้องคดีนี้ ต่อศาลข้าหลวงเทศาภิบาล นคร ๑๒๖
ได้ โยกมาพิจารณาที่ศาลคดีต่างประเทศ ในปี ๑๒๖ นั้น ศาลคดีต่าง
ประเทศตั้ง ส่วนตน ไปให้ศาลเมืองนครเข็มนา สืบพยาน ถัดมา ความเห็น ศาล
คดี ต่าง ประเทศ เห็นพ้อง สืบ ความเห็น ของ ศาลเมืองนครเข็มนา พิพากษา
ให้ยกฟ้อง โจท เสีย ซึ่งเห็นว่าที่ดิน ราย วิเวก นี้ เป็น มรดก ที่ ยัง ไม่ได้แบ่ง
ปัน ของ ตา ยาย ฝ่าย จําเลย ให้ โจท เสีย ค่าธรรมเนียม รวมทั้ง ค่าทนายความ
อีก ๕๐ บาท แทน โจท ด้วย

โจท อุตฺตรณฺ์ ต่อ มา ศาลอุทฺตรณฺ์ กรุงเทพ ฯ กลับ คำพิพากษา ศาล
 คดีต่าง ประเทศ เสีย โดย ช้ เหตุว่า ตามคำ พยาน นั้น แสดง ให้เห็น ว่า ที่
 ดิน ราย วิวาท นี้ ศา ยาย ของ จำเลย ได้ ยก ให้ เป็น สิทธิ แก่ มิชชัน โรมันคาธอลิก
 แล้ว แด ตาม พระราชบัญญัติ ตักษณ ฐานวัด โรมันคาธอลิก วัด ย่อม มี
 อำนาจ ที่ จะ ยึด ถือ ที่ดิน ได้ ทั้ง พระราชบัญญัติ รัชกาลที่ ๕ มี ว่า ผู้
 ยึด ถือ นำ โฉนด คดี ที่ พิพากษ กัน ด้วย เรื่อง อำนาจ กรรม สิทธิ ฐานนี้ คง ถือ
 ว่า เป็น ผู้ มี กรรม สิทธิ ด้วย โฉนด เฉพาะ ที่ ดิน ราย นี้ ก็ อยู่ใน ความ ปกครอง
 ยึดถือ แห่ง โจท จึง ช้ ชาติ ให้ ที่ดิน ตามซึ่ง หมายไว้ ใน แผน ที่นั้น เป็น สิทธิ
 แก่ มิชชัน โรมันคาธอลิก แด ยก คำ พิพากษา ศาล ต่าง เสีย ให้ จำเลย เสีย
 ค่า ธรรมเนียม แด ค่า ทนาย ความ อีก ๒๐๐ บาท แทน โจท ด้วย ทั้ง ๒ ศาล

จำเลย ทูล เกตว่า ฯ ถวาย ฎีกา ร้อง คัด ท้า ว่า คำ พยาน ปราบฏ แต่
 ว่า โฉนด นั้น ได้ ฝาก ไว้ แก่ บาดหลวง วัด โรมันคาธอลิก แด ช้ ชื่อ อยู่ใน หนังสือ
 สำคัญ นั้น เป็น ชื่อ ของ ศา ยาย จำเลย จะ หม่อม เขา พระราชบัญญัติ รัชกาลที่ ๕
 มา ใช้ ใน คดี เรื่อง นี้ ไม่ได้ แล กก็ เรื่อง ก่อน ศาล ก็ได้ พิพากษา ให้ จำเลย ชนะ
 ใน ข้อ คดี นี้ แล้ว แด ช้ เจง ต่อ ไป ว่า โจท มี ได้ พ้อง เวียก ที่ดิน ทั้งหมด
 ที่ มี อยู่ใน โฉนด

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ พร้อม กัน ตรวจ คดี เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ได้ ความ
 เป็น หลัก ฐาน ว่า เดิม ที่ ดิน ราย นี้ เป็น ของ จีน บั้น กัย ต่อ แด ถัด ศา ยาย
 จำเลย ยังมี ชื่อ ปราบฏ อยู่ใน โฉนด บำ เสร ที่ ๒๒ ปี จุล ศักราช ๑๒๕๕
 หนังสือ สำคัญ ฉบับ นี้ ตก มา อยู่ใน ความ วิชา ของ บาด หลวง มิชชัน โรมันคา

ขอติง หลาย มี แล้ว ความปรากฏอีก ด้วย ว่า ในการ ครั้งใด ครั้งหนึ่งได้ มี
 เวียนโรง ของ มิชชัน ได้ ปลูก ลง ใน ที่ ดิน ราย นี้ แต่ ได้ รื้อ ย้าย ไป ปลูก
 ที่อื่น จำนวนแล้ว โฉมจำเลย ทั้ง ๒ ฝ่าย ต่าง ยืนไม่เสด็จ อากรอดน แล คำนำ
 ที่ คน ได้ เสียไป สำหรับ ที่ ราย นี้ แต่ ส่วน ไม่ เสด็จ อากร ส่วน ที่ โฉม นั้น บ่ง
 ความตรง ถึง โฉมตว่า โฉม หรือ ผู้ ที่ ได้ ปกครอง มาก่อน ร้อง ว่า คน ได้ ใช้
 อำนาจ กรรมสิทธิ์ อย่างอื่น ใน ที่ ราย นี้ บาง ส่วน ด้วย

ความ ปรากฏ ว่า เมื่อ มี ๑๒๓ ที่ ดิน ราย นี้ ทั้ง หมด หรือ ส่วนใด ส่วน หนึ่ง
 ได้เคย เกิด เป็น คดี พิพากษา กัน มา ครั้ง หนึ่ง แล้ว คือ เงิน ต้อง จำเลย ใน คดี
 เรื่อง นี้ พ้อง ขอให้ จับได้ ญาติ รวม ๕ คน ออก จาก ที่ นี้ แต่ เงิน ต้อง ไม่มี หนึ่ง
 ชื่อ สำคัญ สำหรับ ที่ ดิน มา แสดง กล่าว ว่า หนึ่ง ชื่อ สำคัญ นั้น มาคหวง เป็น
 ผู้ รักษา ไว้ ใน เวลานั้น ศาล ไม่ สามารถ เรียก มาคหวง ผู้ ปกครอง วัด มา
 ได้ ทั้ง มาคหวง ก็ หาได้ ไป ศาล หรือ นำ โฉมต มา สำหรับ ที่ ดิน นี้ ยืน คอ
 ศาล ไม่ แต่ จำเลย ใน คดี เรื่อง นั้น ไม่ได้ คอ สู้ โดย อ้าง กรรมสิทธิ์ เป็น
 แต่ อ้าง ว่า พวก จำเลย อาศัย ที่ มิชชัน อยู่ เพราะ ฉะนั้น โฉม ใน คดี นี้ จึง
 ไม่มี อำนาจ ที่ จะ จับได้ จำเลย ออก จาก ที่ ดิน นั้น ได้ แต่ ไม่มีใคร ได้ เข้ม
 พราย ว่า มาคหวง ผู้ ปกครอง วัด ไม่ ได้ รื้อ รื้อ คอ สู้ ของ จำเลย ดังนี้ แต่
 ยังมี จุดหมายหลาย ฉบับ ใน จำนวน นี้ แสดง ให้ เห็น ปรากฏ ว่า มาคหวง ได้ รื้อ
 เมือง นี้ แต่ ยัง ได้ อ้าง ว่า ที่ นี้ เป็น ของ มิชชัน แต่ ถึง กระนั้น ก็ หาได้
 รับ ร้อน จัก การ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ไม่ เพื่อ เรียก กรรมสิทธิ์ จำเลย ๒ คน
 ใน คดี เรื่อง ก่อน นั้น ได้ เข้า มา เป็น พยาน โฉม ใน คดี เรื่อง นี้ ด้วย

ในคดีนี้ศาลเมือง คัดสิน ยกฟ้อง โจทก์ ศาลอุทธรณ์
 ข้าหลวงพิเศษ ยืนตามศาลเดิม โดยยกเหตุว่า โจทก์ไม่สามารถสืบว่า
 ตน มีกรรมสิทธิ์แต่ผู้เดียวได้ ฝ่ายจำเลย ก็ไม่สามารถสืบได้ว่ากรรมสิทธิ์
 ตกอยู่กับมิชชัน เพราะ ณ วันที่ ตกลง คง พังว่า เป็น มรดก ที่ ยังไม่ได้ แบ่ง
 ของ จัน บั้น ก็ยัง ชำแวง กัด คายาย คือ ความ คำพิพากษา นั้น เป็น ชั้น ดั่ง ที่ สูงแล้ว
 แต่ก็ยังหาได้มีผู้หนึ่งผู้ใด เรียก ร้อง ขอแบ่ง ที่ ติน ราย นี้ ไม่ ศาลอุทธรณ์
 ข้าหลวงพิเศษ ยืน คำพิพากษา เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ค.ศ. ๑๙๒๒ ครั้นต่อมา
 วันที่ ๓๒ พฤษภาคม ๑๙๒๖ จึงเกิด พ้อง คดี เรื่อง นี้ กัน ขึ้น กล่าว อีก นัย
 หนึ่งว่า มิชชันโรมัน ศาลอุทธรณ์ ไม่สามารถ พิสูจน์ กรรมสิทธิ์ ของ วัด ได้ โดยทาง
 ที่ ให้ จำเลย คอ สู้ ใน คดี ก่อน ตั้ง นั้น แล้ว บัดนี้ มา พยายาม ใน คดี นี้ เพื่อ จะ
 พิสูจน์ กรรมสิทธิ์ ของ มิชชัน ใน ที่ ติน ราย นี้ อีก แต่ มี เหตุ ผล สำคัญ ว่า ใน คดี
 นี้ โจทก์ ไม่ ได้ พ้อง เรียก กรรมสิทธิ์ ที่ ติน เต็ม ตาม โฉนด บ้ำ โจทก์ อ้าง ว่า ไม่
 ได้ พ้อง เรียก ที่ ติน ส่วน ที่ ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ พิพากษา ไป แล้ว
 ศาลอุทธรณ์ กรุง เทพ ... ไม่ได้ พิพากษา ให้ โจทก์ ชะเค็ม ตาม โฉนด บ้ำ
 คงให้ ชะเค็ม แต่ ใน ที่ ๆ หมายถึง แดง ใน แผนที่ เท่านั้น แต่ก็ ไม่มี สิ่งใด
 ที่ จะ แสดง ให้ ศาล นี้ เห็น ว่า แดง หมายถึง แดง ใน แผนที่ นั้น เป็น ชั้น ถูก ต้อง
 แท้จริง แผนที่ ใน คดี เรื่อง ก่อน ท่อ กัน มา แต่ อย่าง หยาบ แผนที่ นั้น แสดง ให้
 เห็น ว่า ที่ วัด กน นั้น มี แม่ น้ำ เป็น เขต แต่ ตาม พ้อง ของ โจทก์ ใน คดี เรื่อง นี้
 แด คำพิพากษา หา ปราบ กฏ ว่า มี แม่ น้ำ ขวาง น้ำ ที่ ติน ของ จำเลย ไม่ โจทก์
 คอ สู้ ว่า จัน บั้น กู้ย ชำแวง กัด ได้ ยก ที่ ติน ราย นี้ ให้ แก่ มิชชัน หลาย ปี มา แล้ว

เพราะ ฉะนั้น โฉนด สำหรับ ที่ จึง ได้ ตกลง อยู่ ใน ความ ปก ครอง รัชชา ของ โจท
ฝ่าย จำ เหย แก้วว่า โฉนด นั้น เป็น แต่ ฝ่าย บาท หลวง ให้ รัชชา ได้ ผู้รู้ เห็น ใน
การ ฝ่าย นี้ คาย เสีย หหมด แล้ว เพราะ ฉะนั้น ข้อนี้ จึง เป็น คำ พยาน บอก เล่า
ผู้ อยู่ ใน ที่ ดิน นี้ เกือบ ทั้ง หหมด เป็น บุคร์ หลาน จีน บัน กุ้ย ข้า แดง ก่อ เจ้า ของ
เดิม บาง คน ให้ การ ว่า จีน บัน กุ้ย ข้า แดง ก่อ ยก ที่ ดิน ราย นี้ ให้ เป็น สิทธิ
แก่ มิชชัน บาง คน ว่า เป็น แต่ ฝ่าย ได้ ฝ่าย โจท ไม่ ได้ ยืน ทั้ง ถือ สำคัญ
อย่างใด ที่ จะ แสดง ให้ เห็น ว่า จีน บัน กุ้ย ข้า แดง ก่อ ยก ที่ ราย นี้ ให้ เป็น สิทธิ
แก่ มิชชัน เป็น แต่ อย่าง ถึง กรวม สิทธิ ใน โฉนด ที่ ยึด ได้ แดง คร ที่ คน ได้ เข้า
ตั้ง อยู่ ที่ นั้น จริง อยู่ พระ ราช บัญญัติ ตั๊กษณะ ฐาน วัด บาท หลวง
โรมันคาทอลิก ปี ๑๒๘ มี ว่า วัด มี อำนาจ ถือ กรวม สิทธิ ใน ที่ ดิน ได้
ตาม ข้อ ความ ใน หนังสือ ตัญญา ทาง พระ ราช ไมตรี แต่ ทั้ง ตาม วิธี คน ใน
บังคับ ดยวม มี อำนาจ ยึด ถือ ที่ ดิน (มาตรา ๑๗) ประการ หนึ่ง ข้อ ความ
ใน พระ ราช บัญญัติ นี้ ย่อม ใช้ บังคับ ย้อน ถอย เข้า ไป ถึง คดี ซึ่ง เกิด ก่อน ได้
(มาตรา ๓๘) เมื่อ ได้ มี คำ พิพากษา คดี ก่อน ปรากฏ อยู่ ดังนี้
โจท ใน คดี นี้ แสดง ให้ กัด เป็น ที่ พอใจ ว่า ที่ ราย นี้ ได้ มี ผู้หยิบ ยก
ให้แก่ โจท หรือ ไม่ ข้อนี้ เป็น นำที่ ของ โจท ที่ จะ ต้อง พิสูจน์ จม ให้
ล้ม แต่ โจท ไม่มี หลัก ฐาน แต่ อย่างใด มา แสดง แก่ ศาล ได้ นอก
จาก ที่ อ้าง ว่า ผู้ รัชชา ยึด โฉนด ที่ ดิน นี้ ไว้ แต่ ได้ ใช้ ที่ นี้ เป็น ประโยชน์
ของ มิชชัน กับ ได้ เสีย ค่า ซาก ร ถวน มาบ้าง เมื่อ พิเคราะห์ คดี ฝ่าย จำ เหย ๆ
ได้ เปรียบตาม คำ พิพากษา ฉบับ ก่อน นั้น แสดง กรวม สิทธิ ใน ส่วน หนึ่ง แห่ง

ที่ ดิน ตาม โฉมต ที่ ยืน ต่อ ศาสตร์ แล้ว แด คำ พยาน ฝ่าย โฉมต อาจ พัง ได้ ทั้ง ๒ ฝ่าย ว่า ที่ ดิน ราย นี้ เบน แด ขอ ยืม มา หรือ ยก ให้ แล้ว อย่าง ไต อย่าง หนึ่ง ก็ มิ ได้ ชาติ ใน คดี เรื่อง นี้ มี เหตุ ผล อย่าง ไต เกิด ขึ้น ใหม่ บ้าง หรือ ไม่ ซึ่ง กระทำ ให้ ศาล เห็น ได้ ว่า ที่ ดิน ใน คดี เรื่อง ก่อน กับ ที่ ดิน ที่ เหลือ อยู่ใน โฉมต บ้าง ต่าง กัน อย่างไร กรรมการ เห็น ว่า ไม่มี สิ่ง ไต เลย ที่ กระทำ ให้ เห็น ว่า ต่าง กัน เพราะ คดี นี้ ใช้ อิน โกล คือ อุทธรณ์ คำ พิพากษา ใน คดี เรื่อง ก่อน นั้นเอง การ ที่ ผู้ มี ชาติ ซึ่ง เป็น พยาน ฝ่าย โฉมต ใน คดี เรื่อง นี้ ควร พ้อง ขอ ส่วนแบ่ง ตาม คำ พิพากษา เรื่อง ก่อน แต่ หา ได้ พ้อง ร้อง ไม่นั้น หมาย ความ แต่ เพียง ว่า พวกร พยาน ยิน ย่อม ตาม ความ เห็น ที่ พวกร พยาน ได้ กล่าว ได้ ใน เรื่อง ก่อน เมื่อ ปี ๑๒๓๓ ตาม เหตุ ผล ทั้ง หลาย ดัง ได้ กล่าว มา แล้ว กรรมการ เห็น ว่า โฉมต ยื่น ถึง เรื่อง ยก ที่ ดิน ให้ แก่ มี ชาติ ไม่ได้ สัม พ้อง เพราะ ฉนั้น ฎีกา จำเลย จึง เป็น อัน พัง ได้ ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ เสีย ให้ โฉมต เสีย ค่า ฤชา ธรรมเนียม ตลอดจน ค่า ค่า ทนาย ความ อีก ๒๕๐ บาท ด้วย ส่วน โฉมต บ้าง นั้น คง ให้ รักษา ไว้ ที่ ศาล ก่อน แด ให้ รับ แบ่ง ที่ ดิน ราย นี้ แก่ ผู้ รับ มรดก ของ จินต กุย ช่าง ดัง กล่าว เสีย ถ้า มี ฉนั้น จินต กุย ก็ อาจ พ้อง เรียก เขา กรรมการ สิทธิ ที่ ดิน ทั้ง หมัด ซึ่ง จินต กุย ไม่มี อำนาจ จะ เรียก ตาม คำ พิพากษา ฉนั้น ก่อน แด คำ พิพากษา ฉนั้น

การ ที่ ศาล อุทธรณ์ กรุง เทพ ๗ อย่าง พระ ราช บัญญัติ รัชกาล ที่ ๕ ตัดสิน ให้ โฉมต ชนะ นั้น กรรมการ ขอ ฐ ให้ เห็น ว่า พระ ราช บัญญัติ นั้น ได้ ยก เลิก เสีย ตั้งแต่ ปี ๑๓๕ แล้ว แต่ ถึง แม้ ว่า ยัง ใช้ อยู่ พระ ราช บัญญัติ นั้น

จะ ใช้ ได้ ก็ แต่ ใน คดี จำนำ แด ขาย ฝาก ที่ พิพากษ กัน ถึง กรรมสิทธิ์ เท่านั้น
เพราะฉะนั้น พระ ราชบัญญัติ ที่ ก่อร่าง นั้น ไม่ สามารถ เกิด กุด แก่ คดี โจร ได้ เลย
ศาลฎีกา วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

กรม ตำรวจ

ม. เฮอร์ เนอร์

พระยา มรเนติบัญญัติ

พระยา ทฤคิภานุกรรมกิจ

ม. เฮอร์ เนอร์ ปฤคษา อธิบดี ทรงครุฑแก้ว

คำพิพากษาที่ ๑๓๘๗ พ. ศ. ๒๔๕๕

คำรับสารภาพ เหตุประณีย์

คำรับ ของ จำเลย เพราะ ผู้ ใด ส่วน พวักว่า ให้ รับ เสีย โดย
ที่จะ ใด รับ ความ กรณานิ มิ โทษ นอ ย นน ถ้า มิ พยาน ภาย นอก
ประกอบ แลแล้ว พัง เป็น คำรับ ต่ โทษ จำเลย ฐาน ประณีย์ ได้

ที่ ๑๓๘๗ ปี ๑๓๑๑

ศาล ฎีกา

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ วันขึ้นทิวศก ๑๓๑๑

ขอพระ ผู้ดำตของ ชุติ พระบาท ปกเกล้าฯ ปก กระทบ

ข้าพระพุทธเจ้า กรมการ ศาล ฎีกา ขอ พระราชทาน นำคดี ระหว่าง
พนักงาน ชัยการ เมือง ตราด โจทก์ ชัยกิม ชัยฮุม จำเลย ชั้น กราบ บังคม ทูล
พระ กรุณา ทราบ ได้ ว่า ตของ ชุติ พระบาท

คดี น โจทก์ พ้อง ค่อ ศาล เมือง ตราด ว่า จำเลย ทั้ง ๒ ร่วมใจ กัน ไป ตอบ
ทำร้าย ของ ชุติ นุชาติ กฤดา ชัยกิม จำเลย เป็น ผู้ เชาบ น ยัง ถูก มของ ชุติ นุชาติ
พนักงาน จับตัว จำเลย ได้ แล ได้ ส่วน จำเลย ทั้ง ๒ ให้ การ รับ สารภาพ ไว้
ชั้น หนึ่ง แลแล้ว ขอ ให้ ตง โทษ ตาม กฎหมาย ตักษณชอาญา ส่วน ที่ ๑ หมวดที่ ๑

จำเลย ทั้ง ๒ ให้ การ รับ ชั้น ใด ส่วน แต่ กตัม ปฏิเสธ เสีย ใน ชั้น ศาล
พิจารณา ว่า มิ ได้ ทำผิด ตัง คำหา โจทก์ แล อย่าง ฐาน ที่ อยู่

ศาลเมืองตราดพิจารณาแล้ว ทำความเห็นส่งไป ยัง ศาล มณฑลจันทบุรี ว่าคำ พยาน โจท แด คำ รับ สารภาพ จำ เหย ขึ้น ใต้ ส่วน ไม่ เพียง พอ ที่ จะ ลง โทษจำเลยได้ ควร ให้ยกฟ้อง ปล่อย จำเลย ไป

อธิบดี ผู้พิพากษา ศาล มณฑล เห็นว่า ส่วนอน ยังไม่ กระจำง ชัดแจ้ง ตั้งให้ ศาล เมืองพิจารณา สืบ พยาน ใหม่ ให้ ได้ ความ ชัดว่า (๑) จำเลย ได้ ทราบ คำรับ สารภาพ ของ จำเลย ขึ้น ใต้ ส่วน ต่อ น้า ศาลฎีกา ไม่ (๒) ให้เรียก ผู้ ใต้ ส่วน มา สืบ ประ กอบ ว่าจำเลยได้ รับ สาร ภาพ โดย ถูก กัด ชี หลอก ดวง ฎีกา อย่างไร (๓) ให้ เรียก ฎีกา มั่น ของ กตาง มา ตรวจ พิ เคราะห์ ด้วย

เมื่อ ศาล เมือง ตราดได้ พิจารณา เพิ่มเติม ตาม คำสั่ง อธิบดี แล้ว แล้ว ส่ง ส่วนอน ขึ้นไป ยัง อธิบดี ศาล มณฑล ๆ มีความ เห็นแย้ง ว่า ใน ชั้นใต้ส่วน นาย สัมบูรณ์ นาย ชำ เกษ พด กับ จำเลย ว่า “ให้รับ เสีย โดย ดี จะ ได้ รับ ความ กรุณา โทษ น้อย” ดังนี้ แล้ว จำเลย จึง ให้ การ รับ แม้ กำนัน ไม่ใช่ คำรับ สารภาพ โดย ขึ้น ศาล แต่ โจท มี คำ พยาน เหตุผล ประกอบ คำรับ สารภาพ ของ จำเลย ให้ เห็น ว่า เป็น ความ จริง กัด พอ ชี ชาติ ได้ ว่า จำเลย ทั้ง ๒ คน สัมคบ กัน ยัง มอช ของ นุ ตาย คัดง ด้วย กฎหมาย ลักษณะอาญา มาตรา ๒๕๙ ควร วางโทษ ประหาร ชีวิต จำเลย ทั้ง ๒ คน แต่ ความเห็น ของ อธิบดี เป็น ความ เห็น ช่าง น้อย จึง ไม่ เป็น คง บังคับ ให้ กัด เป็น ไป ตาม ที่ ศาล เมือง ปฤกษา

โจท ร้อง อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ชำ หลดวงพิเศษ ปฤกษา ตัดสิน ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาล เมือง ตราด

โจท ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้าได้ รับพระราชทาน ตรวจ ผ่านจน คิด นิตตอก แล้ว ฐาน
พิจารณาได้ ความว่า ข้ายกมี ข้ายอุม จำเลย ทั้ง ๒ นี้ให้การ รับ สารภาพ ชั้นได้
ส่วน ได้ ร่วมคิด กัน จะฆ่า มองชวณุ ข้ายอุมไป ขอยืม บินกับ มาจาก
นายหมา มาให้ ข้ายกมี แล้ว เปิด เขา ตก โดด ออก เลี้ยว เขา ตกบน ขนาด ย่อม
ของ ข้ายอุม เอง ล้อตก นวรัฐ ใหม่ ให้ ข้ายกมี ถีบมัน พาขึ้น ตรงไป ยัง เว้น
มองชวณุ เมื่อ ถึง เว้น มองชวณุ เวลา ทมเคี้ยว มองชวณุ ดับได้ นอก
แล้ว มองไม่เห็น ตัว มองชวณุ ข้ายกมี จึง ไป ตาม นายเที่ยง มา ให้ ไปดู มอง
ชวณุ ตก ชน จุดใด นิ่ง พุด กับ นายเที่ยง ข้ายกมี ถี ล้อตก ปาก กระบอกล มัน
เข้าไป ทรง ช้องฝา ยังถูก มองชวณุ คายใน ทัพโต นั้น แล้ว พาขึ้น อิงหนี นำ
บินไป ส่ง ให้ นายหมา แต่ คำ รับ สารภาพ ของ จำเลย ทั้ง ๒ ก็ยืม มี ชัดกัน
อยู่บ้าง คือ ข้ายกมี ว่า ข้ายอุม ฆ่า ข้ายกมี ๒๐ บาท ให้ ยืม มองชวณุ ฝ่าย
ข้ายอุม ว่า ข้ายกมี มี สาเหตุ โกรธเคือง กับ มองชวณุ มา ตั้งแต่ อยู่ เมืองเขมร
จึง ตาม มาชิง ใน เมืองไทย ข้ายกมี ว่า ข้ายอุม ให้ ทายืม บิน แด ชวณุไป เป็น
เพื่อน ด้วย

ครั้น ถึง ศาล เมืองตราด พิจารณา ข้ายอุมจำเลย ทั้ง ๒ กลับ ปฏิเสธ คำ
รับ สารภาพ ของตน เสียสิ้น ฝ่าย โจทก์ ตีบได้ นายเที่ยง มาเป็น พยาน เบิก ความ
ว่า ได้ เห็น ข้ายกมี ถีบมัน ตามหลัง นายเที่ยง เข้าไป ใน บ้าน มองชวณุ ว่า
จะ ฆ่า มองชวณุ แล้ว ได้ ยิง ใน ทัพโต นั้น นายหมา เจ้าของ บิน เบิก ความ ว่า เมื่อ
ได้ รับ บิน คืน จาก จำเลย ทั้ง ๒ เห็น บิน เป็นรอยยิงใหม่ แต่ มี โทษคดีที่ปาก
กระบอกล นายสมบุญณ์ นายอำเภอ นายจีน ปลัด อำเภอ แด ชวณุ ปราณีย์ ยกระบัตร

เมือง ผู้ใดล่วง ฐานผิด ศักดิ์ ได้ ฝ่าฝืน ทน เบิกความ ว่า จำเลย ทั้ง ๒ ให้การ รับ
 คำสารภาพของ หาก มีใคร ก่อตั้ง หลอกลวง ให้ รับไม่ แต่ ยังมี หลักฐาน อีก ที่ค้น
 ตุกษินได้ ในศพ ของชายนุ ๑ ตุก ได้เอา พิเคราะห์ เทียบ กับ ตุกษิน ซึ่ง ค้น จับ
 ได้ ที่ บ้านถ้ำ อ้ายอ้อม ที่ยัง เหลือ คุ้ย ตุก ทั้ง นี้ เห็นว่า เป็น ตุกษิน อย่างเดียว
 กัน ดังนี้ เห็น ด้วยเกล้า ว่า เมื่อ พิเคราะห์ คำ พยาน ภายนอก ประกอบ เข้า
 กับ คำ รับสารภาพ ของจำเลย แล้ว คิดควร ชี้อรรถ ได้ ว่า อ้ายกิม เปนตัวการ ร่วมมือ
 ช่วยนุตาย อ้ายอ้อม เปน พรรคพวก ร่วม ร่วมคิดกับ อ้ายกิม พากัน ไปยิงมือชายนุ
 อ้ายกิม มีความ ผิด ฐาน ร่วมมือ คาย โดย ลัก ใจหา ต้อง ด้วย กฎหมาย ลักษณะ
 อาญา มาตรา ๒๕๐ แต่ อ้ายกิม ให้การ รับ สารภาพ เปน ประโยชน์ แก่ การ
 พิพิจารณา ควร ปรานี ตามบท มาตรา ๕๘ ของ ที่ ให้ตั้ง พระราชอาณา
 จำคุก อ้ายกิม ไว้ ตลอด ชีวิต ฝ่าย อ้ายอ้อม นั้น มีความผิด ฐาน เปน พรรค
 พวก ร่วมมือ ฆาตกรรม หาก เปน แด กระสุน ไป ด้วย อ้ายกิม ต้อง ด้วย บท มาตรา
 ๒๕๐-๖๕ แด ควร ได้ เบี้ย ปรานี ฐาน รับ สารภาพ อย่าง เดียวกัน ตาม มาตรา
 ๕๘ ควร ให้ตั้ง พระราชอาณา จำคุก อ้ายอ้อม ไว้ มี กำหนด ๒๐ ปี คำ
 พิพากษา ศาลต่าง ทั้ง ๒ นั้น ปฤกษา มา มี ชอบ นั้น ให้ยก เสีย

ข้าพระพุทธเจ้า ขอ พระราชทาน ทูลเกล้า ทูลกระหม่อม ถวาย คำ พิพากษา
 ศาล เมือง ทรพ กับ คำแย้ง ของ อธิบดี ผู้ พิพากษาศาล มณฑล จันทบุรี คำ
 พิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ แด คำเนาฎีกา โจท ทราบ ได้ ฝ่าย ของอุท
 พระบาท

การ จะก่อ ประการใด สักหนึ่ง แต่ละ ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ราชกระ

ข้าพระพุทธเจ้า กรมสวัสดิ

พระบาทสมเด็จพระเจ้า

พระยาเกษมศุกราวี

อธิบดี ทรง ปฤกษา

สำนักหอสมุด

ที่ ๒๒/๑๐๓

พระราชวัง ดันมจันทร

วันที่ ๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

ทูต กรมหลวง สวัสดิ์ วัฒนวิเศษ

คำพิพากษา ศาลฎีกา ที่ ๓๓๘๗ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๕
ปลุกษาโทษ อ้ายกิม โทษ ตลอดถึง มอชชอน คาย ที่แขวง เมืองตราด ซึ่ง
ศาลฎีกา ทางไทย จำคุก อ้ายกิม ตลอด ชีวิต นั้น ได้ตรวจดู เห็น ชอบ ด้วย
แล้ว อนุญาต ให้บังคับ ตาม คำพิพากษา ศาลฎีกา

(พระบรมนามาภิไธย) ตยามีนทร

คำพิพากษาที่ ๑๓๗๐ พ.ศ. ๒๔๕๕

สัญญา กู้เงิน

สามคนเข้าชื่อกันทำสัญญา กู้เงิน เขาไปไม่ได้แบ่งบริคน
แปน คละส่วน คละสัณฑ์ คนหนึ่งหน คนหนึ่งตาย คนที่ อยู่
จะ ขอ แบ่ง นี้ เป็น ส่วน ผู้ หนึ่ง ตาย ผู้ หนึ่ง ตาม กฎหมายลักษณ
ก ฎ บทที่ ๒๕-๒๗-๓๗ นั้นไม่ได้

มี พระ บรม ราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรง จู๊ก กิจา จำเลย
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง ช่าง แดง สัมทับ โจท
เงิน สักกาย จ้างเลย

โจท พ้อง ค่อง ศาล เมือง ปาก พนัง ว่า เมื่อ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๑๒๐ เงิน
สักกาย จ้างเลย กับ เงิน สักกิน ช่าง แดง กิมเฮง เข้า ชื่อ กัน ทำ หนังสือ สัญญา กู้ เงิน
โจท ไป ๕๐๐ บาท จ้างเลย เป็นผู้ ตั้ง ดอก เบี้ย ตลอด มา ครั้น คัก ๑๒๕
จ้างเลย ไม่ ตั้ง บัด นี้ ดอก เบี้ย ยัง ค้าง ที่ จ้างเลย ๕ ปี กับ ๓ เดือน เป็น เงิน
๓๘๓ บาท ๗๕ สตางค์

จ้างเลย ให้ การ รับ ว่า ได้ เข้า ชื่อ กับ เงิน สักกิน ช่าง แดง กิมเฮง ทำ หนังสือ

สัญญา กู้เงิน โฉงจริง แต่ได้ใช้กันหมดแล้ว ก่อตัว คือ เมื่อ ศก ๑๒๕
 จีน สนิม อ่างตง กิมเอ่งได้ส่ง ต้นเงินให้ โฉง ๓๐๐ เหรียญ ค่อย มาจำเลย
 ได้ส่ง เงิน อีก ๓๐๐ เหรียญ แล้วจีน สนิม อ่างตง กิมเอ่ง หนี โฉง ยึด
 เขา เวียน ขายได้เงิน ๓๐๐ เหรียญ รวมทั้ง ต้นเงิน ๓๐๐ เหรียญ คิด เป็น เงิน
 ตรา สยาม ๕๐๐ บาท ครบจำนวน กู้ แล้ว คอก เบี้ย นน ได้ส่ง บ้าง แต่ คง ค้าง อีก
 ๓๓ บาท ๒๕ สตางค์ เท่านั้น แต่ โฉง ขอ ยึด หนังสือ สัญญาไว้ ก่อน เพื่อ จะ ได้
 เรียก คอก เบี้ย จาก ผู้ หนี จำเลย หลง เชื้อ ยอม ให้ โฉง ยึดไว้ แต่ จำเลย ได้
 พ้อง แย้งไว้ เป็นคดี อาญา หา ว่า โฉง หนี อีก ส่วนหนึ่ง

ศาล เมือง ปากพ่อง พิจารณาแล้ว ฝ่าย โฉง ยื่น หนังสือ สัญญา กู้ ค่อย ศาล
 ฝ่าย จำเลย ขอให้ ศาล เขา คำพยาน ใน คดี อาญา มาประกอบ วินิจฉัย ใน คดี นี้ ด้วย
 ฐาน พิจารณา ได้ ความ ว่า จำเลย กับ จีน สนิม อ่างตง กิมเอ่ง เข้า ชื่อ กัน ทำ
 สัญญา กกรรม ชรวม กู้เงิน โฉง ไป ๕๐๐ บาท คอก เบี้ย ค้าง มาแต่ ศก ๑๒๕ เป็น ต้น
 มาเงิน ๓๘๓ บาท ๗๕ สตางค์ ข้อ ข้อ ผู้ ของ จำเลย ว่า ได้ ส่ง ต้นเงิน แด คอก
 เบี้ย แล้ว นั้น พิจารณา ไม่ได้ ความ ถม หนังสือ สัญญา กู้ ไม่ได้ สลัก หลัง ไว้ ประ
 การ ไต แต่ พยาน จำเลย ซึ่ง เรียก ความ ใน คดี อาญา หลง ยปาก พ่อง ได้ ว่า เมื่อ จีน สนิ
 มิม, อ่างตง กิมเอ่ง หนี นั้น โฉง ได้ ยึด เวียน แด เขา เวียน ขาย โฉง แด ส่วน โฉง เป็น
 ผู้ รับ เงิน คำ เวียน ๓๐๐ เหรียญ คิด เป็น เงิน ตรา สยาม ๓๖๐ บาท ๖๒ สตางค์
 แต่ ใน หนังสือ สัญญา กู้ เงิน มิ ได้ สลัก หลัง ไว้

ศาล เมือง ปากพ่อง ฎกษา ว่า หนังสือ กู้เงิน ไม่ได้ สลัก หลัง ว่า จำเลย ส่ง
 ต้นเงิน แด คอก เบี้ย กฎหมาย บัญญัติ ว่า สัญญา คดี ส่วนหนึ่ง ไม่ ให้ จำเลย เลียง

จำเลย ต้อง รับผิดชอบ ให้จำเลยส่ง ต้นเงิน ๕๐๐ บาท ส่วน ดอกเบี้ย นั้น ให้ พ้อง เอา กับเงินต้นนี้, ข้าแดง กิมเฮง ผู้ หลบหนี

โจท แดจำเลย ต่าง อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ปรกษา ว่า จำเลย ต้อง รับผิดชอบ แทน กัน จะแยก ให้ โจท พ้อง เอา ดอกเบี้ย แก่ ผู้หนี ตามศาล เดิม นั้น มีชอบ ส่วนเงิน ค่า เวียนที่ โจทขายได้ นั้น พ้อง ว่า โจทได้ รับเงินแล้ว จริง แต่ จะให้ หัก ไร่ ต้น เงิน นั้น มิได้ ควร ต้อง หัก ไร่ ต้น หัก ไร่ ดอกเบี้ย คือ ดอก เบี้ย คิด ชั่งละ ๑ บาท ค้าง แต่ กศ ๑๒๕ จน ๑๒๘ เป็นเงิน ๓๘๐ บาท เขา ๓๖๖ บาท ๑๒ ถึงทางศ หัก ออก คง เหลือ ๑๒๓ บาท ๓๘ ถึงทางศ จึงตัดสิน แก่ ศาล เดิม ให้ จำเลย ไร่ ต้นเงิน ๕๐๐ บาท แด ดอกเบี้ย ๒๒๓๐ บาท ๓๘ ถึงทางศ

เงินต้น จำเลย ทูลเกล้าฯ ๑ ถวายฎีกา ร้อง คัดค้าน ว่า ศาล ไม่ ปรกษา แบ่ง ณ ผู้ตาย, ผู้หนี, ผู้ยัง ให้ตาม ตักษณ กุณ บทที่ ๒๕-๒๗-๓๘

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ พิจารณา กัน ตรวจ จำนวน นี้แล้ว ทาง พิจารณา ได้ ความ ตาม ที่ ได้ ถัดว่า ณข้าง คำน เห็น ว่า บทกฏหมาย กุณ นี้ ซึ่ง จำเลย อ้าง ขึ้น มา คัด คำน คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ นั้น จะ พึง ไร่ ได้ แต่ ใน คดี ซึ่ง ผู้ กู้ เข้า ชื่อ ทำ สัญญา ฌบับ เดียด กัน แต่ มี จำนวน ณ แบ่ง บริคณ เป็น คดะ ส่วน คดะ ศักดิ์ คดี นี้ หา เช่น นั้น ไม่ จำเลย กับเงินต้นนี้, ข้าแดง กิมเฮง เข้าชื่อ รวม กัน ทำหนังสือ กู้ เงิน โจท ไป ๕๐๐ บาท พ้อง ว่า เป็น ณ รวม กัน จำเลย ต้อง รับผิดชอบ ไร่ แทนกัน อยู่เอง ไม่มี ปัญหา เรื่อง แบ่ง ผู้หนี ผู้ตาย ผู้ยัง เกิดขึ้น เลย

ศาสตราจารย์พิเศษ ศักดิ์สิน สออบแล้ว ให้ยกฎีกาจำเลยเสีย ให้จำเลย
เสียค่าชดเชยเนียบแทนใจทดแต่ค่า ทนายความชั้นศาลฎีกา ๕๐ บาท.

ศาลฎีกา วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กรมตุลาการ

พระยา กฤติสถานกรณิก

พระยา นรเนติบัญญัติ

พระยา จักรปาณิศรวิจิตรวิจิตร

อธิบดี ทรงปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๑๓๗๔ พ. ศ. ๒๔๕๕

กรรมสิทธิ์ โฉนดแผนที่ การโฆษณา ปิดปาก

การ ประกาศ โฆษณา เพื่อจะ โอน โฉนด แผนที่ นั้น เป็น
ประ โยชน์ ตัด คัด ไต่ ทิ้ง ผู้ ไต่ ทิ้ง ไม่ คัด คำน ภายหลัง จะ
เถียง ไม่ ได้ กฎหมาย ปิดปาก

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ชั้นสอง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง นายเป็ถียน อ่ำแดง มุ่ย โจท
นายนวน จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้อง ต่อ ศาลเมือง กรุงเก่า ว่า บิดา มารดา โจท มี ที่นา ตำบล
หนึ่ง เนื้อ นา ๒๒ ไร่ ๓ งาน ๘๘ วา บิดา มารดา ได้ เขา ที่ นา นั้น ไป จำนำ ไว้
กับ นายเกศ อ่ำแดง เหมือน ๖๕๐ บาท โจทได้ ออก เงิน งาน อ่ำแดง ฎ ไป ได้
คืน มา แล้ว โจทได้ ยอม ให้ อ่ำแดง จุ้ย น้อย ดำ แด นายนวน จำเลย น้องชาย โจท
เช่าซื้อ ได้ โฉนด เป็น เจ้าของ แต่ ได้ อยู่ ปกครอง มา ด้วย กัน เว้นแต่

นายนวน หาได้ อยู่ ปกครอง ไม่ ต่อมา ข้าแตรงจ้วยตาย โฉนด สำหรับ ที่นา ราย
นี้ หายไป บัดนี้ ทราบว่า นายนวน จำเลยไปรับ โฉนดใหม่ ลงชื่อ ตนเป็น เจ้าของ
แต่ผู้เดียว จึงขอให้ ศาล แบ่ง

จำเลยให้ การ ว่า ที่นา รายนี้ เป็นของ จำเลย กับ ข้าแตรงจ้วย พี่สาว พนักงาน
ได้ ออก โฉนด แนนที่ ลงชื่อ จำเลย กับ ข้าแตรงจ้วย เป็น เจ้าของ รวมกัน แล้ว
จำเลยได้ ไป ขอสมทบ เป็น ภิกษุ เมื่อลาสิกขาบท มาแล้ว ทราบว่า นำ โฉนด
ซึ่ง ข้าแตรงจ้วย รักษาไว้ หาย จำเลย จึง ไป ร้อง ต่อ พนักงาน ขอรับ ไปแทน โฉนด
โจทได้ ทราบแล้ว มิได้ คัดค้าน ประการ โดเลย

ศาล เมื่อ กรงเกล้า พิจารณา แล้ว ได้ ความ ว่า ที่นา รายนี้ เดิม เป็นของ นาย
ภู ข้าแตรงจ้วย บิดท มารดา ข้าแตรงม้วย โจท แต่ ข้าแตรงจ้วย นายนวน จำเลย นายภู
ข้าแตรงจ้วย ได้ เขา ที่ รายนี้ ไป จำนำ ไว้ กับ ผู้ มี ชื่อ แต่ ข้าแตรงม้วย ได้ ออก เงิน
ไป ไถ่คืน มาจริง เมื่อ ไถ่มา แล้ว ข้าแตรงม้วย ได้ ยก ให้ แก่ น้อง คือ ข้าแตรงจ้วย
นายนวน ข้าแตรงจ้วย มี สามี คือ นายเปตียน โจท เกิด บุตร ด้วย กัน ๑ คน แต่
ตาย เสียแล้ว ข้าแตรงจ้วย เป็น ผู้ รักษา โฉนด ครั้น เมื่อ ข้าแตรงจ้วย ตาย นายเปตียน
โจท กลับ มาให้ ข้าแตรงม้วย พี่ เมียเก่า เป็น ภรรยา ครั้น นายนวน จำเลย ได้ ลา
สิกขาบท มาเป็น เพศฆราวาส อยู่ กับ โจท ๆ แจ้ง กับ จำเลย ว่า โฉนด สำหรับ ที่ดิน
หาย จำเลย จึง ได้ ไป ร้อง ต่อ พนักงาน ขอบริษว ๆ ได้ ประกาศ โฆษณา ตาม
กำหนด เวลา แล้ว ออก ไป สำคัญ แทน โฉนด แล โอน ชื่อ ให้ แก่ จำเลย ผู้ เดียว
โจท หา ได้ คัดค้าน ไม่ จึง คัด ดิน ยก พ้อง โจท

โจท อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ กลับ ปฤคษาว่า ประกาศ โฆษ

นา ของ พนักงาน นั้น บิด ช้อน ไว ไม่เบ็ดเสร็จ แม้ ที่ นา นี้ ข้าแควมัย ได้ ยก ให้
จำเลย กับ ข้าแควมัยแล้ว พัง ว่า เป็น ตมวัด ของ นายเปลี่ยน ด้วย เมื่อ ข้าแควมัย
ตาย นายเปลี่ยน ย่อม ได้รับ มรดก นายนวน จำเลย ต้อง มี กรรมสิทธิ์ แต่ กิ่ง
เดียว จึง คัดสิน ให้แบ่ง นา ให้แก่ นายเปลี่ยน โจท กิ่ง หนึ่ง จำเลย กิ่ง หนึ่ง
โดย ประมุข รากา กัน ถ้า ไม่ ตกลง ให้ ชาย ทอด ตัดตด ได้ เงิน มาก กว่า ที่ โจท
คีราคา นา ก็ ให้ เรียบ ค่า ฤชา ฐัน ค่าต เพิ่ม ตาม จำนวน

สำเลย ทด เตล้า ๆ ฤชย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน ทาง พิจารณา ได้ ความ ตาม ที่ ได้
กล่าว มา แล้ว ชั่ง ตัน เห็น ว่า การ ประกาศ โฆษณา เมื่อ จะ โอน โฉนด ควร
จะ ต้อง เป็น ประโยชน์ คัด คัด ได้ บ้าง นายเปลี่ยน ข้าแควมัย ได้ ทราบ แล้ว มิ ได้
คัดค้าน ย่อม ให้ นายนวน โอน เป็น สิทธิ มี ฐัน ใน โฉนด แฉก ที่ แต่ ผู้ เดียว แล้ว
บัดนี้ จะ กัดบ มา รื้อ มา พันธุ์ โฉนด แฉก ที่ ไม่ ฐัน แล้ว อีก หนึ่ง เห็น ว่า ไม่ ชอบ
ด้วย กฎหมาย ศาล ข้าหลวง พิเศษ ปลูกษา มิ ชอบ ให้ ยก เสีย ฎีกา จำเลย
พึง ฐัน ให้ ยก พ้อง โจท แต่ ให้ โจท เสีย ค่า ธรรมเนียม แทน จำเลย แต่ ค่า ทนาย
ความ ฐัน ค่า ตัน แทน จำเลย ๕๐ บาท

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๑๓๓๓

กรมตวจิต
พระยา กฤชกานุกรณ กิจ
พระยา นรเนติมนตรี ชาติ
พระยา จักรปาณิศรคีต วิสุทธ

คำพิพากษาที่ ๑๕๐๒ พ. ศ. ๒๕๕๕

ความผิดส่วนตัว ลินบน

ใน คดี ความผิดส่วนตัว นั้น เมื่อศาลได้ตัดสินแล้ว เจ้าทุกข์จะร้องขอเลิก คดีนั้นไม่ได้

ผู้ใดให้ทรัพย์สินแก่ใครไปโดยรู้ตัว เขาจะไปส่งให้เจ้าพนักงาน เพื่อให้คนได้รับผล อย่างใดนั้น จะฟ้องเรียกทรัพย์สินจากเขาไม่ได้

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจำเลย อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง ชัยการ เมือง อ่างทอง โจทก์
นายปลั่ง จำเลย

โจทก์ฟ้อง คดี ศาล เมือง อ่างทอง หาวา ใน ระหว่าง เดือน มีนาคม ๒๕๔ จำเลยใช้ อุบาย หลอก ถว อ่างแดง ช้อยจำ จำเลย เป็น คน ดินช สีทชอม กับพนักงาน ชัยการ เมือง อ่างทอง ให้ อ่างแดง ช้อย ออกเงิน ๖๐ บาท ให้จำเลย ๆ จะเอาไปให้ ชัยการ ปลดปล่อย ตัว นายเพิ่ม บุตร อ่างแดง ช้อย ซึ่ง ต้อง ทา ว่า จึงราว อ่างแดง ช้อย หลงเชื่อ จึง ให้เงิน ๖๐ บาท แก่ จำเลย ๆ เอาไป เป็น ผลประโยชน์ ส่วน

ตัวเดียว เจ้าทุกข์ได้มอบคดีให้ โจทก์ ว่า กล่าว จึง ขอให้ ส่ง โทษ จำเลย ตาม กฎหมาย ตัดษณชญา ส่วนที่ ๒ หมวดที่ ๓ แล ส่วนที่ ๙ หมวดที่ ๕ กับ คืบเงิน ๒๐ บาท แก่ เจ้าทรัพย์

จำเลยให้ การ รับว่า ได้ รับเงิน ๒๐ บาท ไป จาก ข้าแดง ช้อยจริง แต่ข้อ ตั้ง ว่า เงิน ๒๐ บาท นี้ ข้าแดง ช้อย มอบให้ จำเลยไป เพื่อให้ ว่าจ้าง หา ทนายให้ นายเพิ่ม บุตร ข้าแดง ช้อย แต่ หา ทนาย เขาไม่รับ คือ เมื่อ คัด คัดสิน จำคุก นายเพิ่มแล้ว จำเลย จึง เอาเงิน นั้น มาคืน ข้าแดงช้อย ๆ กลับไม่รับ

ศาลเมือง อ่างทอง พิจารณาแล้ว เชื้อตาม หลักฐาน พยาน โจทก์ ว่า เดิม นายเพิ่ม บุตร ข้าแดง ช้อย ตั้ง หา เรือง อังราว จำเลย ได้ ใช้ ข้าแดงดีพยาน โจทก์ ซึ่งเป็นญาติ ของ จำเลยไป หลบกลวง ข้าแดงช้อย ว่า ถ้าให้ เงิน ๒๐ บาท จำเลยจะเอาไป ให้ ชัยการ ๆ ก็ จะคัดสิน ปออย นายเพิ่ม ค่อนั้น มา คดี ๓๐ วัน จำเลย พบ ข้าแดงช้อยก็ได้ กล่าว หลบกลวง เช่นกับ ที่ตั้ง ข้าแดงดีพยาน ข้าแดงช้อย หลง เชื้อ จึงมอบเงิน ๒๐ บาท ให้ จำเลย ๆ รับเงิน ไว้ เป็น ประ โยชน์ ตนเองเดี่ยว ครั้น คัด คัดสิน ลง โทษ นายเพิ่ม ข้าแดงช้อยจึงได้ ไป ร้องทุกข้อ เจ้าพนักงาน ส่วนพยาน จำเลยไม่มี นำหนัก ที่ จะ เชื้อ ฟัง ได้ เห็น ว่า จำเลย ต้อง มีผิด ฐานฉ้อ ตาม กฎหมาย ตัดษณชญา มาตรา ๓๐๕ จึง พิพากษา ให้ จำคุกไว้ มี กำหนด ๓ ปี กับ ให้ คืบเงิน ๒๐ บาท แก่ เจ้าทรัพย์ ๆ ๆ มีฉนั้น ให้ จำ โทษ แทน วันละบาท

จำเลย อุทธรณ์ ในระหว่าง อุทธรณ์ จำเลยยื่น คำร้อง ส่งหนังสือ ขอม ความ ของ ข้าแดง ช้อย ว่า ระหว่าง อุทธรณ์ ข้าแดงช้อย ยอม รับเงิน ๒๐ บาท ไป จาก จำเลย แล ยอมเลิก คดี ถอน การมอบ อำนาจ ที่ ให้ ชัยการ พ้องร้อง คดี แล้ว ขอให้ คัด พิพากษายกฟ้อง ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ เห็น ว่า

แม้จำเลยจะไปตกลง กับ ข้าแควงชัยใน ชั้นหลัง นี้ อย่างใด ๆ ก็ดี ก็ไม่กระ
ทำให้พ้นจาก ความผิดได้ ส่วน ใน ข้อเท็จจริง นั้น เชื้อหลักฐานพยาน โจร กุศ
ศาลต่าง ยกชั้น วินิจฉัย จึงพิพากษายืน ตามคำพิพากษา ศาลล่าง

จำเลย ทูตเถา ถวาย ฎีกา คัดค้าน กิจคดีเดียวกับ ที่ ถัดมา ใน ชั้นอุทธรณ์
กรรมการ ฎีกา พร้อม ถิ่น ตรวจ ปรึกษา คัดค้าน เด็ดแล้ว เห็น ว่า ข้อ จริ
เท็จตั้ง ที่ ศาลล่าง วินิจฉัย ต้อง ถิ่นมา ว่าจำเลย มี ความผิด ฐานฉ้อ แด อาจ กำ
หนด โทษจำคุกจำเลย ๑ ปีนั้น เป็น การ ถูกต้อง กับทรง พิจารณา แด สมควร
แก่ ความผิด ของจำเลย แด ข้อ คัดค้าน ของ จำเลย ซึ่ง ว่า เจ้าทุกข์ ยอม เลิก
ความ แดรับเงิน ๒๐ บาท ในเมื่อ ศาลเดิม ตัดสิน ทางโทษจำเลย แด ว่าควร
เป็น เหตุ ให้จำเลยได้ พ้น จาก ฐานนั้น ไม่เป็นเหตุ อัน จะยกชั้น หักล้างได้
แต่ส่วนเงิน ๒๐ บาท ที่ ศาล บังคับ ให้คนแก่เจ้าทรัพย์ ๘ ต้อง เสียหายนั้น เห็น
ว่า อันคงชดเชย ผลเสียหายได้ มิผิด ตัวย เหมื่อนกัน จะ บังคับ ให้ จำเลย คืนทรัพย์
แก่เจ้าทรัพย์ ไม่ได้ จึง พิพากษา แก่ คำพิพากษา ศาลล่าง เหนือ แดข้อ ที่บังคับ
ให้จำเลย คืนทรัพย์ แก่เจ้าทรัพย์ นั้น สย ความ อัน นอก จาก นี้ คง พิพากษายืน
ตาม ศาลล่าง ทุก ประการ.

ศาลฎีกา วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๑๓๑๑

พระยาฤทธิการุณราชกิจ
พระยานเรนดิยมชากิจ
พระยาจักร์ปณิศจีร์คัตติสุทธร
พระยาเกษมศุขการี

พระยาฤทธิการุณราชกิจ อธิบดีทรงตรวจแก้

คำพิพากษาที่ ๑๔๓๖ พ. ศ. ๒๔๕๕

ให้ โดยเสนาหา

การ ยกที่ดิน ให้ แก่กัน โดยเสนาหา ถึงจะ ทำหนังสือ กันเอง ก็
ใช้ ได้ โดยชอบ

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการตรวจอุทธรณ์ จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ชั้นที่สอง พิเศษ

ในคดีระหว่าง ข้าแดง สุก
นายหง โจท
จำเลย

โจทฟ้อง คัด มณฑล นครสวรรค์ ว่า นาย พ่วงได้ ทำ หนังสือพิณัย
กรรม ยกที่ดิน ๒ แปลง ^๑ห้องแถว ๓ ห้อง ^๒ตำบลโพธิ์ทอง แขวงปากน้ำโพ
ให้แก่ โจท ๆ ได้ ปกครอง มา บัดนี้ จำเลย เข้า ชักขวาง ขอให้คัด
บับ คับ ห้าม จำเลย มิให้ ชักขวาง เมื่อ คัด เห็น ควร ให้แบ่ง กัน โจท ขอมขอ
ส่วน แบ่ง

จำเลยให้การ ว่า ที่ดิน แด่ ห้องแถว ตามที่ โจท กล่าว หา นั้น เป็น ของ
ข้าแดง เอม มารดา จำเลย หาใช้ ของ โจทไม่ จำเลย ควร ได้รับ มรดก ทั้งสิ้น

ฐาน พิจารณาได้ ความ ว่า ที่ดิน ราย นี้ เป็น ๒ ตอน ๆ ที่ ๑ มี ห้องแถว
๓ ห้อง ตอน ที่ ๒ เป็น ที่ ส่วน ที่ดิน แด่ ห้องแถว นายพ่วง ข้าแดง จับ

ปลูกฝัง ใน ที่ ดิน เติม ซึ่ง เหนือ ของ อำเภอ เหม ฯ มี บุตร คือ จำเลย กับ
 อำเภอ จำ เป็น ภรรยา นาย พ่วง เมื่อ อำเภอ เหม ยังมี ชีวิต อยู่ นั้น จำเลย
 แด อำเภอ จำ นาย พ่วง ได้ อยู่ รวม มา ด้วย กัน อำเภอ เหม ตาย มา ได้ ประมาณ
 ๘-๙ ปี แล้ว แต่ เมื่อ ก่อน อำเภอ เหม ตาย จำเลย ได้ ตระเวน ลง ไป อยู่ เสีย
 กรุงเทพฯ ฯ จน บัดนี้ ประมาณ ได้ ๓๐ ปี จำเลย มี ได้ เกียรติ ของ ใน ที่ ดิน ราย
 เสน นาย พ่วง ตาม อำเภอ จำ ภรรยา ได้ อยู่ ปกครอง ตลอด มา ส่วน ที่ ดิน
 ตอน ที่ ๒ นั้น เติม เป็น ที่ รกร้าง นาย พ่วง เป็น ผู้ โคนสร้าง ทำรั้ว ให้ เป็น ผด อยู่
 มา อำเภอ จำ ตาย นาย พ่วง ได้ ทำ หนังสือ ยก ที่ ดิน ทั้ง ๒ ตอน ให้ แก่ โจทก์ เป็น
 หน้า หนังสือ ฉบับนี้ โจทก์ คัดค้าน เป็น หนังสือ ทำกันเอง นาย พ่วง ทำ
 หนังสือ ยก ที่ ดิน ให้ โจทก์ ได้ ประมาณ สัก ๓๐ วัน นาย พ่วง ตาย โจทก์ จึง เข้า
 ปกครอง ที่ รายนี้

ศาล ประถม ศาล นครสวรรค์ พิพากษาว่า หนังสือ นาย พ่วง ทำยก ที่ ดิน ให้ แก่ โจทก์
 นั้น ใช้ ไม่ได้ เพราะ เป็น สัญญา ไม่มี สันจ้าง ตอบแทน กัน แต่ ไม่ได้ ทำข้อ
 อำเภอ นาย จำเลย เป็น บุตร อำเภอ เหม ควร ได้รับ มรดก ดีกว่า โจทก์ จึง
 คัดค้าน ยกฟ้อง โจทก์

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ศาล พิเศษ พิพากษาว่า หนังสือ ยก ที่ ดิน ของ
 นาย พ่วง พ่วง ได้ ว่า เป็น หนังสือ ยก ให้ กัน โดย เส่นหา ถึง จะ ทำ กันเอง ก็ ใช้ ได้
 ตาม คำ พิพากษาฎีกา ที่ ๓๕๗/๓๒๘ เป็น บันทัดฐาน แต่ อำเภอ เหม มารดา จำเลย
 ตาย เสีย ช้า นาน แล้ว นาย พ่วง อำเภอ จำ ได้ อยู่ ปกครอง เป็น ปกติ มา จำเลย
 บ่มรดก มรดก โดยมี ได้ ว่า กต่าง แต่ ภายใน กำหนด ระยะเวลา ทรัพย์สิน ตก

เปนของ ข้าแคงจับ ภรรยานายพ่วง ผู้ เดียวแล้ว เมื่อ ภรรยาตายทรัพย์ ตกอยู่ แก่
ผัว หนึ่งตามจำนวนไม่ปรากฏ ว่า นายพ่วง ข้าแคงจับ มีสินสมรส มากน้อยเท่าใด
พระราชบัญญัติแบ่งมรดก ปี ๑๒๓ มาตรา ๒ ท่านไม่ ให้ แบ่งทรัพย์ ให้แก่ญาติ
ฝ่ายหญิง เมื่อ สินสมรสไม่ท่วม ๒ เท่า สินเดิม จึง รัฐบาล ให้ยกค่า ตัดสินค่าเดิม
ให้ ที่คนตอนที่ ๓ ที่ ๒ แด่ ห้างแถว เป็นสิทธิแก่ โจท ฝ่ายเดียว แต่ให้ห้ามไม่ให้
จำเลย ชัดขวาง เกี่ยวกับข้อนี้ รัฐบาล ให้ จำเลยเสียค่าธรรมเนียม แด่ คำทำนาย
ความแทน โจท

จำเลยร้องทุกข์ต่อ ฯ ภาวฎีกา

กรรมการ ศาลฎีกาได้ ตรวจจำนวนตลอดแล้ว ทางพิจารณาได้ ความ
ตามที่ โจท กล่าวไว้ข้างต้น เห็นว่า คดีนี้ ตั้งแต่ ข้าแคง เขม มาจับ จำเลย ตกย
จำเลยได้ ไป อยู่เสียกรุงเทพฯ ฯ ๑๐ ปีเศษมิ ได้มา เกี่ยวข้อง ปกครอง ในที่ดินรายนี้
เลย ศาลตรวจ พิเศษ ปกฤษาตัดสินไว้ ถัดวัน ชอบด้วยบท กฎหมายแล้ว ฎีกา
จำเลยไม่ เป็นเหตุ ที่จะ ให้เปลี่ยนแปลงไปอย่างอื่นได้ ให้ ข้าราชการ จำเลย เสีย
บังคับ คดี ให้ เป็นไป ตามคำพิพากษา ศาลตรวจ พิเศษ ทุกประการ.

ศาลฎีกา วันที่ ๕ มีนาคม ๑๓๓๓

กรมสวัสดิ์

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยานรเณศบัญชาการ

พระยาเกษมศรีสงคราม

อธิบดี ทรงบัญชา

คำพิพากษาที่ ๑๔๓๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธี พิจารณา

ในคดีอาญา โจทก์แจ้งความไว้ที่ อำเภอ อย่างหนึ่ง ครั้นมา
ถึง ศาล เบิกความไป อีก อย่างหนึ่ง ในกรณีอันเดียวกันนั้น
เรียกว่า คำกล่าว กับ ฟ้อง ไม่ ต้อง กัน ลงโทษจำเลยไม่ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตระกูลฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ
ใน คดี ระหว่าง อ้างคงป้า
นายคำ โจทก์
จำเลย

คดีนี้ โจทก์ ฟ้อง ต่อ ศาล เมืองสระบุรี หาว่า เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๑๒๗
เวตนา กตางคืน โจทก์ ก่าตั้ง นอนหลับ อยู่ใน ห้องเรือน จำเลย เข้ามา ใน ห้อง
เรือน กระทำ ช่มชู้น ขำเรา โจทก์ ๆ ตกใจ คืน ร้องขึ้น จำเลย ออกจาก ห้อง
หนีไป ขอ ให้ ลงโทษ ตามตักษณ อาญา หมวดที่ ๒ แต่ เรียก สิ้นใหม่ เปน
เงิน ๒๐๐ บาท

จำเลย ให้ ท้าว ปฏิเสธ ซึ่งแจ้ง ว่า โจทก์ กับ จำเลย เปนญาติ กัน ตาม
วันที่ โจทก์ หา จำเลย ไป นั่ง สันทนา อยู่ ที่ เรือนโจทก์ กับ พวก ที่ มา พัก

ข้อยที่ เรือนโจทก์ แล้วต่างคนต่างหลับกัน ไป จนเวลา ยามเค็ช จำเลย
คืนขึ้น แล้ว จำเลย กลับมา นอน บ้าน จำเลย พอ เวลา ๒ ยามเค็ช นายตีบ ต่า
มี โจทก์ มาเรียก จำเลย พูกว่า จำเลย เข้า หา โจทก์ จำเลย ตอบว่า ไม่ได้ เข้า
หา ใน มืด กรณีนี้ นายตีบ จำเลย กลับ พ้อง โจทก์ นายตีบ นายพรหม หา
ว่า เบิก ความเท็จ อีก ส่วนหนึ่ง

ศาลเมืองสระบุรี พิจารณา คดี ทั้ง ๒ รวมกัน เห็น ว่า พ้อง ของ อำแดงป้า
นั้น หา ว่า จำเลย พยายาม ช่มชู้น กระทำ ชำเรา แต่ คำ อำแดงป้า ซึ่ง ได้ สอบ คดี
เป็น พยาน เบิก ความ ต่อศาล ว่า จำเลย ทำ ถึง ชำเรา ได้ แล้ว เป็น คำ ข้อ
กันเอง ไม่ สม ฐาน พ้อง จึง ตัดสิน ยก พ้อง ของ อำแดงป้า เสีย ส่วน ส่วน
ที่ ๒ ซึ่ง นายตีบ กลับ เป็น โจทก์ นั้น ได้ ความ ว่า ชั้น ที่ อำแดงป้า ไป แจ้ง ความ
แก่ ชำเรา ว่า จำเลย พยายาม ช่มชู้น กระทำ ชำเรา แต่ ช่าง นายตีบ นายพรหม
เป็น พยาน นายตีบ นายพรหม เบิก ความ ถูกรวมชวย รับ รับ ช่าง คำ อำแดงป้า
ว่า จริง ครั้น ถึง ศาล พิจารณา อำแดงป้า กลับ เบิก ความ ว่า จำเลย ทำ ถึง ชำ
เรา ได้ แล้ว นายตีบ นายพรหม ก็ กลับ เบิก ตาม คำ อำแดงป้า อีก จึง พัง ว่า
นายตีบ นายพรหม อำแดงป้า ได้ เบิก ความ เท็จ ชั้น อำแดง ป้า ตักษณ อาญา
มาตรา ๑๕๖ ให้ จำคุก มี กำหนด คุก ๖ เดือน

อำแดงป้า นายตีบ นายพรหม ร้อง อุทธรณ์ ทั้ง ๒ ส่วน

ศาลอุทธรณ์ ชำหวดงพิเศษ ปฏิเสธ ว่า คำ ที่ อำแดงป้า เบิก ความ ได้ ชั้น อำ
แดง และ คำ พ้อง ของ อำแดงป้า ตรง กัน แต่ มี คำ นายตีบ นายพรหม ประกอบ
เป็น หลักฐาน พัง ได้ ว่า จำเลย พยายาม จะ ช่มชู้น กระทำ ชำเรา อำแดงป้า จริง แต่

ทั้งจำเลย มี พิรุณ ๓๒๕ เครื่อง รวงไว้ที่ ประตูห้อง ข้างตงป่า มีความผิด
ตาม ลักษณะ ฐานา มาตรา ๒๕๓-๒๐ ให้ยกคำ คัดสิน ศาล เมือง ให้จำคุก
นายคำ จำเลย มี กำหนด ๘ เดือน ให้ยกฟ้อง ของ นายคำ ที่ ฟ้อง หา ว่า เบิก
ความเท็จ นั้น เสีย ด้วย ฝ่าย พระยา มหา วิจิตรณัย ทศ คำ แยัง เป็น ๒ หน้า เห็น
ว่า ศาล เมือง คัดสิน ชอบ

นายคำ จำเลย ร้อง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา (แต่ นายคำ จำเลย ร้อง ทูล
เกล้า ฯ ถวายฎีกา แต่สำนวน เดียว คือ สำนวน ช่มชู้น ทั้ง ชำเราที่ นายคำ เป็น
จำเลย ต้องโทษ ตาม คำ พิพากษา อีก สำนวน หนึ่ง ซึ่ง แยัง ถัดว่าหาว่าโจท
เบิก ความเท็จ นั้นไม่มี ฎีกา คดี นี้มี จำ ถึง ที่สุดแล้วไม่ ต้อง วิจิตรณัย)

กรรมการ ศาล ฎีกาได้ ตรวจสอบ สำนวน ตลอดจน แล้ว ฐาน พิจารณา คดี หา
ว่า ช่มชู้น ชำเรา นั้นได้ ความว่า เมื่อ วันโจท หา นายพรหม นายทองดีได้ มา
พักอยู่ที่เรือน นายคืบ ข้างตงป่า แต่ นายคำ จำเลยได้ มา สำนวน อยู่ด้วย ครั้น
ถึง ประมาณ ๓ ยาม ต่าง คน ต่าง ถัด ข้างตงป่า ว่าจำเลย สอบ เข้าหา ข้าง
ตงป่า ถึง ในห้อง แต่ จำเลย ทำ ช่มชู้น ข้างตงป่า ถึง ชำเรา ครั้น ข้างตงป่า
รู้ ลึก คืบ ชื่น จำเลย นั้น ออกไป จำตัวได้ ว่า จำเลย แต่ คำ ข้างตงป่า แจ้ง
ความไว้ แก่ ข้างตงป่า นั้น ว่า แต่ เพียง จำเลย เข้าหา แต่ เด็ก มั่งสูง เพื่อจะทำ
ชำเรา ข้างตงป่า รู้ ลึก คืบ ชื่น เสีย จำเลย หันไป แล้ว ข้างตงป่า ร้อง บอก
นายคืบ นายพรหม ว่า จำเลย เข้าหา นายคืบ นายพรหม เบิกความ ส่มคำ ข้างตง
ป่า ทั้ง ชื่น ข้างตงป่า แต่ ชื่น ศาล พิจารณา ซึ่ง เห็นได้ ว่า คำพยาน ๒ ปาก นี้ เป็น
คำ พยาน บอก เด่า สุดแต่ ข้างตงป่า จะ เบิก ทางไหน ก็ คัดชัย ตามไป ทางนั้น

ในคดี ซึ่งมี ฎีกา ขึ้นมา ชยู่ เณการนี้ พิเคราะห์เห็นว่า กรณีนี้ ซึ่ง อ้างแดงปาทานนี้ จะ พังว่า ทำกต แก่ตั้งได้ เท่า โดย หามุตไม่ เคย นั้น ก็ยัง มิได้ เพราะ กิริยา จำเลย ถอด เครื่อง รวาง ออก แด ทิ้งไว้ สืบ เป็น มตทิน นิต โทษ ชยู่ บ้าง แต่ ฝ่าย โจทก์ คำกล่าว กับ คำฟ้อง ไม่ ตรงกัน ว่า ความ บักเบื้อ พุด เป็น คำสอง คำ ดำไม่ ชยู่ วัง ชยู่ รอย พยาน หลักฐาน โจทก์ เอง ทำให้ เกิด สงสัย ให้ พัง รู้ ตำนึก ได้ ว่า หากความ เขาให้ หมักไป กว่าจะจริง กัดบีไม่ เป็น คุณ เคย มี แต่ จะ พาให้ เสีย ความ ตั้ง จริง ยืน ไต ฟ้องหา แด เพียง ยืน เน้น ไม่ ได้ คดี นี้ ยัง หมิ่น เหม่ จะ ดง โทษ จำเลย มิ ถนัด ให้ ยก คำ พิพากษา คำดขำ หลวง พิเศษ แด ฟ้อง โจทก์ เสีย ปลด ชยู่ จำเลย พ้น โทษ ไป คำ ขรรณ เนียม ให้ เป็น ฎีกา ไป ทั้ง ๒ ฝ่าย

ศาล ฎีกา วันที่ ๕ มีนาคม ๑๓๓๑

กรมสวัสดิ
 พระยา กฤติกา นุกรรม ธิจ
 พระยารณเนติบัญญัติ
 พระยาเกษมศังขการี

อธิบดี ทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๑๔๕๑๑ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา

การแจ้งเหตุ การณ์ต่าง ที่เกิดเหตุ นั้น ไม่ เป็นข้อ สำคัญ
อัน จะ ตัด คัด ให้ เป็นเท็จ พัง มิได้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรมการ ตรวจ ฎีกา โจท ออก
กรณี คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ศาลหลวง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง อัยการ มณฑล ปราจีนบุรี โจท
โตะหระยือ จำเลย

คดี นี้ โจทฟ้อง ต่อ ศาล มณฑล ปราจีนบุรี ทวาย เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม
๑๒๗ เวลา กลางวัน จำเลย กับ พวก ๑๐ คน มี ฮาวูช กระทำ การ ชิงทรัพย์ เอา
เงิน ของ จีนฮักเซียง ไป ๒๘ บาท ขณะที่ จีนฮักเซียง กำลัง แจกเรือ เทียนเม
ขายของ ตาม ตำบล คลอง ๑๗ อำเภอ บางน้ำเปรี้ยว ขอ ให้ ลงโทษ ตาม
ลักษณะ อาญา ส่วน ที่ ๘ หมวดที่ ๒

จำเลย ให้การ ปฏิเสธ ชี้แจงว่า เมื่อวันที่ โจทหา มี คนร้าย ตก ของหนึ่ง
ใส่ ฆนบัตร ของ จำเลย ไป จำเลย ตาม พบ คนร้าย ชื้อ จีนฮักเซียง แล้ว
ได้มอบ คดี ให้ กำหน ไว้

ฐานพิจารณา ได้ความ ตาม คำพยาน เป็นหลักฐาน มั่นคง พึงได้ว่า เมื่อ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๗ เวลา กลางวัน จีนฮั่วเจียง แด ข้าแดงอยู่ ๒ คน ผู้เมีย ได้แจวเรือ เทียวเว่ ชายของ นาลิ่ง คตของ ๑๗ บังนำเปริยว พบจำเลยกับพวก ประมาณ ๓๐ คน มี คัดตรวจอาวุธ เคียวมา บนบก จำเลย ได้ร้องเรียก ให้จีน ฮั่วเจียง แดเรือ เข้าไป จีนฮั่วเจียง ไม่แะ จำเลย ก็ยกปืน ขึ้น จ้อง จะยิง จีนฮั่วเจียง มีความกลัว จึงแะ เข้าไป ทจจำเลย พวก จำเลย ๓ คน ตง ไป คันซง ในเรือ ได้เงิน ไป ๑๘ บาท ครั้นรุ่งขึ้น จีนฮั่วเจียง ได้ ไป แจ้งความ ต่อ ข้าเถด ของครกษัตริย์ ดงนี้ พยาน หลักฐาน ฝ่าย จำเลย ไม่มี น้าหนัก หักต่าง คำ พยาน โจท ได้ อนึ่ง ปรากฏ ว่า จำเลย ผู้นี้ ได้ เป็นผู้ มีชื่อเสียง ในทาง กระทำ โจกรกรรม ราษฎร ชาวบ้าน มีความ เกรงขาม มาก

ศาลมณฑลปราจีนบุรี จึง ตัดสินว่า จำเลย มีผิดฐาน เป็น โจร ปล้นทรัพย์ ค้อง ด้วย ถัดชนตวงฎา มาตรา ๓๐๓ ให้ จำคุก จำเลย มีกำหนด ๓๐ ปี

จำเลย ร้องอุทธรณ์ คำต่อทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ปลูกษาว่า คำ พยาน โจท ปรากฏ ว่า พยาน รู้จักจำเลย แด บ้าน จำเลย เหตุใด พยาน จึงไม่นำ พนังงาน ไป จับกุม จำเลย เสีย ภายใน เวลา อัน สมควร ปลดปล่อย ปล่อย ไล่ ใจ เก็บบ ปี ๓ แดจีนฮั่วเจียง เจ้าทรัพย์ แจ้งความ ผิด ท้องที่ ด้วย ไม่ควร พังเพน หลักฐาน ตงโทษ แด จำเลย ได้ จึงตัดสิน ยก คำพิพากษา ศาลเดิม แด พ้อง โจท ปลดปล่อย จำเลย ฝ่าย พระยาพิพากษา ๗ ทำ ความเห็นแย้ง ว่า ควร เอาโทษ จำเลย ตาม ศาลมณฑล

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ตรวจ จำนวน ตลอดจนแล้ว ทาง พิจารณา ได้ความ ตาม ที่ ได้ กล่าว ไว้ ข้างต้น เห็น ว่า ศาล ข้างหลวง พิเศษ ปฏิญา คัดสินปล่อย จำเลย นั้นไม่ชอบ ด้วยทาง พิจารณา แด บท กฎหมาย การ ที่ แข็งความ ต่างห้อง ที่ เกิดเหตุ นั้น ไม่ เป็น ข้อ สำคัญ อัน จะคัด คัด ให้เป็น เหตุ พัง มิได้โดย ใน คดี นี้ พง เกิดเหตุ รุ่งขึ้น เจ้าทรัพย์ ก็ ได้ ไป แข็ง ความ ไว้ ต่อ ศาล มิ ได้ ปล่อย ประเดเลย ดังศาล ขุทธรณ์ กล่าว เห็นว่า ศาล มณฑลปราจีน คัดสิน ให้จำคุก จำเลย ๓๐ ปี ตาม มาตรา ๓๐๓ แห่งลักษณ หมาย นั้นชอบแล้ว ฎีกา โจท ฟัง ขึ้น ให้ ยกคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้างหลวงพิเศษเสีย บังคับคดี ให้เป็นไปตาม คำ พิพากษา ศาล มณฑล ปราจีนบุรี ทุก ประการ

ศาลฎีกา วันที่ ๖ มีนาคม ๑๒๓

กรมสวัสดิ

พระยานรนิติบัญญัติ

พระยาเกษมสุขุม

อธิบดี ทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๑๔๕๔ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา คดีต่างประเทศ

คำว่า ได้ทำร้ายโดย ไม่มีเจตนา หรือ ได้ทำไปโดย บัง
กั้นกีด หรือที่อ้างว่า ศาลลงโทษหนักเกินไป กีด ข้อความ
เหล่านี้ ไม่ใช่ปัญหากฎหมาย

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา จำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์

ใน คดีระหว่าง อัยการ เมือง นครดําปาง โจท
แซกส์ดากาน จำเลย

คดีนี้ จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ซึ่ง
พิพากษา ตาม ศาลต่างประเทศ เมือง นครดําปาง จำเลย ต้อง หาว่า ได้ กระทำ
ความผิดฐาน พยายาม ประทุษร้าย ต่อ ชีวิต แต่ ฐาน ทำ ร้าย ร่วงกายแซก
นาลง ถึง ตําหนัด ฝ่าย จำเลย ให้ การ คัดสู้ ว่า ที่ จำเลย กระทำ นั้นได้ กระทำ ลง
เพื่อ บัง กั้น ตัว เอง แต่ ว่า มิได้ ทำ ร้าย แซก นาลง ถึง ตําหนัด ดัง โจท กล่าว หา
ศาล ต่าง ประเทศ เมือง นครดําปาง พิพากษา แล้ว เห็น ว่า จำเลย มี ความ ผิด
ตาม มาตรา ๒๕๔ แห่ง ประมวลกฎหมาย ฐานทำ ร้าย ต่อ ร่วงกาย จึง พิพากษา
ให้ จำคุก จำเลย ไว้ มี กำหนด ๓ ปี

โจทก์ จำเลย ต่าง ยื่น อุทธรณ์ คำด อุทธรณ์ พิพากษา ยื่น ตาม คำด ต่าง ให้ ยก อุทธรณ์ เสีย

จำเลย ทูลเกล้าฯ ๑ ถวายฎีกา

กรรมกรคำดฎีกาได้ พร้อมกัน ตรวจ ดำหนด เรื่องนี้ ๗ ตลอดแล้ว เห็นว่าคดีนี้ ต้องวินิจฉัยตามหนังสือ อัญญาทาง พระราชไมตรี ระหว่าง กรุงสยาม แดกรุงซังฤช ร. ศ. ๑๒๘๗ เพราะฉนั้น คู่ความจะ ทูลเกล้าฯ ๑ ถวายฎีกาคัดค้าน คำพิพากษาคำดต่างไม่ได้ เว้นไว้แต่จะ มีข้อ บัญหา กฎหมาย เป็นข้อ พิพากษ ข้อที่จำเลย คัดค้าน ว่าการ ที่จำเลยได้ กระทำลง จำเลยไม่ได้ มีเจตนา ร้าย ประสงค์ แต่จะ บ่อนกันตัว ของจำเลย แลว่าคำดต่างได้ ตั้ง โจทก์จำเลย หนักเกินไปนั้น ข้อความเหล่านี้หาใช่บัญญัติ กฎหมายไม่ เพราะฉนั้น จึงพร้อมกัน ชะวัด ให้ ยกฎีกา จำเลยเสีย

คำดฎีกา วันที่ ๖ มีนาคม ๑๒๙๓

ม. เฮอร์เนอรั
พระยามหิธร
พระยาภักดีสถานุกรณ กิจ
พระยานรเณศิบัญญัติ
พระยาจักรปาดนเศรี คัดวินิจฉัย

ม. เฮอร์เนอรั ปฤกษา อธิบดี ทรงตรวจแก้

คำพิพากษาที่ ๑๔๖๖ พ.ศ. ๒๔๕๕

บอingkั้น อธิบายกฎหมาย

ฉิวซ่า ชาย ชู้ตายในเวลากำลังร่วมสังวาส กับ ภรรยาคน
นั้นได้ชื่อ ว่า บอingkั้น เทียวตียศ คดีเข้าบท ๕๐ แห่ง กฎหมาย
อาญา ทาใช้บท ๕๕ ฐานชู้โทษไม่

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำพิพากษาคัดอุทธรณ์เข้าหตองพิเศษ
ในคดีระหว่าง อัยการ มณฑลอุดร อิดถัน โจท
นายจันทา จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้องคัด มณฑลอุดร อิดถัน ว่า เมื่อ วันที่ ๑๗ เมษายน ๑๓๐
เวลา กลางคืน จำเลย เขา เป็น ยิง นายกา แต่ เขา ตาม พัน ชำ นายกา ชาติใจ
ตายชู้ กับ ที่ ฆยให้ลงโทษ ตาม ลักษณะ อาญา ส่วน ที่ ๗ หมวดที่ ๓
แล ริม ฆวช เป็น ของ หลวง

จำเลยให้การ รับ ว่า ได้ฆ่า นาย กาตายจริง เพราะ นาย กา เป็น ชู้
กับ ชำแดง บัว ภรรยา จำเลย ๆ ได้พบ ทั้ง กำลังร่วมสังวาส กัน เป็นการ
ยั่วโทษ เหลือ ที่ จะ ชด ถัดนั้น จึง เขา เป็น ยิง แต่ พัน นาย กาตาย

ฐาน พิจารณาได้ ความเป็นหลักฐาน ฟังได้ว่า เมื่อ วัน เวลา ที่ โจทหา นั้น
 จำเลยได้ ไป เที่ยว เล่น ใน หมู่ บ้าน อำเภอ บัวฉันทรา อัย เรือน คน เดียว
 อำเภอ บัวฉันทรา ออก มา นอก ที่ ชาย น้ำ เวียน ขณะ นั้น นาย กา ชาย ชู้ ของ
 อำเภอ บัวฉันทรา ชื่น มา หา อำเภอ บัวฉันทรา แต่ ได้ ร่วม สัจจวาท์ ซึ่ง กัน แ่ กัน ใน
 พัน โศก นั้น จำเลย ถัด บิน มา ถัด บิน มา ๓ กระบอก ตก พ ๓ เต็ม เห็น นาย ก
 อำเภอ บัวฉันทรา ถอน ก้าว ถัด ร่วม สัจจวาท์ จึง เขา บิน ยิง ไป ๓ นัด
 กระ ดุน บิน ตก นาย กา พัด ตก จาก ออก อำเภอ บัวฉันทรา เลย ตก ลง มา จาก เรือน
 จำเลย จึง ตาม ตก มา เขา มี ศพ พ้น ช่าง นาย กา ขาด โศก ขาย

ศาลมณฑลอุดรธานี ปรากฏว่า จำเลย มีความ อดสูฐานว่าคนตาย โดยสัญญาเจตนา
 ตามลักษณะอาญา มาตรา ๕๕ ให้จำคุก ๓ ปี ๓ เดือน ๓ วัน โทษระงับตามบท มาตรา
 ๕๕ ฐาน รับจ้างฆาตกรรม ตามมาตรา ๕๕ เสีย คง ให้จำคุก จำเลย มีกำหนด ๓ ปี
 ๕ เดือน แต่ให้รับเงิน แด่ศพ ของจำเลย เสียด้วย

จำเลย ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ชั้นศาลฎีกา เห็นว่า การที่จำเลย ช่าง นาย
 กา ตายนั้น ได้ ชื่อว่า บึงกัน เกียรติยศ ชื่อเสียง ความบท มาตรา ๕๐ แห่งลักษณะ
 อาญา แต่จะ เกินเหตุ ฤๅ ไม่นั้น เห็นว่า การร้อง ประเด็น ก็คือ เกรงครัต ว่า
 เป็นการ ชั่วร้าย ช่าง ลักษณะ อดสูเมัย มาตรา ๕ ไม่เรียกว่า ทำเกิน กว่าเหตุ แต่
 คดี เช่นนั้น ได้ มีคำพิพากษา ศาลฎีกา ที่ ๓๐๘/๑๒๒ คัดสินไว้ เป็นบันทึก ฐานว่า ฆา
 ต์ฆ่าตายไม่มีโทษดังนี้ จึงเห็นว่า ไม่ควร ลงอาญา แก่ จำเลย ให้ ยกคำ
 พิพากษา ศาลเดิม แด่ ฟ้อง โจท บด้อยตัว จำเลยไป

โจท ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา
 01/10/2565

กรรมการ ศาลฎีกาได้ ประชุมปรึกษา ดำเนินคดีโดย ถิ่นวัน แด้ว ทาง
 พิจารณา คงได้ ความตาม ที่กล่าวไว้ข้างต้น เห็นว่า บทลักษณะล้มเมี้ยน นั้น ท่าน
 ได้ดำริที่ถึง แต่ได้นำมา ประมวลลงไว้แล้วใน ลักษณะอาญา หมวด ๕ ว่า
 ด้วยเหตุ ควรยก อาญา ถัดหล่อน ฝ่อนอาญานั้น เป็นแน่แท้ ข้อวินิจฉัย จึงมี
 ว่าคดีนี้ จะเข้า บทใดในหมวด ๕ นี้เป็น เบื้องต้น มาตรา ๕๐ มีใจความ ว่าบุคคล
 ใด กระทำการ เพราะความจำเป็น จะต้องบังคับ ให้ พันภัยนั้นราย ซึ่งชีวิตร์ เกียรติ
 ยศฤทธิพิศ ของตน ฤฯของ ชนอื่น แต่กร กระทำ ดังนี้ พอล้มควร แก่เหตุ
 ที่เขา ค้องประทุษร้าย นั้น ท่านว่าไม่ควร ลงอาญา ดังนี้ คดี จะต้อง พิ
 เศวทว่ายังมีเหตุ จำเป็น เกิดขึ้น ฤฯไม่ เพื่อ บังคับ ภัยนั้นราย ฤฯไม่ แต่การ
 ที่ กระทำ ลง แล้วนั้น พอล้มควร แก่เหตุ ซึ่งเกิดขึ้น ฤฯไม่ คดีนี้ จำเลย มาพบ
 นายกา ทำชู้ อยู่กับ ภรรยา ของตนนี้ เป็นเหตุ จำเป็น เกิดขึ้น โดย ฉกฉก แต่
 จำเลย ผู้ เป็น ลี้วี จำเป็น จะ ค้อง บังคับ กัน เกียรติยศ ชื่อ เสียง ของ ตน เอง ด้วย
 ของ เมี้ยน ด้วย ดังนี้ ปรวาทฎ แก่ เมื่อ ศาลนี้ พิเคราะห์ ข้อเท็จ แต่ จริง แห่ง การ
 ที่ จำเลย ได้ กระทำ ดังนี้ ว่า จะ เป็นการ ล้มควร แก่ เหตุ ที่เกิด ขึ้น โดย ความ
 จำเป็น ฉกฉก ฤฯไม่ใช้ ก็ มีความเห็น พร้อม กันว่า จำเลย ทำนั้น พอล้มควร
 ไม่ เหลือ เกิน คดี จึง เข้า บท ๕๐ ประมวล อาญา ท่าน ว่า อย่าให้ เขาโทษ
 แก่ เขา เลย คำวินิจฉัย ของ กรรมการ ดังนี้ ฮาศรัย ข้อเท็จ จริง จำเพาะ
 คดี ซึ่ง พิเคราะห์ ว่า ทำ มิได้ เกิน กว่า ล้มควร แก่เหตุ จำเป็น บังคับ กัน ภัยนั้น
 ราย ซึ่ง เกิด ฉก ฉก ขึ้น นั้น คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าง หลวง พิเศษ

โปรดฯ มาชอม แล้ว ให้ ยกฐีกา ชัยการ โจทเดี่ย ปล่อย จำเลย ไป
ทันที.

ศาล ฎีกา วันที่ ๘ มีนาคม ๒๓๓๓

กรมเสด็จ

พระยานรเณตย์บัญชาการ

พระยาเกษมศักการ

ม. ตักนเนอวเดอวเนอว

อธิบดี ทรงปลุกษา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๔๗๐ พ. ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา อายุความ สัญญา

ให้ ใครทำสัญญากู้เงินไป ต้องฟ้องร้องเสียภายใน ๑๐ ปี
ตั้งแต่วันที่ เขา ขาด ส่ง ดอกเบี้ย หรือ วันที่ เขา ทำผิดสัญญา
เป็นต้นไป

มี พระบรม ราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรง ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์
ใน คดี ระหว่าง หลี (กรรมา ทดง ด้ง ฎีกุ จารณย์) โจท
นาย บัญ นาย ผด นาย พัง อ่าง คง อุ่น จำเลย

โจท ฟ้อง ท้าว เมื่อวันที่ ๓๑ มิถุนายน ๑๓๘ นาย บัญ นาย ผด จำเลย ทำ
หนังสือ สัญญา กู้เงิน ของ บิดา มารดา โจท ไป ๑๕๐๐ บาท อ่าง คง อุ่น นาย พัง
เป็น ผู้ รับประกัน และได้ มอบ ตรา ของ ที่นา ๓ ไร่ ให้ ยึด ถือ ไว้ ด้วย เมื่อ
สัก ๘ ปี มา แล้ว บิดา มารดา โจท ตาย โจท ได้ รับ มรดก ทรัพย์ รายนี้ บัดนี้
จำเลย ไม่ ส่ง ดอกเบี้ย ให้ โจท ดอกเบี้ย ค้าง ๓ ปี ๗ เดือน ๑๗ วัน คิด เป็น
เงิน ๓๗๓ บาท ๗๖ สตางค์ ขอให้ จำเลย ส่ง คืน แด ดอกเบี้ย รวม ๑๘๗๓ บาท
๗๖ สตางค์ ให้ โจท

01/10/2565

จำเลย ทั้ง ๕ ให้ การ ต่อสู้ ว่า เรื่อง นี้ ได้ เกิด ตอน สัญญา กู้ เบียดเบียน
 สัญญา จำนำ ส่วน กัน เดรัจฉาน แต่ คิด พ้อง ว่า บิดา มารดา โจท คาย มา
 ๓๓-๓๒ ปี แล้ว โจท ไม่ มี อำนาจ พ้อง ร้อง จำเลย ได้ อีก

ทาง พิจารณา ได้ ความ ตาม คำ พยาน โจท จำเลย แด หนึ่ง คือ สัญญา ที่ โจท
 ส่ง ต่อศาล เป็น พยาน นั้นว่า เมื่อ วันที่ ๓๘ มิถุนายน ๓๑๘ นายบี นายผล
 ทำ สัญญา กู้ เงิน บิดา มารดา โจท ไป ๑๕๒๐ บาท นายพิง อ้าแดง อ่อน ได้ ทำ หนังสือ
 สัญญา รับ ประกัน เงิน กู้ แด มอ บตรา ของ ที่ นว ๓ ฉบับ เป็น ประกัน ด้วย แด้วยาย
 หลง บิดา โจท ว่า ตรา ของ ไม่ มี ราคา พก กับ เงิน กู้ จำเลย จึง นำ โฉนด ส่วน
 ตำบล บาง กระเจ้า ๓ ฉบับ ตำบล บาง น้าง ๓ ฉบับ ให้ บิดา โจท ยึดถือ เป็น
 ประกัน เงิน กู้ อีก ส่วน หนึ่ง ในปี ที่ สัญญา กู้ นี้ บิดา มารดา โจท คาย โจท
 เป็น ผู้ รับ มรดก ทรัพย์ ราย นี้ จำเลย ได้ ส่ง ดอก เบี้ย ให้ โจท ต่อ เมือง เสนอ
 มา ดอก เบี้ย ของ โจท พึง ค่าง จำเลย ๓ ปี ๗ เดือน ๓๗ วัน เป็น เงิน ๓๗๑ บาท
 ๗๒ สตางค์ ส่วน ข้อ ต่อสู้ ของ จำเลย ไม่ มี น้ำหนัก หักล้าง พยาน แด หลัก
 ฐาน ของ โจท ได้ ศาล เมือง นคร เซ็นชัน พิพากษา ให้ นายบี นายผล ส่ง
 คืน เงิน แด ดอก เบี้ย ให้ โจท ตาม พ้อง แด คิด ดอก เบี้ย คือ ไป จน ถึง วัน ใช้ เงิน เดรัจฉ
 าน ไม่ มี ไร ให้ อ้าแดง อ่อน นายพิง ใช้ แทน กับ ให้ จำเลย เสีย ค่า ธรรมเนียม
 แทน โจท กับ ค่า ทนาย ความ อีก ๓๐๐ บาท

จำเลย อุตรรณ ศาล กำน ศาล พิพากษา ศาล เมือง นคร เซ็นชัน
 ศาล อุตรรณ วินิจฉัย ว่า โจท ได้ กรรมกรรม กู้ เป็น มรดก มากกว่า ๓๐ ปี
 แล้ว แต่ หาก มี ได้ พ้อง ร้อง ว่า ก่อ ตัว กัน ก็ โดย จำเลย ได้ ส่ง ดอก เบี้ย
 ปฏิบัติ ตาม สัญญา นั้น เสนอ จำเลย พึง ตั้ง ต้น ทำ สัญญา เมื่อ ในปี ๓๓๐

นี่เอง จึงควรวินิจฉัยว่า ข้อกฎหมายตามที่ จำเลย อุทธรณ์ ข้าง มา นั้นยังไม่
เป็น ข้อ คัด พ้อง โฉง เพราะ จำเลย พึ่ง ทำผิดสัญญา แต่ โฉง ก็รีบ ว่ากล่าว
ยังไม่เกิน ๓๐ ปี คำนี้นี้จึงเห็น ชอบ ด้วย คำ พิพากษา คำนี้นี้ ให้ ยก
อุทธรณ์ จำเลย คำ ขอรรมเนียมขึ้น อุทธรณ์ ให้เป็น ฎีกาไป แต่ ให้ จำเลย
เสียค่า ทนาย ให้ โฉง ขึ้น คำนี้นี้ เป็นเงิน ๕๖ บาท ด้วย

จำเลย ทดเถิดว่า ฎีกา ยื่น แล้ว ว่า จะ ชำแจง ครังหลัง จน บัดนี้
จำเลย หา ชำแจง ไม่

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ ตรวจสอบงาน นี้ ตลอดแล้ว ทาง พิจารณา ได้ ความ
ตาม ที่ ถัดว่า มา แล้ว ข้างนี้ เห็น ว่า ข้อเท็จจริง คดีนี้ คำนี้นี้ ทั้ง ๒ พิพากษา
มา นั้น ชอบ ด้วย ทาง พิจารณา แต่ บท กฎหมายแล้ว แม้ กรม ขอรรม ก็ จะ ได้
ทำ ไว้ ต่อถนัดนานกว่า ๓๐ ปี ก็ยังไม่ เป็น การคัด เพราะ จำเลย ผู้ ถูกนี้ ได้
ส่ง ดอกเบี้ย ปฏิบัติ รับรอง สัญญา นั้น อยู่ เสมอ มา พึ่ง มา ขาดส่ง ดอกเบี้ย
เมื่อ ปี เศษ เท่านั้น คง ถือ ว่า สัญญานี้ ใช้ ได้ อยู่ ยังหา พ้น กำหนดไม่
ฎีกา จำเลย ไม่มี เหตุ สมควร ที่ จะ ให้ คำนี้นี้ เปลี่ยน แปลง คำ พิพากษา คำนี้นี้
ให้เป็น อย่าง อื่นได้ ให้ ยกฎีกา จำเลย เสีย บังคับ ให้ คดี เป็น ไป ตาม คำ
พิพากษา คำนี้นี้ แต่ ให้ จำเลย เสีย ค่า ขอรรมเนียม ค่า ทนาย ความ แทน
โฉง ขึ้น ศาลฎีกา ๓๐๐ บาท.

ศาลฎีกา วันที่ ๘ มีนาคม ๑๓๓๑

กรมหลวงลัดดา
พระยาเกษมศังการ
พระยานรเทศวิบูลย์ราชกิจ

พระยาเกษมมปดกษา
อธิบดี ทรงตรวจแก้
01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๑๔๘๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

บำเหน็จ อธิบายกฎหมาย

เจ้าพนักงานพลตำรวจ พระ นครบาล ไม่มีอำนาจเข้า
ทำสัญญารับ บำเหน็จเหมือน บุคคลธรรมดา จะอ้าง พระราช
บัญญัติ อากร การ พนม มาตรา ๑๓๓ ซึ่งเถียงไม่ได้

การให้ บำเหน็จ แก่ผู้ นำจับผู้ กระทำผิด พระราชบัญญัติ
อากร การ พนม นั้น เป็น อำนาจ แห่ง ศาล จะ ให้ หรือ ไม่ให้ ก็ ได้
แล้วแต่ เหตุ การณ์

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ตำรวจ ฎีกา จาก อุตธรณ์
คำพิพากษา ศาล อุตธรณ์

ใน คดี ระหว่าง กรม ของ ตระเวน โจท
จีนเว้ง จำเลย

ได้ ความ ว่า จีนเว้ง กับ พวก ตักเตนไฟ พดตระเวน จับได้ ศาล คัดสิน ปรับ
๒๐ บาท แต่ไม่ คัดสิน ให้ บำเหน็จ แก่ ผู้จับ ตาม ที่ได้ ร้อง ขอ โดย อธิบาย
ว่า ผู้จับ เป็น เจ้า พนักงาน อยู่แล้ว จะ เขา รวางวัด จาก ผู้กระทำ ผิดไม่ได้

โจทก์ ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา อ้าง พระราชบัญญัติ อักษร การ พ้นนี้ ศก ๑๒๐ มาตรา ๑๓ กับ ประกาศให้ บำเหน็จ จับบั ผู้กระทำผิด ต่อ การ ภาษี อักษร ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ร.ศ. ๑๒๓ ว่า ศาล ควร บังคับ ให้ จำเลย ใช้เงิน ๒ ใน ๓ ของ เงิน ค่า ปรับ ตาม ที่ กรมสรรพากร ใน ได้ ประกาศ ให้ สิ้นบน ไว้ เมื่อ วันที่ ๑ มิถุนายน ๑๒๒ แต่ ว่าคดี นี้ ไม่ เหนือ กับ คดี ฎีกา ที่ ๕๓๒/๑๒๓ ซึ่ง ศาล ฎีกา ได้ วินิจฉัย ไป แล้ว เพราะ เรื่อง นั้น เป็น ภาษี ผูก ขาด ตาม พระราชบัญญัติ อักษร การ พ้นนี้ ศก ๑๑๑ แต่ เรื่อง นี้ เป็น ภาษี ที่ รัฐبرد ออก ไป อนุญาต เก็บ เงิน เอง ฎีกา นี้ เสนาบดี กระทรวง นครบาล ลงชื่อ รับ รอง

คดี บท พระอัยการ มี ความ ดังนี้

พระ ราชบัญญัติ อักษร การ พ้นนี้ ศก ๑๒๐ มาตรา ๑๓ มี ความ ว่า “เงิน หดง ที่ ต้อง ออกไป เป็น ค่า บำเหน็จ แก่ ผู้ นำ จับบั ผู้ เสนอ การ พ้นนี้ โดย ต้อง ต่อ พระราชบัญญัติ นี้ ให้ ศาล มี อำนาจ ที่ จะ คัดเลือก ให้ ผู้ เสนอ การ พ้นนี้ โดย ต้อง ต่อ พระราชบัญญัติ เสีย ด้วย อีก ๑๒๓ แห่ง ต่าง หาก จาก เงิน ปรับ แต่ ถ้า ผู้ นั้น ไม่มี เงิน จะ เสีย ก็ ให้ จำไว้ ได้ โทษ อย่าง พ้นนี้”

ประกาศให้ บำเหน็จ จับบั ผู้กระทำผิด ต่อการ ภาษี อักษร ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ร.ศ. ๑๒๓ มี ข้อ ความ อย่าง เดียว กัน

กรรมการ ศาล ฎีกา วินิจฉัย ว่า

- (๑) บุคคล ธรรมดา มี อำนาจ ทำ สัญญา รับ บำเหน็จ (สิ้นบน นำ จับบั) ได้ เมื่อ ผู้ใด ผิด สัญญา ต่อ เขา ๆ พ้อง ได้ ตาม กฎหมาย
- (๒) พดตระเวน ไม่มี อำนาจ เข้า รับ ทำ สัญญา อย่าง ที่ ก่อว่า ใน ข้อ ๑

เหมือน คน จรจรมา เหตุว่า ถ้า รัฐบาล จะไม่ให้บ้านหนึ่ง พดตระเวน พ้องไม่ได้
แต่ พดตระเวน มีโอกาส ได้ รับ บ้านหนึ่ง (ดินบน นำจับ) เมื่อ รัฐบาล เห็น
ควร ให้

(๓) ด้วย บท พระราช บัญญัติ ซึ่ง ยก ขึ้นไว้ข้าง ต้น นั้น ย่อม แสดง ว่า
เมิน ชำนาญ แห่ง ศาล ๆ จะ ตัดสิน ให้ ไรก็ได้ ฤา ไม่ให้ก็ได้

(๔) เฉพาะ คดี เรื่อง นี้ ศาล โบริดถัก ที่ ๓ แล ศาลอุทธรณ์ ตัดสินมา แล้ว
ว่า ไม่ควร ให้ ศาลฎีกาไม่ เห็น ควร แก่ ไซใน ชั้นนี้ แต่ มิได้ เห็น ชอบ
ด้วย เนื้อ เห็น ศาลอุทธรณ์ ตั้ง ว่า มา ข้าง ต้น นั้น จึง พร้อม กัน ชี้ ขาด ให้
ยก ฎีกา ใจ เดียว

ศาลฎีกา วันที่ ๑๓ มีนาคม ๑๙๓๓

พระยาจักรปาลนิคริวดีวิสุทธ

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยามหิธร

พระยาจักรปาลนิคริวดีวิสุทธ อธิบดี ทรง ครอบงำ

คำพิพากษา ที่ ๑๔๗๐ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา

ถ้าจะฟ้องว่าเขาก่อตบตี ช่มชู้ กระทำชำเราแก่ตนแล้ว จะต้องสืบว่าตนไม่มีมารยาชู้ยวนชายหรือ กิริยายินยอมมาแต่ก่อน จึงจะลงโทษเขาได้

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา จำเลย อุทธรณ์คำพิพากษาคัดอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ

ในคดีระหว่าง อ่าแดง ส่วน โจท
จีน กิมจิ้น จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้องคัดเมืองนครเข็ญเทวาเรียกเบี้ยปรับ ๒๐๐ บาท แต่ขอให้คัดลงโทษจำเลยฐานบังอาจก่อกบฏพยายม ช่มชู้ ทำชำเรา โจทจีน กิมจิ้น จำเลย ให้การปฏิเสธคำหา

คัดเมืองนครเข็ญเทวา แต่คัดอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษได้พิจารณาชี้ขาดคดีว่า จำเลยมีความผิดดังด้วยประมวลกฎหมาย มาตรา ๒๕๓ แต่ ๖๐ ฐานพยายม ช่มชู้ ทำชำเรา โทษลงโทษจำคุก มีกำหนด ๘ เดือน แต่ให้จำเลยใช้ค่าเสียหาย ๕๐ บาท กับค่าธรรมเนียมแต่ค่าทนายความแทน โจท

จำเลยพูดเกตุ ๆ ถวายฎีกา

กรรมการศาลฎีกา ได้พร้อมกันตรวจสำนวนตลอดแล้ว ได้ความว่า โจท
 เป็น หนี้ เงิน ผู้มี ชื่อ ชยู่ ๑๕๐ บาท โจทเอาเงิน ของ จำเลย ไป ใช้ หนี้
 แล้ว มา ชยู่ ที่ แพ จำเลย เมื่อ วัน ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ปี ๑๒๘ แต่
 ได้ ทำ หนังสือ สัญญา เป็น ตูจ จ้าง รับ ใช้ การ งาน ชยู่ กับ จำเลย ตั้ง แต่ วัน
 นั้น เวลา กลาง ค่ำ จำเลย เข้า หา เพื่อ จะ ร่วม ประเวณี กับ โจท มาก
 มาก หลาย ครั้ง จน โจท เอง จำ ไม่ ได้ ว่า ก็ ครั้ง แต่ ครั้ง ที่ สุด จน
 ขึ้น ๑๓ ค่ำ ใน เดือน เดียว นั้น โจท หา ว่า จำเลย พยายาม จะ ทำ ข้ำเรา
 ข่มขืน ได้ ร้อง เรียล ให้ หญิง ชาย ชาว บ้าน ช่วย ว่า จำเลย กอด กอ ข่ม
 เหวง เหล็ด เกิน โจท ไม่ ได้ เป็น เมียน ตั้ง นี้ ข้อ พิจารณา ที่ ว่า จำเลย จะ ได้ กระทำ
 ผิดจริง ฤา ไม่ นั้น คง มี แต่ คำ โจท เบิก ความ คน เดียว จริง ชยู่ คดี ชนิด
 นี้ คำให้การ ของ ผู้ ถู กระทำ ร้าย ย่อม เป็น หลัก ฐาน สำคัญ เพราะ นอก
 จาก โจท แล้ว จะ หา พยาน อื่น ที่ เห็น เป็น ชน ยาก แต่ ฝ่าย จำเลย ต่อ สู้
 คดี โจท นั้น ย่อม เป็น การ ยาก เหมือน กัน เพราะ เหตุ นั้น ศาล ต้อง พิเคราะห์
 พิเคราะห์ คำให้การ โจท ให้ ถอง แท้ แน่ นอน แล้ว จึง ควร ลง โทษ จำเลย ได้ ชำแจง
 ส่วน โจท สามารถ ตั้ง เบิก ความ ว่า เวลา กลาง ค่ำ จำเลย เข้า หา ปล้ำ ปลุก ถึง ใน
 มุ้ง แต่ ใน ครั้ง ก่อน ๆ พยายาม เห็น ว่า จำเลย ทำ ไม่ เหล็ด เกิน จึง นั่ง เหย
 เสี่ย แต่ ไม่ได้ บอก ความ กับ ใคร เลย เวลา กลาง วัน พยาน พุด กับ จำเลย
 ตาม ปรกติ เมื่อ จำเลย เข้า ปล้ำ พยาน คั้น แรก พยาน ห้าม จำเลย ไม่ พัง
 พยาน เขา พัด ตี จำเลย ๆ ก็ ออก ไป คั้น ที่ ๒ แต่ ที่ ๓ จำเลย เข้า ปล้ำ พยาน

ห้ามไม่ พัง อีก พยาน เขาไม่คิด ศีรษะ จำเลยไม่แตก คืนที่ ๕ จำเลย เข้า
 หานิน มั่ง จับ แขน พยาน ๆ นิ่ง เสีย จำเลย ขึ้น ชี หลัง พยาน ๆ พูดว่า "นี่ไม่
 ใช้ คน ฤๅ จึง มา ชี เขา เห็น จะ เป็น หมา" จำเลย ก็ ออกไป คืน ที่ สี่ จำเลย
 เบียดอัย กาย เข้า ปล้ำ พยาน ๆ จึง ได้ ร้อง เฮอะ เฮอะ จำเลย หนี ไป แล้ว พยาน
 ร้อง เรียก ให้ ชาวบ้าน ช่วย จำเลย พูด ว่า กู รู้ ออก มึง จะ กระบด สิ้น กู ร้อง
 ขึ้น เข้า โจม ออก จาก แห จำเลย ไป แจ้งความ ต่อ ตำรวจ ส่วนนี้ เงิน ๓๕๐ บาท
 จน เวลา นี้ ไม่ ปรากฏ ว่า โจม นำ เขา ไป ใช้ ให้ จำเลย โจม เป็นหญิง อายุ ๒๓ ปี
 แต่ได้ เคย มี สามี แล้ว จน เกิด บุตร จำเลย เป็นจีน ค่อนข้าง ขาว อายุ ๕๕ ปี

กรรมการ ศาล ฎีกา พิจารณา ความ เรือง นี้ เห็นว่า โจม เป็นหญิง สาว แต่
 เป็นผู้ รุกฎ การ ศักดิ์ ใน เรือง ดังว่า ที่ ฝ่าย จำเลย เป็นคน ก่อน ข้าง ฆราวาส หญิง
 สาว ที่ ใจ ไม่ หนักแน่น บางที ก็ จะ ดัง เด ที่ แรก ถึง จะ ยินยอม ก็ หลัง ถัด ไม่
 ยินยอม แลพา โส หา เหตุ ต่าง ๆ เรืองนี้ ถ้า โจม เป็นหญิง ที่ ใจ หนักแน่น ดังคน
 ตัว จริง แล้ว จะ คง หาทาง หลีก เลี่ยง บอกกล่าว เสีย ตั้งแต่ คืน แรก ไม่ ควร
 จะ ส่งบ เนื้อ ความไว้ ปล่อยให้ จำเลย เข้า ปล้ำ ปลุก ทัก คั้น มาก ครั้ง จน หนี
 ไม่ ถ้วน เป็นแต่ เขา พักตี จำเลย บ้าง แต่เมื่อ จำเลย จับ แขน ก็ นิ่งเฉยเสีย ปล่อยให้
 ให้ จับ ถิ่น ตาม สมาย บ้าง (อันเป็น มารยา หญิง ขั้วยวน ขั้วยวน จำเลย ซึ่ง
 เป็นชาย)

ใน ที่ สี่ กรรมการ ศาล ฎีกา พิจารณา คดี นี้ ว่า พิจารณา ได้ ความจริง แต่
 เพียง ว่า จำเลย ได้ เข้าหา แล ปล้ำ ปลุก จำเลย ไม่ได้ ขึ้น ใจ ไม่ได้ พยายาม ช่มชู้
 ทำ ขำเรา โจม คุง โจม กล่าว หา ศาล ล่าง ปรุกษา คดี ไม่ รู้ หนักเบา ใน ท่วงที

ทาง ประเพณี ธรรมเนียม ไม่ชอบ ด้วย วิธี พิจารณา ธรรมดา คดี ควรให้ ยกคำ
พิพากษา ค่ำต่าง ทั้ง ๒ แดให้ ยกฟ้อง โจท เสีย ด้วย ฎีกา จำเลย พัง ชั้น
จำเลยไม่ มีความผิดให้ ปลดปล่อย ทั่วไป ให้ โจทใช้ ค่า ฤชา ธรรมเนียม กับ ค่า
ทนายความ อีก ๓๐๐ บาท แทน จำเลย ตั้งแต่ ค่ำต่าง จน ค่ำต่าง ฎีกา.

คำตัดสิน ฎีกา วันที่ ๓๓ มีนาคม ๒๕๖๑

พระยานรนิติบัญญัติราชกิจ

พระยามหิธร ๗

ม. ถิ่น เนอร์ เทอร์ เนอร์

พระยา นรนิติ ปฤกษา อธิบดี ทรวง ธรรม

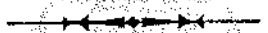
คำพิพากษา ที่ ๑๔๙๙ พ. ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา ฎีกา

การรับรอง ฎีกา ใน คดีเล็กน้อย ซึ่งไม่เป็นปัญหาสำคัญ นั้น
หา ประโยชน์แก่แผ่นดิน มิได้เลย

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง **อัยการ มณฑล นครราชสีมา** โจท
นายอิน จำเลย

คดี นี้ โจท พ้องคดีศาล มณฑล นครราชสีมา ทว่า เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม
๑๓๓๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. จำเลย ได้ ชก ต่อย แด แอ ค้ำจอบ กระทุ้ง นายแดง
มีบาดเจ็บ ขอ ให้ ลงโทษ ตามกฎหมาย

จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ครั้น เมื่อ ศาล ลงมือ พิจารณา ไป มั่ง แล้ว จำเลย
กลับ รับ ตำราภาพ

ศาล มณฑล นครราชสีมา เห็น ว่า จำเลย ทำร้าย นายแดง ข้าง เดียว มี
ความผิด ต้อง ด้วย บท มาตรา ๒๕๔ แห่ง ลักษณะ อาญา ให้ จำคุก จำเลย
ไว้ มี กำหนด ๒ ปี

จำเลย อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ปรึกษาว่า การที่ นายอิน จำเลย ดี นายแดง นั้น เนื่องจาก การ วิวาท และ บาดแผล นายแดง เปน แต่เพียง พกข่า เท่านั้น ศาล เดิม คง กำหนด โทษ แรง เกิน ไป จึง ให้ลด โทษ ลง คง ให้จำคุก จำเลย มี กำหนด เพียง ๓ เดือน พอ สมควร แก่ เหตุ ที่ ทำผิด นั้น

อัยการ โสภทต เกตุ ๑ ถวายฎีกา มี ขุน วิจิตร เดชา ผู้พิพากษา ลงชื่อรับรอง ให้ฎีกา

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ ตรวจ ตำหนุ คดีนี้ คตตแล้ว มฤตกรรมนี้ นั้น เกิด จากจำเลย ไป ชุก คั้น นา ของ นายแดง เพื่อ ให้หน้า เข้า นง ของตน เมื่อ นายแดง เห็น เช่น นั้น จึง เขา ดิน กตบ เสีย ไม่ยอม ให้จำเลย ชุก อีก ฝ่าย หนึ่ง ชุก ฝ่าย หนึ่ง กตบ ดังนี้ จำเลย ชุก โจร ชน มาตรง เข้า เศษ และ ค่อย นายแดง หลงยที นวยแดงถ่ม จำเลยได้ เขาตามจอม กระทั่ง ถูกนายแดง อีก ๑ ที่ ตามคำ ชันคัจฉา ไม่ปรากฏ ว่ามีแผลแตก มีแต่ ฟกช้ำ ไม่สาหัส ศาล ข้าหลวง พิเศษ แก่ เขาโทษเพียง ๓ เดือนนั้น สมหนัก ฎีกาใจหา แก่นสาร มิได้ อัยการ คตตจน กระทั่ง ผู้ว่าราชการ แต่ มณฑล ผู้มีหน้าที่ ว่ากล่าวได้ด้น ขวรค คดี เข้าใจ อยู่แล้ว ว่ามี นาทิ ว่าความ หลงไม่ใช่ คดี เล็กน้อยเช่นนั้น ทำ ราชการ เหมือนเล่น การพนันขึ้น ค่อยคิตทวิมานะ เขาแค่ ชะนะ กระตาน แม้ ผู้ พิพากษา ถึงชื่อ รับรองก็ ไม่รู้ ว่าอย่างไรสำคัญไม่สำคัญ ใน ขวรคคดี เลียงรี เลียงกว้าง ไม่เปน แก่นสาร เช่นกัน จึงอัยาริ รับรอง คดีเล็กน้อย ไม่เปน บัญหา สำคัญ อย่างนี้ อีก มีแต่ จะพาให้ เห็นอัยเบต่า หาประโยชน์ แก่ แผ่นดิน มิได้ โดย

ให้ยกฎีกาโทษเสีย บังคับคดีตามคำตัดสิน ศาล ข้าราชการพิเศษ.

คำตฎีกา วันที่ ๓๓ มีนาคม ๑๙๓๓

กรมตำรวจ

พระยามรณะวิบูลย์ชากิจ

พระยาจักรปาณี ศรีศิริวิสุทธิ

อธิบดี ทรงปฎกษา

คำพิพากษาที่ ๑๔๕๖ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีดำเนินราชการ

มีเหตุร้ายเกิดขึ้นขณะที่ไปสืบจับระนุญย์คนหนึ่งมา
ชำระได้แล้ว ถือว่าเป็นการเชื่อเพื่อแก่นำที่นั้น เป็น
โรคร้าย ไม่ควร มีในใจเจ้าพนักงาน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฉึกา โจท
อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ชั้นสองพิเศษ
ในคดีระหว่าง อัยการ เมือง ขตบุรี โจท
นาย พลาย จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้อง คัดฟ้องเมืองขตบุรี หมาย เมื่อ วันที่ ๒๙ มีนาคม ๑๒๙ เวลา
กลางคืน จำเลย กับ พวก ประมาณ ๘-๑๐ คน มี คัดตรา ชาวขตบุรีมือ เข้า ปล้น
เรือนจีนเม้า ข้าแดงเม้า ทำบดไว้ หลักทอง ข้าเถา พันธุ์ จำเลยกับ
พวก ได้ทำร้ายเจ้าทรัพย์ มีบาดเจ็บ เก็บเอาทรัพย์ไป รวม ราคา ๑๐
บาท ๑๐ สตางค์ ขอ ให้ลงโทษ ตามกฎหมาย
จำเลย ให้การปฏิเสธ อ้าง ฐานที่ยู่

อธิบดี ผู้พิพากษาศาลมณฑลปราจีนบุรี วิจารณ์ว่า คดีพิจารณา คดีเรื่อง นี้ แล้ว เห็น ว่า พยาน โจทก์ แต่ เจ้า ททรัพย์ สืบมาตลอด ตัว เบิก ความ ยืนยันว่า จำเลย แต่ นาย จ้อย เป็น ผู้ ร้าย ปล้น ร้าย นี้ พยาน ฐาน ที่ จำเลย ไม่ มี หน้า หน้า ทัก ดัง ได้ จำเลย มีความ ผิด ตาม ลักษณะ ฐาน มาตรา ๓๐๑ ตอน ๓ ให้ จำคุก จำเลย ไว้ มี กำหนด ๓ ปี แต่ ให้ ใช้ ททรัพย์

จำเลย ออกรอรัญ ศาล ออกรอรัญ ข้าราชการ พิเศษ ปริญญา ว่า คดีพิจารณา ได้ ความว่า ตาม วัน เวลา ที่ โจทก์ หา ได้ มี ผู้ ร้าย ขึ้น ปล้น เรือนเงินแม่ ช่าง แม่ ทำ ร้าย เจ้า ททรัพย์ มี บาท เจ็บ โจทก์ มี คำ พยาน รวม ๕ ปาก ทั้ง เจ้าททรัพย์ ด้วย เงินแม่ ช่างแม่ เจ้าททรัพย์ แต่ นายเปลี่ยน ยืนยัน ว่า ได้ เห็น นายจ้อย แต่ จำเลย ใน เวลา ปล้น จับ ได้ อีก ๒ ปาก คือ นายคนแดง นายรอด ไม่ ยืนยัน ว่า ได้ เห็น จำเลย คำ พยาน โจทก์ ๓ ปาก ที่ ว่า เห็น แต่ จำได้ นั้น เมื่อ พิเคราะห์ ถี่ ถ้วน แล้ว เห็นว่า ไม่ควร พัง เป็น หลักฐาน ลงโทษ แก่ จำเลย ได้ เพราะ เวลานั้น มีด แต่ เงินแม่ ช่างแม่ ตก ประหลาด ด้วย ความกลัว คน ร้าย ได้ จับ เงินแม่ มี มือ โผล่หลัง แล้ว เอา หน้า กัดตง ติดอยู่ กับ กระดาน ทั้ง ถ้อยคำ ก็ เบิกความ แตกต่าง กัน หลายประการ ฝ่าย นายเปี่ยม นายรอด พยาน ได้ ชี้มา ออก คิดตาม คนร้าย เมื่อ รุ่งสว่าง แล้ว ได้ พบ จำเลย ออกมา จากบ้าน สระ สี เหลี่ยม แต่ พยาน ไม่ จับ กับ ชีมา เลย คิดตาม ต่อ ไป จน พบ นายจ้อย กับ พวก นายจ้อย กับ พวก ต่อสู้ กัน โขก ถี่ ถ่า กัดกับมา มี ได้ เอา จับกุม ทั้ง รู้ แน่ จำได้ แน่ ว่า มัน เป็น คนร้าย พยาน เลย ไม่ บอก นายอำเภอ ว่า ถึง ด้วย จำเลย เพราะ เห็น ที่ ก้อนตก อำเภอ ก็ ตาม มา จับ เอา จำเลย ได้ ที่ โรงย่น เมื่อ ภายหลัง

ฝ่าย จำเลย นำ พยาน มาสืบ สมบูรณ์ ที่อยู่ ดังนี้ จึง ตัดสิน ยก คำ พิพากษา ศาล
เดิม แยกฟ้อง โจทก์ ปล่อย จำเลย

โจทก์ ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรมการ ศาลฎีกา ได้ตรวจ จำนวนตลอดแล้ว เห็นว่า คดี เรื่องปด้น ราชัน
ปรากฏว่า ช่างจ้อย กับพวก ทำร้าย ไม่มี ใครลงสัตย์ แต่จับมันไม่ได้ ไม่กล้า
จับมัน ครั้น มาพบ นายพลาย จำเลย ออกจากบ้าน มีเมตต์ ที่คว นายอำเภอ
ลงสัตย์ ตามมาจับกุมได้ที่ โรงเรียนนั้น ต่อภายหลัง จึงเกิดเป็น จำหน้า กันได้ว่า
เบน พวกผู้ ร้าย ด้วย คน หนึ่ง แต่ เมื่อ แรก พบ จำเลย นายรอด ก็มี จับมิได้ คิด
ลงสัตย์ วิถี สืบเสาะ จับกุมผู้ร้าย ชนิดนี้ ไม่ น่าเอือมโสม สักแต่ มีเหตุ กุญ เกิดขึ้น
ให้ ได้ จับมนุษย์ คนหนึ่ง มาชำระ ใน กรมนี้ นั้นแล้ว ถือว่า เป็นกร เชื้อเพื่อ แก่
นำที่ ดังนี้ เป็น ใครร้ายไม่ควร มีในใจ เจ้าพนักงานผู้รักษา ท้องที่เลย ควร
ต้อง ใช้ ความ พินิจ พิเคราะห์ ให้ หนักแน่น ในกรณีนี้ ว่า มีจริง ฤหาหมได้ เมื่อ
มีมต ควรฟ้อง จึงฟ้อง ควรปล่อย ต้องปล่อย ราชฎร จะได้ ไม่ต้อง เค็ด
ร้อนในอัน ไซที่ ไซทาง ศาล ขัดขวาง พิเศษ ปรกษา ตัดสินให้ ยกฟ้อง ปล่อย
จำเลย นั้นชอบ ยิ่งนัก ฎีกาโจทก์ ร้องมาไม่เปน เก้นสาร ไม่ เบนเหตุให้
เปลี่ยนแปลง คำตัดสิน นั้นได้ ให้ ยกเสีย แต่ ให้ ปล่อย จำเลย ไปทันที

ศาลฎีกา วันที่ ๗ มีนาคม ๑๙๑๓

กรมสวัสดิ

พระยารวเนติบัญญัติ

พระยาศุขุมศุขการ

อธิบดี ทรงปรกษา

คำพิพากษาที่ ๑๔๙๔ พ.ศ. ๒๔๕๕

ยึดทรัพย์ ต่างณี

จำเลยมาทวงเงินที่โจทก์ ๑ ปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นหนี้จำเลย ก็จับ
 โจทก์ ถอดแหวนในมือ แต่เก็บทรัพย์สิ่งของ ๑ โจทก์ไปตั้งนี้
 คดียังไม่เป็นนิติฐาน โจทก์ยึดทรัพย์ ตามมาตรา ๒๙๙ ข้อ ๒
 เพราะ จำเลย ไม่มีเจตนาราย การที่ จำเลย เอาทรัพย์ ไปนั้น
 เป็น การหวัง จะ หัก ณ หรือ ยึดไว้ ต่างณี

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรวง ฎีกา จำเลย
 อุตธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุตธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ
 ใน คดี ระหว่าง จัน ชุนเตียง โจทก์
จัน ลัม จัน ตั้งเบียง จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง ต่อศาล เมือง สุพรรณบุรี ขอให้ ลงโทษ จำเลย ตาม กฎหมาย
 อาญา มาตรา ๒๙๘ - ๒๙๙ แต่ เรียก เงิน ใหม่ ๓๐๐ บาท โดยกล่าว ว่า เมื่อ
 วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๑๒๘๘ เวลา ๓ โมงเช้า จำเลย ไปทวงเงินโจทก์ ๑
 ว่าไม่ได้เป็นหนี้ จำเลย ทั้ง ๒ ก็ช่วยกันจับโจทก์ จัน ลัม ถอดแหวนในมือโจทก์
 แต่ เก็บเอาทรัพย์สิ่งของ ๑ โจทก์ ตามบทบัญญัติ ท้ายฟ้อง รวม ราคา ๓๐๐ บาท ไป

01/10/2565

จำเลยให้การ ต้องคำกัน ปฏิเสธ ต่อสู้ว่า เบนแต่จำเลยไปทวงเงิน จาก โจท
 ค้าดเมือง สุพรรณบุรี พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้จะได้ ความ ว่าโจทได้
 เป็นหนี้เงินจำเลยอยู่ แต่ใน ชั้นต้น จำเลย ได้ ไปพุด ทวงเงิน กิติ แต่เมื่อ
 โจท ไม่ให้เงิน จำเลยกลับช่วยกัน ยื้อแย่ง เขาทรัพย์สิน สิ่งของ โจทไปดังก่อหว
 เช่นนี้ จำเลย ย่อมมีผิดตาม กฎหมาย ตักษณอาญา มาตรา ๒๘๘-๒๘๙ จึง
 พิพากษาให้จำคุกไว้ มีกำหนด ๓ ปี กับใช้ ทรัพย์สิน ฤๅ ราคา ๓๐๐ บาท
 แด่ค่าธรรมเนียม ทนายความ ๒๐ บาทแก่โจท

จำเลย อทธรณ์ คำด อทธรณ์ ข้ำ ทวง พิเศษ เห็น ว่า บท กฎหมาย
 ดัง ที่ ศาล ต่าง อ้าง ขึ้นจง โทษ จำเลย นั้น ไม่ ถูก จึง พิพากษา แก่ คำ พิพากษา
 ศาล ต่าง ความ ผิด ของ จำเลย ต้อง เป็น ฐานโจร ซึ่ง ทรัพย์สิน ตาม ข้อ ๒ แห่ง
 มาตรา ๒๘๘ ให้เพิ่มโทษ จำคุก จำเลย เบน กำหนด ๓ ปี ความ ขึ้น
 นอก จาก นี้ คง พิพากษา ยืน ตาม ศาล ต่าง

จำเลย ทั้ง ๒ ค้าง ทูลเกล้าฯ ว ถวาย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา พร้อมกัน ตระว่า ปฎักษา คดี นี้ เสร็จ แล้ว เห็น ว่า ถึง
 แม้จำเลย จะ ปฏิเสธ ว่าไม่ได้ เขา ทรัพย์สิน ของ โจทไป กิติ ตาม คำ พยานโจท เช่น
 หนูทิม ซึ่ง เป็น พยาน สำคัญ ได้ เบิก ความ ใน ศาล แด ชั้น ขำเภอ ได้ ส่วน กิติ พอ
 สัน นิษฐาน ได้ว่า เวลา ที่ จำเลย เขา ทรัพย์สิน ไป มิ ได้ มี เจตนา เป็นโจร อย่าง
 ไร ทั้ง ตัวโจท เอง ก็ ได้ เบิก ความ ในชั้น ขำเภอ ได้ ส่วน ว่า เมื่อ จำเลย
 เขา ทรัพย์สิน ของ โจท ไป โจท ได้ตาม ไป ขอ คืบ จำเลย ไม่ ให้ ไม่ทราบ ว่า
 จำเลย จะ เขา ไปโดย หักหนี้ ฤๅ อย่างไร

เมื่อ ได้ ความ ตาม คำ พยาน โจร ดัง กล่าว มา นี้ เห็น ว่า การ ที่ จำเลย
เขา ทรัพย์ ไป เป็น การ หวัง จะ หัก หนี้ ฎา ยึด ไว้ ต่าง หนี้ ไม่ มี เจตนา ร้าย ซึ่ง
ควร จะ ลงโทษ ตาม โจร หา ได้

ข้าสวีย์ เหตุ เหล่า นี้ จึง พร้อม กัน พิพากษา ให้ ยก คำ พิพากษา คดี เมือง
แฉก คดี ขุขจรณ์ ข้า หลวง พิเศษ เสีย ให้ ปล่อย ตัว จำเลย หลุด พันโทษ ไป
แต่ ทรัพย์ ให้ จำเลย คืน แก่ เจ้า ของ รับ ไป

ศาลฎีกา วันที่ ๑๑ มีนาคม ๑๙๓๖

พระยา กฤตติกากรรณ กิจ
พระยามหิธร
พระยา จักรยานีศรีศักดิ์วิสุทธิ

พระยา กฤตติกา ปฤกษา อธิบดี ทรงตรวจแก้

สำนักหอสมุด

จำเลยไม่มีเงินเสีย ให้จำได้โทษวันละ ๓ บาท ผันเถื่อน นั้นให้รับเป็นของหลวง
โจทก์อุทธรณ์ว่า ศาลไม่ควรลดเบี้ยปราณีย์ ตามมาตรา ๕๘ ให้แก่จำเลย
ศาลอุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ ปรุ กษา ว่า บทมาตรา ๕๘ นั้น ไม่
ประสงค์ แต่เฉพาะ รับ ตำรวจ อย่างเดียว ใช้ ใน เหตุ ผด พิเศษอื่น ก็
ได้ แต่คง ตัดสิน ยืนตาม ศาลเดิม

โจทก์ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา มี ชำ หลวง เทศาภิบาล แห่ง มณฑล นั้น
ลง ชื่อ รับ รอง ให้ ฎีกา เป็น บัญหา กฎหมาย

กรรมการ ศาล ฎีกาได้ ตรวจ สำนวน แล้ว เห็นว่า ฎีกา โจทก์ พังได้ ใน
ข้อ ที่ ว่า ศาล ต้อง ไม่ ควร ปรุ กษา ให้ เบี้ย ปราณีย์ ฐาน รับ ตำรวจ แก่ จำเลย
เพราะ พนักงาน จับ ผัน ได้ ค่ำ มือ เคียงไม่ ผัน จำเป็น ต้อง รับ อยู่ เอง แต่บท
ลักษณะ อาญา มาตรา ๕๘ นั้น คง ใช้ ได้ แก่ คดี อาญา เช่นนี้ เหมือนกัน จึง
แก้ คำ ตัด สิน ศาลล่าง ว่า ให้รับ จำเลย เดิม ๒๗๖ บาท คำ
ตัดสิน อีก ๕๘ บาท รวมเป็นเงิน ๓๒๔ บาท แต่การจำคุกนั้น บทมาตรา ๓ แห่ง
กฎหมาย ผัน นั้นเอง บัญญัติไว้ ว่า มี ให้ เกิน กว่า ๓ เดือน จะ จำ ได้ อย่าง
กฎหมาย อาญา มาตรา ๑๘ ไม่ได้ เพราะ มี กฎหมาย กำหนด โทษ เป็น พิเศษ
ไว้ แล้วนั้น ความ ข้อ นี้ แต่แล้ว บท ที่ ยก เว้น ว่า มี บัญญัติไว้ เป็น อย่างอื่น ตาม
มาตรา ๓๑ ลักษณะ อาญา ให้ บัง คับ คดี ตาม คำ ตัด สิน นี้ ทุก ประการ

ศาล ฎีกา วันที่ ๓๒ มีนาคม ๑๓๑๑

กรมหลวงคี
พระยานรณรงค์บุรี
พระยาเกษมสุขุมวิท

คำพิพากษาที่ ๑๕๑๒ พ. ศ. ๒๔๕๕

วิธีดำเนินราชการ

การที่จะฟ้องว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน ทำผิด กฎหมายนั้น ต้องได้ ส่วนให้ ต่อแก้ แต่จับผิดให้ มี มีคนผู้ น้อยจะ ระอาจิตใจน้อยใจ

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา โจท อทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อทธรณ์ จำ ทวง พิเศษ ในคดี ระหว่าง อัยการเมืองนครเข็รเทศา โจท พันกัน กำนัน จำเลย

โจท ฟ้อง ว่าจำเลย เป็น กำ นัน มี นาท จับกุม โจท ผู้ร้าย เมื่อ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๔๕๔ จำเลย กับ ผู้ใหญ่ บ้าน ได้ ไป ตรวจ ท้อง ที่ พม นาย โปน นายช่วย ตัก เรือ ของ ผู้ มี ชื่อ พายมา จำเลย จับ นาย โปน กับ เรือ ได้ แล้ว กลับ ปลดปล่อย เสีย ด้วย เจตนา จะ มี ให้ นาย โปน ต้อง รับพระราชอาญา ขอ ให้ ศาลลงโทษ ตาม กฎหมาย

จำเลยให้การ ว่านาย โปน เป็น ลูก บ้าน ของ จำเลย ๆ ได้ ไร่ ให้ นาย โปน ไป ตาม คนร้าย ที่ พาย เรือ หนี จำเลย และมี ได้ มี ผู้ โคน มา แจ้ง ความ ว่า นาย โปน เป็น ผู้ ร้าย ตัก เรือ จำเลย มี ได้ ทราบ เลย

ฐานพิจารณาได้ ความว่าเมื่อ วัน เกิด เหตุ เวลา กตาง คิน จำเลย กับ นาย
 กรับ นาย เจิม สารวัด พา กันไป จับ ผู้ร้าย ราย หนึ่ง ทาง คลอง เปรง
 จำเลยได้ พบ เรือ ๒ ลำ พาย ส่วน เรือจำเลยไป จำเลยร้องถาม ว่าใคร นายโปน
 ขานรับ ว่า “ฉันเอง” เมื่อจำเลยได้ ยินเสียง ตอบ ก็ จำได้ ว่านายโปน ลูกบ้าน
 แต่ เรืออีก ลำหนึ่งนั้น ไม่ตอบ จำเลย สงสัยว่า จะเปนผู้ร้าย จึงร้องให้ ช่วยกันจับ
 เรือ ลำนั้น พาย หนีไป ในที่ เพราะ เวลา นั้น น้ำท่วม ท้อง เรือ ที่ นายโปน พาย
 มานั้น ปรากฏ ว่ามี เรือลำนั้นเล็ก ช้อนชอย บน เรือขนาด เปน ๒ ลำ ด้วยกัน จำ
 เลย จึงให้ นายกรับ นายเจิม พาย ไปส่ง จำเลย ขึ้นบน เรือขนาด นายโปน แล้ว
 ให้ นายกรับ นายเจิม พาย ได้กวด คนร้าย ไป และให้ นายโปน เอา เรือลำนั้น
 เด็ก ลงพาย ไป ช่วย คิด ตาม ด้วย อีก ลำหนึ่ง พอ ประมาณ สัก ครู่ หนึ่ง
 นายกรับ นายเจิม จับ ได้ อ้ายช้อย คนร้าย กับ เรือ มาได้ ส่วน นายโปน นั้น
 เลย พายเรือ หายสูญ ไป ภายหลัง ปรากฏ ว่า เรือ ลำที่ นายช้อย พาย ไป นั้น
 เปน ของ นายบุญ อ้ายช้อย ถักมา ส่วน เรือขนาด ลำใหญ่ ที่ นายโปน พายมา
 นั้น นายไคด มา แจ้งความ ว่าจำได้ เปน ของ นายไคด

ศาล เมื่อขณะจึงตรวจ เห็น ว่า จำเลย ปลดปล่อย นายโปน คน ร้าย ไป ด้วย ตั้ง ใจ
 เจตนา ทุจริต ผิด ด้วย ตักษณอาญา มาตรา ๓๕๒ จึง ตัดสิน ให้จำคุก จำเลย
 มี กำหนด ๒ เดือน

จำเลย อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ ข้าหอดง พิเศษ ปรุคษา ว่า ข้อ ข้อส้ ของ จำเลย ส้ม การ
 ที่ จำเลย ใช้ นายโปน เปนนี จำเลย ไม่รู้ ว่า นายโปน เปน คนร้าย เพราะ

ไม่มี ผู้ใด มา แจ้งความ กล่าวหา ไว้ จำเลย มิ ได้ ตั้งใจ ปล่อย หาก ว่า
 ความ มา ปรากฏ ขึ้น ภายหลัง ว่า เวื่อ ลำที่ นาย โปน พายมา นั้น เปน เวื่อ มี
 เจ้าของ แต่ เวลา นั้น จำเลย รู้ เหตุนี้ ไม่ได้ จำเลย ทำราชการ โดย ตรงไป
 ตรง มา มิ ได้ ไร่ มี หน้าที่ ทุจริต ให้ ยก คำ คัดสิน คำด เคิม แด พ้อง โจอ
 ปล่อย จำเลย พันโทษ ไป

โจททูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมการ คัดฎีกา ได้ตรวจ ส่วนอน ประชุม ปรึกษา คัดนี้ ทาง พิจารณา
 ได้ความ ดัง กล่าว มาแล้ว ข้างต้น เห็นว่า คำดำหลวง พิเศษ ปรึกษา คัดสิน
 พิเคราะห์ เตอียค ลอช คัดนี้ ไม่มี เหตุใด จะ แก้อ ให้ เปน อย่างอื่น ได้ นาย
 สำออง พนักงาน ขัยการ ร้อง ฎีกา ไม่ คิด นำ ระวาง หลัง ไร่ว่า เจ้า ทิฐิฎา เซลา
 ฎา คนเดา โดย แขน ถพรวาด ดัง แต่ ว่า ทำราชการ ฎีกา ไม่ เปน แก่นสาร
 แด วิถี บังคับ ราชการ เช่นนี้ ทำให้ ผู้ น้อย ระอา อิดใจ น้อยใจ จะ พ้อง
 กำนัน ข้าราชการ ควร ต้อง ได้ ดอน ให้ ถอง แท้ จมฉิด ได้มัน ไม่ควร จะ จับ
 เด็กน้อย หมุนหมิม เช่นนี้ ให้ ยก ฎีกา โจท เลี้ย ปล่อย จำเลย ไป

คัดฎีกา วันที่ ๑๒ มีนาคม ๑๓๑

กรมหลวงดิ

พระยานรเณตัญชากิจ

พระยาจักรปาณิศรศีลวิสุทธิ

อธิบดี ทรงปรึกษา

คำพิพากษาที่ ๑๕๒๐ พ.ศ. ๒๕๕๕

อาญา รับของโจร

กระบือ ของโจทก์หายไป จำเลย นำกระบือ มาคืน ให้ และ
รับเงิน ค่าไถ่ไปดังนี้ โจทก์ว่า จำเลย ทำ ผิดฐาน รับของโจร

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรมการตำรวจ ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้างหลวงพิเศษ
ในคดี ระหว่าง ชัยการ มณฑลนครสวรรค์ โจทก์
นายจอน นายชัย จำเลย

โจทก์ ทว่า เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๑ เวลา ออกตงคืน จำเลย ได้ ถัก กระบือ
ของ นายเอกไป ๑ กระบือ เจ้าทรัพย์ ได้ ออก ติดตาม จำเลย รับรองว่าจะ
คืน กระบือ แต่เรียกเขา ค่าไถ่ ๕๑ บาท เจ้าทรัพย์ ได้ เสียค่าไถ่ได้ กระบือ
คืนแล้ว ขอให้ ลงโทษตาม ทัศนอาญา ส่วนที่ ๑ หมวดที่ ๓ ที่ ๖

จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ แต่ ว่าช่วย ติดตาม เมื่อพบ กระบือ ก็จับ มาคืน ให้
มีได้ รับเงินไถ่ถอน

ฐาน พิจารณาไม่ปรากฏ ว่า จำเลย ฎาใคร เป็น ผู้ลัก แต่เมื่อ กระบือ หาย
แล้ว เจ้าทรัพย์ ออกเที่ยว ดืบเสาะ ติดตาม หา จำเลย ทั้ง ๒ จึงพูด รับรองว่า
จะเอา กระบือ มาคืน ให้ แต่ จะต้อง เสียค่าไถ่ ให้ เขา ๖๐ บาท ผล ที่สุด ตก

ตงกันเพียง ๕๐ บาท จำเลยรับเงินแล้ว จำเลย ไปหา กระบือ มาคืนให้
จำเลย หานอกไม่ว่า จำเลย เขา กระบือ มาจากใคร ต้นนิษฐานได้ว่า จำเลย
รู้สึก แล้ง กตบ มีดบัง ผู้ร้าย

ศาลมณฑล นครสวรรค์ ปรากฏว่า จำเลย มีความผิดฐาน รับของโจร ตามบท
มาตรา ๓๒๓ แห่ง ตกษณอาญา แต่ ข้ายจน จำเลย เคยต้องโทษมา ครั้งหนึ่ง
แล้วไม่เซ็ดหตบ ให้ตั้ง โทษ ข้ายจน แต่เพิ่มโทษ ด้วย มีกำหนดจำคุก ๑ ปี
๖ เดือน แต่ให้จำคุก ข้ายจน มีกำหนด ๑ ปี

จำเลย อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ คัดสิน ยืนตาม คำตมณฑล

จำเลย ร้อง ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมกร ศาลฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน ประชุม ปรึกษา คดีนี้ ทาง พิจารณา
ได้ ความตาม ที่กล่าว มาแล้ว ข้างต้น เห็น ว่าศาลต่าง ทั้ง ๒ ประดา คัดสิน
ชอบ ด้วยทาง พิจารณา ตามบท กฎหมายแล้ว ฎีกา จำเลย ไม่เป็น เหตุที่ จะให้
เปลี่ยนแปลง ไป อย่างอื่นได้ ขอขอให้ ยก ฎีกา จำเลย เสีย บังคับ คดีไปตาม
คำ คัดสิน ศาลต่าง ทุกประการ เทอญ.

ศาลฎีกา วันที่ ๑๒ มีนาคม ๑๙๑๑

กรมตุลาการ

พระยานเรนดิบัญญัติ

พระยาเกษมสุขการ

อธิบดี ทรวงปฎักษา

คำพิพากษาที่ ๑๕๒๗ พ.ศ. ๒๕๕๕

ณีนลิน เอเยนต์

จำเลยเอาเงินไปใช้หนี้ให้แก่คนแจวเรือของโจทก์ ถ้าจำเลยจะเถียงว่าเป็นการชำระหนี้แล้ว จำเลยต้องสืบว่าคนแจวเรือนั้นเป็นเอเยนต์ หรือ หนึ่งส่วน กับ โจทก์ มิฉะนั้น จำเลยยังต้องรับผิดชอบ

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงการตรวจบัญชีการแผ่นดิน คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง นายเซ่ง โจทก์
ข้าแดง เอียะ จินเหมยงา จำเลย

โจทก์ฟ้อง ทว่า เมื่อ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๑๓๐ จำเลยซื้อเรือเข้า เบ็ดตกของโจทก์ไป ๗ เกวียน ๑๑ ลัด ราคา ๕๓๘ บาท ๓๒ สตางค์ ตั้งชื่อว่า จะให้เงินโจทก์ใน วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๑๓๐ ครั้นถึงกำหนดโจทก์ไปขอเงินที่จำเลยๆ ว่าได้ให้เงิน กับ นายดี ลูกจ้าง แจว เรือ ของ โจทก์ ไปแล้ว เงินยังค้าง อยู่ อีก ๒๕ บาท เท่านั้น บัดนี้ นายดี ลูกจ้าง โจทก์ได้ ถัก ทรัพย์ ของ โจทก์หนีไป ด้วย โจทก์ เห็น ว่า จำเลย ต้อง รับผิดชอบ ใช้เงิน รายนี้ให้ โจทก์

เงินเนี้ยเป่าให้ การ ปฏิเสธ อ้างแดง เฮียะให้ การ ว่า ได้ ซ้อ เข้าใจท
ไปจริง เวลา นั้น ยังไม่มี เงินให้ โจท ครั้น วันที่ ๓๗ สิงหาคม ๓๓๐ ได้นำ
เงิน ๕๒๘ บาท ๓๒ สตางค์ ไปใช้ แก่ นายดี ที่ เว็ช นายดี ๆ รับ เงินไว้ แล้วกลับ
ขอ เปลี่ยนเงิน ๒๕ บาท ว่า เงินใช้ ยาก เงิน ยัง ค้าง อยู่ ที่ อ้างแดง เฮียะ
๒๕ บาท เท่านั้น ที่ นายดี หตบ หนีไป อ้างแดง เฮียะ ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ
เพราะ นายดี มา เว็ช ต่าเดียวกับ โจท จะ เปน ตุ๊กจ้ง ฤฯ หั้นส่วน ฤฯ เจ้าของ
เข้า เจ้า ของ เว็ช ก็ รู้ ไม่ ได้ แต่ ศึกษาน ว่า โจท อธิบาย ให้ นาย ดี รับ เงินแล้ว
หนีไป โดย เจตนา จะ ผัด กลับ เว็ช เงิน ค่า เข้า กับ อ้างแดง เฮียะ อีก

ทางพิจารณา ได้ ความ ว่า โจท กับ อ้างแดงเฮียะ จำเลย เปน ผู้ตกลง ซ้อ
ขายกัน ส่วน นายดี นั้น โจท จะ ไม่ แสดง ให้ อ้างแดงเฮียะ ทราบ ว่า เปน ตุ๊กจ้ง
แจวเรือ กัด ก็ ปรึกษา ที่ ความ ประพฤติ ต่อกันนั้น แสดง ให้ เห็น ว่า โจทกับอ้างแดง
เฮียะ ได้ สัญญาตกลง กัน ใน กอว ซ้อขาย ซึ่ง ไม่ เกี่ยว กับ นายดี การ ที่ โจท
เข้ามา กรุงเทพ ฯ ใน ระหว่าง เวลา ยัง ไม่ ถึง วัน กำหนด ที่ อ้างแดง เฮียะ จะ ใช้
เงิน ให้ โจท เช่น นั้น แล้ว อ้างแดงเฮียะ ไม่มี นาที่ ๆ จะ ส่ง เงิน นั้น ไป แก่ ผู้ใด
นอกจาก คู่ สัญญา แก่กัน ส่วน เงินเนี้ยเป่านั้น พิจารณา ไม่ ได้ ความ ว่า ไม่
เกี่ยวข้อง ใน การ ซ้อขาย ศาล มณฑลนคร รัชคีวี พิพากษา ว่า อ้างแดง
เฮียะ ต้อง รับ ผิดชอบ ใช้เงิน ๕๒๘ บาท ๓๒ สตางค์ ให้ โจท กับ ให้ ใช้ ค่า
รวบรวมเนี้ยม แทน โจท กับ ค่า ทนาย ๕๐ บาท แต่ ให้ จำเลย ใช้ ค่า รวบรวมเนี้ยม
แทน เงินเนี้ยเป่า แต่ ค่า ทนายความ เฉพาะ เงินเนี้ยเป่า ด้วย ๕๐ บาท

อ้างแดงเฮียะ จำเลย อุตทธรณ์ ย่อ

ศาล อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิเศษ วินิจฉัยว่า เมื่อจำเลยยื่นได้เสียเงินไป โดยชื่อให้แก่ นายดี อย่างไร จำเลยยื่น มีอำนาจที่จะฟ้องได้เสีย เขาก่อน นายดี เป็นความลับหนึ่ง เพราะคดีเรื่องนี้ ศาลนั้น พิพากษา ยืน ตามคำพิพากษา ศาล มณฑล

จำเลยยื่น จำเลยทุกคดี ๑. นายฎีกา

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ตรวจสำนวนคดีแล้ว ทางพิจารณา ไม่ได้ความ ว่า โจทก์กับ นายดี ได้เป็นหุ้นส่วน อยู่เป็นตัวแทน ในทรวง ค้าขาย แต่อย่างไร ถ้า จำเลย ยื่นนำเงิน ให้แก่ นายดี ผู้เป็น แต่ถูกจ้าง แวดเร็ว โจทก์ โดยโจทก์ ไม่รู้เห็น ดังนี้ จะฟ้อง ว่า ชำระหนี้แล้ว ไม่ได้ แม้ จำเลยยื่น จะได้ ให้เงินแก่ นายดี จริง จำเลยยื่น ก็มีอำนาจ ฟ้อง เรียก แก่ นายดี ได้ อีก จึงเห็นว่า ที่ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ พิเศษพิพากษา นั้น ชอบ ด้วย ทาง พิจารณา แล้ว ฎีกา จำเลย ไม่มีเหตุ ที่จะ ชะระ คดี ได้ ให้ยก ฎีกา จำเลย เสีย มั่งคั่ง คดี ให้เป็นไป ตาม คำ พิพากษาศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ พิเศษ แต่ให้จำเลย เสียค่าธรรมเนียม กับ ค่าทนาย แทนโจทก์ ชั้นศาล ฎีกา ๕๐ บาท ด้วย

ศาลฎีกา วันที่ ๑๑ มีนาคม ๑๙๓๓

กรมสวัสดิ

พระยาเกษมศังการ

พระยามรณดิษฐ์ราชกิจ

พระยาเกษมปฤกษา อธิบดี ทรงตรวจแก้

คำพิพากษาที่ ๑๕๓๐ พ.ศ. ๒๕๕๕

สินเดิม ชื่อในหนังสือสำคัญ

ที่ดินเป็นสินเดิมของหญิงๆ ภาย ไม่มี สมรส สองเท่าทุน
เดิม ญาติฝ่ายหญิงจะ พ้อง ขอแบ่งไม่ได้ ถึงจะมี ชื่อ หญิง
ในโฉนด แต่ชื่อเดียว กต ก็ ไม่มี สล แก่ญาติ

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจฎีกา โฉนด อุตธรณ
คำพิพากษา ศาล อุตธรณ
ใน คดี ระหว่าง อ่าแดง แพ โฉนด
จมันจิตรเสนห์ จำเลย

โฉนด พ้อง หา ฉัว เมื่อ ๒๐ ปี มาแล้ว โฉนด เขา ชื่อ อ่าแดง ของอยู่ บุตรี โฉนด
ใน โฉนด ส่วน บางส่วน กรุงเทพ ฯ ซึ่ง มี ราคา ๕๐๐๐ บาท จำเลย ได้
อ่าแดง ของอยู่ บุตรี โฉนด เป็น ภรรยา โดย ได้ เสีย กันเอง จำเลย ไม่มี ทุน
อ่าแดง ของอยู่ และ โฉนด ได้ ประถม กวกร ทำ ส่วน เดียง จำเลย มา ครั้น เมื่อ เดือน
เมษายน ๒๕๓๓ อ่าแดง ของอยู่ ตาย จำเลย หา แบ่ง ที่ ส่วน รายนี้ ให้ โฉนด ไม่ จึง
ขอ ให้ จำเลย แบ่ง ที่ ส่วน รายนี้ ให้ โฉนด กิ่ง หนึ่ง

จำเลย ให้ การ ค่อ ลู่อ่า จำเลย กับ อ่าแดง ของอยู่ ภรรยา จำเลย มี กรรม

สิทธิ์ ใน ที่ ส่วน รายนั้ ด้วย กัน เมื่อ ข้าแคง ของอัยุ่ ตายแล้ว ที่ ส่วนรายนั้
ต้อง เปรนสิทธิ์ ของ จำเลย โจท ไม่มี ข้านาจ ขอ แบ่ง ได้

ศาล แพ่ง พิจารณา แล้ว ได้ ความ ตาม คำ พยาน โจท จำเลย รับ กัน ว่า ที่
ส่วน รายนั้ เปรน สิณ เดิม ของ ข้าแคงของ อัยุ่ แต่ มี ชื่อ ข้าแคงของ อัยุ่ ใน โคนค
แต่ ผู้ เดียว ข้าแคง ของอัยุ่ มี บุคร์ กับ จำเลย กัน หนึ่ง ตาย เสีย แล้ว แต่
จำเลย กับ ข้าแคง ของอัยุ่ ไม่มี สิณ สัมรด ถึง ๒ เท่าทุน เดิม จึง เห็น ว่า โจท
ผู้ เปรน มารดา ข้าแคง ของอัยุ่ ไม่มี ข้านาจ พ้อง ขอ แบ่งส่วน ได้ คดี โจท ต้อง
ตาม พระราชบัญญัติ แก้ ไข เพิ่ม เติม ดัชนีสน มรฎก ศก ๑๒๓ มาตรา ๒ ข้อ ๓
ที่ ส่วน รายนั้ ต้อง ตก เปรน ของ จำเลย ผู้ เดียว จึง พินาษา ให้ ยกฟ้อง โจท
แต่ ให้ โจท ใช้ ค่า ฤชา ชรรมเนียม แด ค่า ทนาย ความ ๓๕๐ บาท แทน จำเลยด้วย
โจท ชุทชรณ

ศาล ชุทชรณ พินาษา ยืน ตาม คำ พินาษา ศาล แพ่ง แต่ ให้ โจท เสีย
ค่า ชรรมเนียม แทน จำเลย ใน ชั้น ชุทชรณ ด้วย

โจท ทูตเกตุ ๑ ภววย ฎีกา

กรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ ส่วนวน คดี นี้ ตลอด แล้ว เห็น ว่า ศาล แพ่ง
แต่ ศาล ชุทชรณ พินาษา ต้อง กัน ว่า คดี โจท ต้อง ตาม พระราชบัญญัติ แก้ ไข
เพิ่ม เติม ดัชนีสน มรฎก ศก ๑๒๓ มาตรา ๒ ข้อ ๓ เพราะ จำเลย กับ ข้าแคง
ของอัยุ่ ไม่มี สัมรด ถึง ๒ เท่าทุน เดิม ควร ให้ จำเลย ชนะคดี โจท นั้นชอบ แล้ว
ฎีกา โจท ไม่มี เหตุ ที่ จะ เบียดเบียน แปรด คำพินาษา ศาล ต่าง เปรน อย่าง อื่น ได้

จึง รัชชานัด ให้ ยก ฎีกา โจท เสีย ให้ บังคับคดี ไปตาม คำพิพากษาคำดุษฎีพรรณ
คำ รวมนิยม ชั้น คำด นี้ ให้ เป็น ฎีกา ไป

ศาล ฎีกา วันที่ ๑๓ มีนาคม ๑๙๑๓

กรมต๋วดี

พระยาเกษมศังการ

พระยานรเณดิบัญญัติ

พระยาเกษมมฤตยา อธิบดีทรงครวณแก้

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๕๓๔ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา อธิบายกฎหมาย

การที่จะฟ้องขอให้ลงโทษจำเลย ตามมาตรา ๓๐๕ นั้น ต้องให้ ได้ความว่าจำเลยมีเจตนาคิด ประชดสิน ชาติ โกง มาแต่แรก แล้ว จึง จะลงโทษ จำเลย ตามบท นั้นได้

มี พระบรม ราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้กรรมการ ทรวง ฎีกา จำเลย อุตกรรม คำพิพากษา ศาล อุตกรรม ข้าราชการ พิเศษ ในคดี ระหว่าง ข้าแกลง กับ พวก โจท จำเลย

คดีนี้ โจท ฟ้อง ใน ความหมาย แผ่น ดิน หาว่า จำเลย ได้กระ ทำ ผิด ถ่วง พระ ราช อาญา ฐาน ชาติ โกง ตาม มาตรา ๓๐๕ แห่ง ประมวล ญา โดย กล่าว ว่า เมื่อ วัน ขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๓๐ ค่ำ ๑๓๐ จำเลย บังอาจ ฆังซื้อ สุกกร ของ โจท ไปหนัก ๓๐ หาบ กับ ๕ ซึ่ง เสน จำนวนเงิน ๕๐๐ บาท ๒๕ สตางค์ ครั้น เมื่อ วัน ขึ้น ๓๓ ค่ำ ใน เดือน เดียว นั้น จำเลย ได้ ฆังใช้ เงิน คำ สุกกร ให้ โจท แล้ว ๕๓ บาท ๒๕ สตางค์ เงิน ยัง คง ค้าง อยู่ อีก ๓๖๐ บาท โจท ทวง ถาม จำเลย ก็ ฆัง ผิด แลพูด บิด พัดว ต่าง ๆ หาใช้ เงิน ๓๖๐ บาท คำ

สุกร ให้แก่โจทก์ไม่ ขอให้ศาล ลงโทษ จำคุก จำเลย แต่ บังคับ จำเลย ให้ ใช้เงิน ค่าสุกร ที่ ค้าง นั้น แก่โจทก์

ศาล เมือง สิงห์บุรี ได้สั่ง ประทับ รับ ฟ้อง ของ โจทก์ นั้น ไว้ แต่ ออกหมายเรียก คดี จำเลย มาพิจารณา เป็น ความ ขาดมูลคดีแล้ว ทว่า คำชี้ขาดพิพากษาว่า จำเลยได้ ซื้อเชื้อสุกรโจทก์ เงิน ยัง ค้างอยู่ ๓๐๐ บาทแล้ว ไม่ใช่จำเลย มีความผิด ต้อง ด้วยกฎหมาย ลักษณะ ขาดมูลคดี มาตรา ๓๐๕ ประกอบ ด้วย มาตรา ๓๐๒ ให้ จำเลย ใช้เงินค่าสุกร ๓๐๐ บาท ให้แก่โจทก์ ถ้าไม่มีเงินเสีย ให้จำคุก แทน ตาม มาตรา ๓๕ แห่ง ประมวลกฎหมาย มี กำหนดโทษ วันละ ๑ บาท จำเลย อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ พิจารณา คดี ที่ จำเลย อุทธรณ์ เห็น ว่า การซื้อเชื้อ สิงห์ ของ จำเลย ซื้อ ปฏิเสธ ว่าไม่ได้ซื้อ ดังนั้น มีความผิด ต้อง ด้วย มาตรา ๓๐๕ ที่ ศาล เมืองไม่ได้ พิพากษา ลงโทษ แต่โจทก์ไม่ได้ อุทธรณ์ นั้น เป็น การ ดี แก่ จำเลย แล้ว จึง พิพากษา ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาลเมือง ให้ ยก อุทธรณ์ จำเลย เสีย

จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรมการ ศาลฎีกาได้ตรวจ จำนวน ตลอดจน เห็น ว่า ฟ้องโจทก์ กล่าว ข้อความไม่ เป็น มูล คดี ขອງ ศาล เดิมไม่ควร ประทับรับ ฟ้องโจทก์ เรื่องนี้ไว้ บังคับ บัญชา เสีย แต่แรก แต่ ผู้ใด เก็บรับ เขา คดี ฟ้อง มา ฟ้อง หา เป็น ความ ขาดมูลคดี ฟ้อง นั้นไม่ ขึ้น ควร ต้อง ต้ม ทิ้ง ล้วน คำ วินิจฉัย แห่ง ศาลอุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ ใน คดี นี้ พัง เป็น เยี่ยง อย่างไม่ได้ มี แต่ จะ ก่อให้

เป็นเหตุเดือดร้อนแก่คิดขัดข้องการซื้อขายทั่วไป เพราะการซื้อขายสิ่ง
ของเชื้อแก่กันไม่เปนความผิดทางอาญาได้เลย ความผิดฐานฉ้อโกง
ตามบทมาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลอาญานั้น ท่านประสงค์ความถึงบุคคล
ผู้เคยยจิตรคิดประบัดสินฉ้อโกงผู้อื่นมาแต่แรกแล้ว แต่แต่งอุปายทำ
เปนไปซื้อเชื้อของท่านด้วยเจตนาจะไม่ใช่มูลค่าสิ่งของนั้น ๆ

จึงพร้อมกันพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์แต่คำพิพากษาค่าต่างเสีย ให้
โจทก์ใช้ค่าธรรมเนียมกับค่าทนายความอีก ๓๐๐ บาทแทนจำเลยทั้ง ๓ ค่า
แต่คำพิพากษานี้มิได้ห้ามการที่โจทก์จะฟ้องร้องโดยถูกต้องตามคลอง
กฎหมาย.

ศาลฎีกาวันที่ ๑๕ มีนาคม ๑๙๑๓

กรมสวัสดิ

พระยาภักติกานุกรณ์ กิจ

พระยานรเฑธิบัญญัติ

พระยาจักรีบรมนัครีศรีศิริวิสุทธิ

พระยานรเฑธิปฤกษา อธิบดี ทรงตรวจแก้

คำพิพากษาที่ ๑๕๔๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

ยั่วโทษะ

ก. แม่สุภา กลับมาบอก จ. ว่า ให้ขับไล่ ข. ซึ่งนอนอยู่
 ในมุ้งให้ ไปเสียจากบ้าน จ. ขอผิด ก. ไม่ฟัง กลับออกมา
 จากขับไล่เอาเอง ข. ไม่ไป ก กับ ข. เกิดเถียงกันขึ้น ข.
 เอาทอกแทง ก. ตาย ดังนั้น พ่อ ฟัง ได้ บางว่า ก. ก่อเหตุอันไม่
 ธรรม ยั่วเย้า ข. ให้ทาน โทษะ ข. แต่ไม่ถึงแก่ บัญญัติว่า
 กต ข. ช่มเหง อย่างร้ายแรง คดียังไม่เข้าบท มาตรา ๕๕
 เต็มบริบูรณ์

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท
 ขุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล ขุทธรณ์
 ใน คดี ระหว่าง กรมอัยการ โจท
 นาย บาง นาย บาง จำเลย

คดีนี้ โจทหาว่า นาย บาง จำเลย บัง อาจ ว่า นาย แจ่ม คาย ศาล พระ
 ราชอาณาปฤษาว่า นาย บาง จำเลย ว่า นาย แจ่ม คาย ด้วย ฉะนั้น มีความ

ผิด ทั้ง ด้วย บท มาตรา ๕๕ แห่ง ประมวลกฎหมาย
มี กำหนด ๒๐ ปี แต่ให้ ตัด โทษ ตาม มาตรา ๕๕ ทำ เพราะ ถูก ช่ม เหน่ ตาม
โทษะ ทั้ง นี้ คง ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๓๐ ปี

ศาลอุทธรณ์พิจารณาคดีที่ กรม ชัยการ โจทก์อุทธรณ์ เห็น ว่า จำเลยได้
ตุ้ แก่ โทษ ต่อ พนักงาน ว่า ได้ แห้ง นาย แจ้ ก่อน ที่ ความ ผิด ปรากฏ ขึ้น อัน
เบน เหตุ ควร ปรานี ย้ ตัด โทษ จำเลย ตาม มาตรา ๕๗ คง ได้ อีก ๓ ปี จึง
พิพากษา แก่ คำ คัด ลิน ศาล พระราช อาญา ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด
เพียง ๗ ปี

เจ้า กรม ชัยการ ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาคัดค้าน ขึ้น มาว่า ศาลอุทธรณ์
ลงโทษจำเลยน้อย ไม่สมควรแก่ความผิด โดยยกเหตุผลประการ
ว่า จำเลย ทำร้าย นาย แจ้ เวลา นาย แจ้ เมาสู่รา แต่ ไม่มีอาวุธ ไม่สามารถ
จะ บัง กัน ตน เอง ฎีกา ต่อ สู้ จำเลย ได้ แต่ ว่า ถ้า ศาล ปรานี ย้ ตัด โทษ
จำเลย ใน คดีนี้ แล้ว ศาล ช้าง นำ ต่อ ไป คน ถูก ต่ำ ตาม โทษะ ขึ้น มา แล้ว
ก็ อาจ นำ ผู้ ต่ำ ให้ ถึง แก่ ความ ตาย ได้

กรมการศาลฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน เรื่อง นี้ ตลอดจนแล้ว ได้ ความว่า นาย
บาง จำเลย เป็น ญาติ ช้าง ฝ่าย สามี ข้าแดง จัน ได้ มา ขอ พัก อาศัย อยู่ ที่ เว้น
ข้าแดง จัน ตำบล ถนนลัดม ครั้น วันที่ ๑๗ มีนาคม ค.ศ. ๑๓๐ เวลา
กลางคืน จำเลย ถัดถึง นอน อยู่ ใน มุ้ง นายแจ้ ผู้ ตาย ซึ่ง เบน บุตร เวช
ข้าแดงจัน เมาสู่รา มา ต่อ ว่า แด เทธาะ กับ ข้าแดงจัน ว่า ข้าแดงจัน ไม่ควร ให้
จำเลย อยู่ใน บ้าน ควร ได้ ไป เสียบ เพราะ จำเลย ไม่ได้ มา ช่วย ข้าแดง

ฉัน ปลุก เรือน ข้าแดงฉัน ขอ ผัด ว่า พรุ่งนี้ จะ ว่า กล่าว ให้ นาย แจ็ง ไม่
 พัง กลับ ออก วาจา ข้า ได้ จำเลย เขาเอง จำเลย ตอบ ว่า ยัง ไม่ ไป แล้ว
 จำเลย กับ นายแจ็ง ก็เกิด เลียงกัน ขึ้น จำเลย เขาบอกแกง นายแจ็ง & แผล ๆ
 สำคัญ ถูก ที่ รวามมทโน ๑ แห่ง ที่ นำอก ทลุปตคตลอด ถึงห้อง ๑ แห่ง นาย
 แจ็ง ตาย ด้วย บาดแผล แล้ว จำเลย ตรงไป แจ็ง ความ คือ เจ้า พนักงาน โรงพัก
 มางรัก ว่า จำเลยได้แกง นายแจ็ง แล้ว เวลานั้นแจ็ง เลียง กับจำเลย นั้น นาย
 แจ็ง จะ ได้กล่าว คำห้าม คือ จำเลย ด้วย ฎา อย่างไร ในห้อง ตำนอม มิได้
 ปรากฏ แต่ศาล ต่าง ทั้ง ๒ แต่ใน ฎีกาใจท กล่าว รับ รองไว้ ว่า นายแจ็งได้
 คำ จำเลย จริง

คดีได้ ความ ตาม ที่ กล่าว มา ข้างต้น นี้ กรรมการ ศาล ฎีกา เห็น ว่า ข้อ
 ที่ จำเลย ว่า นายแจ็ง ด้วย สัญ เจตนา นั้นไม่ เป็น ที่ สงสัย กิริยา ที่ จำเลย ใช้
 อาวุธ หอกแกง นาย แจ็ง ถูก ที่ สำคัญ ที่ จะ กระทำ ให้ ถึง ตาย เป็น หลาย แผล
 เช่น นี้ ส่อให้ เห็น ชัดเจน ว่า จำเลยแกง นาย แจ็ง ด้วย สัญ เจตนา จะให้ ตาย
 เมื่อ จำเลย ทำร้าย แกง นายแจ็ง แล้วไม่ หลบหนี กลับ นำ ความ ไป ตู แก่
 โทษต่อ พนักงาน นำ ที่ ให้มาสืบ เหตุ ศาล อุทธรณ์ ยก ความ ข้อ นี้ ขึ้น
 ปฎิษา ว่า ควร ตัด โทษ จำเลย ตาม มาตรา ๕๗ นั้น ชอบ ด้วย บท กฎหมาย
 แต่ข้อ ที่ ศาล ต่าง ปฎิษา ยก บท มาตรา ๕๕ ขึ้นวินิจฉัย ตัด โทษ จำเลย นั้น
 เห็นว่า ไม่ ถูก ต้อง เพราะ นายแจ็ง ผู้ตาย ไม่ใช่ เจ้า ของบ้าน ผู้ มี อำนาจ ข้า
 ได้ จำเลย ได้ แด นายแจ็ง ได้ ออก วาจา ข้า ได้ จำเลย เวลาจำเลย หลบ
 นอน อยู่ ใน มุ้ง ตั้ง นี้ พอ จะ พัง ได้ บ้าง ว่า นายแจ็ง ก่อ เหตุ อัน ไม่ เป็น

กรรม ยั่ว เข้า จำเลย ให้ ตาม โทษะ ขึ้น ใน เวลา ถูก เงิน นั้น แต่ การ ชับ ได้
 จำเลย นี้ นาย แจ้ง ไซ้ เพียง แต่ คำ พุด เปน คำ หยาบ ขำคำ ทอ มิ ได้ ถึง กับ
 ไซ้ กำถัง คัดตรา ดูช ทำ ร้าย จำเลย แต่ อย่าง โต จึง เห็น ว่า ยัง ไม่ ถึง แก่
 บัญญัติ ว่า กต ชี ช่ม เหยง อย่าง ร้ายแรง อัน เปน เหตุ ถึง แก่ จำเลย จะ ต้อง
 ค่อ สู ปล่อย ชีวิต นาย แจ้ง เสีย เพราะ ฉนั้น กต ชี นี้ ไม่ เข้าบท มาตรา ๕๕ เดิม
 บริบูรณ์ ยัง ขาด ตก ยก พร้อง ช้อย บางข้อ จะ ยก มาตรา ๕๕ ใหม
 โทษ จำเลย ไม่ ชอบ ความ ผิด ของ จำเลย ไม่ได้ ตหย่อน ผ่อน ฉาญา ลง แล้ว
 ควร เปน โทษ จำคุก มี กำหนด ๑๒ ปี

จึง พร้อม กัน พิพากษา ให้ ลง โทษ จำคุก ชัยบาง มี กำหนด ๑๒ ปี ฎีกา
 เจ้า กรม ชัยกร พง ษ์น คำ พิพากษา ค่างต่าง ไม่ ต้อง กับ คำ บังคับ นี้ ให้
 แก่ เสีย

ศาล ฎีกา วันที่ ๑๕ มีนาคม ๑๓๑๑

กรมตุ้ตติ
 พระยานรเนติบัญญัติ
 พระยาเกษมคู่ชการี

พระยานรเนติปลัดษา อธิบดีทรวงตรวจแก้

คำพิพากษาที่ ๑๕๕๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

ฝากทรัพย์สิน ยักยอก

รับฝากทรัพย์สินเอาไว้แล้วปฏิเสธเสีย เป็นความผิดฐาน
ยักยอก ตามมาตรา ๓๑๔

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้า ให้ กรรมการ ทรวง ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง **ข้าแดงต่วน** โจทก์
ข้าแดงอิน นายชุ่ม จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง ข้อกล่าว เมืองพิศตร ว่า เมื่อ เดือน พฤศจิกายน ๑๓๐ โจทก์ได้
ฝากทรัพย์สินตาม บัญชีท้ายฟ้องไว้ กับจำเลย ครั้น เมื่อ โจทก์ไป ทวง ทรัพย์สิน คืน
จำเลย กดบัง บิดพลิ้ว ไม่ ยอม คืนให้ ขอให้ ศาล บังคับ จำเลย ให้ คืนทรัพย์สิน
ฤฯ ใช้ ราคา ทรัพย์สิน รวม ราคา ๕๕๕ บาท ๕๐ สตางค์ แล ขอให้ ปรับใหม่
อีก โสดหนึ่ง เป็น เงิน ๒๕๕ บาท ๕๐ สตางค์ กับ ให้ ลงโทษ ตาม ตักษณ
อาญา ส่วน ที่ ๙ ด้วย

จำเลย ยืนยัน ปฏิเสธ ว่า มิ ได้ รับฝาก

ฐาน พิ จารณา ได้ ความ ว่า เต็มโจทก์ ได้ ทะเถาะ กับ ตำมีโจทก์ แล้วโจทก์
เก็บ ทรัพย์สิน พัดตุ ต่าง ๆ มา ขอ ชำครับ เว้น จำเลย ชยู่ ข้าแดง อิน พุด ว่า ให้

โจทก์เอาทรัพย์สิน ฝากไว้ จะให้ พันจากมือ ผู้ร้าย โจทก์ได้ ฝากค่าคงเงิน ไว้ ครั้น
เมื่อ เดือน มีนาคม ๓๓๐ โจทก์ จะ ไป จาก เรือ จำเลย จึงได้ ขอ ทรัพย์สิน ที่
ฝาก นั้น คืน จำเลยไม่ คืน โจทก์ ได้ ไป ตาม กำนันอื่น (ซึ่งเป็น พยานร่วม
ใน คดี นี้) มา ว่ากล่าว อ้างอ้างกับ ว่า โจทก์ ได้ ฝากของ ไว้ จริง แต่
ทรัพย์สิน มี เจ้า ของ หายคน ด้วย กัน เมื่อ ผู้ ฝาก มาพร้อมกัน จึง จะ คืน ให้ ได้

ได้ ความ ดังนี้ ศาล เมืองพิศิตร ปรึกษา ว่า อ้างอ้าง จำเลย มี ความผิด
ฐาน ฉ้อ คม ฉ้อโกง ตาม มาตรา ๓๐๕ ที่ตัดสิน ให้ จำคุก อ้างอ้าง จำเลย มี
กำหนด ๑ เดือน และ ให้ คืนทรัพย์สิน ฤ็ ราคา ทรัพย์สิน ตาม มาณัติ หายฟ้อง แก่
โจทก์ ด้วย แต่ นายช่ม ดำมี นั้น พิจารณา ไม่ได้ ความ ว่า เกี่ยวข้อง ด้วย เรื่อง
ฝากนี้ จึง ให้ ปล่อยตัว ไป

อ้างอ้าง จำเลย ผู้เดียว ร้อง อุทธรณ์ นายช่ม มิได้ อุทธรณ์ คดี ส่วนตัว
นายช่ม จึง เป็น อันยุติ

ศาล อุทธรณ์ ราชหลวง พิเศษ ปรึกษา ว่า ข้อเท็จจริง ใน การ ฝากของ นั้น
ฟัง ได้ สนิท ว่า จำเลย ได้ รับฝาก จริง แต่ สิ่งของ ที่ ฝาก นั้น อ้างอ้างหยอก
พยาน ผู้ เป็นญาติ จำเลย ได้ ดำเนินคดี เบิกความ ยืนยัน ว่า ได้ เห็น โจทก์ นำมา
ฝาก แต่ สิ่งของ หมายเลข ๑-๒-๔-๕-๓๐-๓๓ รวม ๖ รายการ นอกนั้น ทนเห็น
ไม่ เมื่อ เป็นดังนี้ จะ มั่นคง ให้ จำเลย คืนทรัพย์สิน ให้ แก่โจทก์ ทั้งหมด ตาม คำขอ
เดิม ไม่ชอบ แต่ ปรึกษา ว่า ความผิด จำเลยหา เข้าฐาน ฉ้อ ไม่ ต้อง เป็น
ฐาน ยักยอก ตาม มาตรา ๓๑๕ เพราะ จำเลย รับฝาก ของแล้ว ถัดมา ปฏิเสธ
ว่า มิได้ รับฝาก โดยเจตนา ทุกจริต คิดประมัตติสิน ท่าน เขาเป็น ของตน ดังนี้ จึง

แก้ คำ คัดสิน ศาลเดิม ว่า ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๓ เดือน ให้จำเลย
คืนทรัพย์สิน ตาม บัญชีท้ายฟ้อง หมายเลข ๑-๒-๔-๕-๑๐-๑๑ ฤฯ เป็น ราคา
เงิน รวม ๕๕๐ บาท ๕๐ สตางค์ แก่โจทก์ ถ้าทรัพย์สินตามบัญชี ไม่มี แต่
ไม่มีเงิน ใช้ ตามราคา ให้จำได้โทษ วันละ ๑ บาท แต่ไม่ให้เกินกว่า ๑ ปี
จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ ตรวจสอบจำนวน ประชุมปรึกษา คดีนี้ ฐาน พิจารณา
ได้ความ ตาม ที่ ถัดมา มาแล้ว ชำรงค้ำ เห็น ว่า ฎีกา จำเลย ร้อง ไม่ เป็น แก่น
สาร ชั้น มด คดี ก็ ไม่มี ข้อ ที่ จะ ชะงัก ศาล ข้าหลวงพิเศษ ปรึกษา
ตัดสิน มา ดังนั้น ชอบแล้ว ไม่มี เหตุ ที่ จะ แก้ไข ให้ เป็น อย่างอื่นได้ ให้
ยก ฎีกา ว่าแดงอิน จำเลย เสีย บังคับ คดี ตาม คำ คัดสิน ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวง
พิเศษ ทุก ประการ แต่ ให้จำเลย เสีย ค่า ทนายความ แทน โจทก์ ชั้นศาล ฎีกา
นี้ ๕๐ บาท ด้วย

ศาลฎีกา วันที่ ๑๕ มีนาคม ๑๙๑๐

กรมสวัสดิ
พระยานเรนดิเบญชาภิ
พระยาเกษมสุขุมาริ

อธิบดีทรงปลัดขวา

คำพิพากษาที่ ๑๕๖๓ พ.ศ. ๒๕๕๕

วิธีพิจารณา

ตอบชั้น ไปบนเรือนเช่าในเวลากลางคืน โดยไม่มีเหตุอัน เป็น
พยายาม ตักทรัพย์ ทำใช้ฐาน บุกรุกไม่

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการ ตรวจฎีกา โจทก์อุทธรณ์
คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ
ในคดี ระหว่าง: ข้าราชการ เมือง กำแพงเพชร โจท
นายตึก จำเลย

คดี นี้พิพิจารณาได้ ความว่า จำเลยซึ่งเป็นตำรวจกรได้ตอบชั้นไปบนเรือน
เช่าเตียงพับใน เวลา กลางคืน ตักประมาณ ๑๐ ทม พก ต้มชาก เต็มปาก ออกตรวจ
คนร้าย เห็นแสง นำเรือน ช่างเตียงพับ เบ็ด จึงเขา ตะเกียง ตาตัว ส่องดู เห็น จำเลย
วิ่งหนี ลงจาก เรือน ช่างเตียงพับไป

ศาลเมือง กำแพงเพชร เห็นว่า จำเลย ผิดฐาน พยายาม ตักทรัพย์ ตาม กฎหมาย
อาญา มาตรา ๒๐ ประกอบด้วย ๒๘๓ (๓) ๒๘๕ (๓) จึง พิพากษา ให้จำคุก
จำเลย มี กำหนด ๓ ปี

จำเลย พ้อง อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ เห็นว่า จำเลยไม่มีผิด
ฐาน พยายาม ตักทรัพย์ ถ้า จะผิด ก็ผิด แต่ฐาน บุกรุก ตาม มาตรา ๓๒๘ ฎ

ฐานทำให้เสียทรัพย์สินตาม มาตรา ๓๒๕ ซึ่งเปน คดี ส่วนตัว โจทไม่มี ชำนาญ
ฟ้อง เพราะ เจ้าทุกข์ ไม่ได้ร้องขอให้ว่ากล่าว จึง พิพากษาให้ยกคำ พิพาก
ษา ศาลเมือง เดฟ้อง โจท บด้อยคดี จำเลยไป

โจท ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรมการ ศาลฎีกาได้ ประชุม ตรวจสอบจน ตลอดแต่เห็น ว่า ศาลอุทธรณ์
ข้าหลวง พิเศษ พิพากษา ความ เรื่องนี้ นอก ประเด็น ทั้งทรง พิจารณา ก็ไม่มี
ทาง ที่ จะเห็น ไป อย่างอื่น นอกจาก ศาลเมือง พิพากษา มา นั้น โจท ฎีกา
มาขอ ให้ ยกคำ พิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ เสีย บังคับ คดี ไป
ตามคำ พิพากษา ศาลเมือง

ศาลฎีกา วันที่ ๓๕ มีนาคม ๑๙๓๑

พระยาจักรปาณิศว์คีตวิทูรย์
พระยาฤทธิพิภพ
พระยามหิธร

พระยาจักรปาณี ๑ บัญชา ๑ ตรีบดี ทรงตรวจแก้

สำนักงานหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๕๗๑ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา คำพยาน

คำ ของ พยาน ที่เบื่อกความ ได้ อย่าง ไร ถ้า ฎิณณชนธาย
เส็งเห็น ได้ ว่าเป็นเท็จแล้ว ถือ เป็น หลั ก ด้ง โทษ จำเลย ไม่ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการตรวจฎีกาโจท
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาลอุทธรณ์
ใน คดี ระหว่าง กรมช้ยการ (นายจวน) โจท
นายชั้น จำเลย

โจท พ้อง ค่ำศาล พระราชอาณา ว่า วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๓๓๐ เวลา
กลางวัน จำเลย เจตนา คิดจะฆ่า นายแปลก โดย เข้ามในโลงิง นายแปลก หลาย
นัด แต่เป็น ทหารเบ็ดไม้ นายแปลก หลีกหนี ไปเสียทัน จำเลย ยังได้ ตามไป
ทุบตี ทำร้าย ร่างกาย นายแปลก มี บาดเจ็บอีกหลายแห่ง ขอ ให้ ด้ง โทษ จำเลย
ตาม กฎหมาย ดั กษณธานญา มาตรา ๖๐ - ๒๔๗ - ๒๕๔

จำเลย ให้ การ ค่ำคู่ ด้ง นาย แปลก ทุบตี จำเลย ข้างเดียว จำเลย เขา
ไม้ ตะพด บัดบอง ด้ง เท่านั้น

ศาล พระราชอาณา (หลวง พฤตมิถาร ประสิทธิ์) พิ ิจารณา ด้ว ฎิ
วินิจฉัย ว่า นายแปลก ถือ ไม้ ตะพด จะ ไปแทง หลวย พบ จำเลย ยืน ถัด บน ษญู ตาม

ทาง และจำเลย ร้องห้าม มิให้ นายแปลกไป ถัด ขึ้นไป จะยัง แต่ นายแปลก
 หาพึ่งไม่ จำเลย ตามไป ตักหน้า ตันบนบึง ยิง นายแปลก หลายนคน แต่ บินไม่
 ออก ครั้น นายแปลกไป ถึงบ้าน ผู้ใหญ่ จ้อง จำเลย ตามไปอีก นายแปลก
 จึงเอาไม้ตรง เข่าตี จำเลย ๆ เขาไม่ รัย ต่อ สู้ บ้าง ส่วน ข้อ ที่ จำเลย ตั้งใจยิง
 นาย แปลก นั้น จำเลย ไม่มีพยาน มา สืบ ให้ สมว่า เป็น กิริยา เพื่อ ต่อ ถิ่น ฤ
 บิน มิได้ บินๆ อย่างใด ศาล พระ ราชอาญา พิพากษา ว่า จำเลย มีความ
 ผิดฐาน พยายาม จะฆ่า นายแปลกให้ตาย ต้อง ด้วย กฎหมาย ดัดขน อาญา
 มาตรา ๒๕๕ - ๒๐๓ ไทย จำคุก จำเลย กำหนด ๑๕ ปี แต่ ข้อ ไทย ฐาน พยา
 ยาม เสีย ส่วน ๑ ใน ๓ คง ให้ จำคุก จำเลยไว้ กำหนด ๓๐ ปี แต่ ข้อ ที่ จำเลย ตี
 นาย แปลก นั้น จำเลย ทั้งสอง เพื่อ ชั่ง กัน ด้วย มาตรา ๕๐ ห้าม โทษ ไม่
 จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ปฎิเสธ ว่า นายแปลก ผู้ ถูก กระ ร้าย และ
 นายกล้า พยาน สำคัญ ของ โจท เบิก ความ แตก ต่าง ฝ่าย นายปาน พยาน ร่วม
 เบิก ความ สืบ จำเลย ว่า นายแปลก ถือไม้ ตะพัด ตรง เข่า ตี จำเลย ก่อน โดย
 มิได้ พูดยา อะไร กัน จำเลย จึงยกไม้ ขึ้น ต่อ สู้ บ้าง ข้อ สำคัญ ที่ สืบ นั้น
 นาย แปลก เบิก ความ ยืนยัน ว่า จำเลย เขา บินไป ฝาก แก่ ผู้ใหญ่ จ้อง แต่ เหตุ
 ใด ผู้ใหญ่ จ้อง หา ต้อง ช่าง มา เป็น พยานไม่ การที่ โจท ละทิ้ง นำ ที่ ๆ ควร
 กระ ทำ เช่นนี้ คดี ไม่ ควร พัง พยาน โจท ว่า เบน การ เพียงพอ ลง โทษ จำเลย
 ได้ ข้อ อุทธรณ์ ของ จำเลย พังขึ้น ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล เดิม และ ยกฟ้อง
 โจท เสียปล่อย จำเลยไป

กรม ขัยการ โจท ร้อง ทูลเกล้าฯ ถวาย ฎีกา กัด คำน คำ พิพากษา ศาล
 อุทธรณ์ ด้วย ประการ ต่าง ๆ

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ ประชุมปรึกษาคดี เรื่อง นี้ ตลอดแล้ว เห็น ว่าน่าพิศวง
 นักที่กรมอัยการ รู้ไม่ทัน คน ฟ้อง แก่ เกี้ยวได้ เท็จ ตลอดแต่ ต้น จน ปลาย
 พยายาม ใจท ให้การประท้วง ไปได้ ความเท็จ จำเลย เสนอ ตำดับ ยั้ง ซ้ำ ถัดม แรก
 ค้าง กัน ออก บ่น บี้ เห็นได้แจ้ง ๆ ใน ข้อ ที่ ว่า ความ ยิง แล้ว ยิง เต่า สัก เท่าใด
 บั้น ก็ไม่ ออก ฝ่าย นายแปลก ก็ เติร ไป เย็น ๆ มิได้ สักก สักท่าน เลย ศาล
 พระ ราชอาณาจักร และ กรมอัยการ ใจท ยัง ชื่น ว่า เสนอ ว่า ที่ จำเลย จะ ต้อง สืบ ว่า
 การ ยิง นั้น ต่อ ต้น ค้าง นี้ ดู เหมือน จะ ทำ กระ บงน ความ ให้ เสนอ วิธี
 แยม สรวน เยาว เข้ม แก่ มหารณ วิญญูชน ผู้ มี ความ รู้ ปาน กต่าง อาจ เต็ง เห็น
 ได้ ว่า ตำ นวน ใจท เสนอ เท็จ หา ความ แก่ เกี้ยว กัน ความ ผิด ที่ ตน ทำ แก่ เขา
 ก้อน หนึ่ง นำ เลี้ย คาย ที่ จำเลย เสนอ มิได้ พ้องแย้ง หาไม่ จะ ได้ คุ้ม งาน
 เพราะ ความ เสนอ ของ จำเลย กับ อัยการ เสนอ ความ จึง เสนอ เหตุ ให้ จำเลย ต้อง รัง
 กว่า ๖ เดือน เปลา ๆ อธิบดี กรมอัยการ ควร พิจารณา เรื่อง นี้ และ ระวาง แก่ ไซ
 สืบไป อย่า ให้ เสนอ ดัง นี้ จะ เสนอ ที่ อัยการ แก่ บันจิกย์ มณฑล

โดย เหตุ นี้ จึง พิจารณา ยิน ตาม ศาล อุตธรรม ให้ ยก ฎีกา กรม อัยการ
 ใจท เสีย

ศาลฎีกา วันที่ ๒๕ มีนาคม ๑๙๑๓

กรมหลวงลัด
 พระยา นรเนติบัญญัติ
 พระยา เกษมศุขการ

อธิบดีทรง ปฎิกษา

คำพิพากษาที่ ๑๕๗๕ พ.ศ. ๒๔๕๕

ทนาย

ให้เขาทำสารกรมธรรม์เป็นทนาย รับเงินของตนไปแล้ว ไม่
เรียกเขามาใช้การงานนั้น ความพระราชบัญญัติเลิกทนาย ศก
๑๒๔ ก็ยังต้องดทให้เขาเดือนละ ๔ บาท

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ทรวงฎีกา ไซยงุทธวณิช
คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ศาลหลวงพิเศษ

ใน คดี ระหว่าง ข้าแดงสมบูรณ์ โจท
นายพลอย ข้าแดงเมือง จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้อง คดี ศาลเมือง สุพรรณบุรี หมาย เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๑๒๓
จำเลยได้ขาย ตัว ทำ สารกรม ธรรม์เป็น ทนาย โจท รับเงินไป ๒๕๕ บาท แล้ว
จำเลยหาได้ ให้ โจท ใช้ การงาน ไม่ กัดมี หอบ หนี ไป แค่วัน จนวนวันที่ ๑๙ ธันวาคม
๑๒๓ โจท จับ จำเลย ได้ ข้ายัดตัว ได้ ต่อ กรรมการ ข้าเถิด ขอให้ ศาล บังคับ
จำเลย ส่ง คืนเงิน แด ค่า บัญการ เงิน รวม ๕๕๗ บาท ฎา มิฉนั้น ก็ให้ จำเลย
เขารับใช้ งาน

จำเลย ทั้ง ๒ ให้การ รับว่า เดิม ได้ ทำ สารกรม ธรรม์ขาย ตัว เป็นทนาย รับเงิน

โจทก์ ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรมการ ค้าต ฎีกาได้ตรวจคำนวณ ประชุม ปฎักษา คติ นี้ เห็น ว่าแม่
คิดเงิน ตก ค่าตัว แต่เพียงใน ๓ ปี ซึ่ง โจทก์ได้ ค่าเช่า วน มา จาก จำเลย เท่านั้น
เงิน ที่ ท่วม ค่า ตัวใน ตำร กรม ขรรคม เลี้ย แล้ว คน จำ พวกคิด มี ทาษา เช่น
โจทก์ นี้ ได้ ชื่อ ว่า หน้า เลือดใจ ทมิฬ ฟ้า ฝน พระ ราช บัญญัติ พัน ด้มัยแล้ว
ศาล ข้าง หอง พิเศษ คัดสิน ขอบ แล้วให้ ยก ฎีกา โจทก์ ให้ โจทก์ เลี้ย ค่า ทนาย
ความ ขึ้น ค่าว ฎีกา นี้ แทน จำ เลย อีก ๕๐ บาท

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๕ มีนาคม ๑๓๓๑

กรมสวัสดิ

พระยาฤทธิการุณกร

พระยาจักรปาณิศวีกัตติ

อธิบดี ทรงปฎักษา

คำพิพากษาที่ ๑๖๓๕ พ.ศ. ๒๕๕๕

ดอกเบี้ย

การ บังคับ ให้ ใช้ดอกเบี้ย นั้น เมื่อ ไม่มีกฎหมายแต่ข้อ
สัญญากำหนดไว้แล้ว ย่อม เป็น ตล ฟินิจฉัย ของ ศาล กั
หนด ให้ ตาม สัมคจว หรือ ไม่ให้ เลย ก็ได้ แล้วแต่ ฐพ ความ

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการตรวจ ฎีกา ใจท อุตกรรม
คำ พิพากษา ศาลอุทธรณ์

ใน คดี ระหว่าง จินเฮ็ง เกียเฮียง สัมเข็ก ยวงเค็ด ใจท
อุบัตถฎตุวรวาท จำเลย

ใจทฟ้อง ต่อศาล ต่างประเทศ หาร่ง จำเลย เบนถึ ยี่หอเคียมชี่ด่ง ของ ใจท
คัเงิน ๑๕๕๘ บาท ดอกเบีย ค้างมา จนถึง วันที่ ใจทฟ้อง เป็นเงิน ๓๐๕๕ บาท
๘๐ ดอลลาร์ รวม ทั้งคัน แด ดอก เป็นเงิน ๒๕๘๒ บาท ๘๐ ดอลลาร์ ใจท ขอ
ให้ศาล บังคับ จำเลย ไซเงิน รายนี้

จำเลย ให้การ ปฏิเสธ ว่า ไม่ได้ เบนถึ ใจท จำเลย เบนถึ เฉพาะ คั จิน
เม้งเค็ก นายห้าง เคียมชี่ด่ง คนเคียด ใจท ไม่มี ชานาจ ฟ้อง เรียก จำเลย

ศาล ต่างประเทศ พิจารณา เร็จแล้ว เห็นว่า ข้อ คัดฟ้อง ของ จำเลย นั้น
ฟัง ไม่ได้ จึง พิพากษา ให้ จำเลย ไซเงิน ใจท ๒๓๘๘ บาท ๘๕ ดอลลาร์

กับ ให้จำเลยเสีย ดอกเบี้ย คิดตามค่น เงิน ซึ่งละ ๒ ถึง ตั้งแต่วัน โจทฟ้อง จนกว่า จะ ใช้เงินเสร็จ เมื่อโจท ได้ รับเงิน แล้ว ให้คืน ถึง สำคัญ ให้จำเลย ไป ให้จำเลยเสีย ค่าธรรมเนียม แด ค่าทนาย ๑๕๐ บาท แทนโจท ด้วย

โจท อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ พิพากษา ยืนตาม คำพิพากษา ศาล ต่างประเทศ ให้ยก อุทธรณ์ โจท เสีย

โจท ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรมการ ศาลฎีกาได้ พิจารณา ตรวจ ด้านอน เวียงนี้คดีออกแล้ว เห็นว่า คดี เรื่องนี้ เป็น คดี ที่ ต้อง พิจารณา ตาม หนังสือ สัญญา ทาง พระ ราชไมตรี ระหว่าง กรุงสยาม กับ กรุงฝรั่งเศส ลง วันที่ ๒๒ มีนาคม ๑๘๕๕ ตาม ความ ใน ข้อ ๔๔ แห่ง ข้อ บังคับ ซึ่ง ได้ ตั้ง ขึ้น ตาม หนังสือ สัญญา ทาง พระ ราชไมตรี ฉบับนี้ คู่ ความ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ได้ ใน ข้อ ที่ มี บัญญัติ หมายถึง แต่ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ใน ข้อเท็จจริง ไม่ได้ ใน คดี เรื่องนี้ โจท ร้อง คัดค้าน ว่า ซึ่ง ศาล ต่างไม่ พิจารณา บังคับ ให้จำเลย ใช้เงิน รวย ๑๒๐ บาท ซึ่ง โจท ได้ ยื่น ไป รับ ลง ชื่อ เต็มฤทธิเดชะ เป็น สำคัญ นั้นผิด แด ซึ่ง ศาล ต่าง ไม่ บังคับ ให้จำเลยเสีย ดอก เบี้ย ใน ค่น เงิน บาง ราย แด บาง ราย ที่ ศาล ต่าง บังคับ ให้ ใช้ ดอก เบี้ย แด กำหนด ข้อว่า ให้ น้อย เกิน ไป นั้นก็ผิด เหมือน กัน ใน ส่วน ณี ๑๒๐ บาท บุคคลผู้ต้อง รับ ผิด ชอบ โดย ความ ตันนิษฐาน ของ คน ที่ คือ ผู้ ที่ ได้ ลง หมาย ใน หนังสือ กุณินั้น อีก นัย หนึ่ง คือ นายแค้น ฤทธิเดชะ นี้เอง ฝ่ายจำเลย จะ ต้อง รับ ผิด ชอบ ใน ณี สิ้น ด้วย ฎา ไม่ นั้น ย่อม ฮาด้วยแก่ ข้อ จริงเท็จ ซึ่ง โจท ต้อง สืบ ว่า จำเลยเถิด ข้อ กับ ณี สิ้น นั้น

อย่างไร ข้อนี้ ค้ำถัดต่างได้ ข้อ ขาดว่า โจทสืบ ไม่สมควรว่าจำเลย ต้องรับ
 ผลิต ขอบ และ คำ ข้ ขาด ข้อ นี้ เป็น ปัญหา พิพาทฯ ด้วย ข้อ จริง เท็จ จึง ทด
 เกณฑ์ ๑ ถวาย ฎีกา ไม่ได้ ส่วน การ บังคับ ให้ ใช้ ดอก เบี้ย นั้น ย่อม
 เป็น คุณพินิจ ของ ศาล จะ วินิจฉัย ได้ โดย ตาม สมควร กล่าว คือ ถ้า ไม่
 มี กฎหมาย แล ข้อ สัญญา กำหนด ให้ เสีย ดอก เบี้ย เท่าไร แล้ว ศาล ย่อม ใช้ คุณ
 พินิจ กำหนด ควร เสีย ดอก เบี้ย ว่า ควร จะ ให้ ใช้ มาก ฤ น้อย ก็ ได้ ฤ ไม่ ให้
 เลย ก็ ได้ แล้ว แต่ รูป ความ กรรมการ ศาล ฎีกา จะ ไม่ แก้ไข เปลี่ยน แปลง
 ความ วินิจฉัย ของ ศาล ดัง ใน ข้อ ความ ซึ่ง ตก อยู่ใน คุณ พินิจ ของ ศาล นั้น
 โดยแท้ เช่น ปัญหา เรื่อง ดอก เบี้ย ใน คดี นี้

อาศัย เหตุ ดังนี้ กรรมการ ศาล ฎีกา จึง พร้อม กัน พิพากษา ให้ ยก ฎีกา
 โจท เสีย แล ให้ โจท เสีย ค่า ชรรมเนียม ชั้น ฎีกา นี้ ด้วย ให้ คดี คง เป็น
 ไป ตาม คำ พิพากษา ศาล ต่าง จง ทด ประ กาว

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๗ มีนาคม ๑๙๓๓

พระยา มหิธร
 ม. ตินเนอว์เตอร์เนอว์
 พระยานรเทศวิบูลย์ชาติ
 พระยา กฤตติกาณภรณ์ กิจ

พระยา มหิธร ปฤกษา อธิบดี ทรงตรวจแก้

คำพิพากษาที่ ๑๖๓๘ พ.ศ. ๒๔๕๕

ที่ดิน ปกครอง

ที่ดิน เป็นของ มารดา แด่ มารดา ยงถือ หนังสือ สำหรับ ที่อยู่ บุตร จะอ้างว่าได้ปกครอง โดย อำนาจ เป็น ประกันแก่ มารดา มิได้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรมการ ตรวจ ฎีกา ข้าแดงสาย จำเลย อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ กรุงเทพ ฯ

ในคดี ระหว่าง ข้าแดงส่ง (ลูกส่งไก่อ) โจทก์
ข้าแดงสาย (แม่ส่ง) จำเลย

โจทก์ฟ้อง ต่อศาล เมืองประทุมธานี ว่า คดี ๑๑๘ โจทก์กับ นายแทน ดำมี โจทก์ ได้จับของ ที่นา ราย วิชาพานี้ ภายหลัง นายแทนตายไป จำเลย นำเจ้าพนักงาน กรมแผนที่ รังวัด ลงชื่อ จำเลย เป็น เจ้าของ โจทก์ได้ร้อง คัดค้านไว้ ขอให้ บังคับ จำเลย ถอนชื่อ ออกเสีย

จำเลยให้การ ว่า จำเลยได้ซื้อนา รายนี้ ไว้ จาก ผู้ มีชื่อ แล้วมอบ ให้ นาย แทนบุตร จำเลย ทำเลี้ยง จำเลย ต่อมา จำเลย จึงได้ นำรังวัด รับใบ ไร่สวน

พิจารณาได้ ความว่า จำเลย เป็น มารดา นายแทน ครั้น เมื่อ วันจันทร์ เดือน ๖ ขึ้น ๕ ค่ำ ปีมะเส็ง ตรีศก ๑๒๕๓ นายชอง ได้ทำ หนังสือ กันแข่ง ซายนา ราย

นี้ ให้แก่จำเลย กับ นายท้อม สามี จำเลย เป็นราคา ๓๓ ตำลึง เวลา ชานนั้น เป็น
 นาปาง แดงบ้าง เป็นป่า อยู่บ้าง จำเลย กับ นายท้อม นายแทน กับ ทั้งบุตร คนอื่น ๆ
 ได้ ช่วย กัน โกงธรว้าง ที่ป่า ทำเป็น เนื้อนา ออกไป อีก นายท้อม ตายแล้ว จำเลย
 กับ นายแทน ปกครองมา ด้วยกัน จน นายแทน มี ภรรยา ชื่อ ข้าแดงหุ่น ๆ ตาย
 นายแทนได้ ข้าแดง เชย ๆ อยู่บ้าง กัน ไป อีก จึง มาได้ กับ โจท ใน ตอน
 หลัง นี้ จำเลย ไป อยู่ ราชบุรี นับ ตั้งแต่ นายแทน ได้ โจท และ ตั้งแต่ จำเลย ไปอยู่
 ราชบุรี ๓๐ ปี กว่าแล้ว ครั้น นายแทน ตายลง จำเลย จึง กลับมา นุ่งรังวัด และ
 เป็นความ กันขึ้น

ศาล เมืองประทุมธานี พิพากษา ว่า การที่ โจท หักมา มา กับ นายแทน นั้น
 โดยทาง ฮาควัย จำเลย โจท ไม่มี กรรมสิทธิ์ ในนา รายนี ให้ยกฟ้อง โจท
 เสีย และ ให้ ใช้ ค่าฤชา กรรมเนียม ตลอด ทั้ง ค่าทนายความ แทน จำเลย

โจท อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ เห็นว่า จำเลย ราช ปกครอง มา รายนี มา
 กว่า ๘ ปีแล้ว และนา รายนี เป็นสิน เดิมของ นายแทน ๆ ตาย ต้องเป็น มรดก
 ของ นายแทน ให้แบ่ง นารายนี ออก เป็น ๒ ส่วน ตาม มาตรา ๓ ข้อ ๘ แห่ง
 ตักษณ มรดก เพิ่มเติม ศก ๓๒๓ ให้แก่โจท ส่วนหนึ่ง อีก ส่วนหนึ่ง เป็นของ
 จำเลย ถ้า แบ่งมา ไม่ ตลอด ก็ ให้ ประมุข ราคา หรือ ขาย ทอด ตลอด เขา
 เงิน มา แบ่งกัน คณะ กิ่ง ค่าฤชา กรรมเนียม เป็น กัพ ไป

จำเลย ร้อง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ว่า จำเลย หาได้ ยักนา ให้แก่ นายแทน
 ไม่ เป็น แต่ ให้ นายแทน ทำเลี้ยง จำเลย ผู้ เป็นคน ฮรา ถึง แม้ จำเลย ไป
 อยู่ เดี่ยว ราชบุรี ๘ ปี ๓๐ ปี ก็ ดี กรรมสิทธิ์ มิได้ ขาด จาก จำเลย

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ ประชุม ปฎิภาสนา คดีนี้ ตลอด แล้ว เห็น พร้อมกันว่า
 ทาง พิจารณา ได้ความ มาแล้ว คดี ควร พัง ได้ว่า นายแทน บุตรี เป็น ผู้ ปก
 ครอง แทน มารดา ๆ มิได้ ซาต กรรมสิทธิ์ เพราะ ยัง ยึดถือ หนังสือ สำคัญ
 สำหรับ นาน นั้น อยุ่ บุตรี จะ เข้า ยึด ถือ ปกครอง ว่า ตน มี อำนาจ โดย เป็น
 ประมุข แก่ มารดา มิได้ เพราะ บุตรี จะ ได้ กรรมสิทธิ์ คือ เมื่อ มารดา ยก ให้
 หรือรับ มรดก เป็น เชื้อสาย งานเดียว กัน ดังนี้ จึง จะชอบ ที่ ศาลอุทธรณ์
 คัดสิน ว่า จำเลย ซาต ความ ปกครอง นาน กว่า ๓๐ ปี และ ว่า เป็น นา สิ้นเดิม
 ของ นายแทน ๆ ทาย ให้ มั่ง เป็น มรดก นั้น ไม่เจ้า การ ไม่ตรง แก่ คำ พยาน
 แลความ เป็นจริง แห่ง คดี ฎีกา จำเลย พงษ์ขึ้น ให้ยก คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์
 และ ยกฟ้อง โจท เลี้ย ให้ โจท ใช้ ค่าทนายความ แทน จำเลย ทั้ง ๓ ศาล รวม
 เป็นเงิน ๓๒๕ บาท

ศาลฎีกา วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๓๑๓

กรมตุลาการ
 พระยานรเณศิ บัญชาภิชา
 พระยาเกษม ศุขการวี

อธิบดี ทรงปฎิภาสนา

คำพิพากษาที่ ๑๖๕๒-๑๖๕๓ พ. ศ. ๒๔๕๕

มรฎก ให้ โดยเสนาหา

ผู้มรณภาพได้ยกทรัพย์สินให้แก่ใครไปแล้ว ผู้เป็นทายาท
ของผู้ให้ จะกลับเรียก ร้อง เอาทรัพย์สินจากผู้ได้รับนั้นไม่ได้

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการตรวจฎีกาโจท
อุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์

ในคดีระหว่าง	นาย มุต (ตั้งแยกฝั่งเศส)	โจท
	ข้าแดงปลั่ง (ตั้งแยกฝั่งเศส)	จำเลย
ในคดีระหว่าง	ข้าแดงปลั่ง (ตั้งแยกฝั่งเศส)	โจท
	นาย มุต ข้าแดงจิบ (ตั้งแยกฝั่งเศส)	จำเลย

คดีนี้โจท ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา คัดค้านคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์
กรุงเทพฯ ซึ่งพิพากษา แก่ คำพิพากษา ศาลต่างประเทศ

มุต กรณโจท จำเลย พิภภษ กันด้วยทรัพย์สิน มรฎก ข้าแดงพุ่ม ซึ่งตายลง
ใน ค.ศ. ๑๒๘ ใน ชั้นแรก นาย มุต บุตร ของ ข้าแดง พุ่ม เป็น โจท พ้อง ข้าแดง
ปลั่ง ขอ ส่วนแบ่ง ทรัพย์สิน มรฎก แต่ พวก บุตร แล หลาน ข้าแดง พุ่ม อื่น ๆ ต่าง
พากัน พ้อง ร้อง เป็น โจท จำเลย แต่ เป็น ผู้ ยื่น คำร้อง เป็น ส่วน แวง ขึ้น มา อีก ศาล

ได้พิจารณาแต่พิพาทฯ รวม เป็น เรื่อง เดียว กัน ศาล ฟังว่า ททรัพย์ ๕๖๖
 ของ ข้าแดง พุ่ม ผู้ตาย ยังไม่ ได้ แบ่ง กัน เป็น ส่วน ดัดยี่ ททรัพย์ ๕๖๖
 ที่ นายมุดใจ พ้อง เรียก จาก จำเลย นี้ ยังเป็น ททรัพย์ ของ ผู้ตายอยู่ทั้งหมด
 เพราะ ฉนั้น จึง ต้อง แบ่ง ททรัพย์ รายนี้ ออก เป็น ๖ ส่วน ให้ผู้ ที่ควร ได้ รับ มรดก
 คณะ ดังนี้ ข้าแดง ปลั่ง ผู้เดียว อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ กรุงเทพ ฯ พิพาทฯ
 แก้ คำ พิพาทฯ ศาลอุทธรณ์ ให้ ยก ที่ดิน หมายเลข ๑ และ ๒ ซึ่ง
 ปรากฏ ใน แผนที่ กับ โรงแถว ที่ปลูก อยู่ใน ที่ดิน หมายเลข ๒ ออกเสีย จาก กอง
 มรดก โดย เหตุ ข้าแดงพุ่ม ผู้ตาย ได้ ยกทรัพย์ เหล่านี้ ให้ แก่ ข้าแดง ปลั่ง ใน ขณะ
 เมื่อ ยังมีชีวิต อยู่แล้ว

นายหมุด หลงเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรรมการ ได้ พิจารณากัน ตรวจ ผ่าน เรื่องนี้ตลอด แล้ว เห็นว่า คดี เวียง
 เป็น คดี ที่ต้องวินิจฉัย ตาม หนังสือ ฎีกา ทรงพระราชไมตรี ระหว่าง กรุง
 ดียม กับฝรั่ง ตั้งแต่ ปี ๑๒๕ เพราะ ฉนั้น จำเลย จะ หลงเกล้า ฯ ถวายฎีกา
 ด้วย บัญหา ข้อเท็จจริงไม่ได้ ข้อ ทพิพาทกันอยู่ บัดนี้ ว่า ที่ดิน หมายเลข ๑-๒
 ใน แผนที่ นายหมุด คิดว่า ข้าแดงพุ่ม หาได้ ยกที่ดิน เหล่านี้ ให้ ข้าแดงปลั่ง
 โดย เส่นหา ฎีกา ตามพินัยกรรมไม่ ทาง พิจารณา ไม่ ปรากฏว่า ได้ มีพินัยกรรม
 ยกทรัพย์ ให้แก่กัน เพราะ ฉนั้น บัญหา ขึ้น จะต้อง วินิจฉัย คงมี อยู่ แต่ ข้อ
 เดียว ว่า จะ เป็น ยกทรัพย์ ให้ โดย เส่นหา ฎีกา ไม่ เท่านั้น ศาล อุทธรณ์
 กรุงเทพ ฯ พิจารณา ได้ ความ ว่า ข้าแดงพุ่ม มีความประสงค์ จะยกทรัพย์ เหล่านี้
 ให้ ข้าแดงปลั่ง แดงทั้ง ข้าแดงปลั่งก็ได้ ปลูกของทรัพย์ นั้น มาด้วย

ปัญหา กฎหมาย ชั้จะยกชั้นกล่าวได้ มีอยู่ว่า ที่ ศาลอุทธรณ์ พังว่าเปน การยกให้ นั้น มีพยาน หลักฐาน อย่างไร ส่วน ที่ดิน หมายเลข ๑ นั้น ข้าแดง พุ่มได้ พุศยกให้ โดย ปากเปล่า แต่ได้ เบียดเบียน ใน หน้าโฉนด แล้ว แต่ ที่ดิน หมายเลข ๒ นั้น ปรากฏว่า ข้าแดงพุ่มร้องขอให้ข้าหลวง เกษศรี ลงชื่อข้าแดง ปลั่ง เป็นเจ้าของแล้ว แต่ ข้าแดงปลั่ง ก็ได้ เชื้อปกครอง ที่ นั้นมา ข้าศรียศ เหตุ ผลเหล่านี้ กรรมการ ฎีกา เห็นว่า มีคำพยาน เปนหลักฐาน พอ ที่ ศาลอุทธรณ์ กรุงเทพ ฯ จะพังได้ ว่า ได้ มีการ ยกทรัพย์ ให้ โดย เต็มหน้า แล้ว แต่ ผู้เป็น ทา ยาท ของ ผู้ ให้ ซึ่ง ตายไป แล้ว จะกลับ มาเรียกของ เขาทรัพย์ จากผู้ ได้รับ นั้นไม่ ได้ จึง ชำตราให้ ยก ฎีกา นายหมุด โสภ เตี้ย ให้ นายหมุดเตี้ย คำนวณค่าธรรมเนียม แต่คงหมายอีก ๒๐๐ บาท ด้วย ให้คดี เปนไป ตาม คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ทุก ประการ.

ศาลฎีกา วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๓๑๑

ม. เศวร์ เนอว์
 พระยา มหิธร
 พระยา ศักกรปาณี ศิวศิณีวิสุทธิ์
 พระยา นรเนติ บัญชากิจ
 พระยา เกษมศุขกาวิ

ม. เศวร์ เนอว์ ปฤกษา ขจิตติ ทรงครองแก้ว

คำพิพากษาที่ ๑๖๘๑ พ.ศ. ๒๔๕๕

ยั่วโทษะ

นายสี ต้า ทาทาย นายสี แล ชวน วิชาติ นายสี ฉวยตาม
มา ต่อสู้ กับ นายสี ๆ พัน นายสี ที่หนึ่ง แล้ว ผละหนี นายสี
ไล่ พัน นายสี มีบาดเจ็บ เช่นนี้ พอยก มาตรา ๕๕ แห่งกฎหมาย
อาญาฐานยั่วโทษะชั้น ตกโทษ นายสี ได้

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ

โมคติ ระหว่าง พนักงาน ขัยการ เมือง ช่างทอง และ นายหยด โจท
นายหน จำเลย

โจทฟ้องว่า วันที่ ๗ พฤษภาคม ๑๙๑๑ เวลาบ่าย ๕ โมง จำเลย บังอาจ ทำ
ร้าย ร่างกาย นายหยด มีบาดเจ็บ ๓ แห่ง เหตุเกิดขึ้น ที่ ตำบล บ้าน หลักแก้ว
อำเภอ วิเศษไชยชาญ เมือง ช่างทอง ขอให้ลงโทษ ตาม กฎหมาย อภิษณ
อาญา ส่วนที่ ๗ หมวดที่ ๒ และ นายหยด ฟ้อง เรียก ค่าทำขวัญ แล รักษา บาด
แผล ด้วย ๕๐๐ บาท

จำเลยให้การ ต่อสู้ว่า จำเลย เดิม กลับจาก เล่นเพลง มาบ้าน มารดาจำเลย

ได้พบกับ นายหยด นายฮุน นายยวน ถือชาวูช ต่า ทำท่าย จำเลย ฯ จึงหนี นาย
หยด กับพวก ตามมา ทำให้จำเลย ตีกัน จำเลย ถูกลง จากเรือนไปถาม นายหยด
นายหยด เขา มีคพื้น จำเลย แล้วฉะฉอง จึงหนี ไป จำเลย ได้ทัน นายหยด ฯ ต้มลง
จำเลย จึงฟัน นายหยด ที่หนึ่ง

พิจารณาได้ ความ ว่า กรณีเหตุ เกิด ขึ้น เพราะไป ดู เพลง ที่ บ้าน
จีน ชก นาย หยด นาย ฮุน นาย ยวน เด๋พยี่ สุวา ฮยู่ ฉง หนึ่ง จำเลย
กับ ผู้ใหญ่ หยด เด๋พยี่ สุวา ฮยู่ ฉง หนึ่ง นาย หยด ทว่า จำเลย ทำหน้า
ตา เยอะ เยี้ย นาย หยด ฯ โกรธ จน ตั้ง ทำ จะ ชวน วิวาค กับ จำเลย แต่ ผู้ใหญ่
หยด ห้าม ให้ เด็ก กัน เสีย ครั้น จำเลย กลับ ไป ยัง บ้าน มารต ฝ่าย
นาย หยด และ นาย ฮุน ถือ มีค ตามไป ต่า ทำ ท่าย จำเลย ฯ ถือ มีค คาฟ มา ต่อสู้
กับ นายหยด ฯ ฟัน เขา จำเลย ที่ หนึ่ง พอ เลือด ออก ซิบ ฯ นาย หยด ฉะ
หนี จำเลย ฯ ได้ทัน นาย หยด ฯ ต้ม ลง จำเลย ก็ ฟัน ถูก กัน นาย หยด แด
หนึ่ง นาย หยด เบิก ความ เป็น พยาน ตน เอง ว่า ต้อง รักษา แด อยู่
กว่า เดือน จึง หาย

ศาล เมือง ช่าง ทอง พิพากษา ว่า จำเลย มี ความ ผิด ฐาน ทำ ร้าย
ร้าย ภาย นาย หยด ถึง ลำหัด ต้อง ด้วย กฎหมาย ฐาน มาตรา ๒๕๖ ข้อ ๘
ให้ ลงโทษ จำคุก จำเลย ๕ ปี แต่ ตัดโทษ ฐาน บราณีย์ ตาม มาตรา ๕๘
(รับ สารภาพ) เสีย ๒ ปี คง จำคุก จำเลย เพียง ๓ ปี ให้ จำเลย ใช้
ค่า เสียหาย ทำขวัญ นายหยด ๒๐๐ บาท และ ให้ ใช้ ค่า ฤชาธรรมเนียม ตลอด ทั้ง
ค่า ทนาย ความ ใน ส่วน ณ ที่ นาย หยด ฟ้อง นั้น ด้วย

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ ปรึกษาว่า ทางพิจารณา
ที่ศาล เดิม ซึ่งขาดมา นั้น ชขอบแล้ว แต่กำหนดโทษจำเลยถึง ๓ ปียังแรง
เกินไป จึงแก้ไข คำพิพากษา ศาล เดิมเสียใหม่ คงกำหนดโทษ จำคุก
จำเลยเพียง ๓ ปี นอกจากที่แก้ไขนี้ คงตามความเห็น ศาล เดิม

จำเลย ร้อง ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาว่า นาย หยศ คำ หัก ทาย และ พัน
จำเลย ก่อน ซึ่งกฎหมาย เรียกว่า ยัวโทษะ ศาล ต่าง ควร ปรึกษา ด
โทษฐาน ยัว อีก ไล่ต หนึ่ง

กรรมการ ศาล ฎีกาได้ ประชุม ปรึกษา เรื่อง นี้ ตลอดแล้ว เห็น พร้อมกัน
ว่า นาย หยศ คำ หัก ทาย ขอน วิ ชาติ ก่อน เป็นการ ยัวโทษะ จำเลย แต่เมื่อ
นาย หยศ เกิด ขี อดขัด จึงหนีไป แล้ว จำเลยยังได้ ตามไป พัน ดั้งนี้ ย่อม
มีผิด บ้าง แต่ขาด นาย หยศ เป็นแน่ เนื้อ หนึ่งไม่ ควร พัง ว่าถึง คำพิ
ศาล ต่าง อ่าง บท ๒๕๐ ผิด ต้องใช้ บท ๒๕๕ และ ฐาน ยัว ตาม บท ๕๕ ด้วย

โดยเหตุนี้ จึงพิพากษา แก้คำพิพากษา ศาล ต่าง ว่าให้ อ่างโทษ จำเลย
กำหนด ๓ ปี ต ฐาน ยัว เสียถึง หนึ่ง คง จำคุก จำเลย เพียง ๒ เดือน
และให้ จำเลยใช้ ค่าเสียหาย ทำขวัญ ชาติ นาย หยศ ๕๐ บาท

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๓๑

กรมสวัสดิ
พระยา นเรนทรราชกิจ
พระยา เกษมศุขการี

คำพิพากษาที่ ๑๖๘๕ พ.ศ. ๒๕๕๕

วิธีพิจารณา อธิบายกฎหมาย

ถ้าจะลงโทษ จำเลยตามบท ๒๕๕ ซึ่งมุ่งถึง ความพยายาม
มาตมหาย ใน ข้อ ๓ แห่งบท ๒๕๐ นั้น ต้องให้ ได้ ความ
ว่า จำเลย ประกอบ ประ โยศ เตรียม การ ร้าย ใจ ก่อน แล้ว
จึง จะลงโทษ จำเลยตามบท นั้น ได้

มี พระ บรม ราช โอง การ โปรด เกล้า ฯ ให้ กรม การ ตรวจ ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้างตวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง อุทัยธานี โจท
นายดี จำเลย

คดี นี้ ชั้น ต้น พนักงาน อัยการ พ้อง ขอ ให้ ลง โทษ นายดี ฐาน ทำ ร้าย ร้าง
กาย จีน ไทย ฝ่าย นายดี พ้อง แย้ง ขอ ให้ ลง โทษ จีนไทย กับ พวกร ฐาน ทำ
ร้าย ร้างกาย แล เบิก ความเท็จ ศาล เติม ตัด สิ้น ลง โทษ จำคุก นายดี แยก
ฟ้อง นายดี เสีย นายดี อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ข้างตวงพิเศษ ตัดสิ้น คดี ทั้ง
๒ ส่วนน รวม กัน แล้ว นายดี ขูดเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ขึ้น มา แต่ เฉพาะ ส่วนน
ที่ เปน จำเลย ของ อัยการ

ข้อหาของ ฮัยการ มี ว่า ณวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ค.ศ ๑๓๓๓ เวลาตกตาง
คืน จำเลย เขา ก้อน อีซู ขวาง ถูก หง ตา จีนไทย แดก โสहित โหด แผล ๑ ขอ
ให้ลงโทษ ตาม กฎหมาย ดัชนีสน อาญา ส่วน ที่ ๗ หมวดที่ ๒

นายตีจำเลย ให้ การ ปฏิเสธ แด พ้อง แย้ง ว่า พวก เจ๊ก แดั่งพาด หา ผิดจับ
จำเลย ว่า ขวางป่า โดย หา ความ จริง มิได้

ศาล เมือง อุกฤษธานี พิจารณา แล้ว ตัดสิน ว่า คำพยาน โจท ควร พัง ได้
ว่า จำเลย ขวางป่า ถูก จีนไทย มี บาดเจ็บจริง ความ ผิด ของ จำเลย ต้องด้วย
กฎหมาย ดัชนีสนอาญา มาตรา ๒๕๕ ให้ลงโทษ จำคุก จำเลย กำหนด ๖ เดือน

นายตีจำเลย อุกฤษณ์ ทั้ง ๒ ส่วน ศาล อุกฤษณ์ ข้า หลวง พิเศษ วิ
วินิจฉัย ว่า จำเลย เข้า ไป เกะ กระ ใน ร้าน จีน ไทย จน ถูก ได้ จำเลย ต่ำ จีนไทย
แต่ มี คน ขวาง ป่า เข้า ไป ใน ร้าน จีนไทย ที่หนึ่ง หา ถูก ใคร ไม่ จีนไทย ให้
พวก คอย ดู จึง เห็น จำเลย เขา ก้อน อีซู ขวาง ถูก จีนไทย บาดเจ็บ แด ได้ จับกุม
ตัว จำเลย ได้ ใน ขณะ นั้น นั้น ความ ผิด ของ จำเลย ที่ ได้ กระทำ ลง กอบ
ด้วย พยายาม แด ความ พยายาม มาด หมายถึง ต้อง ด้วย มาตรา ๒๕๕ ที่ ศาล
เดิม ยก มาตรา ๒๕๕ ขึ้น ลงโทษ จำเลย นั้น ไม่ ชอบ ด้วย ทาง พิจารณา จึง
พิพากษา แด ว่า ให้ ลง โทษ จำเลย กำหนด ๑ ปี ส่วนอน ที่ นาย ตี พ้อง
แย้ง นั้น คง พิพากษา ยก พ้อง ตาม ศาล เดิม

นายตีจำเลย ร้อง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ประชุม ปรึกษา คดี เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ทาง
พิจารณา พยาน โจท พัง ได้ คือ จีนไทย ผู้ ถูก บาดเจ็บ กับ จีน ดวง จีน

บ้าง จึงทรง เบิก ความ มั่น คง ว่า ได้ เห็น จำเลย ขว้าง ด้วย ก้อน อิฐ แต่ จับ
 ตัว จำเลย ได้ทันที การ ที่ พยาน ได้ เห็น นี้ เพราะ จำเลย เข้า มา เกาะ
 ใน วัน ขวาย เข้า แถง ของ พยาน ๆ ได้ จำเลย ออก ไป ประเดี๋ยว หนึ่ง ก็มี คน ขว้าง
 ที่ หนึ่ง แต่ หา ถูก ใคร ไม่ พยาน พา กัน ออก ไป ชุ่ม คอย ดู จึง เห็น
 จำเลย ขว้าง มา ชิก ถูก หน้า จีน ไทย แต่ บท ๒๕๕ บัง ถึง ความ พยาน มา
 หมอบ ใน ข้อ ๓ นั้น โจท คง สืบ ให้ เห็น ว่า จำเลย ประกอบ ประโยค
 ตระเตรียม การร้าย ไว้ก่อน ให้ ได้ ความ แจ่ม ชัด มาก กว่า นี้ จึง จะ
 ลงโทษ จำเลย ตาม บท นั้น ได้ คดีนี้ ควร ใช้ บท ๒๕๕ ตาม ที่ ศาล เมือง
 อุดยธานี วินิจฉัย มา เท่านั้น พอ สมควร แก่ รูป ความ

จึง พิพากษา แก่ คำ พิพากษา ศาล อุดยธานี แห่งคดีนี้ แต่ แต่ คำ
 บทกฎหมาย แต่กำหนดโทษ ๓ ปีนั้น สมควร แล้ว ให้ยกฎีกาจำเลย เสีย
 ศาลฎีกา วันที่ ๒๙ มีนาคม ๑๓๑

กรมตุ้ตติ
 พระยานเรนดิบัญญัติ
 พระยาเกษมศุชกาวิ

อธิบดี ทรงปลัดษา

คำพิพากษา ที่ ๑๖๙๒ พ.ศ. ๒๕๕๕

สัญญา ประกัน

ฉันมาทำสัญญา กับเงินฉันมี ไป โดยฉันสี่ เป็นประกัน
ฉันสี่ จะหลุด จากความรับผิดชอบ ต่อเมื่อได้ มีสัญญาระหว่าง
ลูกฉัน กับเจ้านอน นิตคนมี ให้ พงร ของลูกฉัน ซึ่ง ทำกัน โดย
มี ให้ ครอบประกัน ไว้ เห็น ด้วย

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรรมการ ตรวจสอบ ฎีกา โฉง
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์

ในคดี ระหว่าง บริษัท เบงกัล สยามทิมมาจต ทุนจำกัด โฉง
บริษัท เคซีเอ็นเอ็นที ๓ จำกัด ที่ ๒ (สืบแยกฝรั่งคดี) จำเลย

คดีนี้ โฉง พ้อง เรียก เงินกู้ จากจำเลย ทั้ง ๒ คน โดย กล่าวว่า จำเลย
ที่ ๓ เป็นผู้กู้เงินโฉง จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ประกัน

ศาล ต่างประเทศ พิพากษา ให้จำเลยที่ ๓ ใช้ตัวเงิน ๑๓๕๐ บาท ให้แก่
โฉง กับ ให้ เสีย ดอกเบี้ย แด ค่า ฤชา ธรรมเนียม ด้วยแต่ ให้ ยก คดี ที่ โฉง พ้อง
หาจำเลยที่ ๒ นั้น เสีย ศาล อุทธรณ์ พิพากษายืน ตาม คำพิพากษา ศาล
ต่างประเทศ

โจทก์ ทอดเกล้า ๑ ถวายฎีกา คัดค้าน คำพิพากษา ศาลต่าง เฉพาะ แต่ ข้อ ที่ ให้ยกฟ้อง โจทก์ ซึ่ง ถัดจาก จำเลย ที่ ๒ นั้นเสีย

กรรมการ ฎีกา ได้ พร้อมกัน ตรวจสอบ เรื่อง นี้ แด ได้ พังคำ ชี้แจง ของ มิสเตอร์ เทซ ทนาย โจทก์ แล้ว ได้ ความ ว่า ใน คดี ๓๒๐ จำเลย ที่ ๓ ได้ ฎีกาเงิน ไปจาก ธนาคาร โจทก์ ๓ บุคคล กัก ๖ เดือน ๒ ครั้ง จำเลย ที่ ๒ เป็นผู้ รับ ประกัน เงิน ที่ จำเลย ที่ ๓ กู้ ทั้ง ๒ ครั้ง จำเลย ที่ ๓ ได้ ปล่อย ไซ้ ต้นเงิน แด ตกเบี่ยง ให้ โจทก์ บางส่วน ต่อมา ถึง เวลา ที่ โจทก์ ยื่นฟ้อง คือ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๑๙๒๙ เงิน ยัง คง อยู่ อีก ๖๓๕๐ บาท ตาม ที่ โจทก์ ยื่นไว้

เมื่อ วันที่ ๒๐ มกราคม คดี ๓๒๑ ศาล ได้ สั่ง ให้ จำเลย ที่ ๓ เป็น คน ต้มตาย หนังสือ สัญญา รับประกัน เงิน กู้ ทั้ง ๒ ราย นั้น มี ข้อความ เหมือน กัน ทั้ง ๒ ฉบับ ดังนี้ ว่า

“ข้าพเจ้า จะ รับ ไซ้ เงิน แทน เป็น จำนวน ที่ พันบาท แก่ หลวง สุรพการ หิริภูมิฯ ไม่ ชั่ว กว่า ๗ วัน นับ แต่ วัน สิ้นเดือน นี้ เป็น ต้น ไป ถ้า คีเขียง แอนชั้น ผู้ ยืม ไม่ ได้ ไซ้ ตาม ข้อ สัญญา ข้าง หน้าหลัง

(เซ็น) อากฤษ ผู้ ยืม

ศาล อภิธรรมวินิจฉัย หนังสือ สัญญา นี้ ว่า มี ข้อความ ทนกว่า ถ้า บริษัท คีเขียง แอนชั้น ไม่ ไซ้ เงิน ให้ โจทก์ ตาม กำหนด แล้ว จึง ตก เป็นหน้าที่ ของ จีนชัง ที่ จะต้อง ไซ้ เงิน เฉพาะ ใน ชั่ว ๗ วัน เท่านั้น ที่ ศาล อภิธรรม แปร สัญญา ดังนี้ กรรมการ ศาล ฎีกา เห็น ว่า ไม่ ถูกต้อง

สัญญา มี ว่า ถ้า ศิเรียง แซนซัน ไม่ ใช้เงิน ให้แก่ โจท พ้น เวลา ที่ ได้ตกลง กันไว้ แล้ว เงินสอง ร้อย จะใช้ แทนไม่ให้เกินกว่า ๗ วัน ต่างหาก อีกหนึ่ง คือ ว่า ความ รับ ผิดชอบ ของ เงินสอง ที่ จะใช้ ณ นั้น จะ พัง บังเกิด ขึ้น ต่อ เมื่อ ๗ วัน ล่วง แล้ว นับ ตั้งแต่วันที่ พ้น กำหนด สัญญา ที่ ได้ตกลง กันนั้น หนังสือ สัญญา คู่ฉบับที่ ๑ ตั้ง วันที่ ๒๕ เมษายน คศ ๑๒๕ ถึง กำหนด จะต้อง ใช้เงิน ใน วันที่ ๒๕ ตุลาคม คศ ๑๒๕ ตาม กำหนดนี้ ถ้ายังไม่ ใช้เงิน ให้ โจท แล้ว โจท ก็ ยัง ต้อง ร้อง เรียกเงิน เงินสอง ไม่ได้ จนถึง วันที่ ๓๑ ตุลาคม คศ ๑๒๕ จึง จะฟ้อง ได้ เพราะฉะนั้น ยังไม่ นับว่า เงินสอง เป็นหนี้ เงินรายนี้ จน ถึง วันที่ ได้ กล่าว มาแล้ว

เมื่อ ได้ แปล ข้อ ความ ใน สัญญา เช่นนี้ แล้ว ต้อง พิจารณา ต่อ ไป ว่า มีเหตุ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ทั้ง ซึ่ง จะ ให้ นาย ประกัน รายนี้ หลุด พ้น จาก ความ รับ ผิด ชอบ ไป ได้ ฤๅ ไม่ คำตอบ ประสงค์ วินิจฉัย ว่า โจท ไม่ พ้อง ร้อง ละ เหยย เสีย จำนวน เช่นนี้ กระทำ ให้ นาย ประกัน ต้อง เสียเปรียบ ไม่มี ทาง ที่ จะ พ้อง เรียก เขา เงินคืน จาก จำเลยที่ ๑ ผู้ เป็น คน ต้ม ละ ตาย ได้ อีก เพราะ ฉะนั้น นาย ประกัน ได้ พ้น จาก ความ รับ ผิด ชอบ แก่ โจท แล้ว

คำพยาน ใน คดีนี้ สั้น น้อย เทียบ ปรากฏ ว่า โจท ได้ รับ เงิน จำเลย ที่ ๑ ก่อน ใช้ ณ หลาย ครั้ง แต่ไม่มี พยาน เหยย ว่า โจท ได้ สัญญา จะ ไม่ ให้ พ้อง ร้อง ฤๅ ว่า โจท ได้ ทำ สัญญา อัน ใด ขึ้น ใหม่ ซึ่ง นาย ประกัน ไม่ ได้ รู้ เห็น คดี ได้ ความ แต่ ว่า โจท ได้ รับ เงิน จำเลย ใช้ ณ หลาย ครั้ง แต่ การ ที่ เจ้า ณ ยัง ไม่ พ้อง ร้อง ตู ณ เมื่อ ตู ณ ผิด สัญญา ไม่ ใช้ ณ ตาม เ

ถ้ากำหนด ตก ลง กัน นั้น   ว่าเป็น เหตุ ที่ จะ ทำ ให้ นาย ประกัน พ้น จาก
ความ รับผิดชอบ ได้ ไม้

เหตุ ที่ จะ ให้ นาย ประกัน หลุด พ้น จาก ความ รับผิดชอบ นั้น คือ ได้ มี
สัญญา ระหว่าง เจ้า หนี้ กับ ลูก หนี้ อัน มี ตัน มิ ให้ พ้อง ร้อง ลูก หนี้ ทำ กัน โดย
ไม่ ให้ ผู้ รับ ประกัน รับ รู้ เห็น ด้วย   แต่ ใน สติ เรื่อง นี้ ไม่มี พยาน ปรากฏ
ดัง นี้ เลย   เหตุ ที่ บัญญัติ ดัง นี้ เพราะ ว่า นาย ประกัน จะ ต้อง เป็น ผู้ อยู่ ใน
ฐานะ ที่ สามารถ จะ ใช้จ่าย นั้น เติม ต่อ   แต่ เมื่อ ความ ต้อง รับ ใช้นั้น ของ นาย
ประกัน ได้ บัง เกิด ขึ้น เมื่อ ไດ นาย ประกัน มี อำนาจ พ้อง เรียก เขา เงิน คืน แก่
ตัว ลูก หนี้ ได้ เมื่อ นั้น

อาศัย เหตุ ที่ ก่อ กว้าง บน นี้   จึง พร้อม กับ อนุญาต ให้ ยก ค่า พิพาทษา
ค่า ต่าง ทั้ง ๒ เสีย   ให้ เงิน ช่ง ำนดย ต้อง รับ ใช้นั้น ๑๑๕๐ บาท ให้ โจท
กับ ดอก เบี้ย ช่ง ละ หนึ่ง บาท ต่อ เดือน   นับ แต่ วัน ยื่น พ้อง ถึง วัน ใช้นั้น
แก่ กัน   แต่ ให้ เสีย ค่า จุษา ชรรวมเนียม ตลอดจน ทุก ค่า   กับ ค่า ทนาย ความ
อีก ๒๕๐ บาท ด้วย

ศาล ฎีกา   วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑

ม. ถิ่นเนอร์เคอร์เนอร์
พระยามพิธร์
พระยามรเษคิบัญญัติกิจ

ม. เฮอร์เนอร์ ปฤกษา   ชชิบัติ ทรงครวญแก่

คำพิพากษาที่ ๑๒๗๔ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา เชลยทรัพย์

เจ้าหนี้ ที่มีจำนวนเงินเกินกว่า ๑๐๐๐ บาท นั้น จะ ร้อง ขอ
เชลยทรัพย์ ใน คดีธรรมดา ไม่ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์

ใน คดีระหว่าง **ห้างเคียมฮั่วเฮง แอนโก (บริษัทฝรั่งเศส)** โจท
นายคว้าม จำเลย

คดีนี้ โจททูลเกล้าฯ ถวายฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ กรุงเทพฯ
ที่ พิพากษา ยืน ตาม คำตั้ง ศาลต่างประเทศ เดิม โจท ใน คดี เรื่องนี้ชนะ คดี
จำเลย เป็น จำนวนเงิน ๗๗๕๓ บาท ๒๕ สตางค์ กับ ค่าธรรมเนียม แด่ค่า ทนาย
ความด้วย โจท จึง ราย ทรัพย์ล้มเลิก ของ จำเลย ที่ ได้ ยึด ไว้ ก่อน คำ พิ
พากษา เมื่อ วันที่ ๑๑ มิถุนายน คศ ๑๓๐ เมื่อ ห้างเคียมฮั่วเฮง ได้ ฟ้อง
จำเลย นี้ แล้ว ใน ไม่ช้าก็ อพยพจาก อังคกนคร ขึ้น ฟ้อง จำเลย อีก ลำ
นวนหนึ่ง เรียกทุน ทรัพย์ ๓๓๒๒ บาท ๕๐ สตางค์ วันที่ ๓๐ มิถุนายน
คศ ๑๓๐ ศาล ได้ พิพากษา ให้ จำเลย ใช้ เงิน เดิมตาม จำนวน ที่ ฟ้อง เรียก

รวมทั้งคำอุทธรณ์แนบด้วย ต่อมาวันที่ ๓๕ มิถุนายน ศก ๑๓๐ ก่อนที่
 ได้ ขายทรัพย์สมบัติจำเลยที่ ได้ ยึด ไว้ แล้วยัง ข้าแดงเทศ ข้าแดงกริม ยื่น
 คำร้อง ขอ ส่วน แบ่งใน ทรัพย์ ที่ ขายได้ ค่าต่างประเทศเห็นว่า คำร้อง นั้น
 เป็น อัน พัง จีน โดย เหตุที่ โจท ได้ ยื่น พ้อง ไว้ ก่อน ที่ ได้ ขาย ทรัพย์ ค่า
 อุทธรณ์ กรุง เทพ ฯ ก็ ได้ พิจารณา ตาม คำตั้ง นั้น ด้วย โจท ใน จำนวน
 เต็ม จึง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา คัดค้าน ว่า กฎหมาย ยอม อนุญาต ให้
 โจท ยึด ทรัพย์ แต่ เพียง ให้ พ้อ กับ หนี้สิน แต่ คำอุทธรณ์แนบ เท่านั้น แต่ ทั้ง โจท
 เป็น ผู้ ต้อง รับผิดชอบ ใน การ ยึด แล ขาย ทรัพย์ นี้ ด้วย แต่ ยัง คัดค้าน ต่อ
 ไป อีก จำ โจท ได้ ยึด ทรัพย์ ก่อน คำ พิจารณา ทรัพย์ นั้น จึง เป็น ประกัน
 หนี้ ของ ตน ฝ่าย เดียว หา ใช้ สำหรับ หนี้สิน ของ เจ้า หนี้ อื่น ๆ ไม่

กรรมการ ฎีกา ได้ พิจารณา ครบถ้วน เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว เห็น ว่า
 คดี นี้ ต้อง วินิจฉัย ตาม หนังสือ สัญญา ทาง พระราช โมนี ระหว่าง กรุงสยาม แล
 กรุงฝรั่งเศส ปี ๑๒๕ เพราะฉะนั้น คู่ ความ จะ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา คัดค้าน
 คำ ปฎิกษา ของ ศาล ต่าง ใน ข้อจริง เท่า ไม่ ได้ จำเลย ชี้แจง ใน คำ แก่
 ฎีกา ว่า ใน ฎีกา หา มี ข้อ บัญหา กฎหมาย อย่างใด ไม่ กรรมการ เห็น
 ว่า ใน คดีนี้ มี ข้อ บัญหา กฎหมาย อยู่ ข้อเดียว คือ ก่อน วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน
 ศก ๑๓๐ ผู้ ยื่น คำร้อง จะ เป็น แต่ เพียง ยื่น คำร้อง ขอ ส่วน แบ่ง ใน การ ขาย
 ทรัพย์ ที่ ได้ ยึด ไว้ ตาม คำ พิจารณา เท่านั้น ไม่ ได้ จะ ต้อง ประพฤติ ตาม
 ข้อ บัญญัติ กฎหมาย แล วิธีพิจารณา ที่ ได้ บัง ไว้ ใน พระราชบัญญัติ ตั้ง ระเบียบ
 รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ ทั้งนี้ ได้ กล่าว ไว้ ใน ข้อ ๔๘ แห่ง ข้อบังคับ ที่ ออก

ตาม พระราชบัญญัติ นั้น แต่ปรากฏว่า ชนุ มาตรา ๒ เกี่ยว ถึงผู้ ยื่นคำ
 ร้อง ใน คดี นี้ โดยเหตุ ที่ เป็น เจ้าหนี้ เกิน กว่า ๓๐๐๐ บาท โจท ทั้ง ๒
 ส่วน ต่าง แยก พ้อง กัน ก็ เมื่อ ทรพย์ สมบัติ ยึด ไว้ นั้น ไม่ พอ ที่ จะ ใช้
 หนี้สิน ของ เจ้าหนี้ เดิม ให้ครบถ้วนตามจำนวน ได้ แต่ ถ้า โจท ใน ส่วน
 ที่ ๒ มีความประสงค์ ที่ จะ ได้รับ ส่วนแบ่ง ด้วย แต่ ก็ ควร ร้อง ขอ ให้
 จำเลย เป็น คน ถัดมา ตาม ฎีกา โจท ใน ส่วน เดิม เป็น อัน พ้อง ขึ้น ให้
 ยก คำ สั่ง ที่ ให้ โจท ใน ส่วน ที่ ๒ ได้รับ ส่วนแบ่ง ใน การ ขายทรัพย์ รัชนี
 เสีย ให้ผู้ ยื่น คำร้อง เสีย ค่าฤชาธรรมเนียม แทน ผู้ ถูกยึด ๑ ฉาย ฎีกา
 ใน ชั้น คำร้อง คัดลอก ทุก คำส กับ คำ ทนายความ อีก ๓๐๐ บาท ด้วย.

ศาล ฎีกา วันที่ ๓๓ มีนาคม ๑๙๓๓

ม. สกีน เฮอร์ เฮอร์ เนอร์
 พระยาภักดีสถานุกรณกิจ
 พระยานรเนติบัญญัติ
 พระยานิธร ๑

ม. สกีน เฮอร์ ปฤक्षा อิมิตี ทรง ตรวดฯ แก่

คหิพิพากษาที่ ๑๗๐๓ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา ฎีกา

คดีที่ เปน ข้อพิพาท ทั่วๆ ไป พระราชบัญญัติลักษณะที่
 ทหาณุนั้น ไม่ต้อง กำหนด ทนทรัพย์ ที่ ฎีกาได้ ถึงแม้ ศาล
 เต็ม ศาล อุทธรณ์ จะ ปฤกษา ทบ สัตยแล้ว ก็ดี

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจสอบ ฎีกา จำเลย
 อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ราชหลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง นายเช็ก โจท
 พระ เสด็จองค์วิจารณ์ จำเลย

คดี นี้ โจทฟ้องต่อศาล เมือง นเรศวร ถัดว่า ใน ค.ศ. ๑๙๐๐ โจทได้ รับ ใบ
 อนุญาต จำหน่าย สุราโรง อย่าง ที่ ๒ โจทได้ เสีย ค่า ใบ อนุญาต มีใบเสร็จ เปน
 สำคัญ ครั้น วันที่ ๑๗ เมษายน ๑๙๐๑ โจทได้ รับ หมาย เกณฑ์ ราชการ ทหาญ
 โจทได้ นำ ใบเสร็จ เสีย เงิน ค่า รับใบ อนุญาต จำหน่าย สุรา ไป ให้ จำเลย ผู้ เปน
 เจ้าพนักงาน สัสดี ตรวจ ดู จำเลยว่า ใช้ ไม่ได้ แต่ไม่ยอม ยกเงิน กลับ
 ดักข้อมือ ส่ง คดี โจท เข้า รับ ราชการ ทหาญ กระทำให้ โจท ต้อง ขาด ผลประ
 โยชน์ ไป ๒๐๐ บาท จึง ขอส ศาล มังคัม จำเลย ถอนชื่อ โจท ออก จาก หมาย
 หมาย เกณฑ์ แต่ให้ ไร่ ค่า เสียหาย แก่ โจท เปน เงิน ๒๐๐ บาท

จำเลยให้การว่า เมื่อจำเลย ลักโจท เวหนทหาญ นั้น โจท ยิง หาได้ มี
ใบ อนุญาต ขาย สุรา ฤฯ ได้ ทำการ ขาย จำหน่าย สุรา ลงแล้วไม่ โจท มี แต่
ใบ รับ เงิน ของ นายตาย มา แสดง แก่ จำเลย ซึ่ง เห็น ว่า ใช้ ไม่ได้ เท่านั้น กาะ
ที่ จะ ถอน ชื่อ โจท ออก จาก ระเบียบร เกณฑ์ ทหาญ นั้น เห็น ว่า เป็น การ ชุ่
ยากใน อันใช้ ที่ และ จะ เสีย ราชการ

ศาล เมือง นครราชสีมา เห็น ว่า โจท ได้ เสีย เงิน ภาษี ราชการ
ตาม อัตรา ต้อง ด้วย ดัชนี ยกเว้น ราชการ เกณฑ์ ทหาญ ซึ่ง คราว ตาม มาตรา ๑๓
ข้อ ๓ แห่ง พระราช บัญญัติ แก่ ใช้ ดัชนี เกณฑ์ ทหาญ คือ ๑๒๕ แล้ว จึง ตัด
สิน ว่า ใน จำนวน ศก ๓๓๓ นี้ ให้ ยกเว้น ภาษี เกณฑ์ ทหาญ โจท ซึ่ง คราว ให้
จำเลย ใช้ ค่า เสีย หาย แก่ โจท ๒๐ บาท ทั้ง ค่า ขวมนิยม แล ค่า ทน ความ
ด้วย ๑๒ บาท ๕๐ สตางค์

จำเลย อทธรณ์ ศาล อทธรณ์ ข้าง หลวง พิเศษ ตัด สิน แก่ ศาล เดิม ว่า
ค่า เสีย หาย นั้น โจท เสีย ไม่ ได้ ว่า ตน ได้ เสีย หาย ไป จริง เท่าใด เพราะ ฉะนั้น
ให้ ยก เสีย นอก นั้น ตัด สิน ยืน ตาม ศาล เดิม

พระ เสนาบดี อธิการ พิมพ์งาน สักดิ์ ทหาญ บก จำเลย ทด เกณฑ์ ๑ ถวาย ฎีกา
ขอ ให้ วินิจฉัย ว่า ใบ เสริจ รับ เงิน นั้น โจท ได้ มา สักดิ์ ระเบียบ แล มิใช่ ใบ
อนุญาต จำหน่าย สุรา จะ พัง ว่า ใช้ ได้ ตาม บท กฎหมาย ฤฯ ไม่ ตั้ง นี้

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน ประชุม ปฤจฉา คดี นี้ เห็น ว่า ฎีกา
จำเลย เป็น ข้อ พิภาษ ด้วย กฎหมาย พระ ราช บัญญัติ ราชการ เกณฑ์ ทหาญ ไม่
ต้อง กำหนด ทน ทรัพย์สิน ที่ ควร รับ ฎีกา ได้ วินิจฉัย ได้ ฐาน พิจารณา คดี นี้ ได้
ความว่า เมื่อ วันที่ ๓ เมษายน ๑๓๓ นาย แซ่ โจท ได้ ไป ร้อง ต่อ อาเภอ บาง คล้า
ขอ รับ อนุญาต ตั้ง ร้าน จำหน่าย สุรา ตำบล บาง เล้า แล โจท ได้ ส่ง เงิน ๑๒๐

บาทให้แก่ สำนัก ข้าเถอกใน วัน นั้น เอง แต่ โย อนุญาต จำ หน่าย สุรา ยังไม่
 ได้รับ นาย สายปลัด ข้าเถอกได้เขียนใบ รับ เงินให้ โย ยึด ถือไว้ เป็น สำคัญ
 อย่าง หนึ่ง ครั้น วันที่ ๑๗ เมษายน ๑๓๓ พนักงาน เกณฑ์ โย เข้า
 รับ ราชการ ทหาญ โย จึง นำ โย รับ เงิน ซึ่ง นาย สาย ทำ ให้ นั้น ไป แสดง
 แก่ พระ เสนางค์ วิจารณ์ จำเลย ๆ ว่า โย ได้รับ เงิน นั้น ไม่ ใช่ โย อนุญาตจริง
 ใช่ ไม่ ได้ แต่ ให้ สัก โย ส่ง คดี เข้า รับ ราชการ ทหาญ ทั้น ที หลวง
 ฮานต์ จันประชา พนักงาน ผู้ ออก ใบ อนุญาต ได้ เป็น พยาน จำเลย ดำ มาด คดี แล้ว เบิก
 ความ ว่า ผู้ ที่ ออก จะ จำ หน่าย สุรา ถ้า เจ้า พนักงาน ออก ใบ อนุญาต ให้ ไม่
 ทั้น เมื่อ ได้ เสีย เงิน แก่ ข้าเถอก แล้ว ก็ จำ หน่าย ได้ ที่ อนุญาต ให้ จำ หน่าย
 ได้ ก่อน ดัง นี้ คดี เป็น บุคคล ที่ เคย ได้รับ อนุญาต จำ หน่าย สุรา มา ใน ปี
 ก่อน ๆ แล้ว แต่ ระเบียบ ที่ ทำ ดัง นี้ เป็น การ อนุ โยม เพื่อ ความ ดีของ
 เท่านั้น นาย เช็ก โย ผู้ ฟัง จะ ขอ รับ จำ หน่าย สุรา ใน คดี ๑๓๓ นี้ เอง
 เมื่อ นาย เช็ก ได้รับ หมาย เรียก เกณฑ์ เข้า รับ ราชการ ทหาญ นาย เช็ก ยัง หา
 ได้ รับ โย อนุญาต จำ หน่าย สุรา จริง ตาม ระเบียบ ไม่ กรรมการ ฎีกา เห็น ว่า
 ตาม ทาง พิจารณา ที ปราบกฎ แล้ว ข้าง ทั้น คดี มี ผู้ ฟัง ได้ ว่า นาย เช็ก หา
 อุมาย เพื่อ จะ หลบ หลีก เกณฑ์ ราชการ ทหาญ เท่านั้น แต่ ราชการ ทหาญ เป็น
 การ สำคัญ เป็น การ จริง ใน แผ่น ดิน จึง ต้อง วินิจฉัย เขา ความ จริง เป็น ไหม
 กว่า สิ่ง อื่น ทง ปอง เมื่อ พะราห์ พระราช บัญญัติ ดลชน เกณฑ์ ทหาญ
 ซึ่งมี ข้อ ยกเว้น เกณฑ์ แก่ คน บาง จำพวก ผู้ ได้ เสีย ภาษี อากร กว่า ๕๐ บาท
 เป็น เงิน ขึ้น แผ่น ดิน ความ ข้อ นี้ เพราะ มี พระราช ประสงค์ จะ มี ให้ เสีย การ
 ค้าขาย ๆ เสีย การ ทำมา หากิน ของ ราษฎร แต่ มี ได้ ประสงค์ จะ ยกเว้น ให้ แก่
 คน ที่ จะ ถือ เขา โย เสรี จ เสีย ภาษี อากร นั้น เป็น อุมาย หลบ หลีก ราชการ ทหาญ

โจทคนนี้ อายุ น้อย เป็น แต่เอา ชื่อ ตง ในใบอนุญาต เพื่อ หลบ หลีก การ เกณฑ์
 และ คน ชนิด นี้ มีได้ตั้งใจ ทำ การ จำหน่าย สุรา เป็น การ เต็มจริง เพราะ
 มีทรัพย์สิน มี ลูกจ้าง ให้ ทำการ แทน เลีย อีก ทำ ทั้ง นี้ เป็น แต่ ออบายให้ พัน เกณฑ์
 แม้ ต้อง เกณฑ์ เข้า รับ ราชการ ทหาญ ก็ไม่เสีย ประโยชน์ แก่ การค้า ขาย เตย เจ้า
 พนักงาน ใน มณฑลผู้ จัดการ สุรา และ จัดการ เกณฑ์ ทหาญ ก็มิได้ งาม ง่าย ลับ
 ตา ย่อม รั อยู่ ดี รอบ ข้าง ว่า ความจริง เป็น ดัง ว่า มา แล้ว ฉะนั้น ข้อ ที่ พระ
 เสด็จมา คิวจวรณ์ ต่อ ลู ว่า เมื่อ ได้ รับ ใบ อนุญาต จริง จะ ปลดให้ ตาม เคย
 เมื่อ โจท ได้ แต่ ไม่ เสีย เสีย เงิน ชนิด นี้ มา แสดง ยัง ไม่ ควร พัง ว่า ใช้ ได้ ตาม
 กฎหมาย เมื่อ เวลา สัก ถึง ๓๖ โมง แล้ว จะ ให้ กลับ ตอน ๓ ทุ่ม และ ปลด จาก
 เกณฑ์ ก็ จะ เสีย ราชการ ทหาญ ลับไป เมื่อ นำ คน เข้า รับ ราชการ แล้ว จะ
 หา ออบาย หลีก เสีย ข้าง นี้ ทำให้ เบน การ ยุ่ง ยาก แก่ การ เกณฑ์ ไม่ รู้
 จบ ดัง นี้ เป็น ความ รั แข่ง ทาง ตลอด ถึง วิถี บ้าย เบียง เตย หลีก ใน มณฑล
 นั้น โดย ความ เป็น จริง ฎีกา จำ เตย พัง ขึ้น ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล
 ต่าง ทั้ง ๒ ศาล ซึ่ง ปฎิภาว ตัด สิ้น มา มิติ บท กฎหมาย นี้ เสีย เตย ยก พ้อง
 โจท ให้ โจท เสีย ค่า ธรรมเนียม นิยม แทน พระ เสด็จมา คิวจวรณ์ จำ เตย แต่ ค่า
 ทนาย ความ ชั้น ฎีกา นี้ ๕๐ บาท

ศาลฎีกา วันที่ ๓๓ มีนาคม ๑๙๑๓

กรมตุลาการ
 พระยานเรนตีบัญญัติ
 พระยาเกษมศรีธการ

อธิบดี ทรงปฎิภาษา

คำพิพากษาที่ ๑๗๑๗ พ. ศ. ๒๔๕๕

สัญญา ประกัน

ก. ทำสัญญา กู้เงิน ข. ไปมีกำหนดจะ ใช้ ให้เสร็จภายใน ๒ เดือน โดย ค. เป็น ประกัน เมื่อเกินกำหนด ๒ เดือนแล้ว ก. ไม่ใช้เงิน ค. จะ เบียดค่าประกันมี เวลา กำหนดเพียง ๒ เดือน นั้นเพียง หนึ่ง

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ ให้กรรมการ ตระกูล โงก โจท
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์
ใน คดี ระหว่าง บริษัทซีดีเบงก์ โจท
เงินเทียบหยง นิห้อยชงเฮง จำเลย

โจทฟ้อง คัดค้านแห่ง ถัดว่า เดิม บริษัทเบงก์ โจทใช้ นิห้อย ชงชองหลี
นายกัน เป็น ผู้จัดการ ผู้ใด จะ กู้เงิน ของ กู ใน นาม ของ นายกัน ครั้น
ศก ๑๒๘ ได้ รับ พระบรมราชอนุญาตเป็น บริษัทซีดีเบงก์ จำกัดสินใช้ บรรดา
ทรัพย์สิน เด อุทธรณ์ ใน นิห้อย ชงชองหลี ได้ โอน มา รวม ใน บริษัทซีดีเบงก์ ทั้ง สิน
เมื่อ เดือนมีนาคม ๑๒๕ เงินยืม ได้ทำสัญญา ยืมเงิน ใน นิห้อยชงชองหลี ไป
๑๓๒๐ บาท จำเลย เป็น ผู้ รับประกัน ต่อมาเงินยืม ได้ ผ่อน ใช้จ่าย ให้ บ้าง

คิดหัก ยังมี คงค้าง อีก ๕๐๐ บาท กับ ดอกเบี้ย ๒๓ เดือน เงิน ๓๐๕ บาท บัด
นี้ จินยี่ซิม หดหนี้ สูญไป จึง ขอให้จำเลย ผู้เป็น นายประกัน ใช้แทน

จำเลย ให้ท้าว ว่า จำเลย ได้เป็น นายประกัน จินยี่ซิม จริง แต่ มี ก่า
หนก สัญญา กัน เพียง ๒ เดือน เท่านั้น เมื่อ ตกตง กันแล้ว ผู้ห้องวัดผดคหดี
ได้เรียก ใบรูเบียร เรือ ลำหนึ่ง ของ จินยี่ซิม ไป ยึดได้ ต่อมา โจท ขอมให้
จินยี่ซิม ถอน เขา ใบรูเบียร เรือ ไปขาย จะ ได้ ใช้ หนี้ กัน แล้ว ๆ อย่งไร
จำเลย ไม่ทราบ โจท ได้ พ้อง จินยี่ซิม ค่ำด ตั้ง ให้จินยี่ซิม เป็น คน ถ่ม
ตาย เขาทรัพย์ ขวาทอด ตลาค เป็น อัน หมคณี่ ไป แล้ว จำเลย ไม่ ต้อง
รับ ผิดชอบ ตัว จินยี่ซิม เวลา นี้ ก็ ยังอย มี ได้ หดหนี้

ค้ำดแห่ง พิจารณา แล้ว พังงว คดี ได้ ความล้ม โจท แม จินยี่ซิม จะ ได้
เป็น คน ถ่มตาย แล้ว ก็ดี แต่ โจทหา ได้ ขอ ฉดลย เงิน รายนี้ ไม่ จึง คัดสิน
ให้จำเลย ใช้เงิน ๕๐๕ บาท แก่ โจท กับ ดอกเบีย นับแต่ วัน พ้อง เป็น ต้น ไป

จำเลย อทุขรณ

ค้ำดอทุขรณ ปรดึกษาว่า จำเลย ได้ ทำ สัญญา รับ ประกัน จิน ยี่ซิม เฉพาะ
๒ เดือน เท่านั้น ตัว จินยี่ซิม เองมา เบิกความ ว่า ใช้ หนี้ เงิน หมดแล้ว โจท
ยอมให้ จิน ยี่ซิม หนี้ ไซ้ หนี้ โดย จำเลย มิ ได้ รู้ แล้ว โจท ได้ ยอม ให้ จิน ยี่ซิม กู้
ไป อีก เป็นการ ที่ โจท กับ จิน ยี่ซิม เชื้อ กันเอง เมื่อ ละว่า ตาม หลัก แห่ง
ทาง พิจารณา ใน คดี กุณี่ การที่ โจท พ้อง จำเลย ผู้เป็น ประกัน จะ ให้ รับ ใช้ แทน
ตุณี่ เมื่อ คดี ตุณี่ ปรุติเศษ โจท มิ ได้ แดง หลัก ฐาน พยาน ให้ เบน ที่
เชื้อ พัง ว่า ตุณี่ ได้ เป็น หนี้ โจท อยุ โดย สัตย์จริง ทำได้ ก็ ยัง ไม่ เป็น ทาง ที่

สมัคร จะบังคับจำเลย รั้งใช้เงิน ให้แก่โจทก์ โดยชอบธรรม จึงตัดสิน ยก
คำพิพากษา ศาลเดิม แลฟ้องโจทก์

โจทก์อุทธรณ์ว่า ฎการฎีกา

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ตรวจ ส่วนวน ตลอดจนแล้ว ทาง พิจารณาได้ ความว่า
เมื่อ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕ จัน ยี่เดียว จัน ยี่ซิม ได้ ทำ หนังสือ สัญญา ยืมเงิน ๓๖๖๐
บาท ให้ แก่ โจทก์ มี กำหนดว่าจะใช้ ให้เสร็จ ภายใน ๒ เดือน จำเลย
เป็น ผู้ รับ ประกัน และเมื่อพ้น กำหนด สัญญาแล้ว ไม่ปรากฏว่าโจทก์ จะได้
สักเดือน จำเลย ประการใด ถึง เวืองเงิน แต่จำเลย หา เกี่ยวข้อง ในการ ผัดส่ง
เงิน รายนี้ แก่โจทก์ไม่ ครั้น วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๘ โจทก์ฟ้อง จัน ยี่ซิม เป็น จำเลย
ในคดีที่ ๘/๒๕๘ ทหาว่า เป็นหนี้เงิน ๕๖๖๐ บาท แต่ว่า จัน ยี่ซิม เป็นหนี้ ผู้มีชื่อ
หลายราย ขอให้ศาล จัดการ ต้มละลาย โจทก์ ยื่น หนังสือ สัญญา ๕ ฉบับ
ฉบับที่ ๓ จัน ยี่เดียว จัน ยี่ซิม ยืมเงินไป ๓๖๖๐ บาท รายที่ จำเลย รับรอง ฉบับ
ที่ ๒ อีก รายหนึ่ง ๓๖๐๐ บาท ฉบับที่ ๔ ๘๐๐ บาท ฉบับที่ ๕ พันบาท รวมเป็น
๕๖๖๐ บาท ศาลได้ สั่ง ให้จัน ยี่ซิม เป็นคน ต้มละลาย เขาทรัพย์ ชาย ทอดตลาด
โจทก์ รับเฉลี่ยไป ๕๓๖ บาท ๓๐ สตางค์ เป็นเด็ดขาด ไปแล้ว ครั้น วันที่ ๒๕
สิงหาคม ๒๕๘ โจทก์ ถัดฟ้อง รั้งว่า เงินราย ๓๖๖๐ บาท ที่ จำเลย รับประกัน นั้น
จัน ยี่ซิม ได้ ใช้บ้างแล้ว คงค้างอยู่ ๕๐๐ บาท กับดอกเบี้ย ๒๓ เดือน เงิน ๓๐๕ บาท
ได้ความ ดังนี้ กรรมการ ศาลฎีกา เห็นว่า (๑) ข้อต่อสู้ ว่ารับ ประกัน มีเวลา
กำหนดเพียง ๒ เดือนนั้น พังไม่ได้ (๒) ข้อ ต่อสู้ ว่าโจทก์ ให้ เลื่อน เวลา ผ่อน
ให้แก่ ลูกหนี้ นั้น ไม่มี พยาน เป็น หลักฐาน ควร พังได้ (๓) เพราะฉะนั้น จำเลย

เปนผู้รับ ประกัน จำต้อง รับสินใช้ ในอัน ซึ่ง โจอท พัง พิศุจน์ ได้ (๕) แต่ใน
 คดีนี้ โจอท มิสามารถ นำพยาน หลักฐาน มาพิศุจน์นี้ จำนวน ๕๐๐ บาท ซึ่งฟ้อง ก็ดี
 ดอกเบี้ย ก็ดี ฤฯ จำนวนใด ๆ ให้เป็นที่ พอใจแก่ศาล นี้เถย เพราะเหตุ ว่าเลข
 จำนวนนี้ ใน คดี ต้มตะตาย กับเลข จำนวน ฟ้องนี้ รัชกัน แต่ คำฟ้อง รับว่า
 ถูกนี้ ได้ ชำระนี้ บางระวัน นั้น เปนเท็จ ชาติ กับฟ้อง ต้มตะตาย คดี โจอท เกิดชอบ
 กลุม ไม่ตรง กันได้ ศาล ชุทธรณ์ ได้ พยายาม ที่จะ ทักความ เข้าใจ อย่างใด ก็
 ไม่ สำเร็จ จึง พิพากษา ว่า โจอท สืบพิศุจน์ ของ โจอท ไม่เต็ม ส่วนนี้ คำปดาย ชาติ
 กันเอง ไม่ทราบ ได้ ว่า จำเลย ควร จะต้อง รับผิด แต่ชอบ เท่าใด ไม่เป็น ที่วางใจ
 ได้โดย ฉนั้น ศาลฎีกา เห็นชอบ ด้วย ศาลชุทธรณ์ ให้ ยกฟ้อง ยกฎีกา โจอท
 เสีย ให้ โจอท เสียค่า ชนวนนิยม แด่คำ ทนายความ ชั้นศาล นี้แทน จำเลย ๕๐ บาท

ศาลฎีกา วันที่ ๓๑ มีนาคม ๑๙๖๓

กรมตุ้ตติ

พระยามหเนติบัญญัติ

ม. ตักสินเนอว์เคอว์เนอว์

พระยาจักรวาลนคร์คีตวิตุทธี

พระยามหิธร

พระยกฤตกิจานกรณ กิจ

อธิบดี ทรงปฤทษา

คำพิพากษาที่ ๑๕๑๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา อำนาจฟ้อง

มลคดีวิวาท ซึ่งไม่มีใคร ต้องบาดเจ็บ สาทศันกรรม แต่
ไม่ใช้ที่สาธารณะ สถานที่นั้น ไม่ใช่ ความขาดจากแผ่นดิน ยัยการ
ฟ้องร้อง ไม่ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรงวินิจฉัย จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์

ในคดี ระหว่าง พนักงานอัยการรับมอบ
นายคำ ฮั่นตงเด็ก โจท
จำเลย

เรื่องพิจารณา ได้ความ ว่า นายแหยม เบนณี เงิน นายห่วย อยู่ ๓ บาท
นายห่วย ทองณี เกิด ทะเถาะ เกียงกันวัน กับ นายห่วย ภายหลัง มี ผู้ มายออก
นายห่วย ว่า นายแหยม ได้พูด ว่า เมื่อ ไซ้ ณ เด็จ แล้ว จะเอา นายห่วย ให้ จบ
ครั้น วันที่ ๘ มีนาคม ๑๓๐๐ เวลาเย็น นายแหยม ไม่ได้ อยู่ ที่บ้าน นายห่วย
ก็มืด เติงไป ที่ บ้าน นายแหยม ถัดจากศาลากลาง ว่า “ฮ้ายแหยม วันนั้นเป็น
วันตาย กู เขามึงละ” ภรรยา แดบตุร์ นายห่วย เกรง ว่า นายห่วย จะ ก่อ การ
วิวาท ทำการ ร้าย วัน ได้ ไปแย่ง เขามืด มาเสีย จาก นายห่วย แล้ว

01/10/2565

นายห่วย เข้าไป ทำการวิวาท กับ นายคำจำเอย ถึงใน เขตบ้าน ข้าแวงเด็ก ร้อง
 เรียก ชาวบ้านช่วย ว่า นายห่วย ตบ ทนโต นั้น นายคำ จำเอย ซึ่ง เป็นน้องชาย
 ข้าแวงเด็ก ถึงชวดาน จึง มาช่วย ข้าแวงเด็ก วิวาท กับ นายห่วย นายคำ ได้ เหา
 ชวดานพัน นายห่วย ๒ ที เห็น จะฟัน แะ ๆ เลิก การ วิวาท แล้ว ได้ ความ
 ว่า นายห่วย ต้อง มาตเจ็บ เล็กน้อย คือ มีแผล ถกฟัน ด้วยเหล็ก มีคม ที่ แก้ม
 แด ที่ จมูก กว้าง ๓ ๓ นิ้วกระเบื้อง ยาว ๓ กระเบื้อง แห่งหนึ่ง กว้าง ๒ กระเบื้อง
 ยาว ๓ กระเบื้อง แห่งหนึ่ง ก็มี มีแผล ถกตี พอบวม ๆ อีก ๒ แห่ง ข้าแวงเด็ก
 มีแผล บวม รอย ถกตี ที่ ต้นแขนซ้าย แห่งหนึ่ง มีแผล เป็นรอยเล็ก ที่ ริมรักแร้
 แห่งหนึ่ง

เมื่อ วันที่ ๖ เมษายน ๑๓๓๑ โจท ยื่น พ้อง คดี นี้ ขอ ให้ศาล ของ โทษ
 จำเอย ๒ คน ฐาน ประทวน รุ้ร้าย คือ ร้างกาย นายห่วย ฝ่าย จำเอย ให้การ
 ปฏิเสธ แต่ ข้าแวงเด็ก จำเอย ให้การ ขอกรับ เดี่ยวเอง ว่า เป็น ผู้เอาชวดาน
 พัน นายห่วย เพื่อ น้องกัน ตัว แล้ว มีหน้าซ้ำ กลับ เป็น โจท พ้อง ยัง ทว่า
 นายห่วย กับ นายเย็น จำเอย บังอาจ ทำร้าย คือ ร้างกาย ข้าแวงเด็ก แด หนแดงบุตร
 ข้าแวงเด็ก ด้วย

ศาล เมืองชัยภูมิ พิจารณา คดี เห็น ว่า นายคำ ข้าแวงเด็ก จำเอย ร่วม
 มือ กัน ทำร้าย ร้างกาย นายห่วย มาตเจ็บ มีความผิด ต้อง ด้วย ประมวลกฎหมาย
 มาตรา ๒๕๕ ให้ ตงโทษ จำคุก นายคำ ๓ ปี ข้าแวงเด็ก ๖ เดือน ให้
 ยกฟ้อง ข้าแวงเด็ก เดี่ยว

ศาลอุทธรณ์ ประชุม คดีนี้ นายคำ ข้าแวงเด็ก อุทธรณ์ เห็น ว่า คำพิพากษา
 ศาลเมือง ถูกต้อง แล้ว ให้ ยกอุทธรณ์ จำเอย เดี่ยว

นายคำ ขำแดงเล็ก จำเลย ทูลเกล้าฯ ๑ ถวายฎีกา คัดค้าน ว่า คำพิพากษา
ศาลต่าง ไม่ถูกต้อง

กรมการ ศาลฎีกา ได้ตรวจ จำนวน ตลอดจนคดี ได้ความ ตาม ที่กล่าว
ข้างต้น เห็น ว่า เรื่องนี้ เป็นคดี วิวาท เกิดขึ้น ระหว่าง นายหว่าย กับ นายคำ
ขำแดงเล็ก แต่ ไม่มีใคร ต้อง บาดเจ็บ ถึง ลำหัด จกรรจ ใน การ วิวาท นี้ เลย
มูลคดี วิวาท เช่นนี้ พระราชกำหนดกฎหมายเดิม กิติ ประมวลกฎหมายลักษณ
อาญาใหม่ นี้ กิติ มิได้ มีบัญญัติ ไว่ เศษใด ใดอันหนึ่งว่า เป็นความอาญาแผ่นดิน
ได้เลย

เพราะ ฉนั้น จึง พร้อมกัน พิพากษา ให้ ยกฟ้อง โจท ที่กล่าว ทว่า จำเลย คำ
ร้ายข้อ ร่างกาย นั้นเสีย แต่ ศาลนี้ เห็น ว่า นายคำ จำเลย มีความผิดฐาน ทุโภษ
ฐาน ใช้กำลังราดข ใน การวิวาท ต้อง ด้วย ประมวลกฎหมาย มาตรา ๓๓๕
ข้อ ๑๕ ให้ ปรับ นายคำ ๕๐ บาท เป็น พินัยหลวง ให้ ปลดปล่อย ขำแดงเล็ก
ไป คำ คัดค้าน ศาลต่าง ไม่ตรง กับ คำพิพากษา นี้ ให้ ยกเสีย

ศาลฎีกา วันที่ ๑๒ มีนาคม ๑๓๑๑

พระยานรเณตย์บัญชาภิ

พระยาเกษมศักร

ม. ตกินเพชร เฮอร์ เนอร์

พระยานรเณตย์บัญชาภิ ปฤกษา อธิบดีทรงตรวจแก้

คำพิพากษาที่ ๑๕๔๓ พ. ศ. ๒๕๕๕

อธิบาย กฎหมาย

จะปกครองคดีอ้างบท มุ่งหมายฟ้องร้าย (บท ๒๕๐ ข้อ ๓) พร้อม กับ บท ตาม โทษะ (บท ๕๕) ขึ้นโดย ถูก เนิ น นั้น ข้อ กั้น ไม่ ใช้ วิจัย จิต มนุษย์ จะ เป็น ตั้ง นั้น ใน กรรม อัน เดียว กัน

มี พระบรม ราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรรมการ ศาลฎีกา ใจท อุตธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุตธรณ์

ใน คดี ระหว่าง กรม ราชการ ใจท
จีน ได้ หลี จำเลย

คดี นี้ ใจท พ้อง คือ ศาล พระราชอาญา ทา ว่า เมื่อ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๑๓๓๓ เวลา กตาง ค่ำ จำเลย ได้ เหา มีด แทง ข้ำ แดง พร้อม มี ฆาตฆตต์ ส่าหัด ที่ ถนนพลับ พดราย กรุงเทพ ฯ ขอให้ ตง โทษ ตาม ลักษณะ อาญา มาตรา ๒๕๖

จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ชี้แจง ว่า ข้ำ แดง พร้อม เป็น ภรรยา จำเลย ข้ำ แดง พร้อม นอกใจ ส่าหัด หมี่ ไป กับ ชู้ จำเลย ตาม ไป พบ เข้า ข้ำ แดง พร้อม ไม่ ยอม ถัดนี้ แล ได้ ก่อว่า คำ ทყบ ข้ำ แก่ จำเลย ฯ ผลัก ข้ำ แดง พร้อม ถ่ม ไป ถูก ตะกร้า ราม ฯ ตก บาด ข้ำ แดง พร้อม เอง

ฐาน พิจารณาได้ ความว่า จำเลย กับ ข้าแดง พร้อมได้ สมเดจ วิกิไครไต้เสียบ
 เปน เมีย ผัว กัน มา ๓ ปี แล้ว ข้าแดง พร้อมได้ หนี จำเลยไป ได้ กับ จีนเก่าเปน
 ชู้ ครั้น เมื่อ วัน เกิด เหตุ นี้ จำเลย ตาม ไป พบ ข้าแดง พร้อม ได้ ขอรบ ข้าแดง
 พร้อมให้ กลับ คืน ข้าแดง พร้อม ไม่ ยอม มา ด้วย จำเลย เทาะ ที่ มุ่ง เคียง
 กับ ข้าแดง พร้อม แล้ว ผัดผัว ข้าแดง พร้อม ถ่ม นอน ทรงาย แล้ว ชัก มีด แทง ข้า
 แแดง พร้อม ถูก ที่ ริม ทวาร ตั้งฉาก เปน บาดแผลไม่ สำหัส

ศาล พระราชอาณา ปฎิภาษา ว่าจำเลย มี ความผิด ตาม ตักษณ ขาณามาตรา
 ๒๕๕ ให้จำคุก จำเลย ๒ เดือน แต่ กิริยา ที่ ข้าแดง พร้อมไม่ไป กับ จำเลย นั้น
 เปน การ ยั่ว โทษระ จำเลย จึงให้ ตัดโทษ จำเลย ตาม มาตรา ๕๕ ตง กิ่ง หนึ่ง
 คงให้ จำคุก มี กำหนด ๓ เดือน

โจท ขุทธรณ์ ศาล ขุทธรณ์ คัด สิ้น ยืน ตาม ศาล เดิม
 โจท ทูลเกล้าฯ ถวาย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกาได้ ตรวจ จำนวน ตลอด แล้ว ทาง พิจารณาได้ ความ
 ดัง กล่าวไว้ ข้าง ต้น เห็น ว่า ฎีกา กรม อยากร พัง ชน เพราะ กิริยา ที่ จำ
 เลย กระทำ แก่ ข้าแดง พร้อม นั้น แสดงใจ อกาท รุร้ายมาก (Cruelty) เดือก ทาง
 ที่ ตรง ที่ ฎัย ของ สัตวี คดี เข้า บท ๒๕๕ ประกอบกับ ๒๕๐ ข้อ ๕ แม้บาด
 แผลไม่ ถึง สำหัส ก็ ขาด ตง โทษ หนักได้ ประการ หนึ่ง ความ ปราบกฏว่าจำ
 เลย ช้อน มีดไป ที่ โน ขา ทางแกง เปน ความ คิด มาด หมาย ปองร้าย อยุ่ ก่อนแล้ว
 (บท ๒๕๐ ข้อ ๓) บทนี้ ย่อม เปน ประกอบกับบท ๕๕ จงปฎิภาษา คดี ข้าง

บท มุ่งหมาย ปรองร่าย พร้อม กับบท ตาน โทษะ ขึ้น โดย ฤกษ์เงิน นั้น รัชกัน ไม่
ใช้ วิชาจิตมนุษย์ จะ เป็น ดังนั้น ใต้ ในกรรม อันเคียง กันนั้น

อาศรัย เหตุนี้ จึง แก่ คำตัดสิน คำสฤทธวณ ว่า ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๖
เดือน

ศาลฎีกา วันที่ ๓๔ มีนาคม ๒๓๒๖

กรมดัดดี

พระยานเรนดิเบญชากิจ

พระยาเกษมศุกราวี

อธิบดี ทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๑๕๘๘ พ.ศ. ๒๔๕๕

สัญญา จะซื้อขาย

จำเลย พุฒสัญญาว่าจะขาย ที่นาให้แก่โจท โดยตกลง กันว่า
เมื่อโจท ทำนาได้ผลแล้วจึง จะให้เงิน แก่กัน ดังนี้ เป็นสัญญาที่
เมื่อจำเลยไม่ขาย ให้ ตามสัญญาแล้ว ฟ้องร้องกันไต่ตามกฎหมาย

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรม ทหาร ทรงดูฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ อำเภอฉะเชิงเทรา
ในคดี ระหว่าง นายรวย โจท
นายฮุน ย่างแดง จำเลย

โจทฟ้อง ต่อ ศาลมณฑลนครสวรรค์ หาว่า เมื่อ ค.ศ. ๑๒๘ จำเลย พุฒ
สัญญา ว่า จะขาย ที่นา อัน ครอบงำ ของจำเลย แปลงหนึ่ง ราคา ๑๖๐ บาท ให้ โจท
แต่ ได้ สัญญา กัน ว่า เมื่อ โจท ทำนา ได้ผลแล้วจึง จะให้ ค่ามา กัน โจททำนา
ในที่ รายนี่ ต่อมา จน ค.ศ. ๑๓๐ ได้ ผล ประโยชน์ โจท นำเงิน ๑๖๐ บาท
ไปให้จำเลย ๆ คราวนี้ โจท จึงขอ ให้ ศาลบังคับ จำเลย ขายนา รายนี่ ให้
โจท มิฉะนั้น ขอให้ จำเลย ใช้ ค่าแรง ที่ โจทได้ บำรุงนาให้ คำนับ เป็นเงิน ๓๐๐ บาท
จำเลย ทั้ง ๒ ให้ การ ปฏิเสธ ว่า ไม่ได้ สัญญา จะขายนา ให้ โจท ที่
โจท ทำนาของ จำเลย ๆ ให้เช่าทำ

ศาลมณฑลนครสวรรค์พิจารณาแล้ว เห็นว่า พยานโจทก์ ควร พัง ได้ว่า
 จำเลย ได้ สัญญาจะขายนา ให้ โจทก์จริง โจทก์ จึง ได้ ยึด ถิ่น ทำนา มา แต่
 คดี ๓๒๘ แต่ ราคา ที่นา ยัง ไม่ ให้กัน เพราะ ได้ สัญญา ไว้ ต่อ กันว่า ถ้า
 โจทก์ ทำนา ได้ ผล เมื่อไร จึง จะ ชำระ เงิน แต่ ทำ หนังสือ สัญญา ซื้อ ขาย กัน
 เมื่อ นั้น บัด นี้ โจทก์ ทำนา ได้ ผล ขาย เมล็ด เข้า ได้ เงิน พอ กับ ค่า ซื้อ นา แล้ว
 จำเลย กลับ ไม่ ขาย นา ให้ โจทก์ เห็น ว่า ข้อ สัญญา ได้ เกิด ขึ้น ใน ขณะ นั้น
 จำเลย จะ ปฏิเสธ สัญญา ไม่ ได้ แต่ ยัง ไม่ ควร บังคับ ให้ จำเลย ทำ สัญญา
 ซื้อ ขาย เพราะ โจทก์ พ้อง ขอ ค่า แรง บำรุง นา อีก ทางหนึ่ง ซึ่ง เป็น ทาง ชอบ
 ชรรม จึง พิพากษา ให้ จำเลย เสีย เงิน ให้ โจทก์ ๓๐๐ บาท แต่ ให้ จำเลย เสีย
 เงิน ค่า ชรรม เนียม แด ค่า ทนาย เป็น เงิน ๑๕ บาท แทน โจทก์ ด้วย

จำเลย อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ วินิจฉัย ว่า ถึงแม้ โจทก์ ทำ
 นา ได้ ผล เมล็ด เข้า พอ จะ ขาย เขา เงิน ซัก หา ได้ แล้ว สัญญา ก็ ยัง ใช้ ไม่ได้ ตาม
 กฎหมาย เพราะ สัญญา กัน แต่ ว่า จะ ขาย แด ยัง ไม่ได้ ว่าง เงิน มี ค่า ไว้
 เป็น แน่นนอน ข้อ ที่ โจทก์ จะ ให้ จำเลย ไร้ ค่า เสีย หาย ที่ ทำ มา นั้น ไม่ มี มุต
 โจทก์ ทำนา ก็ได้ ว่าง เมล็ด เข้า เป็น ประโยชน์ แล้ว โจทก์ จะ มาร้อง ขอ ค่า
 เสีย หาย อย่างไร อีก เห็น ว่า โจทก์ ไม่มี อำนาจ พ้อง ให้ บังคับ จำเลย ใน ทาง
 โด ทางหนึ่ง ได้ พิพากษา กลับ ค่า พิพากษา ศาล มณฑล นครสวรรค์ และ ยกฟ้อง ของ
 โจทก์ เสีย ให้ โจทก์ ใช้ ค่า ชรรม เนียม แทน จำเลย คงครบ กับ ให้ ไร้ ค่า
 ทนาย ความ ชั้น ศาล นี้ ให้ จำเลย ๑๕ บาท

โจทก์ ทดเกล้า ๆ ถวาย ฎีกา

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ตรวจ ส่วนวน ตลอดจน ได้ พิจารณาได้ความ
 สมใจ แต่ ข้อต่อสู้ ของ จำเลย ว่า จำเลย ให้ นา โจทก์ เข้า ทำนั้น พิจารณา
 ไม่ สมเลย เห็น ว่า ที่ จำเลย อ้าง เพื่อ จะ ขยาย นา ให้ โจทก์ มี กำหนด ใช้
 เงิน เมื่อ ทำมา ได้ ผล แต่ จำเลย ได้ มอบ นา อันกว้าง ให้ โจทก์ ลงแรง ทำ จนเป็น
 เนื้อนา ดี มีผลประโยชน์ เช่น เช่นนี้ โจทก์ มี อำนวย เวียง คำ เสียหาย โดย ที่ได้
 ลงแรง บำรุง นา ให้ ดี ขึ้นได้ ที่ศาล มณฑลนครสวรรค์ พิจารณา ให้ จำเลย
 ใช้ ค่าเสียหาย ให้ โจทก์ นั้น กรรมการ ศาลฎีกา เห็นชอบด้วย ฎีกา โจทก์ พึง
 ชำระ จึง พิจารณา กัดคำ พิพากษา ศาลอุทธรณ์ ว่า หดง พิเศษ แต่ พิจารณา
 ยืน ตาม คำพิพากษา ศาลมณฑล นครสวรรค์ ให้ จำเลย เสียค่าธรรมเนียม แด
 คำทนายความแทน โจทก์ ชำระ ศาลอุทธรณ์ ว่า หดง พิเศษ แต่ศาลฎีกา รวม ๗๕ บาท

ศาลฎีกา วันที่ ๒๕ มีนาคม ๑๙๓๓

กรมสวัสดิ

พระยาเกษมศุกรี

พระยานรนิติบัญญัติ

พระยาเกษมปฎิภา อธิบดีทรงตรวจแก้

คำพิพากษาที่ ๑๕๗๔ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา. เฉลี่ยทรัพย์. คดีล้มละลาย

ใน คดี ขรรมตา เจ้าน มี อำนาจ ยื่น คำร้อง ขอเฉลี่ย ทรัพย์ ได้
เมื่อ นั้น น้อยกว่า ๑๐๐๐ บาท แต่ เจ้าน ต้อง ถือ ทรัพย์
ของ ลูก ณ ไม่มี พอ ชำระ ณ ดิน ทุ่ง ดิน.

ทรัพย์ ของ ลูก ณ ใน คดี ขรรมตา ซึ่ง ปลอด ชาย ใต้ เงิน แล้ว
ก่อน มอบ ให้ ณ ชะนะ คดี ณ ถ้า ต่อ มา ลูก ณ นั้น ล้มละลาย
เงิน ที่ ได้ จาก การ ชาย นี้ ต้อง มอบ ให้ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์
ทุ่ง ดิน

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจฎีกา โจอท อุทธรณ์
คำพิพากษา คัด อุทธรณ์

ในคดีระหว่าง   ธรรมพุดม   โจอท
                         นายเชย ธรรมพการ   จำเลย

กรมอัยการ แทน กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ ผู้ยื่น คำ ร้อง

เดิม โจอท พ้อง จำเลย คัด ทรัพย์ เวียก เงิน ตาม สัญญา ที่ จำเลย เป็น ประ
กัน จีน ย้วน่วงนเฮ้ง เป็น จำนวน เงิน ๒๔,๐๐๐ บาท จำเลย ได้ ทำ ยอม รับ ไว้

เงิน ๒๕,๐๐๐ บาท นี้ ต่อ หน้า ศาล แต่จำเลย ไม่ได้ใช้เงิน ตาม ยอม ภาย
 หตั้ง เมื่อ ได้รับ พระบรมราชานุญาตแล้ว โจทก์ ได้นำ เจ้าพนักงาน ยึด ทรัพย์สิน
 สัมบัติ ของ จำเลย หลาก คราว คือ เมื่อ วันที่ ๗ ที่ ๘ ที่ ๓๐ และ ที่ ๓๑
 เมษายน กับ วันที่ ๓๓ พฤษภาคม ศก ๑๓๐๐ แต่ กองหมาย ได้จัดการ ขาย
 ทอด ตลาด เมื่อวันที่ ๖-๗ มิถุนายน ศก ๑๓๐๐

วันที่ ๕ มิถุนายน ศก ๑๓๐๐ ก่อน ที่ กองหมาย ขาย ทรัพย์สิน รายนี กรม
 ชัยการแทนกระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ ยื่นคำร้อง ต่อศาลว่า ในจำนวน ว่า จำเลย
 เป็นหนี้ พระคลังมหาสมบัติ อยู่ ๑๕๘,๘๖๗ บาท ๗๖ สตางค์ กับ ดอกเบี้ย ตั้ง
 ปรากฏ อยู่ใน คำพิพากษา ของ ศาลแพ่ง กคดีแดง ที่ ๖๘๓ และ ๖๘๗ ปี ๑๒๖
 นั้น แล้ว ผู้ยื่น คำร้อง จึง ขอ แบ่ง เฉลี่ย ใน จำนวน ทรัพย์สิน ของ จำเลย ด้วย

วันที่ ๒๓ มิถุนายน ศก ๑๓๐๐ ศาล แพ่ง เรียก โจทก์ จำเลย ผู้ยื่น คำ ร้อง มา
 พร้อมกัน โจทก์แจ้งว่ากระทรวง พระคลังมหาสมบัติ ไม่ควรได้ รับส่วนเฉลี่ย เพราะ
 ไม่ได้ช่วย เหลือ โจทก์ เลย โจทก์ได้จัดการ ยึด ทรัพย์สิน โดย นำ พัก นำแรง ตนฝ่าย
 เดียว กรม ชัยการ ได้ แย่ง ชู แจง ว่า กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ ควรได้ รับ
 ส่วนเฉลี่ย เพราะได้ ร้อง ก่อน กองหมาย ขาย ทรัพย์สิน แต่ ที่ ชำ อยู่ ไม่ได้
 จัดการ ยึดทรัพย์สิน เอง หรือ ช่วย โจทก์ ยึด นั้น ก็โดย คิด อยู่ ที่ ต้องขอ พระบรมราชานุญาต

ใน วัน เดียว นั้น ศาล แพ่ง มี คำสั่ง ว่า กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ มี
 อำนาจ แบ่งเฉลี่ย ได้ แต่ ต้อง หัก ใช้ ค่าธรรมเนียม แด ค่าเสียหาย คือ ค่า ขน
 ให้ โจทก์ จง ครบ ก่อน แต่ กล่าว ต่อไป ว่า “ได้ ความ ว่า จำเลย เป็น
 คน ต้ม กระจาย ใน คดี เรื่อง นี้แล้ว บาง ที่ ทรัพย์สิน นี้ เจ้า พนักงาน จะรวบรวม

เขาได้ ในคดีล้มละลายด้วย ถ้าเป็นดังนั้นไซ้ ก็ให้เจ้าพนักงานวินิจฉัย
ตามกฎหมาย”

โจทก์อุทธรณ์ ครั้นวันที่ ๙ ตุลาคม ๑๓๖๖ กองหมายยื่นรายงานต่อ
ศาลแพ่งว่า กองหมายได้ขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลยแล้ว
สรรพของ โจทก์ รับซื้อไว้ทั้งสิ้นเป็นราคาเงิน ๖๓๓๖ บาท ๒๕ สตางค์
ใช้ราคาแล้วแต่เพียง ๓๕๕๗ บาท ๒๕ สตางค์ ยังคงค้าง ๒๗๗๙ บาท ถัดวัน
กองหมายได้เตือนโจทก์ให้ใช้เงินรายที่ค้างนี้ โจทก์ไม่ยอมใช้กลับโต้แย้ง
ว่าคำสั่งของศาลแพ่งยังอยู่ในระหว่างอุทธรณ์ อนึ่งกองหมายจะต้อง
ส่งเงินที่ขายทรัพย์สินรายนี้ให้ทั้งหมดไปยังเจ้าพนักงานของวิเทศทรัพย์
เพราะว่าจำเลยเป็นคนล้มละลายแล้ว กองหมายจึงขอให้ศาลแพ่งออก
หมายเรียกแต่บังคับให้โจทก์นำเงิน ๒๗๗๙ บาท ที่ค้างไปให้แก่กองหมาย
ต่อมาวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๑๓๖๖ ศาลแพ่งแจ้งความมายังกองหมายว่า
โจทก์ยังอุทธรณ์คำสั่งของศาลที่ให้ส่งเงินให้กองหมายจัดการเฉลี่ยนั้นอยู่
ให้กองหมายรอฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ก่อน

ศาลอุทธรณ์พิจารณาดูเห็นชอบตามคำสั่งศาลแพ่ง ในข้อที่ให้กระทรวง
พระคลังมหาสมบัติมีอำนาจได้ส่วนเฉลี่ย แต่ในข้อที่จำเลยเป็นคนล้ม
ละลายนั้น ได้ความว่าจำเลยได้เป็นคนล้มละลายเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน
ศก ๑๓๖๖ คือ ภายหลังจากเจ้าพนักงานได้ทอดตลาดขายทรัพย์สินที่ยึดไว้ในคดี
นี้ เห็นว่าไม่ควรเอาทรัพย์สินในคดีนี้ไปรวมเข้าในทรัพย์สินสมบัติของจำเลย
ในคดีล้มละลาย ควรให้แบ่งเฉลี่ยเฉพาะในระหว่างโจทก์กับผู้ยื่นคำร้อง

จึง พินิจพิจารณา ว่าให้ศาลต่าง แบ่ง แฉด้อย จำนวน เงิน รายนี้ ตาม จำนวน ที่ โจท แฉผู้ ยื่น คำ ร้อง ชะระ คดี แต่ต้อง ทักไว้ คำ เสีย หาย คือ คำ ขนให้ โจท จง ครบ เสียก่อน ให้ โจท เสีย คำ ขรรวมเนียม แทน ผู้ยื่น คำร้อง กับ คำทนาย ๓๐๐ บาท

ดรรพ อุดม โจอท ทูต เถดำ ๆ ถวาย ฎีกา

ฝ่าย เจ้าพนักงาน รักษา ทพย ยื่น คำ ร้อง ว่า เงิน ราย นี้ ควร มอบให้ เจ้า พนักงาน รักษา ทพย เพื่อ รวม เข้า ใน ทพย สัมมัต ของ จำเลย ใน คดี ดับ ณะตาย

กรรมกร ศาล ฎีกา ได้ พร้อม กัน ตรวจ จำนวน เรื่อง นี้ ตลอดจน แล้ว ได้ ความ ว่า ผู้พิพากษา ขอ ร้อง ซึ่ง ทพย ราย นี้ มี อยู่ ๓ ฝ่าย คือ ดรรพ อุดม ฝ่าย หนึ่ง กระทรวง พระ คตัง มหา สัมมัต ฝ่าย หนึ่ง เจ้า พนักงาน รักษา ทพย อีก ฝ่าย หนึ่ง

ดรรพ อุดม กล่าว ว่า ดรรพ อุดม ควร ได้ เงิน ที่ ขาย ทอด ศาล ทพย ที่ ยึด นั้น ทั้ง หมด เพราะ ดรรพ อุดม เป็น ผู้ ออก หน้า พัก หน้า แรง จัดการ ยึด ทพย ราย นี้ แต่ ฝ่าย เดียว เจ้า ณั ธิน ๆ หา ได้ ช่วย เหลือ เกือ หนุ นไม่

กระทรวง พระ คตัง เถียง ว่า กระทรวง พระ คตัง ควร ได้ รับ ส่วน แฉด้อย ใน จำนวน เงิน ที่ ขาย ทพย ราย นี้ ได้ เพราะ ศาล ได้ มี คำ พินิจพิจารณา ให้ กระทรวง พระ คตัง ชะระ คดี จำเลย และ กระทรวง พระ คตัง ได้ ยื่น คำ ร้อง ดับ ณะ เข้า มา ใน คดี นี้ ก่อน เวลา ที่ กองทนาย ได้ ทอด ตลอดจน ขาย ทพย วน หนึ่ง กระทรวง พระ คตัง ฮาศรัย คำ พินิจพิจารณา ศาล ฎีกา ที่ ๗๐๕/๒๕๒๒ เป็น หลัก

เจ้า พนักงาน รักษา ทพย ได้ แย้ง ว่า เงิน ที่ ได้ ขาย ทพย ราย นี้ ควร มอบให้ แก่ เจ้า พนักงาน รักษา ทพย ทั้ง หมด เพราะ จำเลย เป็น คน ดับ ณะ

ตายแล้ว และเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ได้ รักษาทรัพย์ ของ ผู้ล้มละลาย ไว้ ทั้งสิ้น แล้วจึง จะ แบ่ง เหลือ ให้แก่ พวกเจ้า ณั้ โดย ถ้วน นำ กั้น รวม ทั้งสรรพ อนุกรม แด่ กระทรวง พระ คลัง ด้วย

อนึ่ง ควร กล่าว ไว้ ใน ที่นี้ ว่า นายเชย สรรพการ จำเลย ต้อง คำ พิพากษา ให้ เป็น คน ล้มละลาย เมื่อ วันที่ ๒๓ มิถุนายน ค.ศ. ๑๓๐ ตาม คำ ร้อง ของ บริษัทแบงก์ จีน สยาม ซึ่ง ได้ ยื่น เมื่อ วันที่ ๑ เดือนเดียวกัน นั้น

กรรมการ ศาลฎีกา มีความเห็น พร้อม กันว่า ถ้าคดี เรื่อง นี้ได้ เกิด ขึ้น ก่อน ใช้ พระราชบัญญัติ ล้มละลาย รักษาน โกลสินทรศก. ๑๒๗ แล้ว ข้อ ข้อ ๕ ของ กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ จะ เป็นอัน ถูกต้อง แต่ข้อพิพาท ได้ เติง ระหว่าง สรรพอนุกรม กับ กระทรวงพระ คลัง นั้น ก็ จะ ได้ บังคับ ตาม ท้า ของ คำ พิพากษา ศาล ฎีกา ที่ ๘๐๕/๓๒๒ แต่คดี เรื่องนี้ เป็นคดี ที่ตกมาถึง เวลา พระ ราชบัญญัติ ล้มละลาย รักษาน โกลสินทรศก. ๑๒๗ จะ ได้ ใช้ บังคับ คดี บท มาตรา ๕๗ แห่งกฎ เสนอ บัด ที่ ตั้ง ขึ้น โดย อนุบัญญัติ แห่ง พระราชบัญญัติ นั้น เป็น บทกฎหมาย อัน จะ พึง ใช้ บังคับ สำหรับคดี เช่นนี้ ได้ กล่าวคือ ใน ขั้นตอน เป็นคดีธรรมดา ซึ่งทรัพย์ สมบัติ ของลูกหนี้ ผู้ แพ้ คดี ถูกยึดตาม คำร้อง ของเจ้าหนี้ เป็น โจทก์ และ ก่อน เวลา ที่ จะ ได้ ขายทอด ตลาดทรัพย์ นั้น เจ้าหนี้ อีกคน หนึ่ง ยื่น เข้ามา ขอ ให้ ศาลสั่ง ให้ตน มี อำนาจ รับ ส่วน เหลือ ใน จำนวนเงิน อัน จะ ได้ จาก การขายทรัพย์นั้น ข้อ ๓ แห่ง มาตรา ๕๗ นี้ มีความว่า ถ้าจำนวน เงิน ซึ่ง เจ้า หนี้ อีก คนหนึ่ง เรียกร้อง น้อย กว่า ๓๐๐๐ บาท ศาล จะ ยอม ให้ ยื่น คำ ร้อง เข้ามาขอ แบ่ง ส่วน เหลือ ใน เงินที่ ขาย ทรัพย์ ได้ เหมือน อย่างทำ กันมา แต่ก่อนก็ได้ แต่เจ้า หนี้ ผู้ นั้น ต้อง สืบ ว่า ทรัพย์สมบัติ ของ จำเลย ไม่มี พอ ขำระณี สิ้น ทิ้งสิ้น

ซึ่งได้ปรากฏแก่ศาลแล้ว ใน ข้อ ๒ มีความว่า ถ้าคนที่ เจ้าหนี้ อีก คนหนึ่ง
เรียก มีจำนวน มากกว่า ๓๐๐๐ บาท ขึ้นไป ศาลไม่ควร ยอมให้ เจ้า มาขอ แบ่ง
ส่วน เด็ดเสีย เหมือน อย่าง ที่เคย ทำมา แต่ก่อน ได้ แต่ จะยื่น คำร้อง ขอให้ศาล
บังคับ จำเลย เป็น คน ต้ม ตะตวย ฎำ ยื่นฟ้อง เป็น คดี หนึ่ง ต่าง หาก ตาม
รูป ความ

ใน คดี เรื่อง นี้ กระทรวง พระคลัง มหา สมบัติ เป็น เจ้า หนี้ มี จำนวน หนี้ สิ้น
เกิน กว่า ๓๐๐๐ บาท เพราะ ฉะนั้น การ ที่ กระทรวง พระคลัง ยื่น คำ ร้อง สอด
เข้า มาใน ส่วนอื่น ก่อน เวลา ชาย ทรัพย์ ที่ กอง หมาย ยึดได้ ฎำ ยื่น ก่อน เวลา
ที่ จำเลย ต้อง คำ พิพากษา ให้ เป็น คน ต้ม ตะตวย นั้น ไม่ ทำให้ ผู้ใด ะไร กัน
คำ ร้อง ของ กระทรวง พระคลัง ขอ แบ่ง ส่วน เด็ดเสีย ใน ระหว่าง กระทรวง พระคลัง
กับ ทรัพย์ ของ คน นั้น จำ ต้อง ยึด เสีย ตาม ความ ใน ข้อ ๒ แห่ง กฎ เสนาบดี
มาตรา ๕๘ ที่ กล่าว แล้ว แต่ ข้อ ความ อัน นี้ ไม่ ตก ต่าง ย่างไร ของ กระทรวง
พระคลัง ใน การ ที่ จะ เข้า มา เป็น เจ้า หนี้ ผู้ หนึ่ง ใน คดี ที่ จำเลย เป็น คน
ต้ม ตะตวย

ส่วน คำ ร้อง ของ เจ้า พนักงาน รักษา ทรัพย์ นั้น ได้ ความ ชัด เจน จาก
มาตรา ๓ แห่ง พระ ราช บัญญัติ ต้ม ตะ ตวย ศก ๓๒๑ ว่า เป็น น้ำ ที่ ของ เจ้า
พนักงาน รักษา ทรัพย์ ที่ จะ จัด การ รักษา ทรัพย์ สมบัติ ทั้ง หลาย ของ ผู้ ต้ม
ตะตวย เพื่อจะ ได้ เอา มา เด็ดเสีย แก่ พวก เจ้า หนี้ บัญชา ต่ำ ต้อย อัน ควร วินิจฉัย
มี ว่า คำ ว่า “ ทรัพย์ สมบัติ ของ ผู้ ต้ม ตะตวย ทั้ง หมด ” หมาย ความ ว่า
อะไร? ฝ่าย กระทรวง พระคลัง มหา สมบัติ คัด ดู ว่า ทรัพย์ สมบัติ ที่ ยึด

ไว้ในคดีเรื่องนี้ได้ ขยายก่อนจำเลยต้องคำพิพากษาให้เป็นคนล้มละลาย เพราะฉะนั้นทรัพย์สินเหล่านั้น ฤ็าเงินที่ขายทรัพย์สินเหล่านั้น ไม่ใช่ทรัพย์สินสมบัติของจำเลยในเวลาที่ยังจำเลยเป็นคนล้มละลาย คำว่าทรัพย์สินที่ได้ยึดแล้ว แต่ขายแล้วตามคำสั่งของศาลนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินสมบัติของลูกหนี้ต่อไปอีกแล้ว ดังนั้นก็ชอบอยู่ แต่จำนวนเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้นเป็นอะไร อย่างจะว่าถึงนั้นไม่ได้ ก่อนเวลาที่ศาลได้มอบเงินให้แก่ผู้ชนะคดี เงินนั้นยังถือว่าเป็นสมบัติของลูกหนี้ ซึ่งตกอยู่ในความปกปักรักษาของศาล ถ้าจะฟังว่าไม่ใช่ทรัพย์สินสมบัติของจำเลยแล้ว ในคดีนี้ ผู้แพ้ถูกยึดทรัพย์สินเอาเงินใช้ตามคำพิพากษา ซึ่งมีทุนทรัพย์สิน ๓๐๐๐ บาท แต่ขายทรัพย์สินได้เงินถึง ๓๐๐๐๐ บาทนั้น ผลเป็นอย่างไร ? เมื่อหักเงินใช้ทุนทรัพย์สิน ๓๐๐๐ บาทแล้ว เงินที่เหลืออีก ๒๗๐๐๐ บาทจะเป็นของใคร ? ในคดีเรื่องนี้ศาลยังไม่ได้มีคำสั่งให้จ่ายเงินที่ขายทรัพย์สินได้นั้นให้แก่สรรพคุณ ฤ็ากระทรวงพระคลัง ฤ็าผู้หนึ่งผู้ใดเลย เพราะฉะนั้นเงินจำนวนนี้จึงยังเป็นทรัพย์สินสมบัติของจำเลยอยู่ และเมื่อฟังว่าเป็นทรัพย์สินสมบัติของจำเลยดังนี้ จึงควรมอบให้แก่เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สินตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ค.ศ. ๑๒๖๗ เมื่อวันจันทร์เป็นต้นคดีต้องกินความตลอดถึงข้อต่อสู้ของสรรพคุณที่ว่าตนควรจะได้รับเงินที่ขายทรัพย์สินได้ทั้งหมด ด้วยสรรพคุณเป็นผู้ได้ออกนำพักนำแรงในการยึดทรัพย์สินก็ตีฤ็าข้อต่อสู้ของกระทรวงพระคลังที่ว่าเงินรายนี้ควรเฉลี่ยกันระหว่างสรรพคุณกับกระทรวงพระคลัง ด้วยกระทรวงพระคลัง

ได้ยื่น คำร้อง ขอแบ่ง ก่อน กอง หมาย ขาย ทอด ตลาด วันหนึ่ง กิติ เบน ชัน พังไม้
ได้ทั้งสิ้น

ฮาศรัยเหตุ เหล่านี้ กรรมการศาลฎีกา จึง พร้อมกันพิพากษา ดังนี้ คือ (๑)
ให้ยกคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์เสีย (๒) ให้ยกฎีกา สรรพคุณโทษ เสีย
(๓) ให้ยกคำร้อง กระทรวงพระคลัง มหาสมบัติ ด้วย แต่ (๔) เงิน
ที่ได้ จาก ข้าราชการที่ยึดได้ในคดี เรื่องนี้ เท่าใด ให้มอบให้แก่ เจ้าพนักงานรักษา
ทรัพย์ ทั้ง สิ้น เพื่อ เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ จะได้ เด็ดยก ให้แก่ พวก เจ้าหนี้
ของ นายเชยธรรมพการ ผู้ล้มละลาย ตามกฎหมาย.

ศาลฎีกา วันที่ ๒๕ มีนาคม ๑๙๑๓

พระยามหิธร

ม. เคอร์ เนอร์

พระยานรเฑียรบัญชาการ

พระยาจักรปาณีศรีศังควินวัตร

พระยามหิธรปฤถษา อธิบดีทรงตราแก้

คำพิพากษาที่ ๑๕๑๑ พ. ศ. ๒๔๕๕

กรรมสิทธิ์ซื้อในโฉนด

ที่ดิน เป็น ของ บุตร แต่ บุตร อยู่ใน ความ ปกครอง ของ แม่ เวลา ออก โฉนด แม่ทำ วิวาท ได้ ชื่อแม่ แต่ชื่อ บุตร ไว้ ด้วยกัน เช่นนี้ แม่ห้าม กรรมสิทธิ์ กิ่งหนึ่งไม่

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา โจทกรรม คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์

ในคดี ระหว่าง
จำข้อ
จำเลย

โจท
จำเลย

โจทฟ้อง ต่อ ศาลแพ่งหลวง เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๑๒๖ บิดาโจท และ มารดา เลี้ยง โจทได้ ทำ พันนัยกรรม ยกทรัพย์สิน สมบัติ ให้ นายบุญช่วย ชาญสินี ๓ ขวบ ซึ่ง เป็นบุตร โจทจำเลย แล้ว ให้ จำเลย เป็น ผู้ ปกครอง ทรัพย์สิน รายนี้ ตาม ข้อ ความ ใน พันนัยกรรม ท้ายฟ้อง เมื่อ บิดาโจท และ มารดา เลี้ยง โจทตาย จำเลย เป็น ผู้ ปกครอง ทรัพย์สิน ซึ่งมี ราคา ๘๐๐๐ บาทไว้ ให้ นายบุญช่วย ครั้นวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๑๓๐ นาย บุญช่วย ตาย ทรัพย์สิน รายนี้ อยู่ใน ความ ปกครอง ของ จำเลย ทั้งหมด โจท กับ จำเลย ได้ ชัยำ ราคจาก ผัวเมีย กันแล้ว จำเลย หา ประพฤติ

ตามหนังสือ พินัยกรรม ไม่ จึงขอ ให้จำเลยแบ่ง ทรัพย์สิน ในที่ดิน รายนี้
 กิ่งหนึ่ง ซึ่งมี ราคา ๕๐๐๐ บาท

จำเลย ให้การ ว่าที่ รายนี้ ได้มี โฉนดแผนที่ แล้ว จำเลย กับ นายบุญช่วย
 เป็น ผู้ถือ ทรัพย์สิน ก่อนที่ จะแบ่ง เป็น มรดก ของนายบุญช่วย ต้องหัก ให้จำเลย
 เสีย กิ่งหนึ่ง ก่อน แล้วจึงแบ่ง อีก กิ่งหนึ่ง ระหว่าง โจท จำเลย และ จำหน่าย
 ว่า คำเช่า หักตรง นั้น ส่งไป ให้ นาย แม่เสีย เดือน ละ ๕๐ บาท นอก นั้นได้
 บำรุง โรงแถวหมด

โจท จำเลย รับกัน ว่า เติมโจท จำเลย เป็นสามี ภรรยา กัน และมีบุตร
 ด้วย กัน คนหนึ่ง คือ นายบุญช่วย ภายหลัง โจท จำเลย อพย ชาติ จาก ผู้เมีย
 กัน แล้ว จึง ท้อง อยุ่ บิดา โจท แล อ้าแดงนม ภรรยา จึง ท้อง อยุ่ ทั้ง หนังสือ
 พินัยกรรม ลง วันที่ ๑๖ มีนาคม ๑๒๖ ยก ทรัพย์สิน ๑๖๖ ให้ นาย บุญช่วย หลตาม
 คือ ที่ดิน ๓๖๖ ไร่ ๑๖๖ งาน ๑๖๖ ตารางวา มีเรือน ๒๖๖ หลัง ๒ หลัง กับ โรงแถว ๑๖๖ ห้อง
 ปลูก อยุ่ ในที่ดิน รายนี้ โรง แถว นี้ เก็บ ผลประ โยชน์ ได้ ไม่ ค่า กว่า เดือน ละ
 ๕๐ บาท นาย บุญช่วย เป็นเด็ก มีอายุ คัม ๓ ขอ ให้ อ้าแดง รีด เป็น ผู้ ปก
 ครอง นาย บุญช่วย จน กว่า จะเติบโต พอ วิชา ทรัพย์ ได้ แต่ ให้ อ้าแดง รีด
 เก็บเงิน ค่าเช่า โรงแถว รายนี้ ส่งไป ให้ นาย แม่ หลาม จึง ท้อง อยุ่ ซึ่งมี อายุ คัม ๖
 ขวบ ที่ เมืองจีน เดือน ละ ๕๐ บาท ทุกเดือน กว่า จะครบ ๒๐ ปี จึง ให้ คำเช่า
 โรงแถว รายนี้ เป็นสิทธิ์ ของ นาย บุญช่วย ฝ่ายเดียว ต่อมา จึง ท้อง อยุ่ อ้าแดง
 นมตาย ทรัพย์ ๑๖๖ เป็น ของ นายบุญช่วย ตามพินัยกรรม วันที่ ๒๖ ธันวาคม
 ๑๒๐ นาย บุญช่วย ตาย เวลานั้น ทรัพย์ อยุ่ ใน ความ ปกครอง ของ จำเลย

ศาลแพ่งวินิจฉัยว่า ที่จำเลย ได้ตั้งชื่อใน นำ โฉนด ที่ขายนี้ นั้น เห็นว่าจำเลย
 ไม่มีอำนาจ ที่จะถือ กรรมสิทธิ์ ใน ที่ ขาย นี้ ได้ กิ่งหนึ่ง เพราะปรากฏว่า
 จำเลย เชน แต่ ผู้ ปกครอง ททรัพย์ สมบัติ แทน นาย บุญช่วย เท่านั้น จำเลยไม่มี
 นาที่ จะ เอาทรัพย์ มาเป็น ของคนได้ ตามกฎหมาย จำเลย มี นาที่ ถึง ๒ อย่าง
 คือ นาที่ จัดการมรดกใน การ ส่งเงิน ไปให้นายแป๊ะ ที่เมืองจันทบุรี และเป็น ผู้ รักษา
 ททรัพย์ ของ นายบุญช่วย ผู้ บุตร ด้วย และ ททรัพย์ รายนี้ ตกอยู่ใน กรรมสิทธิ์
 ของ นายบุญช่วย เมื่อ ผู้ ทัก พินัยกรรมตายแล้ว แต่ นายบุญช่วย มี นาที่ ส่งเงิน
 ไปให้นายแป๊ะ ที่ เมือง จันทบุรี เดือน ๓ ๕๐ บาท จนครบ ๒๐ ปี ตาม พินัยกรรม แต่
 นาย บุญช่วย ตาม ททรัพย์ ราย นี้ ตกเป็น มรดก โจทจำเลย ๆ แต่ โจท ต้อง ช่วย
 กัน ส่งเงินไปให้นายแป๊ะ ตาม พินัยกรรม ด้วย จึง คิดสิน ว่า ที่ดิน โรงเรือนราย
 นี้ อยู่ใน กรรมสิทธิ์ ของ โจท จำเลย คณะนี้ การ ส่งเงินไปให้นายแป๊ะ เดือน
 ๓ ๕๐ บาท นี้ ให้ เป็นไป ตามเดิม เหตุนี้ เท่าใด ให้ เป็นส่วน ของ โจท จำเลย
 คณะนี้ ส่วน ค่าธรรมเนียม แล ค่าทนาย ให้ เป็น ฎีกาไป

ศาล อุตธรณ์วินิจฉัย ว่า ตาม พินัยกรรม ให้จำเลย เป็น ผู้ ปก ครอง ททรัพย์
 รายนี้ไว้ ให้แก่นายบุญ ช่วย เมื่อ อายุ นายบุญ ช่วยยังไม่ ถึง ๒๐ ปี แต่เวลานี้
 นายบุญช่วย ตายแล้ว จำเลย ก็ ขาด นาที่ รักษา ททรัพย์ ราย นี้ ททรัพย์ ของนาย
 บุญ ช่วยตก เป็น มรดก โจท จำเลย แต่ กวร ที่ จะ ส่งเงิน ไปให้นายแป๊ะ
 เดือน ๓ ๕๐ บาท ตาม พินัย กรรมนั้น เป็นอื่น ไม่ได้ ตาม กฎหมาย เพราะ
 จำเลย ทมก นาที่ เป็น ผู้ รักษา ททรัพย์ สำหรับ ส่งเงิน ไปให้นายแป๊ะ ตาม พินัย
 กรรมแล้ว จึง พิพากษา แก่ คำพิพากษา ศาลแพ่ง ข้อที่ พิพากษาให้ โจท

จำเลยส่งเงินเดือนละ ๕๐ บาท ไปให้นายเบ๊ตามเดิม นั่นเสีย พินักษา
ว่า โจทก์จำเลยไม่ต้องส่งเงินไปให้นายเบ๊ตามเดิม ความหนักจากนี้ ให้
คงเป็นไปตามคำพิพากษาคัดแพ่ง ให้ยกอุทธรณ์ของจำเลยเสีย ค่า
ธรรมเนียมและค่าทนายชั้นอุทธรณ์ให้แบ่งกันไปทั้ง ๒ ฝ่าย

โจทก์ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา คัดค้านในข้อที่คัดอุทธรณ์พิพากษา
ไม่ให้ส่งเงินไปให้นายเบ๊ที่เมืองจีน เพราะนายเบ๊เป็นบุตรของโจทก์
ซึ่งควรจะได้รับตามพินัยกรรม แต่การส่งเงินนี้ยังหาครบกำหนด
๒๐ ปีไม่

กรมการคัดฎีกาได้ตรวจจำนวนคดีนี้ตลอดแล้ว ทางพิจารณาได้
ความตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เห็นว่าที่คัดแพ่งพิพากษาให้โจทก์
จำเลยช่วยกันส่งเงินไปให้นายเบ๊ที่เมืองจีนเดือนละ ๕๐ บาท ไปตามเดิม
เงินเหลือเท่าใดจึงให้แบ่งกันละครึ่ง นั้นคำตัดสินเห็นชอบด้วย เพราะ
การส่งเงินไปให้นายเบ๊ที่เมืองจีนยังหาครบกำหนด ๒๐ ปีตามพินัยกรรม
ไม่ แม้ว่านายบุญช่วยจะได้ตายไปแล้วในระหว่างนี้ ก็ดี ผู้รับทรัพย์
มรดกของนายบุญช่วยก็ต้องประพฤติตามพินัยกรรมนั้น ฎีกาโจทก์ทั้ง
ชั้น จึงพิพากษาให้ยกคำพิพากษาคัดอุทธรณ์ในข้อที่บังคับไม่ให้ส่ง
เงิน ๕๐ บาท ไปให้นายเบ๊ที่เมืองจีนนั้นเสีย ให้บังคับคดีไปตามคำ

พิพากษา ค่าต่าแพ่ง ให้จ่ายโดยเสียด่าธรรมเนียมแต่ค่าทนายความ
๒๐๐ บาทแทนโทษชั้นค่าต่าฎีกานี้.

ค่าต่าฎีกา วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓

พระยาเกษมศุขการี
พระยาจักรปณนศิวิศิดวิสุทธี
พระยาฤคิกานุกรณณถิด

พระยาเกษม ปฤกษา อธิบดีทรงตราแก่

สำนักทอสนนต

คำพิพากษาที่ ๑๖๒๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา

ในคดีอาญา เมื่อจำเลยให้การรับเกินความจริงไปนั้น ศาล
จะถือ คำ รับรอง โทษ จำเลย ไม่ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา โจท
 ขอรุณ คำพิพากษา คัดอุทธรณ์ ราชหลวงพิเศษ
 ในคดี ระหว่าง อัยการ เมืองพิศุข โจท
 ขุนนิเวศน์กรม

คดีนี้ โจท ท้าว เต็ม จำเลย เป็น พนักงาน รับราชการ ที่ เมืองพิศุข ตำแหน่ง
 เป็น จำเมือง แต่ มี นาคี รับ แด่ จำเงินหลวง แด่ เป็น ผู้ รักษาทรัพย์ พัด ซึ่ง
 สำหรับใช้ ในราชการ รวมเป็นเงิน ๑๖๗๕ บาท ๗๓ สตางค์ แจงอยู่ใน
 ภาณูชี ท้ายห้อง จำเลย ได้ เอาเงิน รายนี้ ไปใช้ ประโยชน์ ตนเดียว แด้ว
 ตระทั้ง นาคี ราชการ หินไป ขอ ให้ บังคับจำเลย ใช้เงิน แด่ ลงโทษ ตามกฎหมาย

จำเลย ให้การ แบ่งรับว่า ตาม ภาณูชี ท้ายห้อง เงิน จำนวน หมายเลข ๑
 ๒-๓-๔-๖-๗-๑๐-๑๑-๑๓ ซึ่ง เป็น เงิน ส่วน บุคคล ของ พระคตัง ซ้างที่
 ทา ใช้ เงิน รัฐบาล ไม่นั้น จำเลย ได้เอา ไปใช้ ส่วนตัวจริง แต่ เงิน จำนวน
 หมายเลข ๒-๘ จำเลย ได้ฝากคตัง มี ภาณูชี บิวตมูก คู่มือ เป็น หลักฐาน

เงินจำนวน เลขหมาย ๕-๑๒ ได้เก็บไว้ในกำปั่น เงินจำนวน หมายเลข ๘
 เปนเงิน ค่า ขยายหนังสือ ตำราแพทย์ ของพระยาพิศณุ ซึ่ง โจทก์ ไม่ มีอำนาจ
 ที่จะ พ้องได้ จำเลย หาได้ ระทัง หน้า ที่ ราชการ ไม่ จำเลย ได้ ยื่น ใบตา
 ข้างหลวงเทศาภิบาล ได้ มี ใบอนุญาต แล้ว จำเลย ลง มาบ่วย อยู่ กรุงเทพ ฯ

ศาล เมือง พิษณุ พิพิจารณา แล้ว ปฤกษา พังว่า จำเลย ได้ ยัก ยอก เขา เงิน
 ไปใช้จริง ดัง โจทก์ หา แต่ เมื่อ จำเลย หนี ไป นั้น ค้น เงิน ได้ ใน กำปั่น ๑๗๓
 บาท แต่ จำเลย ได้ นำ เงิน ฝาก ค้าง ตาม บัญชี บัญชี ซึ่ง จำเลย ย่าง ๑๓๐๘
 บาท รวม ๒ ราย เปน ๑๒๙๑ บาท เมื่อ หัก กับ จำนวน เงิน ที่ โจทก์ หา คง
 ขาด เงิน อีก ๙๘๕ บาท ๗๓ สตางค์ คัดคืน ให้ จำเลย ใช้ แต่ ให้ จำคุก ๓ ปี ตาม
 ตักสิน อาญา มาตรา ๓๓๓-๓๓๒ ถ้า จำเลย ไม่มีเงิน ใช้ ให้ จำได้ โทษ วัน ละ
 ๑ บาท แต่ไม่ ให้เกิน กว่า ๓ ปี

โจทก์ แต่ จำเลย ต่าง ร้อง อุทธรณ์ ทั้ง ๒ ฝ่าย

ศาล อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ ปฤกษา ว่า ศาล เดิม คัด คืน เค็ดสิน คงตก อยู่
 เพราะ ทาง พิพิจารณา ปรากฏ พังได้ ว่า เงิน ที่ จำเลย ได้ นำ ฝาก ค้าง นั้น เพียง
 ๖๘๘ บาท ๓ สตางค์ แต่ ค้น ได้ ใน กำปั่น อีก ๑๗๐ บาท รวม เปน ๘๖๘ บาท
 ๓ สตางค์ เท่า นั้น เมื่อ หัก กับ จำนวน เงิน ที่ โจทก์ พ้อง คง ขาด ถึง ๘๐๒ บาท
 ๗๐ สตางค์ จึง คัดคืน แก่ ศาล คัดคืน ศาล เดิม ว่า ให้ จำเลย ใช้ เงิน แก่ โจทก์ ๘๐๒ บาท
 ๗๐ สตางค์ แต่ ลงโทษ ยื่น ตาม ศาล เดิม

ใน ระหว่าง นี้ ฝ่าย โจทก์ เข้า ยึด ททรัพย์ จำเลย ไว้ แล้ว

อัยการ โจท ทดเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกาได้ ตรวจ จำนวน ประชุม ปรึกษา คดีนี้ เห็น ว่า โจท
 ทว่า จำเลย ยัก ยอก เขา เงิน ซึ่ง จำเลย มี นำที่ รักษาไปใช้ เสีย จำเลยแบ่ง
 รับ ว่า เงิน ส่วน บุคคล ๘ จำนวน จำเลย เขาไปใช้ จริง แต่ เงิน ตาม บัญชี ใน
 พ้อง หา บาง ราย จำเลยได้นำ ผาก คดีนี้ มณฑลไว้ มี หนังสือ บำสับัก คู่
 อมี เปน ลำดับ กับ ยังมี เงิน เหลือ คง กำกับ อีก ๑๗๓ บาท ฐาน พิจารณา
 โจท ระบบพยานได้ หลาย คน แต่ พอใจ จะ สืบ แต่ หลวง มนตรี พนักงาน คดีนี้
 คน เดียว พยาน คน นี้ เบิก ความไม่ สม ประเด็น โจท มี ข้อ ลง ดัชนีฐาน
 ว่า เงิน จำนวนใด จำเลยได้ ยัก ยอกไป ฝ่าย จำเลย มี หนังสือ บำสับัก เปน ลำ
 คัญ แสดง จำนวน เงิน ว่าได้ ผาก คดีนี้ไว้ ถึง ๓๐๘ บาทเศษ เมื่อ รวม
 เข้า กับ เงิน ใน กำกับ อีก ๑๗๓ บาท ได้ จำนวน ท่วม กับ ที่ จำเลย รับ ว่า เขา
 ไปใช้ แล้ว นั้น คดีนี้ จึง มี ข้อ ดินฉนัย ว่า โจท หา เงิน ๑๖๘๕ บาท โจท สืบ
 ไม่ สม จำนวน นี้ เลย แต่ ฝ่าย จำเลย รับ ว่า เขา เงินไปใช้ เสีย บ้าง ครั้น
 แสดง บำสับัก ของ คดีนี้ เปน พยาน หลก ฐาน ถัดมาได้ ความ ว่า มี เงิน อยู่ใน
 คดีนี้ แล้ว ท่วม จำนวน ที่ จำเลย รับ ว่า เขาไปใช้ นั้น จึง ข้อ ดินฉนัย ว่า คดี
 ฐานโจท สืบไม่ สม แม้มี คำ รับ จำเลยเกิน กว่า ความ จริง คำ รับนั้น จะ
 มา พัง เปน ประมาณใน การ ลงโทษ จำเลย มีได้ ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล
 ต่าง ทั้ง ๒ แด พ้อง โจท ปล่อย จำเลย พ้นโทษไป ทัน ที่ แต่ให้ ถอน การ ยึด

ทรัพย์สินจำเลย เสีย ด้วย ให้ฝ่าย ชัยการ ใช้ ค่า ฤชา ธรรมเนียม ชั้น คดี เดิม
แต่ ชั้น ยึด ทรัพย์สิน บรรดา ที่ ต้อง เสีย ไป ฝ่าย เดียว

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๖ มีนาคม ๑๙๑๑

กรม สวัสดิ์

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยานเรนตีบุญชาติ

อธิบดี ทรงปฤษา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๖๗๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

ที่ดิน, อายุ ความ

ที่ดินซึ่งไม่มีหนังสือสำคัญโฉนดใด ๆ เมื่อใครละทิ้งพัน
ปีหนึ่งขาดกรรมสิทธิ์ ใครเข้าปกครองผู้นั้นมีสิทธิ์ดีกว่า
ผู้อื่น

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจำเลย ขุน
ชรรณ คำพิพากษา ขาดอายุกรรม ข้างหลวงพิเศษ

ในคดีระหว่าง นายฮอง โจท
นายสุข จำเลย

โจทฟ้อง ต่อศาลเมืองกระบี่ว่า คดี ๑๒๐ โจทได้หัก ร้าง ที่นา
รายวิวาทนี้ ทำกินมา ๔-๕ ปี เป็น เนื้อนา ๖๐ ไร่เศษ ครั้น คดี ๑๒๕
โจทขายฝาก นาราย นี้ไว้ กับ จำเลย เป็นเงิน ๓๐๐ บาท ให้จำเลย ทำนาแทน ค่า
ป่วย การเงิน บัดนี้ โจท ขอ ได้ คืน จำเลย ไม่ ยอม ให้ ได้ ขอ ให้ บังคับ จำ
เลย รับเงิน โฉนด คืนมา ให้แก่ โจท

จำเลย ผู้ ความ ว่า เมื่อ คดี ๑๒๕ จำเลย ได้ จ้างคน โคน ฝรั่ง นาราย นี้
ต่างคนเอง เป็น ค่าจ้าง ๕๐๐ บาทเศษ ทา ได้ รับ ขายฝาก จาก โจท ไม่

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ว่า เติมนแปลง ไร่ ของ พวกตาบ ได้ ทั้ง ให้ ฝรั่ง

อยู่ โจทก์ จึง เข้าทำ เป็นนามา ๓-๔ ปี ครั้น ค.ศ. ๑๒๕ โจทก์ ขายฝาก
หนรายนี้ กับ จำเลย สัญญา กัน แต่ ปาก เป่าว่า เงิน ๓๐๐ บาท ว่า ถ้าโจทก์
หาเงิน ได้ เมื่อใด จะ ได้ คืน เงิน นั้น และได้ ความว่า ที่ดิน แดง นั้น ยังหา มีใคร
ได้ รับใบ เขี่ยเย้า ฤฯ ตราของ ฤฯ โฉนด เป็น ข้อสัญญา อย่างใด ไม่

ศาลเมือง ธรรมบิทรบุรี วินิจฉัย ว่า ถึงแม้ การ ขายฝาก ระหว่าง โจทก์ จำเลย
ได้ ทำกัน ผิด กฎหมาย จำนำ และ ขายฝาก ที่ดิน ค.ศ. ๑๒๔ แต่ ใช้ ว่า โจทก์ ได้ ละทิ้ง
หาไม่ได้ การ ละทิ้ง ที่ดิน ต้องมี ขาย ใน ๘ ปี ต่อ เข้า ๓๐ ปี ใน เรื่องนี้
จำเลย เข้าทำ เพียง ๖ ปี ควร พึง ได้ ว่า โจทก์ ยังไม่ ขาด กรรมสิทธิ์ พิพากษา
ให้ จำเลย คืนนา ให้ แก่ โจทก์ แต่เงิน ๓๐๐ บาท นั้น จำเลย ปฏิเสธ การ ช้อฝาก
เสีย ที่เดียว จึง ไม่ ต้อง บังคับ เรือง เงิน ต่อไป ให้ จำเลย ใช้ ค่าฤชา
ธรรมเนียม แทน โจทก์ ค่าธรรมเนียม ๓๒ บาท ๕๐ สตางค์

จำเลย อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ขาดดวงพิเศษ ตัดสิน แก่ ให้ จำเลย รับเงิน
๓๐๐ บาท แต่ ให้ คืนนา ให้ โจทก์ ตาม ศาลเมือง ธรรมบิทรบุรี ให้ จำเลย
ใช้ ค่าฤชาธรรมเนียม ๓๒ บาท ๕๐ สตางค์

จำเลย ร้อง ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา
กรรมการศาลฎีกา ได้ ประชุม พิพากษา คดี เรื่อง นี้ ตกลง เห็น พร้อมกัน
ว่า การ ขายฝาก ระหว่าง โจทก์ กับ จำเลย ไม่ มี เอกสาร เป็น หลักฐาน แม้ กรียา
โจทก์ และ จำเลย ประพฤติ ต่อกัน ดัง ปราบฏใน ส่วนอื่น ชัดแจ้ง ฉะนั้น เมื่อ โจทก์
ทำผิด กฎหมาย แล้ว ฉะนั้น ก็ ใช้ ไม่ ได้ โจทก์ พ้องไม่ ชวน ที่นา ซึ่ง ไม่มี หนังสือ
ถือ สิ่ง สำคัญ แต่ อย่างใด ใคร ละทิ้ง พัน ๑ ปี กรรมสิทธิ์ ย่อม ขาด ใคร

เข้า ปกครอง ผู้ นั้น ต้องมี กรรมสิทธิ์ ฎีกา จำเลย ฟังชน แม้ บิด โกร โจอ
ได้ เพราะ โจอ เซตอ เบาควม และ ประพศค์ ผ่าน บท กฎหมาย กฎหมาย มิ
ขาดให้ ความ คุ่มครอง บ้องกัน แก่ ผู้ ทำนอกร ทำเหือ ตก ขาด บทนั้น ๆ ได้ คัง นี้
ให้ ยกคำ พิพากษา ศาลต่าง ทั้ง ๒ และ ยกฟ้อง โจท เดีย ให้ โจท ใช้ ค่าฤชา
ธรรมเนียม และ ค่า ทนายตอชว แทน จำเลย ๓๐๐ บาท ทั้ง ๓ ศาล

ศาลฎีกา วันที่ ๒๐ มีนาคม ๑๙๑๓

กรมสวัสดิ

พระยามรเนติบัณฑิต

พระยาเกษมศักร

อธิบดี ทรงปรฤกษา

คำพิพากษาที่ ๑๖๘๐ พ.ศ. ๒๔๕๕

วาน, ฉี่สิน

จำเลยวานให้ โจท ออกเงิน ทดลองให้ จำเลยไป วางประจำ
ซื้อ ที่ดิน จากศาล การ เช่นนี้ ไม่ ต้อง มี ลายลักษณ์อักษร เป็น
สำคัญ ก็ฟ้องร้อง กันได้ เพราะ ไม่ ใ้ลายลักษณ์ กู ยม

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ศาลหลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง ฉี่สิน โจท
ฉี่สิน จำเลย

โจทฟ้องต่อศาลเมือง สมท่งครวณว่า วันที่ ๑๓ กรกฎาคม คม ๓๓๐ จำเลย
ได้พูดสัญญาว่า ให้ โจท ออก เงิน ๒๕๐ บาท ทดลอง จำเลย ไป ซื้อ ที่ ดิน ซึ่ง
ศาล ขาย ทอด ตลาด แล้ว จำเลย จะ เอา ที่ดินนั้น มา ทำ หนึ่งดือ สัญญา จำนำ
กับโจท ครั้น ซื้อ ที่ดิน มา แล้ว หา ทำ สัญญา จำนำ กับ โจทไม่ ขอให้ บังคับ
จำเลย คืน เงินให้ แก่โจท

จำเลยแก้ความว่า โจท วาน จำเลย ออก หน้า ประมุข ราคา ที่ดิน ที่ศาล

แต่โจทก์ เป็นผู้ ออก เงิน ๕๕๐ บาท วางมัดจำ โจทก์ ไม่ซื้อ ที่ดิน ทั้ง เงิน
มัดจำ เสียเอง จำเลย หา ได้ให้ โจทก์ ทดรองไม่

พิจารณาได้ ความ ว่า จำเลย ขอให้ โจทก์ ออกเงิน ทดรองให้จำเลย วางมัด
จำ ที่ดิน ซึ่ง ศาล หมาย ทอดตลาด เพื่อ จำเลย ซื้อ ได้ แล้ว จะ มา ทำ สัญญา
จำนำ กับโจทก์ อีก ชั้นหนึ่ง แต่ เมื่อ จำเลย วาง เงินมัดจำแล้ว มิ ได้จัดการ
ซื้อ ที่ดิน นั้น จาก ศาลให้ ดำเนิน กติกา ทั้ง เงินมัดจำ นั้น เสีย ทำให้ โจทก์ เสีย
เงินเปล่า

ศาลเมือง สมุทรสงคราม ประชุม พิเคราะห์ ว่า เงิน ราย นี้ เป็น เงินจำเลย ยืมโจทก์
ไม่มี หลักฐาน เป็น ดาย ตักษณ อักษร อัน ชอบ ด้วย กฎหมาย โจทก์ไม่ มีอำนาจ
ฟ้อง จำเลย ให้ ยกฟ้องโจทก์ เสีย แต่ให้ โจทก์ใช้ คำ ฎษา ขรรชนิยม ตลอดจน
ทั้ง คำ ทนาย ความ แทน จำเลย ด้วย

โจทก์ อรรถธรรม ศาล อรรถธรรม ข้าหลวง พิเศษ ประชุม พิเคราะห์ ว่า เป็น เงิน ที่
จำเลย วน โจทก์ ให้ ออก ทดรอง แต่ให้ สัญญาว่า จะ จำนำ ที่ดิน นั้น กับโจทก์
ให้ ยก คำ พิพากษา ศาลเดิม เสีย บังคับให้ จำเลยใช้ เงิน ๕๕๐ บาท ให้แก่
โจทก์ แต่ให้ จำเลยใช้ คำ ฎษา ขรรชนิยม แด คำ ทนาย ความ แทนโจทก์ ตลอดจน
ทั้ง ๒ ศาล

จำเลย ร้อง ทูลเกล้าฯ ฎกราช ฎีกา
กรรมการ ศาลฎีกา ประชุม ประชุม พิเคราะห์ คดี นี้ เห็น ว่า จำเลย
เถียง อย่าง ดี ๆ หา มี มูล จะ ชนระ ความ ได้ เพราะ โจทก์ ได้ ออก เงิน ทดรอง
ไป เพื่อ ประโยชน์ จะ ได้รับ จำนำ ที่ดิน มิใช่ เบนเงิน กู้ยืมกัน เปล่า ๆ ศาล

อุทธรณ์ ข้าราชการ พิเศษ ปรุทษา ๑๑๖ แล้ว ฎีกา จำเลย พังไม่ ขึ้นให้ ยก เดียว
บังคับ คดี ไป ตาม คำ คัด คัดสิน ศาล อุทธรณ์ ข้าราชการ พิเศษ.

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๘ มีนาคม ๑๑๑๑

กรมต๋อดี

พระยา นรเนติบัญญัติ

พระยา เกษมสุข์ กาว

อธิบดี ทรง ปรุทษา

คำพิพากษาที่ ๑๖๘๓๓ พ.ศ. ๒๕๕๕

อุทลุม

มารดา ลงชื่อ บุตร ไว้ ใน โฉนดบุตร ทาย บุตร ของ บุตร คน
นั้น จะ พ้อง เรียก โฉนดคืน จาก ย่า นั้นไม่ได้ เป็น อุทลุม เช่น เดียว
กันกับ หลาน พงษ์ บู ที่ มี บ้านที่ กู บ้าน อยู่ แล้ว

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท อุทธรณ์
คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าราชการ พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง ข้าแดง แดง ผู้ ปกครอง หนูล้อม โจท
ข้าแดง เสม ข้าแดง อิ่ม จำเลย

คดี นี้ โจท พ้อง คดี ศาล เมือง มณฑล นครราชสีมา กล่าว ว่า ข้าแดง แดง
เป็น ภรรยา นายยศ เกิด บุตร ด้วย กัน กับ นายยศ ๓ คน คือ หนูล้อม โจท นายยศ
มีนา ๓ แปลง และได้ เขา นำ โฉนด ฝาก ไว้ กับ นายแดง ครั้น นาย ยศ ตาย
จำเลยทั้ง ๒ ได้ ยึด เขา โฉนดไว้ เสีย เพื่อ จะ ไม่ให้ โจท ได้ รับ ทรัพย์สินมรดก ของ
นาย ยศ จึงขอ ให้ ศาล บังคับ จำเลย คืน โฉนด แก่ โจท

จำเลยให้การ ว่า ที่ นารายณ์ เปน ของ ข้าแดง เสม จำเลย ผู้ เปน มารดา นายยศ
ข้าแดง เสม ได้ เขา ชื่อ นายยศ ลงไว้ ใน นว โฉนด แต่ ยัง มิได้ มอบ โฉนด ให้ เปน

สิทธิ์ แก่ นาย ยศ ๆ กตัม มา ตัก โฉนดไป จำนำไว้ กับ นายแดง ข้าแดงเดิม ต้อง
ออกเงินไถ่ คืน มา อีก เป็น เงิน ๓๐๐ บาท

ศาล มณฑล นครชัยศรี พิจารณา แล้ว เห็นว่า ที่นำ รายนี เป็น ของข้าแดง
เดิมจริง ข้าแดงเดิมได้เอา ชื่อ นายยศ บุตรี คน เล็ก ลงใน นำ โฉนด ผู้เดียว
ถึงแม้ นายยศ ยังไม่ได้ รับ นำที่ ปกครอง เอง ก็ดี แต่ เมื่อ โฉนด มี ชื่อ นายยศ
ผู้เดียว เช่นนี้ ต้อง ถือ ว่า ข้าแดงเดิม มารดา ปกครอง แทน นายยศ การที่
จำเลย ออก เงินไปไถ่ โฉนด มา จากนายแดง ๓๐๐ บาท นั้น จะ บังคับ ให้ โจทก์ ใช้
ไม่ได้ ฤฯ จะ แบ่ง ที่นำ เบน มารฎกไม่ได้ เหมือนกัน เพราะ จำเลย มิได้ ร้องขอ
ให้ ศาล คัดสิน ดัง นั้น จึง ตัดสิน ให้ จำเลย คืน โฉนด ให้ แก่ โจท

จำเลย อุทธรณ์ ร้อง ขอให้ แบ่ง มารฎก ของ นายยศ

ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ คัดสิน ว่า ข้อ อุทธรณ์ ของ จำเลย พัง ขึ้น
จึง บังคับ ตัดสิน ให้ แบ่ง ดัง นี้ คือ (๑) ให้ จำเลย ส่ง โฉนด แต่ ที่ นำ ราย
ฉวาง มา ประมุข ราชทาน ฤฯ ชาย ทอด ตลาด (๒) ชายได้ เงิน เท่าใด ให้ เอา
เงิน นั้น หัก ใช้ ณี ข้าแดง เดิม ๓๐๐ บาท (๓) เงิน เหลือ เท่าใด ให้ ใช้ ค่า ฤฯ
ธรรมเนียม ของ โจทก์ จำเลย แต่ ค่า ทนาย ความ ฝ่าย ตะ ๒๐ บาท เสีย ก่อน
(๔) เมื่อ เหลือ จาก นั้น จึง แบ่ง เป็น ๓ ภาค ให้ แก่ ข้าแดง เดิม มารดา นาย
ยศ ภาค ๑ ให้ แก่ หมู ล้อม บุตรี นายยศ ภาค ๑ ให้ แก่ ข้าแดง เดิม แม่ เจ้า เรือน
ภาค ๓

โจทก์ ทอดเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวน ประชุม ปรึกษา เห็นว่า คดีนี้ ถ้าฟัง เป็น
 ความมรฎก ศาล ข้างหลวง พิเศษ ตัดสิน แบ่ง ๓ ภาคนั้น ชอบ แล้ว แต่
 เมื่อ พิจารณา คำฟ้อง โจทก์ให้กระหนกได้ ความว่า ข้าแคง แคง ผู้ปกครอง
 หนู ถ้อมโจทก์ ดังนี้ เป็น คดี หนู ถ้อม ฟ้อง หาโจทก์ เป็นอนุกรม ศาล ต่าง ไม่รู้
 สัก ความ ข้อนี้ ซึ่ง มีบทกฎหมาย คดี มีให้รับไว้ พิจารณา ขอบให้ ยก คำ
 ตัดสิน ศาล ต่าง แยก ฟ้องโจทก์ เสีย ให้ โจทก์ เสีย ค่าธรรมเนียม แทนจำ
 แลย คดออก ทุก ศาล ทั้ง คำ ทนาย ความ ด้วย ๓ ศาล ๓๐๐ บาท

ศาลฎีกา วันที่ ๒๗ มีนาคม ๑๓๓๓

กรมสวัสดิ
 พระยา นเรนดี บัญชาภิ
 พระยาเกษม ศุภการ

อธิบดี ทรง ปรึกษา

คำพิพากษาที่ ๑๖๙๓ พ.ศ. ๒๔๕๕

สัญญา โอนอำนาจ วิธีพิจารณา

สถาบันตะ ทำหนังสือสัญญากู้เงินของพญาทะกำไป พญา
ทะกำตาย ผู้รับ มรดก โอน อำนาจ ในสัญญา ให้ ผู้ หนึ่ง
เรียกเงิน จากสถาบันตะ ได้

ใน คดีนี้จะ ถวายฎีกา ได้ แต่ เหนาะ ด้วย บัญหา กฎหมายนั้น
เป็น น่าที่ ของผู้ ฎีกา ต้องสำแดง ว่า เป็น บัญหา ด้วย กฎหมายข้อใด

มี พระบรมราช โองการโปรดเกล้า ฯ ให้กรรมการ ตรวจฎีกา จำเลย อุต
ชวรณ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์

ใน คดี ระหว่าง นายพัน
สถาบันตะ (บังคับชั่งกฤษ) โจท
จำเลย

คดี นี้ จำเลย ทอดเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา คดี คำน คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์
กรุงเทพ ฯ ซึ่ง พิพากษา ยืน ตาม ศาลต่างประเทศ เมืองนครลำปาง โจท
ฟ้อง จำเลย เรียกเงิน จำนวน ต่าง ๆ รวม ทั้งสิ้น เป็นเงิน ๓๔๕๐ รูเบีย กล่าว
ว่า จำเลย เป็น หนี้ พญาทะกำอินตะ หลวง ซึ่ง มีต้น ถึง แก่ กรรม แล้ว ชำแดง
ฟ้อง แก้ว ผู้ ด้รับ มรดก ของ พญาทะกำได้ โอน หนี้ สิน ราย นี้ให้ แก่ โจท

จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ หนี้ ราย นี้ ศาล ต่าง ประเทศ เมือง นคร ลำปาง
พิพากษาให้จำเลย ใช้เงิน ๓๓๕๐ รูเบีย ทั้ง ค่า ขธรรมเนียม และ ค่า ทนาย อีก ๓๐
บาท ให้ แก่ โจทก์ จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ กรุงเพท ฯ เมื่อได้ สืบ
พยาน เพิ่มเติม ใน ข้อ สอดตาย มีอ โน หนังสือ สัญญา เดิม แล้ว พิพากษา ยืน
ตาม ศาล เดิม

จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา คัดค้าน ขึ้นมา มากมาย หลาย ประการ
กรมการ ฎีกา ได้ พร้อม กัน ตรวจ ด้านวน เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว เห็น
ว่า คดี นี้ ต้องวินิจฉัย ตาม หนังสือ สัญญา ทาง พระราช ไมตรี ปี ร.ศ. ๑๒๗
ระหว่าง กรุงสยาม แด กรุง อังกฤษ เพราะ ฉะนั้น คู่ ความ จะทูลเกล้า ฯ
ถวาย ฎีกา ได้ เฉพาะ แต่ เมื่อ มี ปัญหา กฎหมาย เป็น ข้อ พิภาษ เท่านั้น เมื่อ
วันที่ ๒๕ มิถุนายน ร.ศ. ๑๓๓ จำเลย ได้ ทัก ฎีกา ขึ้น ต่อ ศาล ต่าง ประเทศ
ที่ เมือง นคร ลำปาง แต่ ศาล นั้น หาได้ รับไม่ โดย เหตุ ที่ ผู้ พิพากษา เห็น
ว่าไม่ มี ปัญหา กฎหมาย ปรากฏ ใน ฎีกา ฉะนั้น แต่ ได้ มีแบบ อย่าง วางไว้
เป็น บันทึกลับ ไว้แล้ว ว่า เป็น หน้า ที่ ของ ศาล ฎีกา ศาล เดียว จะวินิจฉัย ปัญหา
ข้อ นี้ เพราะ ฉะนั้น ศาล ต่าง ไม่ ควร ที่จะ ไม่ รับ ฎีกา ของ คู่ ความ โดยเหตุ
การ ที่ ทำ ดัง นี้ ไม่ ชอบ แต่ ศาล นี้ มี ความประสงค์ จะกล่าว ใน คดี ด้วย ที่
เดียว ว่า ใน คดี ฎีกา ทุกเรื่อง ทนายความ ก็ดี ควรจะ พยายาม ชี้ ข้อกฎหมาย
ใน ฎีกา ของคน เพราะ จะได้ เป็นการ ช่วยศาล แด เป็น การเที่ยงธรรม แก่ คู่
ความ อีกฝ่ายหนึ่ง ด้วย ครั้น เมื่อ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๓๓ จำเลย
นำ ฎีกา มาขึ้น อีก ฉบับหนึ่ง ซึ่งมี ข้อ กฎหมาย หลาย ข้อ คดี นี้ ศาล ต่าง

พิจารณา ได้ ความตาม ข้อเท็จจริง ว่า ด่วนบัตร จำเลย เป็นหนี้ พญาตะกำ
 ๒๒๐๓ รูเบีย แต่ จำเลย ยัง จะต้อง รับ ผิดชอบ ใน ราคา ซ้ำ ๓ เซ็นท์ เงิน ๒๐๐
 รูเบีย ที่ ได้ รับ ไป จาก พญาตะกำ กับ ค่าจ้าง ที่ พญาตะกำ ได้ เสีย ไป ใน การ ติดตาม
 จำเลย อีก ๑๕๐ รูเบีย พญาตะกำ ถึงแก่กรรม เมื่อ ร.ศ. ๑๒๗ กงสุล อังกฤษ
 ตั้ง ให้ อำแดง ฟองแก้ว ภรรยา เป็น ผู้จัดการ ททรัพย์ มรดก ตามพินัยกรรม เมื่อ
 เดือน พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๘ อำแดง ฟองแก้ว ได้ โอน อำนวย จี ที่มี อยู่ ใน
 หนังสือ สัญญา ต่าง ๆ ให้ แก่ โสภณ เป็นหลาน ซึ่งเป็น ผู้ พ้อง คดี นี้

ข้อ ปัญหา กฎหมาย ทั้งหลาย ที่ จำเลย อ้าง ขึ้นมา ได้ แข่ง กัน คือ

(๑) ว่า หนี้ นี้ จะ พัง โอน แก่กัน ไม่ได้ เว้น แต่ ด่วนบัตร จะ ได้ รู
 เห็น ยินยอม ด้วย ความ ชัดเจน มี ได้ ปรากฏ ว่า จำเลย ได้ ยกขึ้น คดี คำน ใน
 ชั้นศาล ต่าง ประเทศ ฤฯ ศาลอุทธรณ์ ซึ่ง จำเลย ควร จะ ได้ ทำ เสีย แต่ ใน
 เวลา นั้น แต่ ร้อง คดี นี้ ก็ ไม่ชอบ ด้วย กฎหมาย การ โอน อำนวย จี เช่น นั้น
 ไม่ จำต้อง ให้ ลูกหนี้ รู้ เห็น ยินยอม ก็ ใช้ ได้ ถ้า การ โอน นั้น ได้ ทำ กัน โดย
 ถูกต้อง ตาม กฎหมาย แต่ โดย ความ ตั้ งใจ แล้ว ผู้ รับ โอน นั้น นั้น ย่อม พ้อง เรียก
 ได้ ตาม จำนวน นั้น โดย ไม่มี ข้อสงสัยเลย แต่ คดี เรื่อง นี้ มี ได้ พิพากษา กัน ด้วย
 การ โอน เพราะ ฉะนั้น ความ ยินยอม ของ จำเลย จึง ไม่ เป็น ข้อ สำคัญ อันจะ
 พัง วินิจฉัย

(๒) ปัญหา ข้อ คอ ไป นั้น ว่า โสภณ จะ พ้อง ร้อง คดี นี้ ซึ่ง โอนมา นี้
 ใน ชื่อ ตนเอง ไม่ได้ แต่ ความ ชัดเจน ก็ ทำ ได้ ร้อง คดี คำน ใน ชั้นศาล ต่าง ไม่
 เหมือนกัน ถ้า แม่ ได้ ร้อง ขึ้น ใน ชั้นศาล ต่าง นั้น เมื่อ พ้อง มี บทพ้อง อย่าง

ใด ก็ คง จะ ได้ แก่ ใจ ให้ ถูก เสีย แล้ว จำเลย ไม่ ค้อง เสีย เบียด ใน ชั้น เสีย
ฐาน แห่ง โจท เป็น คน ใด ก็ ได้ สำแดง ไว้ ให้ แจ่ม ชัด ตั้งแต่ ต้น ทั้ง หนังสือ
โอนหนี้ นั้น ก็ ได้ ส่ง มา ปรากฏ ใน ส่วน จน กรรมาการ เห็น ว่า ข้อ คัดค้าน นี้
ไม่ อาจ ช่วย คดี จำเลย ได้ จน หมด เป็น แต่ คำ คัดค้าน โดย พิจารณ ชั่ง น้ ก ชั่ง
ชั่ง เหวี่ยง เพื่อ จะ ประวิง ความ เท่านั้น

(๓) จำเลย ได้ คัดค้าน ข้อ หาย ประการ ว่า โจทมิ ได้ สืบ ข้อ ความเท็จ
แต่จริง ที่ เกี่ยว แก่ การ โอน ฐาน หนี้ ดิน รายนี ให้ สม ประเด็น แต่ ความ
ทั้ง นี้ ได้ รวม อยู่ ใน ข้อ ความ ทั้ง ๒ ข้อ ซึ่ง ได้ วิจัย ญาย มา แล้ว ชัด ชัด แต่
ทั้ง นี้ ไม่มี ข้อ บัญหา กฎหมาย แฉก ออก ให้ ปรากฏ ด้วย ถึง แม้ จะ ยก ขึ้น
วินิจฉัย ด้ นั้น ก็ ไม่ สามารถ จะ กระทำ ให้ จำเลย ชนะ คดี ได้

(๔) ยัง บัญหา ข้อ หนึ่ง ซึ่ง คัดค้าน ว่า ศาล ต่าง ควร จะ ได้ พิจาร
พิจารณา หมาย ทรัพย์ พัด ทุ ของ พญา กระจ่าง ซึ่ง อาแดง พงษ์ แก้ว ได้ ยื่น ไว้ ต่อ
ศาล กงสุล อังกฤษ เมื่อ ปี ร. ศ. ๑๒๗ บัญชี นั้น อาจ เป็น พยาน ประกอบ
ประเด็น สำคัญ ได้ ส่วน หนึ่ง เหมือน กัน แต่ ยัง สงสัย ว่า ถึง ขณะนี้ ก็ ไม่ เป็น
ข้อ บัญหา กฎหมาย แฉก ออก ให้ ปรากฏ อีก บัญชี นั้น ศาล ไม่ ได้ ห้าม
มิ ยอม รับ พิจารณา เป็น แต่ จำเลย ไม่ ได้นำ มา ยื่น เอง และ จำเลย
เป็น คน หลัง ที่ ถูก ที่ ควร จะ ร้อง ความ ข้อ นี้ เพราะ ศาล ได้ เลื่อน การ พิจารณา
แต่ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ร. ศ. ๑๒๗ เพื่อให้ จำเลย ได้ โอกาส นำ บัญชี นั้น มา ยื่น
แต่ จำเลย หา ได้ มา ยื่น ไม่ เมื่อ ได้ เลื่อน การ พิจารณา ไป จน ถึง วันที่ ๒๗
มกราคม ศาล ได้ นั่ง พิจารณา ไป ใน วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๒๗ ก็ หา

แปลอย่างใดไม่ฉัน คำตจึงต้องทำคำพิพากษาคดีไปโดยชอบ
 แปลแห่งคดีนี้บางที่จะแปลเหตุต่างออกซึ่งทรัพย์สินของพยานกระทำ บาง
 สิ่งซึ่งมิได้แสดงออกให้ปรากฏที่ศาลกงสุล อังกฤษตั้งนั้นก็อาจแปลได้แต่
 เหตุนี้หาได้เกี่ยวข้องกับคำตนี้ไม่ การที่โจทก์ตั้งจำเลยที่ดีไม่นำ
 พยานมาสืบเอง แต่คำตไม่ได้เรียกพยานนั้นมาสืบดังนี้ หาเป็น
 เหตุที่สมควรให้จำเลยร้องขอให้ศาลกลับเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาของ
 ศาลต่างได้ไม่ เพราะแปลข้อพิพาทด้วยปัญหาข้อเท็จจริงเท่านั้น ซึ่ง
 คำตนี้ไม่สามารถยื่นพิจารณาอีกได้ อาศัยเหตุดังนี้ จึงพร้อมกัน
 รัชกาลให้ยกฎีกาจำเลยเสีย บังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล
 ชุทธรณ์ทุกประการ ให้จำเลยเสียค่าฤชาธรรมเนียมกับค่าทนายความ
 ๓๕๐ บาท แทนโจทก์ในคดีนี้ด้วย.

ศาลฎีกา วันที่ ๓๓ มีนาคม ๑๙๑๑

ม. เฮอร์เนอ์
 พระยามหิธร
 พระยานรเทศบัญชากิจ

ม. เฮอร์เนอ์ ปฎักษา อธิบดี ทรงตรวจแก้